

VOGUE

Η Βιβλος της Μόδας
Ενας τίτλος, μια ιστορία

Κάθε 3η Κυριακή μαζί με την Καθημερινή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου 2022 • Έτος 14^ο • Αρ. φύλλου 733

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Εκλείσαν την Τιτίνα και ροκανίζουν τη Διακρατική

Οριστικό «κλείσιμο» της Τέταρτης Διακρατικής Προσφυγής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως «πακέτο» με τον τερματισμό παρακολούθησης της υπόθεσης Τιτίνας Λοϊζίδου, δρομολογούν σύμφωνα με πληροφόριες της «Κ», ισχυρά κράτη του Συμβουλίου της Ευρώπης, εξέλιξη που θα οδηγήσει την Δημοκρατία σε εξαιρετικά δυσμενή θέση σε περιουσιακό, προσφυγικό και ζητήματα αγνοουμένων. Πρωτοστάτες είναι η Γερμανία, η Βρετανία και η Νορβηγία, οι οποίες επέβαλαν το κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου. **Σελ. 4**

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Τι σημαίνει η άρση του εμπάργκο όπλων

Η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων προς την Κυπριακή Δημοκρατία αναβαθμίζει τις σχέσεις των δύο χωρών, τι σηματοδοτεί όμως για τη συνέχεια η αμερικανική απόφαση; Για την Ε.Φ. η άρση του εμπάργκο θα μπορούσε να σηματοδοτήσει μια εποχή αναγέννησης. **Σελ. 6**

ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

- ΖΗΝΩΝΑΣ ΤΖΙΑΡΡΑΣ** Σελ. 4
Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** Σελ. 12
Βουλευτής, εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ
- ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α. ΟΜΗΡΟΥ** Σελ. 16
Πρώην πρόεδρος της Βουλής

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Νέο πακέτο κυρώσεων εξετάζει η Κομισιόν

Η Κομισιόν ενημερώνει τα κράτη μέλη για τις νέες κυρώσεις που προτίθενται να προτείνει κατά της Μόσχας. Στη λίστα κυρώσεων μπαίνουν νέα πρόσωπα, διαμάντια και πετρέλαιο. **Σελ. 4**

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Από Ε.Ε. το 40% των αφίξεων φέτος

Από χώρες της Ε.Ε. προέρχεται το 40% των φρετινών τουριστικών αφίξεων. Καταγράφεται αύξηση 22% σε σχέση με το 2019, ενώ διπλασιάστηκαν οι αφίξεις από τη Γαλλία. **Οικονομική, Σελ. 3**

Κενά αέρος στην «πτήση» Χριστοδουλίδη

Τι εκτυλίχθηκε στο επιτελείο μετά τις αποκαλύψεις και ποια η διαχείριση της επόμενης ημέρας

Η αποκάλυψη των ιδιωτικών συνομιλιών του Νίκου Χριστοδουλίδη με τον φερόμενο ως στενό του συνεργάτη προκάλεσαν αμηχανία στο επιτελείο του υποψηφίου για την προεδρία. Όχι μόνο για το περιεχόμενο, γιατί ερχόταν σε μία χρονική συγκυρία που

ο Νίκος Χριστοδουλίδης υπολόγιζε πως θα κλειδωνε τον χαρακτήρισμό του φαβορί με τις νέες δημοσκοπήσεις. Κάποιοι δεν ήταν σίγουροι αν ήταν γνήσιες οι συνομιλίες, όμως οι πιο καχύποπτοι άρχισαν να ανησυχούν για το τι άλλο έπεται. Ήταν μία καλο-

στημένη παγίδα ή ακόμα μία πολιτική γκάφα του Νίκου Χριστοδουλίδη; Οι απόψεις διασταναί, όμως όσο και αν στο επιτελείο δηλώνουν πως οι οπαδοί του έχουν πεισιμώσει, υπάρχει ένα θέμα κακής ψυχολογίας για όσα εκτυλίσσονται και όσα αναμένεται να

ακολουθήσουν. Ζήτημα τίθεται για το αν επιβίη το προφίλ του άφθαρτου πολιτικού που είναι έτοιμος να παίξει με νέους όρους. Πλήγμα δέχτηκε η πολιτική του κρίση, που αναγνωρίζεται ως πρόβλημα και αναμένεται πως θα τύχει χειρισμού. **Σελ. 8**

«Πεθαίνουν για να εισακουστούν»

Εδώ και μία εβδομάδα έχουν πυροδοτηθεί δυναμικές αντικυβερνητικές διαδηλώσεις στο Ιράν, εξαιτίας του θανάτου της 22χρονης Μαχσά Αμίνι, ενώ τελούσε υπό κράτηση, όταν συνελήφθη από την αστυνομία ηθικής. Αυτή η λαϊκή εξέγερση διαφοροποιείται από προηγούμενες στο εξής: έχει γίνει πολύ πιο συμπεριληπτική. Δεν περιορίζεται στους φοιτητές, στις γυναίκες και στις μεγάλες πόλεις. Αφορά τα μεσαία και εργατικά στρώματα, τις πόλεις και την επαρχία, τους άνδρες και τις γυναίκες, ακόμη και κάποιους υποστηρικτές της κυβέρνησης που εμφανίζονται αγανακτισμένοι από την αστυνομική βία. Διαδηλώσεις συμπαράστασης στις γυναίκες και στον λαό του Ιράν πραγματοποιήθηκαν σε αρκετές χώρες. Στη φωτογραφία γυναίκες διαδηλώνουν μπροστά από την Πύλη του Βρανδεμβούργου στο Βερολίνο. **Σελ. 20**

Χωρίς αντίκτυπο οι τουρκικές ιαχές

Ενδεχόμενες προκλήσεις

Η καμπάνια που είχε σχεδιάσει ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν προσέκρουσε στη στάση Αμερικανών και Ευρωπαίων στη Νέα Υόρκη, οι οποίοι διεμήνυσαν τη δυσάρεσκέά τους για τη διολίσθηση προς τον Πούτιν. **Σελ. 19**

Δεν βλέπουν νέα ΜΕΔ οι τράπεζες

Αναμένουν καλύτερη εικόνα παρά τις εκτιμήσεις για δύσκολο χειμώνα

Ενώ ο SSM κάνει λόγο για ενδεχόμενη ύφεση και «δύσκολο χειμώνα» και καλεί τα τραπεζικά ιδρύματα να αναθεωρήσουν τις κεφαλαιακές τους προβλέψεις, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική αναμένουν καλύτερη εικόνα από αυτή που ανέμεναν το 2021. Όπως βλέπουμε στα εξαμηνιαία οικονομικά τους αποτελέσματα, οι δύο τράπεζες δεν φαίνεται

να ανησυχούν από ενδεχόμενη αύξηση των κόκκινων δανείων και προχωρούν σε μείωση των προβλέψεων που έχουν πάνω σε δανεισμό. Δεν φαίνεται δηλαδή να ανησυχούν από πιθανή αδυναμία των καταναλωτών να ανταποκριθούν στις πληρωμές των δόσεων τους, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις και την ακρίβεια. **Οικονομική, Σελ. 3**

ΠΡΟΕΔΡΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Προς ναυάγιο η τετραμερής

Μετά και την τελευταία τους συνάντηση στις 21 Σεπτεμβρίου, οι τέσσερις ανεξάρτητοι υποψήφιοι για την Προεδρία μπορεί να επιμένουν σε κοινή τους ανακοίνωση ότι συνεχίζουν τις προσπάθειες για συνεργασία στις επικείμενες εκλογές, ωστόσο τα πρώτα μαύρα σύννεφα έχουν ήδη εμφανιστεί. **Σελ. 9**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ιερές συμμαχίες για τις αρχιεπισκοπικές

Η διαδοχολογία που έχει ξεσπάσει στο εσωτερικό της Εκκλησίας φαίνεται να συνεχίζεται με αμείωτο ρυθμό, που επιτείνει η κατάσταση της υγείας του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου Β'. **Σελ. 9**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Προσοχή

Το «κλείσιμο» της Τέταρτης Διακρατικής Προσφυγής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως «πακέτο» με τον τερματισμό παρακολούθησης της υπόθεσης της Τιτίνας Λοϊζίδου, από το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι άγνωστο πού θα οδηγήσει την Κυπριακή Δημοκρατία σχετικά με το Κυπριακό. Για τούτο θα πρέπει τόσο η παρούσα κυβέρνηση όσο και αυτή που θα αναλάβει τον Μάρτιο του 2023 να προετοιμαστούν για όλα τα ενδεχόμενα. Οι διεθνείς ισορροπίες αλλάζουν ημέρα την ημέρα και εμείς είναι επάναγκες να επαγρυπνούμε, ώστε με ήμερο εσωτερικό μέτωπο να είμαστε σε θέση να υπερασπιστούμε την Κυπριακή Δημοκρατία σε όλα τα διεθνή φόρα, ανά πάσα στιγμή. Κανείς δεν περισεύει.

Καλύτερη Τράπεζα στην Κύπρο για το 2022

Σύμφωνα με το διεθνές περιοδικό «Euromoney»

800 00 800

bankofcyprus.com

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ

Buffer Fringe Festival

Η εικαστική παράσταση Ilk: A Queer Arab Dichotomy του Λιβανέζου καλλιτέχνη Ahmad BaBa θέτει ερωτήματα σχετικά με την queer αραβική μουσουλμανική ταυτότητα. **Τέχνες, Σελ. 1**

ISFFC

Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους

«Πάντα ξεκινάμε με τους στόχους του φεστιβάλ, που είναι η ανάπτυξη της οπτικοακουστικής κουλτούρας και η προβολή της εθνικής παραγωγής», λένε στην «Κ» οι Αλεξία Ρόιτερ και Ιωακείμ Μιυλνιάς. **Τέχνες, Σελ. 3**

ΕΚΘΕΣΗ

Σύγχρονες πρακτικές τέχνης

Η Μαριάνθη μίλησε στην «Κ» για την έκθεσή της στη The Edit Γκαλερί. Μέσα από τα έργα της, επιδιώκει να επαναπροσδιορίσει την αντίληψη των στερεοτύπων του φύλου. **Τέχνες, Σελ. 4**

ZENITH

TIME TO REACH YOUR STAR

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

DEFY SKYLINE

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Προεκλογικά μπουγαδόνερα

«Πόσα ν' αντέξει η αγγλόφωνος δεξιά;» ξέσπασε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον κι ένευσε στη Ρωσίδα να ανανεώσει τα ποτά τους. Η Σβετλάνα Αλεξάντροβα δεν προλάβαινε να σερβίρει gin and tonics, καθώς οι κυρίες, παρασυρμένες από την έξαψη της επικαιρότητας, αποδείχτηκαν νεροφίδες. «Αντί να πενθούμε τη βασίλισσα, μας έπνιξαν στα προεκλογικά τους μπουγαδόνερα» συνέχισε τον μελοδραματικό της μονόλογο η χήρα και το καρτέ, όπως ήταν φυσικό άλλωστε, συγκάτανευσε.

Το καρτέ παρακολούθησε τον τηλεοπτικό μαραθώνιο της κηδείας της Βασίλισσας Ελισάβετ, σε διευρυμένη σύνθεση, στην οικία της Ιουλίας. Στο διαμέρισμα της οδού Κωστή Παλαμά προσεκλήθη και ο γιος της ερωμένης του μακαρίτη Ουίλσον. Ο Τζάστιν, με το βρετανικό του φλέγμα και το απαράμιλλο gay ταμπεραμέντο του, συνέβαλε τα μάλα στον σχολιασμό του τελετουργικού που κόστισε 9 εκατομμύρια ευρώ και το παρακολούθησαν 4 δισεκατομμύρια άνθρωποι. Όποτε η κάμερα εστίαζε στον Πρίγκιπα Χάρι κατέβαζε άσπρο πάτο το ποτό του με ένα εύγλωττο αναστεναγμό, ενώ στο στιλιστικό δίλημμα «Κέπ ή Μέγκαν;» δεν δίστασε ν' αποφανθεί υπέρ της πρώτης. Στο ακανθώδες ερώτημα για το πένθιμο look της Άντρης Αναστασιάδη, περιορίστηκε σε ένα συγκαταβατικό «οκ».

«Γιατί δεν μας αφήνουν να χορτάσουμε τους βασιλικούς ολοφυρμούς απερίσπαστες;» ωρυόταν η Ιουλία. Ήταν φανερό πως δεν μπορούσαν ν' αγνοούν άλλο τον ελέφαντα στο δωμάτιο. Οι αποκαλύψεις του Μανώλη Κυριάκου για τις δολοφονίες με τον Νίκο Χριστοδουλίδη είχαν γίνει πλέον talk of the town. «Ο Χρυσός πάντως δήλωσε ότι όλα αυτά είναι κουτσομπολιό» ψέλλισε η Ρενέ Κουπαρίσι. «Don't rush your luck» την κατακεραύνωσε η Ιουλία, καθώς όλη

Όταν οι πολιτικοί πλατσουρίζουν στα μπουγαδόνερα, η πολιτική καταλήγει ανάμεσα σε σώβρακα και φανέλες, κρεμασμένη από τα μανταλάκια της επικαιρότητας.

η αστική Λευκωσία γνωρίζει τη της ΔΗΚΟϊκής αυλής όπου διέπρεψε ο λαλιστατος Μάνος, το όκι και τόσο μακρινό 2018.

Τόσο το καρτέ όσο και η Ιουλία ως γυναίκα, ως άνθρωπος και ως ψηφοφόρος της Δεξιάς, διαχειρίστηκαν με ψυχραιμία τον οχετό των αποκαλύψεων που δημοσίευσε σε συνέχειες η εφημερίδα Πολίτης. Κάποιες ήταν χοντρές (όπως η επίθεση στον δημοσιογράφο Παναγιώτη Τσαγγάρη), κάποιες προσβλητικές όπως η απάντηση αν θα κάνει τον Πάλαμα campaign manager («Δεν είμαι βλάκας») και κάποιες άλλες ήταν πικάντικες όπως το σχό-

λιο για την Ξανθή Αγαπημένη Παναγιά («Η Αννίτα φίλε ξεφύγε. Να μην σου πω τι μου έλεγε την παραμονή των εκλογών για ΑΝ»). Μέχρι εδώ, οι κυρίες μπορούσαν να αντέξουν το πλατσούρισμα στα συναγερμικά απόνερα. «Η προτροπή όμως να ερωτηθεί δημοσιογράφος εάν αποκαλούσε τον Κληρίδη... κατούρη, εμένα με ξεπερνά!» είπε η Ιουλία, συμπληρώνοντας ξεψυχισμένα: «Δεν μεταδίωξε άλλο».

Ευτυχώς που επέστρεψε το GNTM για να σπάσει η βραύθυμη ατμόσφαιρα. Η πρεμιέρα του νέου κύκλου σηματοδεύτηκε από την ολική επαναφορά της Καθηγήτριας Ανωτά-

της Μοντελικής Βίκυς Καγιά, η οποία εκτός από Θεάρα είναι και γλωσσολόγος (βλέπε: «Συγκλομανιφίκ» - η λέξη που ευθύνεται για την πρόκληση πολλών εγκεφαλικών στην ευάλωτη ομάδα των συνταξιούχων φιλολόγων). Την παράσταση πάντως φέτος κλέβει η ιδιοσυγκρασιακή Εγγλεζοκυρία Σοφία Χατζηπαντελή με τη ακατανόητη διάλεκτο και την εμμονή στο diversity. Τόσο το Twitter όσο και ο Τζάστιν αυτοπροσώπως είπαν «respect», ελπίζοντας προφανώς σε ένα λιγότερο ηλκτικό τηλεοπτικό χειμώνα.

Παρενθετικά, μια που η συζήτηση εισήλθε στο κακοτράχαλο τοπίο της

γλωσσικής πενίας, η Ευγενία η Καλαμαρού ενημέρωσε το καρτέ για τον γρίφο που ταλανίζει τους φιλολογικούς κύκλους της βραχονησίδας... «Ο Νικόλας γιόρτασε την 19η επέτειο του γάμου του με μια ανάρτηση όπου έλεγε μεταξύ άλλων: Στα εύκολα και στα δύσκολα πάντα μαζί. Γιατί η Ομάδα γράφεται με Γιώτα! Κεφαλαίο...». «Τα ελληνικά δεν υπήρξαν ποτέ καλός σύμμαχος του Νικόλα» σχολίασε η Ιουλία, κλείνοντας την παρένθεση με συνοπτικές διαδικασίες. Ο μοντελοκαυγιάς για το diversity εξάλλου ήταν προτεραιότητα.

Αλλά δεν ήταν μόνο η ηγερία της

πασαρέλας Σοφία Χατζηπαντελή που υπερθεμάτισε για τη διαφορετικότητα. Η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού, οπλιστηκε με θάρρος και ξεστόμισε την ιστορική ατάκα: «Η υποψηφιότητα του Ανδρέα Μαυρογιάννη είναι η επιτομή του diversity!». «Τουτέστιν;» ρώτησε η αριστερή (με την κακή έννοια) Ανδριάνα Ζιβάνο Βλαδιμήρου, έτοιμη όπως πάντα να κατεβάσει μαρξιστικά καντήλια. «Τουτέστιν, χαρακτηρίζεται από σοφιστική φινέτσα και δεν εξευτελίζεται μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου» συνέχισε η ατρόμητη Κουλλίτσα. «Συμπαθής είναι ο Ανδρέας, πλην όμως δεν διαθέτει το συμφ» τη δέκοψε η Κούταλου.

«Και πού ξέρεις, μωρή Φώφη εσύ, τι είναι το συμφ;» την αποπύρε η Ιουλία. «Το ξέρω καθότι παρακολουθώ ανελλιπώς την Professor Vicky. Η οποία φέτος, εκτός από το συγκλομανιφίκ, μας εξήγησε και τι είναι το Wow Factor». «Και ποιος από τους υποψηφίους είναι συμφ και ούαου και συγκλομανιφίκ, μωρή Φώφη; Ο Νίκος της Σιωπής;». «Αυτός! Το πατάμι δεν γυρίζει πίσω» απάντησε πικαρισμένη η Κούταλου, της οποίας το αυτί διόλου δεν φάνηκε να ιδρώνει από το σύστριγγλο για το Manos-Gate.

Η Ιουλία ξαφνικά ένωσε μια ψυχική κόπωση να την καταβάλλει. Δεν είχε τη δύναμη ν' απαντήσει και πολύ περισσότερο να αντιδικήσει για το συμφ του Χριστοδουλίδη. Σηκώθηκε με κόπο από τη θέση της, πήγε στο πικάκι κι έβαλε ένα βινύλιο του Παύλου Σιδηρόπουλου να παίζει... *Μια ιστορία θα σας πω για τον Μπάμπη, τον Μπάμπη τον Φλου. Που του 'λεγε βρε Μπάμπη τι τρέχει εδώ, σου 'λεγε φλου φίλε μου, όλα είναι φλου...* «Ο Νίκος ο Φλου» είπε κουρασμένα στο καρτέ και αποσύρθηκε στα ενδότερα.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»
25.9.1932

«ΑΘΙΚΤΟΙ»: Η αντίθεση απόψεων, η οποία εξεδιήλωθη μεταξύ Γκάντι και Βρετανικής Κυβερνήσεως επί του ζητήματος των «αθικτών», των ανθρώπων τους οποίους δεν επιτρέπεται να εγγισθ κανείς, και η απόφαση του Μαχάτμα να κηρύξει απεργία πείνης μέχρι θανάτου, εις ένδειξη διαμαρτυρίας κατά της μη παροχής ψήφου εις τους παρίας, κατέστησαν εμφανείς τα δυσχερή εις τας οποίας προσκρούουν αι από διετίας αρχάμεναι διαπραγματεύσεις. Οι κάτοικοι των Ινδίων -Μωαμεθανοί και Ινδοί- δεν συμφώνησαν ως προς τας επενεχτέας εκλογικάς μεταρρυθμίσεις εις την μελετωμένην αναθεώρησιν

του Ινδικού Συντάγματος. Αντιθέτως συμφώνησαν να παραπέμψουν την διαφοράν των εις τον Πρόεδρον της Συνδιασκέψεως κ. Ράμσεϋ Μακ Ντόναλντ. Ο Αγγλος πρωθυπουργός εξέδωσε την απόφασίν του την 16 Αυγούστου 1932. [...] ο σεβάσμιος ηγέτης των Ινδών, ο σοφός Γκάντι, ζήτη από τον κ. Μακ Ντόναλντ να αποσύρη την απόφασίν του όσον αφορά τους παρίας, Ινδούς οι οποίοι αποτελούν την τάξιν των λεγομένων μεμιασμένων ή «αθικτών», απειλών εναντία περιπτώσει να αποθήνη εκ πείνης.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ: Δεν δύναται κανείς να ενοηθή τίνος λόγον έχει η πρωτοφανής εις τα εκλογικά χρονικά απόφασίς της Κυβερνήσεως όσον αφορά την ανακοίνωσιν των εκλογικών αποτελεσμάτων. Διατί τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν συνολικώς, αφού συγκεντρωθούν προηγουμένως όλα ομού και διατί δεν θ' ανακοινωθούν τμηματικώς, ως εγένετο το μέχρι τούδε; Διατί θα περιμένωμεν να τελειώση πρώτον η συγκέντρωσις όλων των αποτελεσμάτων διά να τα μάθωμεν κατόπιν; **ΕΜΙΑ ΓΙΑΝΙΓΚΕ:** «Εις το [νέο] έργον αυτό έχω ρόλον μεγαλοπρεπέστατον, που μου αρέσει πάρα πολύ. Φαντασθήτε, λοιπόν, παίζω τον ρόλον ενός βασιλέως, ο οποίος έχει τριακοσίας εξήντα πέντε γυναίκας, κάθε ημέραν του έτους και νέαν, και πάντοτε ωραιότεραν της προηγουμένης! Εχω τάξει όμως τον όρον ότι αι εσωτερικά σκηναι θα "γυρισθούν" εις την Βιέννην».

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΙΣΩ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα το 10

1 Στα νούμερα. Η προσπάθεια απόδοσης των ερευνών από τον Φούλη Πρόεδρο είναι όπως το shit fan. Τα πετάς και έρχονται πίσω σε σένα. Τις δικές του δημοσκοπήσεις να δει που τον έβγαζαν 2ο στις βουλευτικές.

2 Στους αριθμούς. Βέβαια, στον πόλεμο των εντυπώσεων οι δημοσκοπικοί της ΡΑΙ (ναι, ναι η εταιρεία που τη νύχτα των εκλογών του 2008 πρόβλεπε πρωτιά Τάσσου) «βγάζει και το παλλούτζιν» που λέμε στα χωριά μας.

3 Στον πάτο. Ο «ειδικός» στα fake ακκάου κύριος Κυριάκου, σίγουρα έχει στο κινητό του πολλά αλλά screenshots και για πολλούς. Κυρίες και κύριοι, υποδεχθείτε και επίσημα τον τραμπισμό στην Κύπρο. Το ποιον θα πάρει η μπάλα στο τέλος δεν είμαι σίγουρος.

4 Στο χάρισμα. Το θείο βρέφος εμπιστεύτηκε τον συγκεκριμένο μετά που αυτός πέρασε από Νικόλα, Αναστασιάδη και τούμπαλιν, για τα κτυπήματα κάτω από τη μέση. Έβαλε τον λύκο να προσέχει τα πρόβατα ο Νίκος. Κρίση και ηθική υπόσταση.

5 Στη δημοσιότητα. Ο άνθρωπος που μας χάρισε τις απείρου κάλους συνομιλίες του με το θείο βρέ-

«Η προδοσία είναι θέμα ημερομηνίας», Καρδινάλιος Ρισελί.

φος, βρέθηκε σε προεκλογική εκδήλωση του Προέδρου Φούλη στη Λεμεσό. Ο king maker!

6 Στην ατζαμοσύνη. Πρόεδρε Φούλη, εντάξει ο γκουρού έκανε τη δουλειά, τι τον παίρνεις στις προεκλογικές; Για να επιβεβαιώσεις το προφανές; Κάποιος από τους 742 συμβούλους να σε συμβουλευσει;

7 Στα «εγώ». Θα βάλουν κάτω τα «εγώ» τους λένε οι τέσσερις «μικροί», για το καλό του τόπου. Το ότι

έχουν «εγώ» είναι είδηση.

8 Στο σημαντικό. Η υπόθεση της διαφημίσαμε αλλά και εκμεταλλευτήκαμε άγαρμπα ως δικηγορικά γραφεία με αποτέλεσμα τη δημιουργία της επιτροπής αποζημιώσεων, μπαίνει στο ράφι. Αναμένω με αγωνία δήλωση από τον υποψήφιο Αχιλλέα Δημητριάδη.

9 Στην ιστορία. Αυτή θα καταγράψει ως επιτυχία της διακυβέρνη-

σης Αναστασιάδη την άρση του εμπάργκο όπλων από τις ΗΠΑ. Πενήντα χρόνια μετά το όραμα του Μακαρίου για να γίνουμε η «Κούβα της Μεσογείου», οι ΗΠΑ μας ανακαλύπτουν στον χάρτη. Αμαρτίες γονέων.

10 Στο διαβατήριο. Το στοπ του famous Προέδρου στον σύντροφο Λαβρόφ είναι ένα άλμα προς τη βελτίωση της διεθνούς αξιοπιστίας του, αλλά και της χώρας. Αν ήταν ο Νίκος αυτό θα έκανε; Μια ωραία ερώτηση για το ντιμπέιτ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΛΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιοδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Νέο Δάνειο Green Κατοικία

Μικρό, μεγάλο, καινούργιο ή παλιό... αρκεί να είναι «πράσινο»!

Νέο **Δάνειο Green Κατοικία** από την Ελληνική Τράπεζα, με χαμηλότερο επιτόκιο για την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικίας ή την αγορά/ανέγερση νέας κατοικίας με πράσινες προδιαγραφές.

Για το σπίτι σου... σκέψου οικολογικά. Για τη χρηματοδότησή σου... σκέψου λογικά!

Περισσότερα ή για διευθέτηση ραντεβού στο: <https://www.hellenicbank.com/GreenHome>

Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας.
Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας.
Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Έκλεισαν Τιτίνα, ροκανίζουν Διακρατική

Γερμανία, Νορβηγία, Βρετανία βάζουν τίτλους τέλους στο περιουσιακό και εδραιώνουν την «Επιτροπή Αποζημιώσεων»

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Οριστικό «κλείσιμο» της Τέταρτης Διακρατικής Προσφυγής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως «πακέτο» με τον τερατισμό παρακολούθησης της υπόθεσης Τιτίνας Λοϊζίδου, δρομολογούν σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» ισχυρά κράτη του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ), εξέλιξη που θα οδηγήσει την Κυπριακή Δημοκρατία σε εξαιρετικά δυσμενή θέση στο περιουσιακό, στο προσφυγικό, αλλά και στα ζητήματα αγνοουμένων, δημιουργώντας συνθήκες ασφυξίας, στο σύνολο του κυπριακού προβλήματος. Οι ίδιες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι πρωτοστάτες της όλης προσπάθειας για την Τέταρτη Διακρατική Προσφυγή είναι η Γερμανία, η Βρετανία και η Νορβηγία, οι οποίες πρωταγωνίστησαν και επέβαλαν την περασμένη Πέμπτη το κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου, αφήνοντας στο απυρόβλητο πλέον την Τουρκία ενώπιον του ΣΤΕ, για τις ανεκπλήρωτες της υποχρεώσεις με επίκεντρο το μείζον ζήτημα της «αποκατάστασης» της περιουσίας. Η αρνητικότητα αυτή απόφαση για τη Λευκωσία παραπέμπει πλέον αποκλειστικά στην «Επιτροπή Ακίνητων Ιδιοκτησιών» (επιτροπή αποζημιώσεων της Άγκυρας στο ψευδοκράτος), η οποία εκ των πραγμάτων εδραιώνεται και τείνει να αποτελέσει το μοναδικό μοντέλο-πρότυπο, για όλους τους πρόσφυγες που έχουν απωλέσει τις περιουσίες τους, συνεπεία της τουρκικής εισβολής και κατοχής.

Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, η Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης – σε συνεννόηση με τη Γερμανία και τη Βρετανία – έβαλε «αιφνιδιαστικά» σε ψηφοφορία την περασμένη Πέμπτη το ζήτημα κλεισίματος της Τέταρτης Διακρατικής Προσφυγής της Κύπρου, δίνοντας μια πρώτη γεύση των προθέσεων των ισχυρών του ΣΤΕ. Στην ψηφοφορία αυτή για κλείσιμο της Τέταρτης Διακρατικής Προσφυγής επικράτησαν ισορροπίες τρόμου, καθώς 22 κράτη-μέλη ψήφισαν υπέρ του κλεισίματος, ενώ για την υλοποίηση του εγχειρήματος απαιτούνταν 24 ψήφοι, δύο μόλις περισσότερες από αυτές που εξασφάλισαν οι «πρωταγωνιστές». Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», υπέρ του κλεισίματος της Τέταρτης Διακρατικής Προσφυγής της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά της Τουρκίας, τοποθετήθηκαν οι εξής 22 χώρες: Ολλανδία, Τσεχία, Ισλανδία, Βέλγιο, Νορβηγία, Κροατία, Ελβετία, Σουηδία, Γερμανία, Δανία, Μαυροβούνιο, Βόρειος Μακεδονία, Τουρκία, Λιθουανία, Φινλανδία, Πορτογαλία, Εσθονία, Λιχτενστάιν,

Αζερμπαϊτζάν, Αλβανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Λετονία. Η παρτίδα στην Τέταρτη Διακρατική Προσφυγή σώθηκε την υστέρη, καθώς η Πολωνία, η Ιταλία και η Ισπανία, άλλαξαν τον συσχετισμό δυνάμεων, τερτώντας τελικά αποχή (αν και στην υπόθεση Λοϊζίδου τοποθετήθηκαν υπέρ του κλεισίματος). Συνολικά λοιπόν, 18 κράτη-μέλη, περιλαμβανομένων της Ιταλίας, της Ισπανίας και της Πολωνίας, τήρησαν αποχή, γεγονός που κρατάει εν ζωή την Τέταρτη Διακρατική Προσφυγή, «επί του παρόντος».

Τη διαφορά, υπέρ της Τουρκίας και εις βάρος της Κύπρου έκαναν η Ιταλία, η Ισπανία, η Εσθονία και η Λιθουανία, χώρες οι οποίες πέρυσι είχαν τηρήσει αποχή.

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι «οι πρωταγωνιστές θα επαναφέρουν το ζήτημα, επιδιώκοντας νέα ψηφοφορία, το συντομότερο δυνατόν», πιθανότατα το 2023, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία εξασφάλισε μόλις πέντε ψήφους στην προσπάθειά της να κρατήσει εν ζωή την Τέταρτη Διακρατική Προσφυγή. Πέραν της δικής της ψήφου, η Λευκωσία εξασφάλισε τις ψήφους της Ελλάδας, της Αρμενίας, της Σερβίας και της Βουλγαρίας.

Το κλείσιμο της υπόθεσης της Τιτίνας Λοϊζίδου δεν απέτρεψε κεραυνό εν αιθρία, καθώς εδώ και καιρό οι πρωτοστάτες της όλης προσπάθειας και κυρίως η Γερμανία και η Βρετανία δρομολογούσαν μια τέτοια εξέλιξη.

Λίγο πριν, στην ίδια συνεδρία της Επιτροπής Αναπληρωτών Υπουργών του ΣΤΕ, η Κυπριακή Δημοκρατία δέχθηκε ισχυρό πολιτικό ράπισμα από τους «εταίρους» της, οι οποίοι άναψαν πράσινο φως στο αίτημα της Γραμματείας του διεθνούς οργανισμού για κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου. Η εν λόγω υπόθεση, που αποτελούσε σήμα κατατεθέν των κυπριακών διεκδικήσεων στο προσφυγικό-περιουσιακό και είχε οδηγήσει σε μια άνευ προηγουμένου νίκη της Λευκωσίας

στο ΕΔΑΔ, κλείνει οριστικά. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι το ΣΤΕ δεν θα παρακολουθεί πλέον την εφαρμογή των υποχρεώσεων της Τουρκίας, η οποία κατά συνέπεια δεν θα υποχρεείται σε οποιαδήποτε πίεση και θα μπορεί εν πολλοίς να πράττει κατά το δοκούν. Η δε Τιτίνα Λοϊζίδου υποχρεούται πλέον, εάν επιθυμεί αποκατάσταση της περιουσίας της, να προσφύγει στην «Επιτροπή Ακίνητων Ιδιοκτησιών» της Τουρκίας στο ψευδοκράτος, όπως και για ενδεχόμενη διεκδι-

κηση περαιτέρω αποζημιώσεων μετά το 1998. Με ό,τι αυτό μεταφράζεται πολιτικά και νομικά για την Κυπριακή Δημοκρατία, το προσφυγικό και το περιουσιακό ζήτημα. Δεν είναι προφανώς τυχαίο, ότι το ΥΠΕΞ, σε γραπτή του ανακοίνωση, χαρακτήρισε ως «νομικά έωλη και πολιτικά προβληματική» την απόφαση της Επιτροπής Αναπληρωτών Υπουργών του ΣΤΕ, αποδίδοντας ευθύνες στη Γραμματεία του διεθνούς οργανισμού και εκφράζοντας «απογοήτευση για τον αρνητικό

ρόλο και την εμπλοκή της» στο κλείσιμο της υπόθεσης.

Σημειώνεται ότι υπέρ του κλεισίματος της υπόθεσης Λοϊζίδου τοποθετήθηκαν οι εξής 25 «εταίροι» της Κυπριακής Δημοκρατίας στο ΣΤΕ, σπάζοντας το φράγμα των 24 ψήφων που απαιτούνταν: Σουηδία, Εσθονία, Ολλανδία, Πολωνία, Ισπανία, Λετονία, Τουρκία, Φινλανδία, Αζερμπαϊτζάν, Ελβετία, Λιθουανία, Νορβηγία, Τσεχία, Ιταλία, Γερμανία, Μαυροβούνιο, Κροατία, Βέλγιο, Ισλανδία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βόρειος Μακεδονία, Λιχτενστάιν, Πορτογαλία, και Αλβανία. Τη διαφορά, υπέρ της Τουρκίας και εις βάρος της Κύπρου έκαναν η Ιταλία, η Ισπανία, η Εσθονία και η Λιθουανία, χώρες οι οποίες πέρυσι είχαν τηρήσει αποχή.

Ωστόσο, ευθυγραμμίστηκαν τελικά με την έκκληση της Γερμανίας και της Νορβηγίας που «είχαν συγκαλέσει» και παρασυναγωγή για κλείσιμο της υπόθεσης, με τη στήριξη της Βρετανίας. Σημειώνεται ότι το 2019 είχαν τηρήσει αποχή και η Βόρειος Μακεδονία, το Λιχτενστάιν, η Πορτογαλία, και η Αλβανία, οι οποίες ωστόσο άλλαξαν στρατόπεδο από πέρυσι, σπρίζοντας το κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου.

Πρώτη διδάξαση η Βρετανία

Η Βρετανία κινούσε για και ουρανό στο Στρασβούργο για κλείσιμο της υπόθεσης της Τιτίνας Λοϊζίδου, εδώ και τρία χρόνια, από το 2019. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», το Φόρεϊν Όφिस είχε πρωτοστατήσει κατά την πρώτη ψηφοφορία που έγινε προ τριετίας, για κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου, κάτι που απορρίφθηκε τότε για ελάχιστες ψήφους. Ωστόσο, το Λονδίνο επέμεινε στη θέση του αυτή και σταδιακά, με τη συμβολή της Γερμανίας, της Γραμματείας του Συμβουλίου και της Νορβηγίας κατόφερε να την επιβάλει, οδηγώντας στον τερατισμό της διαδικασίας επιτήρησης της υπόθεσης Λοϊζίδου από το ΣΤΕ. Αναφέρουμε ότι κατά την ψηφοφορία που είχε γίνει το 2019, υπέρ του κλεισίματος της υπόθεσης Λοϊζίδου τοποθετήθηκαν 21 κράτη και υπολείπονταν μόλις τρεις ψήφοι για σπάσιμο του απαιτούμενου φράγματος των 24 ψήφων και για υλοποίηση του βρετανικού στόχου. Υπέρ του κλεισίματος της υπόθεσης Λοϊζίδου, είχαν τοποθετηθεί το 2019 οι εξής 21 χώρες: Ανδόρρα, Αζερμπαϊτζάν, Βέλγιο, Κροατία, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Ισλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μονακό, Μαυροβούνιο, Ολλανδία, Νορβηγία, Πολωνία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία και Μεγάλη Βρετανία.

Ρεκόρ προκλητικότητας από τη Γερμανία

Το κλείσιμο της υπόθεσης της Τιτίνας Λοϊζίδου δεν απέτρεψε κεραυνό εν αιθρία, καθώς εδώ και καιρό οι πρωτοστάτες της όλης προσπάθειας και κυρίως η Γερμανία και η Βρετανία, δρομολογούσαν μια τέτοια εξέλιξη. Όπως είχε αποκαλύψει η «Κ», τον περασμένο Ιούνιο η Γερμανία και η Νορβηγία με τη συμβολή της Γραμματείας του ΣΤΕ συγκάλεσαν «παρασυναγωγή» στο κτίριο όπου στεγάζεται η αντιπροσωπεία της Νορβηγίας, στο Στρασβούργο. Στην «παρασυναγωγή» προσκλήθηκαν όλα κράτη τηρούσαν αποχή στο ζήτημα της υπόθεσης Τιτίνας Λοϊζίδου, τα οποία παρακινήθηκαν κυρίως από τη Γερμανία και τη Γραμματεία του Συμβουλίου, όπως τοποθετήθηκαν υπέρ του τερατισμού της επιτήρησης της υπόθεσης Λοϊζίδου από το Συμβούλιο της Ευρώπης, αδιαφορώντας προφανώς για τις συνέπειες που θα επέλθουν στο Κυπριακό, και ειδικότερα στο περιουσιακό/προσφυγικό ζήτημα. Σύμφωνα δε με τις πληροφορίες της «Κ», ο εκπρόσωπος της Γερμανίας στη «παρασυναγωγή», κάλεσε τα κράτη-μέλη του ΣΤΕ, να κλείσουν την υπόθεση Λοϊζίδου προκειμένου να χρυσώσουν το κάπι της Τουρκίας, προσφέ-

ροντάς της ένα αντάλλαγμα για τις καταδικαστικές αποφάσεις που υπέστη η Άγκυρα, στην υπόθεση του Οσμάν Καβάλα. Με άλλα λόγια, η Γερμανία δρομολόγησε και επέβαλε το κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου, για να εξευμενίσει την Τουρκία που αντιδρούσε έντονα ως αποτέλεσμα των υποδείξεων του ΣΤΕ, αναφορικά με την αποφυλάκιση του φιλόδημου επιχειρηματία και πολιτικού κρατούμενου, Οσμάν Καβάλα. Η Λευκωσία ενημερώθηκε για την προσπάθεια που δρομολογήθηκε και το ΥΠΕΞ επεχείρησε μέσω διαβημάτων, παραστάσεων και ενημερωτικών συναντήσεων να διασφαλίσει τη διατήρηση της υπόθεσης Λοϊζίδου εν ζωή, ενώπιον του ΣΤΕ. Στο ζήτημα ενεπλάκη με προσφυγικές παρεμβάσεις και επιστολές ο υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης, με στόχο να φρενάρει το εγχείρημα κλεισίματος της υπόθεσης Λοϊζίδου. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», η Λευκωσία προέβη και σε διάβημα προς το Βερολίνο, το οποίο απλώς επιβεβαίωσε ότι η Γερμανία ύψωσε τοίχος και ήθελε διακαώς το κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου. Στο διάβημα, επίσημος του γερμανικού ΥΠΕΞ επεσήμανε ότι «δεν αντιλαμβάνεται και

δεν συμμερίζεται» τις θέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε κάθε πάντως περίπτωση, η Λευκωσία επεσήμανε προς το Βερολίνο ότι η Γερμανία μπορεί να διατηρεί τις απόψεις της, αλλά ότι η δρομολόγηση «παρασυναγωγής» και η προσπάθεια παρακίνησης άλλων κρατών-μελών του ΣΤΕ σε βάρος των κυπριακών ζωτικών συμφερόντων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια θεμιτή ενέργεια από έναν «εταίρο». Αντίθετα, εκλαμβάνεται ως απαράδεκτη και αντιδεδοντολογική. Πόσω μάλλον υπό το φως της σημασίας που έχει η υπόθεση Λοϊζίδου για την Κυπριακή Δημοκρατία, τόσο σε νομικό, όσο και σε πολιτικό επίπεδο, καθώς αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς όλων των προσφύγων, συνεπεία της τουρκικής εισβολής και κατοχής.

Οι προσπάθειες της Λευκωσίας εντάθηκαν προς όλες τις κατευθύνσεις τους τελευταίους μήνες, αλλά το πολιτικό εκτόπισμα της Γερμανίας αλλά και της Βρετανίας, που κινούσε τα νήματα από το 2019 για κλείσιμο της υπόθεσης Λοϊζίδου, δεν άφησαν ουσιαστικά περιθώρια ανατροπής του παιχνιδιού που στήθηκε από τις δύο χώρες, εις βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΑΡΘΡΟ / Του δρος ΖΗΝΩΝΑ ΤΖΙΑΡΑ

Νομοθετήστε τη στρατηγική

Κάθε που έχει εκλογές γινόμαστε δέκτες ωραίων και ευφάνταστων ιδεών για διάφορα θέματα. Η τρέχουσα προεκλογική περίοδος δεν αποτελεί εξαίρεση. Η ειδοποιός διαφορά αυτή τη φορά, συγκεκριμένα στο ζήτημα του Κυπριακού, είναι ότι έχει επέλθει ένα σημαντικό αδιέξοδο και μαζί του ένας κορεσμός. Όχι βέβαια ως προς την επιθυμία για λύση, αλλά ως προς το τι μπορεί να προταθεί ή τι μπορεί να γίνει για να διαχειριστούμε την κατάσταση που έχουμε ενώπιόν μας.

Δυστυχώς, αυτό που παρατηρείται διαχρονικά είναι το γεγονός πως ως κράτος δεν έχουμε μια συνεκτική στρατηγική για το πώς θα προσεγγίσουμε τα σημαντικά ζητήματα που ταλαιπωρούν τον τόπο. Κινούμαστε κατά κανόνα πασιωδικά, εκτροχιαζόμενοι συχνά από τις μεταξύ μας διαφορές αναφορικά με τον σκοπό που επιδιώκουμε. Στο θέμα του Κυπριακού, τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και το Εθνικό Συμβούλιο του κράτους δεν μπορούν από μόνα τους να δώσουν κατεύθυνση στην ευρύτερη στρατη-

γική του κράτους – στην υψηλή στρατηγική της Κυπριακής Δημοκρατίας, αν θέλουμε να το θέσουμε υπερβολικά.

Πολλοί μίλησαν και μιλούν για στρατηγική. «Νέα» στρατηγική, «εναλλακτική» στρατηγική, στρατηγική «αλλαγής» και ούτω καθ' εξής. Λίγοι όμως αναφέρθηκαν συγκεκριμένα στο τι σημαίνει αυτό. Στην Κύπρο των εύκολων και γρήγορων «λύσεων», η έννοια της στρατηγικής δεν γίνεται εύκολα κατανοητή, τουλάχιστον στο επίπεδο των πολιτικών ελίτ.

Πολύ απλά διότι η στρατηγική χρειάζεται χρόνο ως προς τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την (ενεργό) αναμονή των αποτελεσμάτων. Ένας από τους λόγους που οι προσπάθειές μας στην επίλυση του Κυπριακού αλλά και στη βέλτιστη διαχείριση των σημαντικών ζητημάτων αυτού του τόπου, όπως η οικονομία και η ενέργεια, δεν τελεφεφορούν όπως θα θέλαμε, είναι η απουσία ενός στρατηγικού πλαισίου, του συναφούς νομικού πλαισίου και των κατάλληλων θεσμών. Απουσιάζουν δηλαδή εκείνα

τα στοιχεία που θα θέσουν τους στρατηγικούς σκοπούς πάνω από την όποια πολιτική ή κομματική δύναμη βρίσκεται στο πηδάλιο της χώρας, που θα δημιουργήσουν στρατηγική συνοχή μεταξύ των κρίσιμων τομέων πολιτικής και ασφάλειας του κράτους, και που θα προσδώσουν συνέχεια και διαχρονικότητα στις επιδιώξεις του. Κατ' επέκταση, ένα τέτοιο πλαίσιο, τροφοδοτεί άλλα ζητήματα όπως ο διεθνής προσανατολισμός της χώρας, το οικονομικό της μοντέλο, η πολιτική ασφάλειας και άμυνας, οι προσπάθειες ανάπτυξης των κατάλληλων μέσων κτλ.

Με λίγα λόγια, πριν βιαστούμε να προωθήσουμε την Α ή Β στρατηγική στο οποιοδήποτε θέμα με κύριο γνώμονα τον λαϊκισμό και τα εκλογικά αποτελέσματα, θα πρέπει να προωθήσουμε τη διαβούλευση και εκείνης τις διαδικασίες που θα καταρτίσουν ένα στρατηγικό πλαίσιο το οποίο θα αποτυπώνει τις ανάγκες, τις απειλές, τον οραματισμό και τους στόχους του κράτους – το ποιοι θέλουμε να είμαστε και το τι ρόλο θέλουμε να

παίζουμε. Στο παρελθόν προτάθηκε ορθά η σύσταση ενός Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΣΕΑ) ή ενός άλλου συμβουλίου που θα προσομοιάζει στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας της Ελλάδας που το 2019 μετατράπηκε σε Κυβερνητικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥΣΕΑ).

Έγινε μια παρόμοια προσπάθεια από την κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη το 2014 με τη σύσταση του Συμβουλίου Γεωστρατηγικών Μελετών (ΣΓΜ), αλλά δεν ήταν σοβαρή. Και αυτό φυσικά δεν οφείλεται στους ειδικούς που το στελεχώσαν. Κάθε άλλο. Οφείλεται στην ίδια, προβληματική λογική των σπασμοδικών κινήσεων που διέπει διαχρονικά τις κυβερνήσεις της χώρας – δηλαδή στο πλαίσιο της σύστασης και λειτουργίας του Συμβουλίου.

Σε κάθε περίπτωση, το ΣΕΑ ή ένα συμβούλιο τύπου ΚΥΣΕΑ δεν είναι πανάκεια αλλά είναι αναγκαίο για τους προαναφερθέντες λόγους. Πώς φτάνουμε, όμως, στην εγκαθίδρυση ενός τέτοιου θεσμού; Σίγουρα όχι με μια απλή πολιτική

απόφαση της εκτελεστικής εξουσίας (όπως ήταν το ΣΓΜ). Το οποιοδήποτε συμβούλιο θα πρέπει οπωσδήποτε να νομοθετηθεί-θεσμοθετηθεί. Για παράδειγμα, το ΣΕΑ των ΗΠΑ συστάθηκε με τον νόμο National Security Act του 1947, ο οποίος στη συνέχεια τροποποιήθηκε. Το δε ΚΥΣΕΑ θεσπίστηκε με νόμο του 1995. ΣΕΑ διαθέτει και η Τουρκία από το 1962, ενώ προηγήθηκαν ανάλογες αρμοδιότητες όργανα από το 1933. Παρόμοιους θεσμούς διατηρούν περισσότερα από 60 κράτη στον κόσμο, με διαφοροποιημένες ωστόσο εντολές, μεταξύ των οποίων και μικρότερα κράτη όπως η Γεωργία, το Ισραήλ, η Κροατία και η Σερβία.

Αυτό που μπορεί κανείς να παρατηρήσει είναι ότι τέτοιους θεσμούς διατηρούν χώρες που είτε λαμβάνουν σοβαρά υπόψη το θέμα της ασφάλειας, είτε αντιμετωπίζουν σοβαρά ζητήματα ασφάλειας. Μπορεί η Κύπρος να μη λαμβάνει σοβαρά το θέμα της ασφάλειας, αλλά σίγουρα ανήκει στις χώρες που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα αυτής της φύσης.

Άρα λοιπόν, αν η κυβέρνηση – οποιαδήποτε κυβέρνηση – και οι βουλευτές μας θέλουν πραγματικά να διατείνονται ότι ενδιαφέρονται για την ασφάλεια και το μέλλον του τόπου του τόπου, υπάρχουν συγκεκριμένα πράγματα που μπορούν να κάνουν. Θα πρέπει πρώτα να παραμερίσουν τις κομματικές τους διαφορές και τις μικροπολιτικές σκοπιμότητες και στη συνέχεια να μπουν σε έναν πραγματικό και ειλικρινή διάλογο που στόχο θα έχει τη σύντομη και αποτελεσματική νομοθέτηση ενός ΣΕΑ το οποίο, με τη σειρά του, θα αναλάβει θεσμικά και όχι αμιγώς ιδεολογικο-πολιτικά να καταρτίσει μια στρατηγική εθνικής ασφάλειας. Δεν υπάρχει άλλος χρόνος, δεν υπάρχουν άλλες εύκολες και γρήγορες λύσεις. Κάθε τι που αξίζει χρειάζεται προσπάθεια. Ιδού η Ρόδος.

Ο δρ Ζήνωνας Τζιάρρας είναι λέκτορας στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κύπρου. Επιμελητής του βιβλίου «The Foreign Policy of the Republic of Cyprus» (Palgrave Macmillan, 2022).

Wi-Fi
onboard

Καλωσορίζουμε
μια νέα εποχή.
Το Wi-Fi έφτασε!

aegeanair.com

Το Wi-Fi onboard έρχεται στο νέο στόλο μας και αλλάζει τα δεδομένα. Ολοένα και περισσότερα αεροσκάφη μας θα διαθέτουν Wi-Fi, για να είστε συνδεδεμένοι στο internet καθ' όλη τη διάρκεια της πτήσης σας και να κάνετε το ταξίδι σας ακόμη πιο απολαυστικό.

A STAR ALLIANCE MEMBER

AEGEAN

Το χρονικό μέχρι την άρση του εμπάργκο

Η ενέργεια των ΗΠΑ αποτελεί μια χρυσή ευκαιρία για περαιτέρω ενσωμάτωση της Κύπρου στις ευρωατλαντικές δομές ασφάλειας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων προς την Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί αναμφίβολα τη σημαντικότερη αναβάθμιση στις διμερείς σχέσεις Λευκωσίας - Ουάσιγκτον από το 1987, οπότε και επιβλήθηκε. Στον πυρήνα της, όπως ανακοινώθηκε την Παρασκευή 16 Σεπτεμβρίου, αποτελεί μια πολιτική απόφαση των ΗΠΑ που συνειδητά αναβαθμίζει τις σχέσεις σε διμερές επίπεδο μεταξύ των δύο χωρών και γίνεται σε μια χρονική συγκυρία που η Ανατολική Μεσόγειος, για σειρά λόγων, αποτελεί ξανά ένα πεδίο ισχυρών γεωπολιτικών επιδιώξεων αλλά και αυξημένης σημασίας για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το πώς φτάσαμε ως εκεί, όμως, και το τι σηματοδοτεί για τη συνέχεια η αμερικανική απόφαση αποτελεί ένα πεδίο που οφείλει να διερευνηθεί μακριά από μικροπολιτικές σκοπιμότητες, υπερβολές αλλά και τη συνήθη λογική, στην Κύπρο, της γεωπολιτικής αναβάθμισης ως εργαλείου εσωτερικής πολιτικής.

Στις αρχές της προπερασμένης εβδομάδας στο ΥΠΑΜ της Κ.Δ. επικρατούσε αισιοδοξία κι άγχος για την ανακοίνωση της 16ης Σεπτεμβρίου. Η Κύπρος, από τις αρχές Μαρτίου, αμέσως μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, είχε απαγορευθεί στα ρωσικά πολεμικά πλοία των στόλων της Βαλτικής και της Μαύρης Θάλασσας να ελλιμενίζονται στη Λεμεσό, ενώ την περίοδο 2019-2021 η Κύπρος είχε προχωρήσει στο κλείσιμο εκατοντάδων χιλιάδων λογαριασμών Ρώσων δικαιούχων στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα. Παρόλα αυτά, στο ΓΕΕΦ επικρατούσε νευρικότητα για το αν τελικά οι Αμερικανοί θα ανακούνταν την άρση του εμπάργκο. Τον περασμένο Μάιο, ο κ. Χαράλαμπος Πετρίδης θα γινόταν ο πρώτος υπουργός Άμυνας που θα έβλεπε εκ του σύνεγγυς υψηλόβαθμους αξιωματούχους του αμερικανικού Πενταγώνου. Πηγές που γνωρίζουν ανέφεραν στην «Κ» πως η διπλωματική στήριξη που έλαβε από το κυπριακό ΥΠΕΞ αλλά και από μια ομάδα αξιωματούχων της Εθνικής Φρουράς από τον τομέα της στρατιωτικής διπλωματίας απέδωσαν καταλυτικά για την εν λόγω επίσκεψη που «κλείδωσε»

Η άρση συνεπώς δεν πρέπει να ιδωθεί ως «κούρσα εξοπλισμών» ή «ενίσχυση της Κ.Δ. έναντι της Τουρκίας», αλλά και ως μια προσπάθεια επένδυσης διπλωματικού κεφαλαίου.

την άρση, με τον πλέον αθόρυβο μάλιστα τρόπο. Βέβαια, είχαν προηγηθεί και δύο σημαντικά ορόσημα: Ο Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Act, που το αμερικανικό Κογκρέσο είχε υιοθετήσει τον Οκτώβριο του 2019, εντάσσοντας την Κ.Δ. στους γεωπολιτικούς της σχεδιασμούς στην περιοχή όσο και η απόφαση για άρση του εμπάργκο για μη φονικά όπλα, σχεδόν ένα χρόνο μετά, τον Σεπτέμβριο του 2020. Η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων, σε κάθε περίπτωση, αποτελεί ένα βήμα που απορρέει από την αμερικανική πολιτική βούληση, σε συνδυασμό μάλιστα με τα κριτήρια που η Κύπρος ικανοποίησε και θα συνεχίσει να ικανοποιεί, όπως τεκμαίρεται και από την ανακοίνωση σε επίσημη βάση.

Η Κύπρος, σε καμία περίπτωση, δεν μετατρέπεται σε κάποιου είδους στρατιωτική υπερδύναμη με την

ελεύθερη πρόσβαση σε αγορά αμερικανικών οπλικών συστημάτων. Ωστόσο, η σημαντική απόφαση των ΗΠΑ που αλλάζει άρδην μια συνθήκη αποκλεισμού 35 ετών, αποτελεί για τη Λευκωσία μια χρυσή ευκαιρία για περαιτέρω ενσωμάτωση της Κύπρου στις ευρωατλαντικές δομές ασφάλειας, που στέλνει πολλαπλά μηνύματα σε σχέση με τη δημοφιλή πρόσληψη, διεθνώς, της Κύπρου ως χώρας που ελέγχεται εντός της Ε.Ε. από τη Ρωσία. Εξάλλου, η επιβολή εμπάργκο όπλων στην Κ.Δ. από τις ΗΠΑ εξυπηρετούσε, μεταξύ άλλων, ιστορικά, τους σκοπούς τήρησης ουδετερότητας στη συγκρούση στην Κύπρο, αλλά σημαντικότερα γινόταν αντιληπτό, στην Ουάσιγκτον, ως ειρηνευτικός μηχανισμός στο πλαίσιο μιας προσπάθειας επίλυσης ενός ζητήματος συγκρούσεως όπως το Κυπριακό. Η σημερινή άρση συνεπώς δεν πρέπει να ιδωθεί ως «κούρσα εξοπλισμών» ή «ενίσχυση της Κ.Δ. έναντι της Τουρκίας», αλλά και ως μια προσπάθεια επένδυσης διπλωματικού κεφαλαίου μέσω της προσπάθειας επαναρχαρξής των συνομιλιών όπου στο δύσκολο κομμάτι της ασφάλειας και των εγγυήσεων το αδιέξοδο θα μπορούσε να αρθεί στο πλαίσιο μιας ατλαντικής λύσης (π.χ. η σταδιακή ένταξη της Κ.Δ. μελλοντικά στο ΝΑΤΟ αμέσως μετά από μια συμφωνία στο Κυπριακό).

Τι σηματοδοτεί η άρση

Η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων προς την Κ.Δ. είναι μια σημαντική κίνηση για σειρά λόγων τεχνολογιστικής, πολιτικής και γεωπολιτικής σημασίας:

- **Οδηγεί** στη σταδιακή απορροσποποίηση/αποσοβιοποίηση του συνόλου των εξοπλιστικών συστημάτων της Εθνικής Φρουράς με σημαντικές ευκαιρίες αναβάθμισης σε όλα τα επίπεδα των οπλικών και μη συστημάτων - πολλά εκ των οποίων βρίσκονται εγγύτερα στο τέλος της επιχειρησιακής τους ζωής ή θα αντικατασταθούν, άμεσα, ζητήματα εξεύρεσης αναλωσίμων (ανταλλακτικά, πυρομαχικά, κ.λπ.).
- **Εμβραθύνει** τις διμερείς σχέσεις

ΗΠΑ - Κύπρου στο επίπεδο της πολιτικής και στρατηγικής συνεργασίας στον αμυντικό τομέα. Την περασμένη Δευτέρα υπογράφηκε και η συνθήκη Acquisition and Cross - Servicing Agreement/ACSA για ζητήματα διοικητικής μέριμνας μεταξύ Κ.Δ. και ΗΠΑ, ενώ συνεχίζονται τα προγράμματα συνεκπαιδευσης Διεθνούς Στρατιωτικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (International Military Education and Training - IMET).

• **Αναβαθμίζει** τον ρόλο της Κ.Δ. ως εταίρου των ΗΠΑ στο υποσύστημα της Ανατολικής Μεσογείου σε μια περίοδο κρίσιμων γεωπολιτικών ανακατατάξεων.

Η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων προς την Κ.Δ. μεταξύ άλλων εμβραθύνει τις διμερείς σχέσεις ΗΠΑ - Κύπρου στο επίπεδο της πολιτικής και στρατηγικής συνεργασίας στον αμυντικό τομέα.

Η Εθνική Φρουρά στη νέα εποχή

Για την Εθνική Φρουρά η άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων θα μπορούσε να σηματοδοτήσει μια εποχή αναγέννησης ως προς την πρόσβαση της σε λύσεις που θα εκσυγχρόνιζαν τις δυνατότητες της σε πολλαπλά επίπεδα. Ασφαλώς, αυτό δεν σημαίνει πως η Κ.Δ. θα μπορούσε να αποκτήσει αεροσκάφη τύπου F-35 ή F-16 αλλά ούτε και να γεμίσει αμερικανικές βάσεις, όπως πολλοί αμυντικοί αναλυτές έσπευσαν να επισημάνουν. Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο η Κ.Δ. θα μπορούσε να εκσυγχρονίσει το οπλοστάσιό της περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα από σούιτες οπλισμού ή υλικά (τεχνολογία, λογισμικά, τηλεπικοινωνίες) σε χρήση «dual use» (στρατιωτική ή πολιτική χρήση) καθώς και σε μεγάλο non-lethal εξοπλισμό και παρελκομένων, αρχής γενομένης από την εμφάνιση τόσο των κλιματικών όσο και των επαγγελμα-

τικών στελεχών της Ε.Φ. (π.χ. κράνη ή εξαρτήσεις). Επιπλέον η Κ.Δ. θα είχε, μέσω της διατήρησης της απόφασης των ΗΠΑ για άρση του εμπάργκο, δυναμικά, πρόσβαση σε:

• **Σταδιακή αγορά** συστημάτων όπως αρμάτων, ΤΟΜΠ και οχημάτων που θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν συνολικά το ισχύον δυναμικό και δη τις πλατφόρμες AMX και T-80 που στα επόμενα χρόνια θα φτάσουν στο όριο της επιχειρησιακής τους αξιοποίησις. Το ίδιο ισχύει για συστήματα ΑΑ και αντιαρματικές χρήσεις.

• **Παραχώρηση** ατομικού οπλισμού σε μεγάλους αριθμούς από τις ΗΠΑ -ιδίως μετά τη μετάβαση των τελευταίων σε νέες πλατφόρμες ατομικού οπλισμού με την υιοθέτηση νέου τυφεκίου για τις ένοπλες δυνάμεις τους. Αυτό ανοίγει τον δρόμο για αντικατάσταση μέρους του οπλο-

στασίου του Πεζικού της Εθνικής Φρουράς και της εφεδρείας/εθνοφυλακής με σύγχρονα οπλοπολυβόλα, τυφέκια εφόδου και παρελκόμενα αναβάθμισης.

• **Αγορά** ή παραχώρηση μέσω τρίτων, με την Ελλάδα εδώ να αποτελεί ένα ευρύ πεδίο πολλαπλών επιλογών για τη μεταφορά, παραχώρηση ή μετεγκατάσταση συστημάτων στην Κύπρο.

Η σύνδεση της άρσης του αμερικανικού εμπάργκο όπλων, τέλος, με τα όσα τεκταινούνται στην Ουκρανία οφείλει να γίνεται με δυσπιστία ως προς τη διάσταση της μεταφοράς/παραχώρησης κυπριακού οπλισμού στο Κίεβο. Η Κύπρος δεν είναι Ελλάδα (μέλος του ΝΑΤΟ) και ένα τέτοιο αφήγημα που συχνά βλέπει το φως της δημοσιότητας σε ελλαδικά ή διεθνή ΜΜΕ ή Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης αποτελεί για σειρά ευνόμων λόγων non-go για τη Λευκωσία.

ΑΡΘΡΟ / Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΕΡΖΗ

Προεδρικές εκλογές και εθνική ασφάλεια

Η απόφαση της αμερικανικής κυβέρνησης να άρει πλήρως τον αποκλεισμό (embargo) όπλων που είχε επιβάλει το 1987 βρρίσκει την Κυπριακή Δημοκρατία σε μεταβατική εποχή, καθώς επικειται αλλαγή πολιτικής ηγεσίας, επιδιώνονται οι σχέσεις με την Τουρκία (λόγω και των προκλήσεων προς την Ελλάδα) και εξελίσσεται ήδη μια περίοδος έντονων αβεβαιότητας για την ανθρωπότητα - τόσο σε οικονομικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο διακρατικών σχέσεων, ειδικά μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία.

Είμαστε αρκετά προετοιμασμένοι ή, έστω, προβληματισμένοι, για τις δυσοίονες αυτές προοπτικές, οι οποίες πλέον θέτουν ακόμα και υπαρκτά ερωτήματα για κράτη και κοινωνίες, θυμίζοντας τη δεκαετία του 1930; Ως φαίνεται, μάλλον όχι. Ο δημόσιος διάλογος δεν

φαίνεται ακόμα να λαμβάνει αρκούντως υπ' όψιν την επείγουσα ανάγκη αναθεώρησης του εθνικού δόγματος ασφαλείας, καθώς οι πολλαπλές παράμετροι που το επικαθορίζουν (άμυνα, δημοσία τάξη, μεταναστευτικό, δημογραφικό, κλιματική αλλαγή) είτε δεν ανικνεύονται στην κορυφή των προτεραιοτήτων των ψηφοφόρων, ή τρομάζουν με την πολυπλοκότητά τους, ή απλώς προσκρούουν σε ανεδαφικές ιδεοληψίες δήθεν ανθρωπιστικής φύσεως, τις οποίες συντηρούν κάποιες πολιτικές παρατάξεις.

Τούτα συμβαίνουν σε μια εποχή κατά την οποία ο κόσμος γύρω μας αλλάζει προς το φοβικότερο και το αγριότερο. Στην Ελλάδα, η κυβέρνηση που έδειχνε να αγωγή τη λέξη «άμυνα» στο προεκλογικό της πρόγραμμα για το 2019, αναγκάστηκε να προσγειωθεί στην πραγματικότητα το 2020 με τα γεγονότα στον

Έβρο και η ξεκινήσει αμυντικές δαπάνες που εκτιμάται ότι θα ξεπεράσουν τα 20 δισ. ευρώ εντός της δεκαετίας, με ανάγκη περίπου ισόποσης επιπλέον επένδυσης για να ολοκληρωθούν, μετά από 15ετή αυτοαφοπλισμό της χώρας. Αλλά και στην Ευρώπη, πολλά κράτη (π.χ. Βρετανία, Γερμανία, Πολωνία) καταρτίζουν θηριώδη εξοπλιστικά προγράμματα, σε μια προσπάθεια να καλύψουν τα κενά δεκαετιών στην πολεμική τους παρασκευή.

Με επίσημο αμυντικό προϋπολογισμό αρκετά κάτω από 0,5 δισ. ευρώ η Κύπρος δεν μπορεί να ελπίζει σε θεαματική βελτίωση της εθνικής ασφαλείας μόνο δια των εξοπλισμών. Μπορεί όμως να επιδιώξει ικανή αύξηση των αμυντικών δαπανών (π.χ. 20% - 25%), αν μη τι άλλο για να υλοποιηθεί ο υπάρχων σχεδιασμός, να παραληφθούν οπλικά συστήματα από τις ΗΠΑ ως με-

ταχειρισμένο πλεονάζον υλικό (Excess Defense Articles, EDA) και να γίνουν σοβαρές επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες. Τέτοιες επενδύσεις μπορούν να αξιοποιηθούν και για την ενίσχυση της οικονομίας, εμπλέκοντας την ακαδημαϊκή-ερευνητική κοινότητα στην ανάπτυξη καινοτομιών που αξιοποιούνται για πολιτικούς και στρατιωτικούς σκοπούς (π.χ. εξειδικευμένο λογισμικό, μη επανδρωμένα οχήματα), κατά τα πρότυπα πολλών συμμαχικών κρατών (π.χ. Ισραήλ).

Οι πολίτες γνωρίζουν ήδη τη δυσμενή κατάσταση που διαμορφώνεται και σε άλλες παραμέτρους (τομείς) της εθνικής ασφαλείας, όπως η δημοσία τάξη, το μεταναστευτικό, το (μονίμως υποτιμώμενο) δημογραφικό και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από φαινόμενα σχετικά (ή μη) με την κλιματική αλλαγή (π.χ. μεγάλες πυρ-

καγές). Η δυσμενής αυτή κατάσταση απαιτεί ευρύτερες στρατηγικές και συνολική θεώρηση για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Χρησιμοποιώντας έναν όρο που συχνά συναντάμε στην κυβερνοασφάλεια (cybersecurity), μπορούμε να πούμε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να επιδιώξει την «ολιστική» ασφάλεια (holistic security) για να προστατέψει τον εαυτό της από τις δυσοίονες εξελίξεις που προδιαγράφονται για την περιοχή, αλλά και διεθνώς.

Αναμφίβολως, η πολιτική ηγεσία θα κληθεί σύντομα να λάβει γενναίες (και όχι πάντα ανέξοδες ή ευχάριστες) αποφάσεις σε όλους τους ανωτέρω τομείς, χωρίς να μπορεί να κρύψει τα πολυσύνθετα αυτά προβλήματα κάτω από το χαλί, όπως συχνά (και διακομματικά) συμβαίνει. Άλλωστε, σύμφωνα και με τα εκλογικά αποτελέσματα άλλων ευρω-

παϊκών χωρών, η εθνική ασφάλεια είναι κάτι που απασχολεί τους πολίτες όλο και πιο πολύ, συνεπώς η λαϊκή απαίτηση υφίσταται ήδη. Πρέπει λοιπόν να αφιερωθεί ικανός χρόνος στον δημόσιο διάλογο εν όψει των προεδρικών εκλογών του 2023 στις πολυδιάστατες προκλήσεις ασφαλείας που αντιμετωπίζει η χώρα, ώστε οι υποψήφιοι να μην περιοριστούν στα συνήθη ευχολόγια ή στις γενικές αναφορές που παρατηρούνται στις προεκλογικές εκστρατείες, αλλά να αξιολογηθούν επί τη βάσει συγκεκριμένων προτάσεων που θα κληθούν να καταθέσουν και να υλοποιήσουν, με την υποστήριξη του κυπριακού λαού.

Ο κ. Δημήτρης Τερζής είναι μηχανικός Η/Υ (PhD) και πολιτικός επιστήμονας, με ειδίκευση στη Στρατηγική, την Επικοινωνία και την Ασφάλεια. Κατοικεί και εργάζεται στις ΗΠΑ.

46

ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

Κυπριακές Αξίες, Παγκόσμιας Αποδοχής

JEREMY WHITE
Innovation Editor,
Wired

digitalagenda

CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 17, 2022

BOOK TICKET NOW
digitalagency.com

POWERED BY

SUPPORTERS

OFFICIAL CARRIER

PARTNERS

A PROJECT ENDORSED BY

Προς ναυάγιο η... τετραμερής συνεργασία

Οι μεμονωμένες πρωτοβουλίες των τεσσάρων και η ασυμφωνία που επικρατεί γύρω από το ποιος θα ηγηθεί της συμμαχίας

Της **ΟΡΙΑΝΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Μετά και την τελευταία τους συνάντηση στις 21 Σεπτεμβρίου οι τέσσερις ανεξάρτητοι υποψήφιοι για την Προεδρία της Δημοκρατίας μπορεί να επιμένουν σε κοινή τους ανακοίνωση ή να συνεχίζουν τις προσπάθειες για συνεργασία στις επικείμενες εκλογές, ωστόσο τα πρώτα μαύρα σύννεφα έχουν ήδη εμφανιστεί.

Προηγήθηκαν άλλες τρεις συναντήσεις και γεύμα εργασίας όπου το κλίμα ήταν ιδιαίτερα φιλικό, ωστόσο αυτή τη φορά Αχιλλέας Δημητριάδης, Μάριος Ηλιάδης, Χριστόδουλος Πρωτοπαπάς και Κωνσταντίνος Χριστοφίδης κλήθηκαν να μπουν πλέον στα ουσιαστικά ζητήματα μιας ενδεχόμενης συνεργασίας και εκεί καταγράφηκαν και οι πρώτες σοβαρές διαφωνίες. Αυτά που τους ενώνουν είναι πολλά, όπως δηλώνουν, ωστόσο αυτό που τους χωρίζει είναι το πιο βασικό: ποιος θα ηγηθεί του συνδυασμού;

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης φαίνεται να υπήρξε διαφωνία σε σχέση με τον ρόλο που πιθανόν να διαδραματίσουν οι μέχρι τώρα δημοσκοπήσεις, αν και η ζυγαριά φαίνεται να γέρνει προς τους δύο που βρίσκονται ψηλότερα: τον κ. Δημητριάδη και τον κ. Χριστοφίδη. Εκεί βέβαια έγκειται και η μεγάλη διαφωνία για το ποιος από τους δύο θα καθίσει στο τιμόνι.

Συμφωνήθηκε όπως ακολούθησε μια επιστημονική και πολιτικά δομική διαδικασία, δηλαδή η διεξαγωγή μιας νέας δημοσκοπήσης στην οποία θα θεθούν συγκεκριμένα ποιοτικά στοιχεία και με βάση τα αποτελέσματα που θα τους δοθούν να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις. Έν-

τονη είναι η θέση ενός εκ των τεσσάρων ότι θα πρέπει να περιληφθεί και το ερώτημα ποιος είναι πιο εκλέξιμος στο δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών.

Ωστόσο, η διαδικασία δεν φαίνεται να προχωρά άμεσα, μιας και ακόμα βρίσκονται στο στάδιο επιλογής του ανθρώπου που θα διεξαγάγει αυτή την έρευνα, χάνοντας με αυτό τον τρόπο και το momentum της θετικής αντιμετώπισης της πιθανής συνεργασίας από πλευράς ψηφοφόρων αλλά και του γεγονός ότι ΔΗ.Π.Α. και Οικολόγοι δεν έχουν ανακοινώσει ακόμη υποψήφιο.

Την όλη προσπάθεια φαίνεται να δυσχεραίνει και η διαφορετική οπτική γωνία σε σχέση με το ποιο είναι το διακύβευμα του καθενός. Υπάρχει η θέση ότι θα πρέπει να ενώσουν δυνάμεις ώστε να διεκδικήσουν στη συνέχεια, βάση του

Αυτά που τους ενώνουν είναι πολλά, όπως δηλώνουν, ωστόσο αυτό που τους χωρίζει είναι το πιο βασικό: ποιος θα ηγηθεί του συνδυασμού...

ποσοστού που θα λάβουν υπάρχει όμως και η έντονη άποψη ότι στόχος είναι η αλλαγή που θα πάει τον τόπο μπροστά με καινοτόμες ιδέες και οι συγκεκριμένες ενέργειες δεν εξυπηρετούν τον σκοπό αυτό.

Πιέσεις προς Καρογιάν

Πάντως, αντιλαμβανόμενος τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το

Αντιλαμβανόμενος τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το όλο εγχείρημα ο πρωτοστάτης και ένθερμος υποστηρικτής της συνεργασίας Μάριος Ηλιάδης κάνει τις τελευταίες προσπάθειες για τη διάσωσή της.

όλο εγχείρημα ο πρωτοστάτης και ένθερμος υποστηρικτής της συνεργασίας Μάριος Ηλιάδης, κάνει τις τελευταίες προσπάθειες για τη διάσωσή της. Ήδη την περασμένη Παρασκευή, ζήτησε συνάντηση και οι τέσσερις τα είπαν με τον Μάριο Καρογιάν και τους συνεργάτες του αν και οι ελπίδες για συνεργασία είναι πρακτικά μηδανισμένες.

Στη ΔΗ.Π.Α. οι διαδικασίες έχουν μπει στην τελική ευθεία με τους Αβέρωφ Νεοφύτου και Νίκο Χριστοδουλίδη να είναι οι επικρατέστεροι. Μάλιστα, τις προηγούμενες μέρες είχαν συναντήσεις και με τους δύο κατά τις οποίες ζητήθηκαν και διευκρινιστικές απαντήσεις σε πλειάδα ερωτημάτων.

Αν και πληροφορίες αναφέρουν

ότι η ΔΗ.Π.Α. βρίσκεται πιο κοντά στον πρώην ΥΠΕΞ, η ηγεσία του κόμματος το διαψεύδει, ενώ σημειώνεται πως η τελευταία συνάντηση με τον Αβέρωφ Νεοφύτου κύλησε σε πολύ καλό κλίμα και πως η απόφαση θα ληφθεί μέσα από τις κοιμητικές διαδικασίες. Τις επόμενες μέρες θα πραγματοποιηθεί συνεδρίαση του Πολιτικού Γραφεί-

ου, η οποία θα καταλήξει σε πρόταση στήριξης συγκεκριμένων υποψηφιότητας, που θα κατατεθεί ενώπιον της Πολιτικής Επιτροπής, το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου.

Βέβαια, από πλευράς των τεσσάρων, ευχίς έργο θα ήταν ο Μάριος Καρογιάν να δει με θετικό μάτι μια πιθανή συνεργασία και ως ο από μηχανής θεός να προτείνει και τον υποψήφιο που θα ηγηθεί ώστε να τους απαλλάξει από τις εσωτερικές αντιπαράθεσεις μιας και η στήριξη ΔΗ.Π.Α. θα έδινε άλλη δυναμική στην προσπάθεια. Ωστόσο, το σενάριο είναι απομακρυσμένο, αν σημειωθεί μάλιστα πως ένα τέτοιο ενδεχόμενο συζητήθηκε και παλαιότερα, αλλά δεν ευδοχώθηκε

Οικολογικά μπερδέματα

Με το ίδιο σκεπτικό φαίνεται πως κλείστηκε και το ραντεβού της ερχόμενης εβδομάδας με τους Οικολόγους αν και εκεί τα πράγματα δείχνουν πιο μπερδεμένα.

Το κίνημα Οικολόγων, αφού ολοκλήρωσε την εσωτερική δημοσκόπηση, θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα ενώπιον της πολιτικής επιτροπής στις 2 Οκτωβρίου και από εκεί και πέρα θα βρεθεί σε ένα εκλογικό συνέδριο όπου με τη διαδικασία των δύο γύρων θα καταλήξει στον υποψήφιο που θα σπηρίξει. Βέβαια μπορεί και να μην υπάρχει κατάληξη, μιας και στον δεύτερο γύρο ο υποψήφιος θα πρέπει να λάβει το 60%. Πάντως, στους Οικολόγους υπάρχει έντονος προβληματισμός σε σχέση με τον υποψηφίο που θα σπηρίξουν, αφού η επιλογή Μαυρογιάννη θα έφερνε πιθανότατα και μία στήριξη εντός Βουλής που την παρούσα φάση την έχουν ανάγκη.

Ανακατεύεται η τράπουλα στην Εκκλησία

Κινήσεις επανασύνδεσης με τον Ταμασού και Ορεινής Ησαΐα από τον Λεμεσό Αθανάσιο και τα σενάρια διαδοχής του Αρχιεπισκόπου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Παρά τις επικρίσεις που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς το τελευταίο διάστημα τόσο από τον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο Β΄ όσο και από άλλους εκκλησιαστικούς παράγοντες, η διαδοχολογία που έχει ξεσπάσει στο εσωτερικό της Εκκλησίας φαίνεται να συνεχίζεται με αμείωτο ρυθμό. Ειδικά το τελευταίο διάστημα, το φαινόμενο αυτό παρουσιάζει σημαδία έντασης, η οποία φαίνεται να τροφοδοτείται από την κατάσταση της υγείας του Προκαθημένου.

Φαινόμενο το οποίο δεν είναι καινούργιο, είχε παρατηρηθεί και στο παρελθόν και απλά επαναλαμβάνεται και τώρα. Η πιο πρόσφατη δημόσια εμφάνιση του Αρχιεπισκόπου στα εγκαίνια του Μουσείου Αρχιεπισκόπου Κυπριανού στον Στρόβολο, φούντωσε τα σενάρια διαδοχής. Τα κινητικά προβλήματα που φαίνεται να αντιμετωπίζει σε συνδυασμό με άλλα προβλήματα υγείας, λέει το εκκλησιαστικό παρασκήνιο, έχουν εντεινεί τις κινήσεις κάποιων ιεραρχών, οι οποίοι μέχρι σήμερα δεν έχουν αποκρύψει το ενδιαφέρον τους να είναι μέρος του σκηνικού, όταν θα προκύψει ζήτημα διαδοχής στην κορυφή της Εκκλησίας. Οι κινήσεις που γίνονται αφορούν όλα τα ενδεχόμενα ακόμα και αυτό της δρομολόγησης του κεφαλαίου διαδοχής από τον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο. Ένα ζήτημα που υπάρχει εδώ και αρκετό διάστημα ακόμα και σε ένα κομμάτι της Αρχιεπισκοπής με τον Αρχιεπίσκοπο να το απορρίπτει μέχρι σήμερα.

Ο Αρχιεπίσκοπος

Το τελευταίο διάστημα τα κινητικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Αρχιεπίσκοπος φαίνεται να έχουν επιδεινωθεί, ωστόσο, ο ίδιος, σε κάποιες περιπτώσεις, συνεχίζει τις δημόσιες δραστηριότητες του υποβοηθούμενος από τροχοκάθισμα. Τα προβλήματα που

Κάποιοι ιεράρχες εκδηλώνουν μια ιδιαίτερη κινητικότητα, δημόσια ή στο παρασκήνιο, η οποία από εκκλησιαστικές πηγές συνδέεται με τις αρχιεπισκοπικές εκλογές όποτε και αν ανοίξει τέτοιο ζήτημα.

Οι όποιες εξελίξεις στην κορυφή της Εκκλησίας της Κύπρου θα επηρεαστούν από τον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο, ο οποίος, παρά τα προβλήματα υγείας του, συνεχίζει να ασκεί τα διοικητικά του καθήκοντα.

αντιμετωπίζει έχουν επηρεάσει και τα ιερατικά του καθήκοντα, τα οποία για την ώρα καλύπτονται από τους βοηθούς επισκόπους του.

Στα υπόλοιπα καθήκοντά του οι πληροφορίες της «Κ» επιμένουν πως ο Αρχιεπίσκοπος τ' ασκεί καθημερινά με πιο πρόσφατο παράδειγμα τη συμμετοχή του σε μια σύσκεψη στα οικονομικά. Ωστόσο,

πρόσωπα κοντά στην Εκκλησία δεν κρύβουν, τώρα, την ανησυχία τους για μια ενδεχόμενη επιδείνωση της υγείας του Αρχιεπισκόπου. Νοούμενου ότι τα ζητήματα υγείας είναι ευαίσθητα θέματα, ουδείς εντός της Εκκλησίας εγείρει θέμα για τι μέλλει γενέσθαι, αφήνοντας έτσι την πρωτοβουλία των κινήσεων στον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο, όταν ο ίδιος το κρίνει σκόπιμο.

Το παρασκήνιο

Και αν περίξ του Αρχιεπισκόπου οι κινήσεις είναι ιδιαίτερα προσεκτικές δεν φαίνεται να συμβαίνει το ίδιο στο παρασκήνιο και εκτός Αρχιεπισκοπής. Κάποιοι ιεράρχες, οι οποίοι δεν έχουν αποκλείσει το ενδεχόμενο να είναι μέρος της διαδικασίας για την επόμενη ημέρα στην κορυφή της Εκκλησίας, εκδηλώνουν μια ιδιαίτερη κινητικότητα, δημόσια ή στο παρασκήνιο,

η οποία από εκκλησιαστικές πηγές συνδέεται με τις αρχιεπισκοπικές εκλογές όποτε και αν ανοίξει τέτοιο ζήτημα. Όσο και αν φαίνεται παράδοξο, το παζλ των διεκδικητών όχι μόνο έχει διαμορφωθεί αλλά έχει και παγιωθεί.

Αυτό το οποίο παρουσιάζει μια εικόνα κινούμενης άμμου είναι τα σενάρια του τριπρόσωπου που θα προκύψει από την ψήφω των πιστών και από το οποίο η Ιερά Σύνοδος θα κληθεί να ψηφίσει και να εκλέξει τον νέο Αρχιεπίσκοπο. Όπως δείχνουν οι κινήσεις που γίνονται, το τριπρόσωπο είναι εκείνο που επηρεάζει τη διαμόρφωση των ισορροπιών εντός της Ιεραρχίας που το τελευταίο διάστημα παρουσιάζει σημάδια διαφοροποίησης. Στο σκηνικό αυτό πρέπει να συνεκτιμηθούν οι κινήσεις κάποιων ιεραρχών, όπως του Ταμασού και του Λεμεσού, να κρατήσουν αποστάσεις από το λεγόμενο ρωσικό

στρατόπεδο, κινήσεις που εκδηλώθηκαν με τα ταξίδια Ησαΐα και Αθανάσιου στο Φανάρι, την κίνηση του μητροπολίτη Λεμεσού να συλλειτουργήσει με τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο και να μνημονεύσει τον Μητροπολίτη Κιέβου Επιφάνιο αλλά και τη συνάντηση του Ταμασού με τον Αρχιεπίσκοπο προκειμένου να πέσουν οι τόνοι.

Οι «διεκδικητές»

Στο περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα τρεις φαίνεται να είναι οι συνιστώσες περίξ των οποίων θα κινηθούν οι μελλοντικές διεργασίες. Η μία είναι η Αρχιεπισκοπική, η οποία και λόγω της κατάστασης της υγείας του Αρχιεπισκόπου εμφανίζεται ιδιαίτερα προσεκτική, η άλλη του Κύκκου και η τρίτη του Λεμεσού Αθανάσιου ή των Βατοπαϊδινών. Στο παζλ το τελευταίο διάστημα φαίνεται να

έχει προστεθεί και η περίπτωση του μητροπολίτη Μόρφου, τον οποίο οι πληροφορίες θέλουν να έχει καταλήξει στην απόφαση να προποαθήσει εκλογή στο τριπρόσωπο. Με τα σημερινά δεδομένα, αναμφίβολα η πλευρά που φαίνεται να έχει το πάνω χέρι είναι η Αρχιεπισκοπική τόσο στη φάση του τριπρόσωπου όσο και της τελικής φάσης εκλογής που είναι η Ιερά Σύνοδος.

Από κοντά και σε απόσταση αναπνοής φαίνεται να ακολουθούν οι Κύκκωτες και οι Βατοπαϊδινοί, οι οποίοι έχουν ισχυρές προοπτικές να βρεθούν στο τριπρόσωπο, ωστόσο, για να υπάρχει συνέχεια στην Ιερά Σύνοδο, θα πρέπει να συγκροτήσουν συμμαχίες και να βρουν απέναντί τους ένα εκλεκτό της αρχιεπισκοπικής ομάδας που να μην μπορεί να κεφαλοποιήσει το σύνολο των ψήφων των αρχιεπισκοπικών της Ιεράς Συνόδου.

Στα ονομαστήρια Ησαΐα ο Λεμεσού Αθανάσιος

Αν υπάρχει κάτι που ταράζει τα νερά εντός της Εκκλησίας και μπορεί να επηρεάσει τις ισορροπίες είναι παρασκηνιακές κινήσεις για να αποκατασταθούν οι σχέσεις μεταξύ Κυκκωτών και Λεμεσού. Η παρουσία του μητροπολίτη Αθανάσιου στα ονομαστήρια του μητροπολίτη Ησαΐα δεν πρέπει να θεωρείται τυχαία, επεσημάναν ενμερωμένες εκκλησιαστικές πηγές στην «Κ». Παρουσία που προκάλεσε αίσθηση ιδιαίτερα μετά τη δημόσια ενόχληση του μητροπολίτη Ταμασού από την παρουσία του Αθανάσιου σε συλλειτουργία στο οποίο μνημονεύθηκε ο μητροπολίτης Κιέβου, ο οποίος αναγνωρίζεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ως αντίδραση, η πλευρά των Κυκκωτών έδειξε προς τα έξω διάθεση επαναπροσέγγισης με τους Αρχιεπισκοπικούς με τον Ησαΐα να συναντάται με τον Αρχιεπίσκοπο και να λαμβάνει κατά διαστήματα άδεια για δράσεις εντός της αρχιεπισκοπικής περιφέρειας.

Σφίγγουν τα λουριά για τα τ/κ φιλέτα

Πρωθούνται νομοθετικές αλλαγές με στόχο να εκλείψει το φαινόμενο των παράνομων επινοικιάσεων σε τουριστικές περιοχές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Από την τουρκική εισβολή του 1974 και εντεύθεν η διαχείριση των τ/κ περιουσιών, κατά γενική παραδοχή, συνιστά ένα από τα μεγάλα σκάνδαλα. Ειδικότερα από το 2000 και μετά το όλο θέμα κατά διαστήματα προσλαμβάνει διαστάσεις. Οι αποκαλύψεις για περιουσίες φιλέτα που εκμεταλλεύονται μη δικαιούχοι είναι ουκ ολίγες, ωστόσο μέχρι σήμερα και παρά τις προσπάθειες που έγιναν κατά καιρούς να κλείσουν

Με βάση στοιχεία από τη Βουλή, τα συμβόλαια που αφορούν επαγγελματικά υποστατικά ανέρχονται στις 4.880, με τη Λεμεσό να έχει τον μεγαλύτερο αριθμό συμβολαίων.

Το νομοσχέδιο εισάγει τη μέθοδο της μοριοδότησης με βασικούς δικαιούχους τους πρόσφυγες και τα τέκνα αυτών. Μοναδική περίπτωση που προνοείται παρέκκλιση από τον βασικό κανόνα ότι ο πρόσφυγας είναι πάντα ο δικαιούχος είναι να μην υπάρχει ενδιαφέρον από πρόσφυγα.

νομοθετικά κενά, το πρόβλημα συνεχίζει να υφίσταται. Κάτι που είναι γνωστό στον κηδεμόνα διαχείρισης των τ/κ περιουσιών, τον υπουργό Εσωτερικών.

Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως σε περιοχές με τουριστική ανάπτυξη και αφορά μεγάλους τ/κ κλήρους, οι οποίοι ενώ αρχικά παραχωρήθηκαν σε δικαιούχους, που είναι οι πρόσφυγες, έχουν καταλήξει να τους εκμεταλλεύονται μη δικαιούχοι, τουλάχιστον να έχουν επινοικιαστεί. Με το συγκεκριμένο θέμα η Βουλή έχει ασχοληθεί αρκετές φορές, ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν έχουν εξετασθεί ασφαλιστικές δικλίδες. Περιοχές όπως το Λιμανάκι της Κάτω Πάφου, η περιοχή Μακέντζι στη Λάρνακα αλλά και στη Μαρίνα Λεμεσού το φαινόμενο της επινοικίασης λέγεται πως οργιάζει, ενώ και σε κοινοβουλευτικό επίπεδο ψιθυρίζεται πως «όλοι ξέρουν αλλά κανείς δεν μιλά». Μέσα σε αυτό το κλίμα, το υπουργείο Εσωτερικών έχει ετοιμάσει και έχει αποστείλει στη Νομική Υπηρεσία για έλεγχο

νομοσχέδιο, το οποίο αλλάζει σε μεγάλο βαθμό το πνεύμα που επικρατεί στις παραχωρήσεις τ/κ περιουσιών.

Οι παραχωρήσεις τ/κ

Όπως προκύπτει από το νομοσχέδιο που έχει ετοιμασθεί, στο στόχαστρο του Κηδεμόνα τ/κ Περιουσιών είναι τα συμβόλαια επαγγελματικών υποστατικών και οι γεωργικοί κλήροι. Τ/κ περιουσίες στις οποίες έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο άλλοι να είναι οι δικαιούχοι στους οποίους αρχικά παραχωρήθηκαν και άλλοι που τις εκμεταλλεύονται. Με βάση στοιχεία από τη Βουλή, η εικόνα που υπάρχει στην παραχώρηση τ/κ περιουσιών διαμορφώνεται ως εξής:

Επαγγελματικά υποστατικά

ΛΕΥΚΩΣΙΑ:	550 ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ
ΛΑΡΝΑΚΑ:	1330 -/-
ΛΕΜΕΣΟΣ:	1600 -/-
ΠΑΦΟΣ:	1400 -/-

Αρκετά από τα συμβόλαια αυτά

αφορούν τ/κ περιουσίες αρκετών χιλιάδων ευρώ με το αντίτιμο που καταβάλλεται να είναι πενιχρό. Αποτέλεσμα, όπως παραδέχεται ο υπουργός Εσωτερικών, να παρουσιάζεται το φαινόμενο των ελλειμμάτων.

Σύμφωνα με υπολογισμούς, σήμερα το έλλειμμα στη διαχείριση των τ/κ περιουσιών σε ετήσια βάση ανέρχεται από 6 έως 8 εκατ. ευρώ. Στην άλλη κατηγορία, αυτή των γεωργικών κλήρων, η εικόνα διαμορφώνεται ως εξής:

Γεωργικοί κλήροι

ΛΕΥΚΩΣΙΑ:	1300 ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ
ΛΑΡΝΑΚΑ:	3200 -/-
ΛΕΜΕΣΟΣ:	3200 -/-
ΠΑΦΟΣ:	2000 -/-

Το νομοσχέδιο

Οι αλλαγές που επιχειρούνται στη διαχείριση των τ/κ περιουσιών έχουν ως βασική αρχή τη διαχωρισμό τους σε τρεις κατηγορίες. Τα οικιστικά συμβόλαια που αφορούν τ/κ κατοικίες, τους γεωργικούς

Από κόσκινο όλα τα συμβόλαια

Η εφαρμογή των προνοιών της νέας νομοθεσίας θα γίνει αρχικά στα νέα συμβόλαια παραχώρησης τ/κ περιουσιών. Ωστόσο, το ερώτημα που τίθεται είναι το γίνεται με τα παλαιά συμβόλαια τα οποία είναι η μεγάλη πλειοψηφία τ/κ γης που έχει παραχωρηθεί. Όπως εξήγησε στην «Κ» ο υπ. Εσωτερικών, με την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας ο Κηδεμόνας των τ/κ Περιουσιών θα μπορεί να αξιολογήσει τα συμβόλαια εκείνα τα οποία λήγουν και αν διαπιστώνει στρεβλώσεις π.χ. στο ενοίκιο να προχωρά με νέα συμβόλαια με βάση τη νέα νομοθεσία. Με τον τρόπο αυτό να έχουν γίνει επινοικιάσεις σε μη δικαιούχους στην αξιολόγηση των συμβολαίων θα φανεί, είπε ο κ. Νουρής.

κλήρους και τα επαγγελματικά υποστατικά, τα οποία χωρίζονται σε μικρά και μεγάλα.

Το νομοσχέδιο στόχο έχει να κτυπήσει τις παράνομες επινοικιάσεις μέσω της νομιμοποίησης αυτών και κατά συνέπεια τον καλύτερο έλεγχο τους. Συγκεκριμένα η μεγάλη αλλαγή που εισάγεται αφορά τον τρόπο παραχώρησης. Το νομοσχέδιο εισάγει τη μέθοδο της μοριοδότησης με βασικούς δικαιούχους τους πρόσφυγες και τα τέκνα αυτών. Μοναδική περίπτωση που προνοείται παρέκκλιση από τον βασικό κανόνα ότι ο πρόσφυγας είναι πάντα ο δικαιούχος είναι να μην υπάρχει ενδιαφέρον από πρόσφυγα. Σε αυτή την περίπτωση δικαιούχοι καθίστανται και μη πρόσφυγες. Εδώ η διαδικασία βασίζεται στην προσφορά από τον κάθε ενδιαφερόμενο. Με τον τρόπο αυτό το υπουργείο Εσωτερικών πιστεύει πως θα κτυπήσει τις περιπτώσεις εκείνες παραχώρησης φιλέτων με πενιχρά ενοίκια και θα καλύψει τα ελλείμματα που υπάρχουν σήμερα

στη διαχείριση τ/κ περιουσιών.

Κατοικίες - γεωργικά

Το νομοσχέδιο διαφοροποιεί ριζικά το καθεστώς παραχώρησης των τ/κ σπιτιών, τα οποία θα παραχωρούνται δωρεάν στους δικαιούχους. Εισάγεται για πρώτη φορά η κληρονομικότητα. Δηλαδή πρόσφυγας στον οποίο έχει δοθεί τ/κ κατοικία δεν τη κάνει, όταν θα αποβιώσει, όπως γίνεται σήμερα. Θα μπορεί να τη μεταβιβάσει στα παιδιά του. Επιπλέον πιστεύεται πως δίνεται κίνητρο σε όσους έχουν λάβει τ/κ κατοικία να τη συντηρήσουν. Το ίδιο πνεύμα ισχύει και για τις παραχωρήσεις γεωργικών κλήρων. Το στοιχείο της κληρονομικότητας θα υπάρχει ως δικαιώμα πλην όμως στις περιπτώσεις εκείνες όπου τέκνα κληρονομών κατόχων τ/κ γεωργικών κλήρων για οποιοδήποτε λόγο δεν δείξουν ενδιαφέρον εκμετάλλευσης των περιουσιών αυτών θα υπάρχει το δικαίωμα της υπεκμίσθωσης σε κάποιον ο οποίος πρέπει να είναι δικαιούχος.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ

Χρήσιμα συμπεράσματα για τη δημοσιογραφία στην Κύπρο

Η Ένωση Συντακτών Κύπρου παρέδωσε πρόσφατα στην κοινωνία του τόπου μας μια επιστημονική έρευνα με πολλαπλό χρηστικό όφελος, μια έρευνα για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά –αρετές αλλά και ατέλειες– της κυπριακής δημοσιογραφίας. Η έρευνα, που ως οργάνωση φιλοδοξούμε να καταστεί ετήσιος θεσμός, επαναλαμβάνεται φέτος για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά. Διενεργείται σε δείγμα χιλιάδων ατόμων ανά το παγκύπριο, με την εμπειρογνώμοσύνη της εταιρείας ερευνών Cytronetwork και την υποστήριξη της Τράπεζας Κύπρου. Θεωρούμε ότι αυτή συνιστά ένα μεθοδολογικό εργαλείο για όλους τους πολίτες της πατρίδας μας που θέλουν να ενημερώνονται σφαιρικά, ολοκληρωμένα, έγκυρα, έγκαιρα και αντικειμενικά. Παράλληλα, αποτελεί και ένα χρήσιμο μπουσουλάκι για τους επαγγελματίες δημοσιογράφους και τους επιχειρηματίες ΜΜΕ. Από την ορθολο-

γιστική αξιοποίηση των πορισμάτων της έρευνας το όφελος θα είναι καθολικό. Ο πολίτης θα καταστεί πιο ενημερωμένος, ο δημοσιογράφος πιο έγκυρος και αποτελεσματικός και ο επιχειρηματίας πιο βιώσιμος.

Η Ένωση Συντακτών Κύπρου ούτε στρουθοκαμηλιζει, ούτε βαυκαλιζεται, ούτε επαναπαύεται. Αντιθέτως, επιχειρεί να αντικρίσει κατάματα τα υπαρκτά προβλήματα της κυπριακής δημοσιογραφίας, σε μια προσπάθεια να τα αντιμετωπίσει και να τα διαχειριστεί. Ασφαλώς όχι μόνη αλλά ως μέρος μιας συλλογικής προσπάθειας μαζί με τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους φορείς. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, ως μέσο ενημέρωσης για τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, τρεις στους τέσσερις Κύπριους επέλεξαν την τηλεόραση (74%) και επτά στους δέκα τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (68%). Περίπου ένας στους δύο επέλεξε τον ραδιο-

φωνο και τις διαδικτυακές πύλες ενημέρωσης (46% και 44% αντίστοιχα) και 15% τα ελληνικά ΜΜΕ. Επιπλέον, ένας στους δέκα ενημερώνονται από αμερικανικά και αγγλικά ΜΜΕ. Ο δε εγχώριος έντυπος τύπος περιορίζεται στο 11%. Σύμφωνα με την ηλικιακή σύνθεση και το μορφωτικό επίπεδο των χιλιάδων ερωτηθέντων, τη μεγαλύτερη προοπτική και δυναμική για το μέλλον συγκεντρώνουν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και οι διαδικτυακές πύλες, ενώ τη μικρότερη συγκεντρώνουν τα εγχώρια έντυπα.

Οι μετρήσιμοι αξιολογικοί δείκτες είναι εκεί και μιλούν από μόνοι τους. Κάποιοι μας ικανοποιούν αλλά και κάποιοι άλλοι μας ανησυχούν ιδιαίτερα. Με σύνθεση, προσοχή, ενδιαφέρον και υπευθυνότητα θα ενδιαφέρουμε σε όλα τα πορίσματα της έρευνας επενδύοντας στα θετικά στοιχεία, και επιχειρώντας την ανατροπή ή έστω τη βελτίωση

των αρνητικών.

Φρονούμε ότι όλα τα είδη του δημοσιογραφικού λόγου, έντυπος, διαδικτυακός, ραδιοφωνικός και τηλεοπτικός, έχουν θέση στη σύγχρονη εποχή. Φτάνει το κάθε είδος ΜΜΕ να αξιοποιεί σωστά τα συγκριτικά πλεονεκτήματά του και να ελαχιστοποιεί τα όποια μειονεκτήματα. Και αναφερόμαστε στα αυτονόητα, τα κανάλια επενδύουν στην εικόνα, οι σταθμοί στον ήχο, οι ιστοσελίδες στην ταχύτητα και οι εφημερίδες στη διεύθυνση πέρα και πίσω από τα γεγονότα αυτά καθαυτά. Η φθίνουσα πορεία του έντυπου τύπου είναι φαινόμενο, δυστυχώς, παγκόσμιο, αλλού όμως λαμβάνονται πιο ουσιαστικά και πιο αποτελεσματικά μέτρα απ' ό,τι στον τόπο μας. Άλλοι οι εφημερίδες έπαψαν προ πολλού να αμιλλώνται επί ματαίω με τα υπόλοιπα ΜΜΕ στην αμιγή ειδησεογραφία και στην ταχύτητα μετάδοσης μιας είδησης. Η Ένωση Συντακτών έχει υπο-

βάλει σωρεία εισηγήσεων και προτάσεων προς ενίσχυση του έντυπου τύπου προς όλους τους αρμόδιους φορείς της Πολιτείας. Σταθίκαμε και στεκόμαστε πάντοτε αρωγός και υποστηρικτής στις όποιες προσπάθειες καταβάλλει επί τούτου και ο Σύνδεσμος Εκδοτών. Επί του προκειμένου, δεν έμεινε αίτημα του Συνδέσμου Εκδοτών με το οποίο να μη συνταχθούμε. Η ναυαρχίδα και το μέγα σχολείο όλων των ΜΜΕ ήταν και παραμένει ο έντυπος τύπος. Το αναγνωρίζουμε, το σεβόμαστε και το υπερετοιμεί.

Η έρευνα της ΕΣΚ κατέδειξε όμως ακόμη κάτι, τη μεγάλη εμπιστοσύνη με την οποία περιβάλλει η κοινή γνώμη τη δημοσιογραφική κοινότητα του τόπου μας. Οι δημοσιογράφοι εξακολουθούν και φέτος όπως και πέρυσι να λαμβάνουν αισθητά ψηλότερη βαθμολογία από εκείνη που λαμβάνουν οι επιχειρηματίες ΜΜΕ. Το κοινό εμπιστεύεται τους δημοσιογράφους κατά 51%,

τη στιγμή που εμπιστεύεται τους επιχειρηματίες ΜΜΕ κατά 46%. Σε ανάλογους δείκτες στην Ελλάδα, την υπόλοιπη Ευρώπη και αλλού οι δημοσιογράφοι καταποντίζονται στα μάτια του κοινού. Την ίδια στιγμή οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι το κυπριακό κοινό αντιμετωπίζει τους δημοσιογράφους με κατανόηση και επείκεια, διότι αναγνωρίζει ότι τα ΜΜΕ είναι υποστελεχωμένα και ότι οι επαγγελματίες του κλάδου δεν έχουν επαρκή ελευθερία έκφρασης.

Αυτά είναι τα κεντρικά πορίσματα της έρευνας για την κυπριακή δημοσιογραφία και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της. Αν μη τι άλλο, χαρακτηρίζονται από πλουραλισμό απόψεων αλλά και ειλικρινή προσπάθεια αυτοβελτίωσης.

Ο κ. Γιώργος Φράγκος είναι πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Κύπρου.

Πρόγραμμα Εγγύησης Ελαστικών

από το δίκτυο επιλεγμένων συνεργατών της Εταιρείας Καποδιστριας

warrantytyres@chrkapodistrias.com www.safetytogether.cy

Όταν τα γραπτά γίνονται viral

Τα ρεζιλίκια της ΕΔΕΚ

Στα έδρανα της Ολομέλειας της Βουλής μεταφέρθηκε η εσωκομματική κόντρα της ΕΔΕΚ που βράζει εδώ και καιρό. Ο βουλευτής του κόμματος Κωστής Ευσταθίου ένιωσε την ανάγκη να γνωστοποιήσει στους υπόλοιπους βουλευτές ότι δεν κάθεται πλέον στα μπροστινά έδρανα του κόμματος όπως παλιότερα, αλλά πίσω. Σύμφωνα με τον κ. Ευσταθίου, ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ Μαρίνος Σιζόπουλος θα έπρεπε να τον ενημερώσει ότι δίπλα του θα κάθεται ο βουλευτής της ΕΔΕΚ Ανδρέας Αποστόλου και όχι ο ίδιος. «Αν ο αγαπτός μου συνάδελφος ήθελε να ενημερωθεί, ας φρόντιζε να παρουσιάζεται και στα συλλογικά όργανα του κόμματος και στην κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος για να ενημερωθεί. Από τη στιγμή ο ίδιος συνειδητά αποφάσισε να απέχει, ως εκ τούτου έχει την ευθύνη της μη απευθείας ενημέρωσης» είπε με νόημα ο Μαρίνος Σιζόπουλος. «Είμαι και ήμουν εναντίον της παρωδίας του συνεδρίου του Μαΐου. Αυτό όμως δεν εμπόδιζε τον κ. Σιζόπουλο να μου ζητήσει σαν συνάδελφος, σε παρακαλώ δεν σε θέλω δίπλα μου, πήγαινε πίσω. Και θα το δεχόμουν με μεγάλη ευχαρίστηση», συνέχισε ο κ. Ευσταθίου. Πάντως, εμείς θυμόμαστε τον Κωστή Ευσταθίου να διαψεύδει πριν από λίγους μήνες την «Κ», όταν είχε θέσει θέμα διαφορετικών προσεγγίσεων των δύο και έκανε λόγο για μυθεύματα. Ας προσπαθήσει τώρα να βρει μόνος του το δίκιο του για τα εσωκομματικά τους, μέσα στην Ολομέλεια της Βουλής.

• • • •

Οι διαψεύσεις

Το ενδιαφέρον βεβαίως εδώ, είναι η αντίδραση της ΕΔΕΚ που αποφάσισε να διαψεύσει τα περί αντιπαράθεσης και να μας εξηγήσει ότι πλέον ο Ανδρέας Αποστόλου είναι ο αντιπρόεδρος της ΕΔΕΚ και κατ'επίκληση βάσει και της κομματικής ιεραρχίας πρέπει να κάθεται δίπλα του. Ξεπερνώντας το σοκ του ότι ο Αποστόλου του ΔΡΑΣΙΣ ΚΕΣ, είναι αντιπρόεδρος, διερωτόμασε τι άλλο θα έλεγε, αν όλο αυτό δεν εκτυλισσόταν δημοσίως στην Ολομέλεια της Βουλής. Ότι όλα καλά με τον Ευσταθίου;

• • • •

Η θυματοποίηση

«Βιώνω μια οργανωμένη προσπάθεια αποκάλυψής μου» έλεγε τις προάλλες ο Νίκος Χριστοδουλίδης από του είχαν διαρρεύσει οι ιδιωτικές του συνομιλίες. Όσο ανεπίτρεπτη κι αν είναι η κλειδαρότρυπα, ο Νίκος Χριστοδουλίδης οφείλει να τοποθετηθεί ευθαρσώς και να μη θυματοποιείται. Δεν έχει υποχρέωση μόνο σε κάποιους από τους υποστηρικτές του αλλά σε όλη την κυπριακή κοινωνία να δώσει ξεκάθαρες απαντήσεις για το πόσο ισχύουν όλα αυτά και αν ναι, να απολογηθεί.

• • • •

Φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας.

Οι εναγκαλισμοί

Όσο όμως κι αν ο Νίκος Χριστοδουλίδης θα πρέπει να δώσει απαντήσεις, το ίδιο θα πρέπει να κάνει και ο ΔΗΣΥ, που εμφανίστηκε ο Μανώλης Κυριάκου στον προεκλογικό του Αβέρωφ Νεοφύτου να εναγκαλιζόταν με τους Συναγερμικούς.

• • • •

Προεδρικές-Αρχιεπισκοπικές

Η δημόσια εμφάνιση του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου στα εγκαίνια του Μουσείου Αρχιεπισκόπου Κυπριανού στον Στρόβολο έχει φουντώσει τις φήμες ότι η Εκκλησία της Κύπρου οδεύει προς εκλογές στην κορυφή. Δεν είναι λίγες οι απόψεις εκείνες που δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος να δρομολογήσει τη διαδοχή του. Ωστόσο ο ίδιος, σύμφωνα με πηγές από το περιβάλλον του, για την ώρα το αποκλείει. Όπως σημειώνεται όλα θα εξαρτηθούν από την πορεία της υγείας του Μακαριότατου. Το ακραίο σενάριο, όπως σημειώνουν εκκλησιαστικοί παράγοντες, είναι η Εκκλησία να αναγκασθεί να οδηγηθεί σε εκλογές και αυτές να συμπέσουν με τις προεδρικές εκλογές. Ακραία περίπτωση, όπως σημειώνεται, όμως ποιος μπορεί να διαβεβαιώσει πως η μια διαδικασία δεν θα επηρεάσει την άλλη; Εδώ το 2006 που δεν υπήρχε πολιτειακή εκλογική διαδικα-

ΟΙ ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Οι Ιρανές οι οποίες γράφουν με το θάρρος τους πλέον ιστορία.

σία η εμπλοκή πολιτικών κομμάτων στις αρχιεπισκοπικές εκλογές έβγαζε μάτια και στοίχιζε ακριβά σε τουλάχιστον έναν υποψήφιο, ο οποίος μάλιστα εμφανιζόταν και ως φαβορί.

• • • •

Μέσω Αγίου Όρους

Απαράτηρη πέρασε η πρόσφατη επίσκεψη του προέδρου του ΔΗΣΥ και υπο-

ψήφιο για την προεδρία Αβέρωφ Νεοφύτου στο Άγιο Όρος. Εν μέσω προεκλογικής, η παρουσία του κ. Νεοφύτου στη Χερσόνησο του Άθω έχει πολλαπλές σημειολογίες. Ή θα μονάσει, λένε κάποιοι χαριτολογώντας, βλέποντας πως δεν ανακάμπτει στις δημοσκοπήσεις ενόψει Φεβρουαρίου. Ή, προφανώς, η επίσκεψη συνδέεται με τις διεργασίες των αρχιεπισκοπικών εκλογών, που κάποιοι βλέπουν να γίνονται παράλληλα με τις προεδρικές.

Λέτε να υπάρχει και κάτι άλλο, που μέσω Αγίου Όρους, θα το δούμε στην πορεία;

• • • •

Μιμητισμός

Επτά στους δέκα εργαζόμενους στην Κύπρο πιστεύουν ότι υπάρχει παρενόχληση και εκφοβισμός στον εργασιακό χώρο, ενώ 1 στους 2 ομολογούν ότι την έχουν βιώσει οι ίδιοι προσωπικά, σύμφωνα με έρευνα που παρουσίασε η ΣΕΚ. Στοιχεία που προκαλούν ανησυχία όπως και τα δεκάδες περιστατικά βίας που σημειώνονται εντός των σχολικών μονάδων με τις καταγγελίες να αναφέρονται τόσο σε σωματική όσο και σε ψυχολογική βία. Κάποιοι μπορούν να βγουν αλώβητοι είναι όμως και αυτοί που περνάνε δύσκολα. Μήπως θα πρέπει να θρηνήσουμε και άλλα θύματα για να ταρακουνθούμε ως κοινωνία; Στα σχολεία δεν υπάρχει επαρκής αριθμός ψυχολόγων, γιατί κάνουμε οικονομία. Οι διευθυντές εξαντλούν την αυστηρότητά τους στο κούρεμα με προδιαγραφές και ο υπουργός Παιδείας διατάζει διερύνηση των περιστατικών. Στα σχολεία τοποθετούνται παιδονόμοι για να εξασφαλιστεί η ασφάλεια των μαθητών. Τα παιδιά μιμούνται, ας το θυμόμαστε αυτό!

Γράφει ο **ΙΑΝΟΣ**

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Προεκλογικό Ι

Αυτός ο προεκλογικός ή μάλλον και αυτός ο προεκλογικός δεν μπορεί να ξεφύγει από την ιδιοσυστασία μας ως λαού. Γίνεται ο κακός χαμός, ψεύτικα προφίλ, κατηγορίες, χειραγώγηση, ad hominem επιθέσεις, και μετά από λίγο για όλα αυτά φταίνε οι άλλοι, αυτοί που θέλουν να υποσκάψουν τον Βασίλη Καΐλα της πολιτικής σκηνής. Είναι απορίας άξιο πάντως τι έχει να πει συγκεκριμένα για όσα αποκάλυψε ο «Πολίτης» ο κ. Χριστοδουλίδης και για όσα του καταμαρτυρεί ο πρώην συνεργάτης του; Αρχίζω να πιστεύω πάντως ότι έχει δίκιο ο κ. Χριστοδουλίδης ότι γίνεται υπόσκαψη εναντίον του. Την αρχή έκανε ο κ. Ερντογάν που ενώ δεν θα άνοιγε την Αμμόχωστο, το έπραξε, έτσι για να του πάει κόντρα. Μετά συνέχισαν αυτοί που πούλησαν γεωτρύπανα στον κ. Ερντογάν, ενώ ο Τούρκος πρόεδρος δεν θα έβρισκε ούτε βίδα... Τώρα έχει τέσσερα και το «Ορούτς Ρέις» πλέει πάλι κάπου εδώ κοντά. Πάντα, οι ξένοι μας επιβουλεύονται, άντε, Τρόδος, ανασήκωσε την πλάτη σου, τι περιμένεις;

Προεκλογικό ΙΙ

Και μετά έρχονται και οι άλλοι, από το άλλο το στρατόπεδο, του ΔΗΣΥ και του κ. Νεοφύτου, που ενώ κάποτε έπιναν νερό στο όνομα του σημερινού αντιπάλου του, τώρα όμως μετά βδελυγμίας τον αποστρέφονται, διότι αυτοί κινούνται στο φως, στην αλήθεια, μέχρι το Κονγκό έφτασε ο κ. Νεοφύτου, και διαρρηγγούν τα ιμάτιά τους ότι εκείνοι είναι η

Τα ψεύτικα τα προφίλ, τα μαμαπέσικα, και ο ιδιωτικός λόγος που αφορά τη δημόσια σφαίρα ή μήπως όχι;

τίμια, η σωστή η πρόταση, διότι αυτοί ούτε που διανοούνται να πουν κακό λόγο, ούτε εν κρυπτώ και παραβύθω, για δημοσιογράφους, δεν πέφτουν αυτοί στο επίπεδο των κουτσομπολιών και των απθών επιθέσεων. «Ημείς εσμέν το φως το αληθινό» αναφωνούν και αισθάνονται περιέργα, αλλά πάντα η πολιτική και οι πολιτικοί έτσι δεν ήταν; Απλώς πέφτουμε από τα σύννεφα, για να ξεπιαστούμε, μη μας πουν και στάσιμους. Ίσως και αυ-

τή η αγαπητική φωτογραφία του πρώην συνεργάτη του κ. Χριστοδουλίδη με τον κ. Δίπλαρο να είναι ένα ξεπιασμα, διότι ως γνωστόν πέτρα που δεν κυλάει χορταρίζει.

Προεκλογικό ΙΙΙ

Και ενώ έχει ο κ. Μαυρογιάννης και το ΑΚΕΛ την ευκαιρία να πει κάτι παραπά-

νω, να υψώσει, με την ευγένεια που τον χαρακτηρίζει πάντα, τη φωνή του και να κατακεραυνώσει τα τόσα κακά κείμενα μας κατακλύζουν, παραμένει σχεδόν εν υπνώσει. Δεν ξέρω, αισθάνομαι πως δεν έχει πειστεί ότι ζει σε μία προεκλογική αρένα, η οποία είναι γεμάτη θηρία και ότι ποτέ κανείς δεν υπνώτισε καμία τίγρη. Φυσικά και δεν λέω ότι πρέπει να βουτήξει στον βούρκο της υποκρισίας και της μωροφιλοδοξίας ο κ. Μαυρογιάννης, δεν

είναι τέτοιο το ποιόν του άλλωστε, αλλά θα περίμενα να δηλώσει ένα δυναμικό παρών στα προεκλογικά πράγματα, να πει ένα ως εδώ και μη παρέκει. Εκτός και αν ο κ. Μαυρογιάννης και το ΑΚΕΛ δεν είναι και πολύ ζεστοί στο να κυβερνήσουν τη χώρα, και παίζουν συντηρητικά, ή έχουν πίσει τη γωνιά, μας και δεν τους πάρει κανείς χαμπάρι... ούτε καν οι ψηφοφόροι.

Προεκλογικό ΙV

Όσο για την περίφημη τετράδα των αληθινά ανεξάρτητων, εκτιμώ ειλικρινά τις προθέσεις τους, αλλά όπως δείχνουν τα πράγματα, το μεν πνεύμα πρόθυμον, η δε σαρξ ασθενής. Θέλουν και έχουν ιδέες, αλλά δεν τα βρίσκουν σε διάφορα ζητήματα, κυρίως ηγεσίας. Και όπως πάνε τα πράγματα κατεβαίνουν στο γήπεδο για τη φανέλα, για το ασκλίκι τους, είτε ως τετράς ομοούσιος και αδιαίρετος είτε κατά μόνας... «Απ' την αγάπη μας νεώτερον ουδέν, μηδέν από μηδέν ίσον μηδέν. Εσύ εκεί, εγώ εδώ δείξαμε πνεύμα πρακτικό και το διαλύσαμε» που λέει και ένα παλιό λαϊκό τραγούδι του Τζαζατζί Πάνου. Εν τω μεταξύ, Οικολόγοι, ΔΗΠΑ, ΕΔΕΚ και ΔΗΚΟ έχουν την πλάκα τους. Οι μεν δύο πρώτοι ακόμα να αποφασίσουν, διότι είναι σοβαρά κόμματα και δεν παίρνουν εν θερμώ αποφάσεις, σκέπτονται, συσκέπτονται και γύρωθεν ο μπουσουλας, που έλεγαν και παλιά, όταν εξέλεγαν επιτρόπους. Το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ από την άλλη έχουν αποφασίσει, διότι αυτοί ξέρουν, «Τα καλά και συμφέροντα [...] παρά του προέδρου αιτησόμεθα»...

Αναποδογύρισμα της λογικής

Του ΔΗΜΗΤΡΗ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Οι αποκαλύψεις για την ενορχήστρωση από τον ίδιο τον Νίκο Χριστοδουλίδη των επιθέσεων στο διαδίκτυο σε πολιτικούς αντιπάλους, δημοσιογράφους και πολίτες δεν είναι «κουτσομπολιό και λασπολογία», όπως θέλουν να το παρουσιάσουν οι εκπρόσωποι του ΔΗΚΟ που τον υποστηρίζουν και τον υπερασπίζονται. Ούτε είναι «οργανωμένη προσπάθεια συκοφάντησης και αποδόμησής του», όπως ο ίδιος την παρουσιάζει. Είναι ένα μεγάλο ηθικό και πολιτικό ζήτημα. Πρώτα-πρώτα κάνει ο ίδιος αυτό που κατηγορεί πως δέχεται. Κάνει μια οργανωμένη προσπάθεια συκοφάντησης και αποδόμησης χαρακτήρων, πολιτικών, πολιτών και δημοσιογράφων. Δεν τον λασπολογεί κανείς, ο ίδιος ρίχνει λάσπη, δεν τον κουτσομπολεύει κανείς, ο ίδιος κουτσομπολεύει όσους δεν τον υποστηρίζουν. Αυτό είναι αυταπόδεικτο από τις οδηγίες που έδινε στον συνεργάτη του για να κτυπήσει ανθρώπους κάτω από τη μέση.

Είναι αγαπημένη τακτική τους. Να μιλούν με συναίσθημα, να προσπερνούν με ατάκες γενικόλογες, περί ενότητας, περί επιπέδου που δεν θα δεχτούν να πέσουν, για να αποφυγούν να απαντήσουν στην ουσία του ζητήματος. Το ίδιο έκανε και έκαναν με τη λογοκλοπή της ομιλίας του Ιωάννη Κασουλίδη, το ίδιο έκαναν με την παραπλάνηση και την αλλαγή ονόματος σε ομάδα σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης με 30 χιλιάδες μέλη, ομάδα που απενεργοποιήθηκε από το ίδιο το δίκτυο, το ίδιο έκανε και με την αθέτηση της συμφωνίας για τη συμμετοχή του στις πλεγματικές του Σεπτέμβρη.

Πάμε όμως να δούμε λίγο μια άλλη διάσταση. Το κριτήριο επιλογής συνεργατών. Για την ομιλία και τη λογοκλοπή την πλήρωσε ο εξ Ελλάδος επικοινωνιολόγος. Κακή επιλογή λοιπόν συνεργάτη. Στις συγκεκριμένες διαδρομές των ιδιωτικών του συνομιλιών με τον συνεργάτη του, φαίνεται πως εμπιστεύτηκε τον λάθος άνθρωπο. Δεν επικροτώ τη διαδρομή για να το ξεκαθαρίσω. Ο συγκεκριμένος άνθρωπος, όμως, είχε μια προϊστορία στην επεισοδιακή διάλυση των συνεργασιών του. Το έκανε, με παρόμοιο τρόπο πριν από μερικά χρόνια με τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Το δικό μου συμπέρασμα στη συγκεκριμένη οπτική είναι πως ο Νίκος Χριστοδουλίδης έχει ένα ζήτημα στο να επιλέγει συνεργάτες. Υπάρχει πρόβλημα με αυτούς που εμπιστεύεται. Μπορεί να μην είναι το πρώτευον σε αυτή τη συζήτηση αλλά δεν παύει από το να είναι ένα μεγάλο πρόβλημα.

Στην πολιτική διάσταση τώρα, οι λογικές αυτές είναι επικίνδυνες για τη δημοκρατία μας. Οι μέθοδοι που κατεργάστηκε ο κ. Χριστοδουλίδης δημιούργησαν και δημιουργούν ζητήματα. Οι πολιτικές αντιπαραθέσεις γίνονται στο φως της μέρας, επώνυμα και πολιτισμένα. Αυτό που ο κ. Χριστοδουλίδης οργανώνει με τόση μεθοδικότητα βρίσκονται στην απέναντι όχθη του διαλόγου που εμείς κάνουμε και θέλουμε να συνεχίσουμε να κάνουμε.

Το τι θα κάνει ο κ. Χριστοδουλίδης είναι δικό του ζήτημα. Αν θα απολογηθεί ή όχι, αν θα διαψεύσει ή να επιβεβαιώσει. Ας πάψουν όμως να προσπαθούν να τετραγωνίσουν τον κύκλο, να αναποδογυρίζουν τη λογική. Κανείς δεν λασπολογεί εναντίον του κ. Χριστοδουλίδη, κανείς δεν κουτσομπολεύει. Είναι τις δικές του πράξεις, τακτικές και λογικές που κρίνουμε. Κανείς δεν τον συκοφαντεί. Τις δικές του συκοφαντίες εναντίον άλλων είναι που είδαμε. Ας πάψει να κρύβεται. Ας βγει στο φως να κάνουμε πολιτισμένη πολιτική κουβέντα. Να αντιπαραβάλουμε επιχειρήματα.

Οι πολίτες, όπως και ο ίδιος λέει, είναι πιο μπροστά από μας. Όντως ισχύει. Και σίγουρα δεν θέλουν να ακούνε τους πολιτικούς, και δη όσους διεκδικούν το ύπατο αξίωμα της χώρας, να μιλούν με μίζερο και μοχθηρό τρόπο. Θέλουν προτάσεις και εφαρμόσιμες λύσεις. Εμείς αυτό κάναμε και αυτό θα συνεχίσουμε να κάνουμε. Να μιλάμε με αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση. Να πολιτευόμαστε στο φως.

Ο κ. Δημήτρης Δημητρίου είναι Βουλευτής Λευκωσίας, Εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ. twitter: @dmdemetriou

Πολίτες στην Τεχεράνη συγκρούονται με την αστυνομία κατά τη διάρκεια εκδήλωσης διαμαρτυρίας μετά τον θάνατο της Mahsa Amini, η οποία συνελήφθη από την Αστυνομία των Ηθών. Ο θάνατος της νεαρής γυναίκας πυροδότησε μεγάλες κλίμακας διαδηλώσεις σε ολόκληρη τη χώρα.

Ένας trash προεκλογικός

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ρομαντικοί, για να ελπίζουμε πως αυτός ο προεκλογικός θα διεξαγόταν με σκανδιναβικούς όρους, δεν είμαστε. Ούτε στην ομάδα των νοσταλγών αλλοτινών χρόνων που υποστηρίζουν πως κάποτε η πολιτική διεξαγόταν με όρους καθαρά πολιτικούς ανήκουμε. Η ιστορία αυτού του τόπου βρήκει παραδειγμάτων που αποδεικνύουν πόσο το κυπριακό πολιτικό σκηνικό δεν ήταν ποτέ στρωμένο με ροδοπέταλα, ούτε όμως ιδιαίτερα σοβαρό. Ξεκίνησε από τον Μακάριο, όταν οι δικοί του εξευτέλιζαν τους ανθυποψήφιους του, ρίχνοντας γιαούρτα και ενίοτε ρίχνοντας κανένα καστούκι στους αντιφρονούντες. Όμως επί Σπύρου Κυπριανού η συνωμοσιολογία και η σεναριογραφία έφτασαν σε επίπεδα ζηλευτά, όταν για παράδειγμα άρχισε να διαισθάνεται πως μία «Μεγάλη Συνωμοσία» δημιουργείτο εις βάρος του. Εγκέφαλοι σε αυτή τη συνωμοσιολογία θεωρούσε πως ήταν ο Τάσος Παπαδόπουλος και ο Γλαύκος Κληρίδης, ενώ εμπλέκονταν και ξένοι παράγοντες, οι οποίοι αφενός ήθελαν να αποσταθεροποιήσουν το κράτος και αφετέρου να οδηγήσουν στην εναλλαγή της εξουσίας. ΜΜΕ καλούσαν τον κόσμο να στηρίζει σθεναρά τον Πρόεδρό του, ενώ από όλο αυτό το ρεζιλίκι δεν απουσίασε και η Βουλή που ενέκρινε και ψήφισμα συμπαράστασής του!

Οι ένδοξες μέρες του Σπύρου συνέχισαν με σιγοντάρισμα βεβαίως από φίλα προσκείμενα ΜΜΕ. Ένα από τα ιστορικά πρωτοσέλιδα για όλους τους λάθος λόγους ήταν αυτό του εκφραστικού οργάνου του ΔΗΚΟ, της Ελευθεροτυπίας το 1978, όταν παρουσίαζε τον Γλαύκο Κληρίδη ως πράκτορα των Ναζί και τον καλούσε είτε να φύγει, είτε να αυτοκτονήσει. Χρειάστηκε να περάσουν χρόνια, αγωγές λιβέλου ύψους 500 χιλιάδων ευρώ και να αποδειχτούν χαλκευμένα έγγραφα για να απολογηθεί το έντυπο. Στον πειρασμό του βρώμικου παιχνιδιού όμως ενέδωσε και ο Τάσος. Ενδεικτικό ότι τη μέρα των εκλογών το εκφραστικό όργανο του Τάσου Παπαδόπουλου, ο Κήρυκας, έβγαине με πρωτοσέλιδα «1680 πρεμιστικά με μία συνταγή - Ο Κυπριανού σε θλιβερή ψυχολογική κατάσταση» και ζητούσε από ψυχολόγους και ειδικούς να τοποθετηθούν.

Με αυτά ως παρακαταθήκη λοιπόν δεν αναμέναμε πως θα επικρατούσε ο πολιτικός πολιτισμός σήμερα. Αναμέναμε όμως ότι αντί να ολοφύρονται για το πόσο σημαντικό είναι τα debate να τηρούσαν το βασικό: να μη γυρίσουμε την κοινωνία στη θλιβερή εκείνη πενταετία του 1980. Γιατί τη δεκαετία του '80, θύμιζε τη βδομάδα

που πέρασε ο δήμαρχος της Πάφου Φαίδωνας Φαίδωνος. «Ο λόγος που είσατε δαμιά είναι για τις εκλογές του Φεβράρη. Ούτε για τις φίλιες ούτε για να δώσετε του Αβέρωφ κολλούες πράματα. Τώρα ήρτεν ο Αβέρωφ να σας ζητήσει ψήφο. Βγάλτε τον λογαριασμό σας πόσο είσατε δαμιά [...] όσοι φυτέτε που δαμιά με φροντίσετε να 'βρετε αλλά που έξι ψήφους» έλεγε στο πλήθος των Παφίτων που μαζεύτηκαν και χαρακτηριζόντάς τους «μονόβουλους» τους ενημέρωνε μπροστά στον Αβέρωφ Νεοφύτου πως «ως χωρκαίτες» που είναι, είναι οι μόνοι σίγουροι που θα πάνε στην κάλπη.

Οι ψηφοφόροι που τους μεταχειρίζονταν ως χωρκαίτες και που «κρωστούν» την ψήφο τους σε εκείνον που κάποτε του μοίραζαν «κολλούες πράματα», δεν δημοσιοποιήθηκαν επισήμως από την Πινδάρου. Όπως ούτε και το βίντεο του Αβέρωφ Νεοφύτου στην Έμπα του περασμένου καλοκαιρι. Εκείνο το βίντεο που για να πείσει τους Παφίτες να τον στηρίξουν υποσχόταν φράχτη και παραλληρούς μέσα στην ξενοφοβική του ρητορική. Ένα βίντεο βεβαίως που ήθελαν να μην ταξιδέψει από τα στενά όρια της Πάφου, είτε γιατί ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεν πίστευε στα αλήθεια όσα ξενοφοβικά έσουρνε είτε γιατί δεν ήθελε να γίνουν γνωστά στον διεθνή παράγοντα και το φιλελεύθερο κοινό που τον στηρίζει.

Είναι ένας προεκλογικός που δεν μας αξίζει, αλήθεια. Και ενισχύεται όσο επικρατεί αυτή η εμφύλια σύρραξη της Δεξιάς. Μία εμφύλια σύρραξη που δεν έχει προφανώς να κάνει με ιδεολογίες, πολιτικές θέσεις, αλλά καθαρά με το ποιος θα καταλάβει την εξουσία. Σε αυτό το βρώμικο παιχνίδι λοιπόν όλοι θ' αποκαλυφθούν. Από τον Νίκο Χριστοδουλίδη για παράδειγμα που δημοσίως παρακινεί τους ψηφοφόρους του να «απαντούν στη λάσπη με χαμόγελο» και στο παρασκήνιο δίνει οδηγίες αποδόμησης επικριτών του. Σε αυτό το βρώμικο παιχνίδι, είπαμε, θα λερωθούν όλοι. Και όσοι κρύβονται πίσω απ' όλες αυτές τις βολικές αποκαλύψεις και όσοι συναίνεσαν στο να γίνει ο προεκλογικός ένα σκουπίδι, κρησιμοπούντας κάθε κακός λόγος τυχοδιώκτες. Να αναλάβουν όμως το μερίδιο της ευθύνης τους για το καμένο έδαφος που θ' αφήσουν πίσω τους την επομένη των εκλογών και να αναλογιστούν τι προκάλεσε όλο αυτό για τα δημοκρατικά μας αντανακλαστικά, αλλά και για την κοινωνία, που αργά και μεθοδικά αλλοιώνουν και της επιτρέπουν να κανονικοποιεί την κλειδαρότρυπα.

economidom@kathimerini.com.cy

Ένας υποψήφιος ωσει παρών

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ας είμαστε αν μη τι άλλο ειλικρινείς. Όταν έσκαζε το θέμα με τις αποκαλύψεις του Μανώλη Κυριάκου στον Πολίτη η αρχική αντίδραση, από πολιτικούς αλλά και δημοσιογράφους, ήταν μουδιασμένη. Σε αυτούς συμπεριλαμβάναμε και τον εαυτό μου αφού ως προχθές είχα αμφιβολίες εάν έπρεπε να σχολιάσω το περιβόητο Troll-Gate. Οι λόγοι ήταν τρεις: Ο πρώτος αφορά στη διαπίστωση ότι αυτή η υπόθεση έχει άρωμα κλειδαρότρυπας, καθώς δημοσιοποιούνται ιδιωτικές συνομιλίες. Ο δεύτερος αφορά στο χειρότερα κρυμμένο μυστικό της μικρής μας πόλης: ότι το φαινόμενο των ψευτικών λογαριασμών διατρέχει τα κόμματα οριζόντια. Το τρίτο αφορά στην ευέλικτη (sic) πολιτική διαδρομή του καταγγέλλοντος, ένα κύκλο που ξεκίνησε από τον Αναστασιάδη, συνέχισε στο ΔΗΚΟ, στον Χριστοδουλίδη και έκλεισε στον ΔΗΣΥ. Η πρόσφατη φωτογραφία με τον Ευθύμιο Δίπλαρο είναι ένα δείγμα για το πώς ο Συναγερμός υποδέχεται τα απολωλότα πρόβατα, ακόμη κι αν αυτά εμπλέκονται στη σπύλωση πολιτικών και δημοσιογράφων. Το τελευταίο είναι σημαντικό, γιατί υπάρχουν δύο όψεις στην υπόθεση: Στη μία, ο Νίκος Χριστοδουλίδης ρίχνει λάσπη στον ανεμιστήρα. Στην άλλη, ο επίσημος ΔΗΣΥ συναγελάζεται με τον «ανεμιστήρα» χωρίς να έχει προφανώς κανένα απολύτως ηθικό ενδοιασμό.

Σε κάθε περίπτωση, όποιος ανακατεύει τη λάσπη δεν υπάρχει περίπτωση να μη βρωμίσει τα χέρια του. Εξ ου και το αρχικό μου δίστασμα στη δημοσιοποίηση αυτής της άθλιας ιστορίας η οποία κατέληξε σε σήριαλ «πικάντικων» αποκαλύψεων. Τι άλλαξε όμως και το θέμα κρατήθηκε ψηλά στην ατζέντα της επικαιρότητας, αναγκάζοντας πολιτικούς, υποψήφιους και δημοσιογράφους να τοποθετηθούν; Μα το απύθμενο θράσος του κυρίου Χριστοδουλίδη φυσικά, ο οποίος όχι μόνο δεν απολογήθηκε, όχι μόνο δεν έδωσε κάποια στοιχειώδως πειστική εξήγηση, αλλά επικείμενος να βγει και από πάνω. «Βιώνω καθημερινά μια οργανωμένη προσπάθεια, από κάποιους, συκοφάντησης και αποδόμησής μου και μια πολεμική που θα κλιμακωθεί» ανέφερε το βράδυ της περασμένης Τετάρτης, απευθυνόμενος μάλλον σε ένα ακροατήριο που είναι έτοιμο να καταπεί αμάσπο ό,τι του σερβίρει.

Κατά την άποψή μου ο Νίκος Χριστοδουλίδης με το Troll-Gate ρίχνει τη μεγάλη του ζαριά. Αν του βγει κι αυτή τη φορά, τότε είναι βέβαιο πως η προεκλογική περίοδος θα κυλήσει με έναν εκ των τριών βασικών υποψηφίων να δηλώνει ωσει παρών, σίγουρος ότι η προκλητική σιωπή του δεν προκαλεί κανένα απολύτως κόστος. Η περίπτωση της λογοκλοπής κατά την εξάγεια της υποψηφιότητας του ήταν το πρώτο κρίσιμο τεστ. Τι κι αν το θέμα πήρε διαστάσεις στα παραδοσιακά Μέσα και στα Κοινωνικά Δίκτυα; Ο υποψήφιος για την προεδρία συνέχισε να σφυρίζει αδιάφορα, τα παπαγαλάκια του τα έριξαν στον επικριτικό λόγο Γιώργο Φλέσσα κι όλα καλά, όλα αθηνά! Κάτι ανάλογο προσπαθεί προφανώς να κάνει και τώρα, με τη διαφορά όμως ότι στην υπόθεση του Troll-Gate εμπλέκεται ο ίδιος. Θα καταφέρει να τη βγάλει και αυτή τη φορά καθαρή, κόντρα σε κάθε πολιτική λογική; Για την απάντηση θα πρέπει να κάνουμε υπομονή μέχρι της δημοσκοπήσεις του Οκτωβρίου. Αν πάντως η τακτική του «ούσου να περάσουμε» δικαιωθεί από το αποτέλεσμα, τότε θα δικαιωθούν και όσοι υποστηρίζουν ότι το «φαινόμενο Χριστοδουλίδη» πρέπει να το ερμηνεύσουμε με μη πολιτικούς όρους.

Η προεκλογική περίοδος που διανύουμε είναι πιο ιδιαίτερη από κάθε άλλη στο παρελθόν. Δεν αναφέρομαι στη σκανδαλολογία, αφού σε αυτό τον έρμο τον τόπο κατά τη μεταπολεμική περίοδο ζήσαμε μνημειώδεις ιλαροτραγωδίες. Όπως εκείνη με πρωταγωνιστές τους Τάσσο Παπαδόπουλο και Σπύρο Κυπριανού, για παράδειγμα, η οποία οδήγησε στο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Κήρυκας (13.02.1983): «1680 πρεμιστικά με μία συνταγή - Ο Κυπριανού σε θλιβερή ψυχολογική κατάσταση»! Μετά απ' αυτό, όσα κι αν λέει ο Χριστοδουλίδης για τον Πάλαμ ή την ΠτΒ αποτελούν πταίσματα.

Δεν αφορά στα σκάνδαλα λοιπόν η επικινδυνότητα των όσων συμβαίνουν στον δρόμο για τις εκλογές του 2023. Αλλά στο αληθινά πρωτόγνωρο γεγονός για τη πολιτική μας ήθη, ένας υποψήφιος να κεφαλαιοποιεί ψήφους χωρίς να μπαίνει στη βάση του διαλόγου. Η πολιτική δεν είναι μόνο εικόνα. Να το θυμόμαστε αυτό, γιατί μετά την απομάκρυνση από την κάλπη ουδέν λάθος αναγνωρίζεται.

stavros.christodoulou@gmail.com

\$30 δισεκατομμύρια μαύρο χρήμα δεν συγκίνησαν την Ούρσουλα

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Εισροές κεφαλαίων «αγνώστου προελεύσεως», ύψους 30 περίπου δισεκατομμυρίων δολαρίων, εξασφάλισαν τραπεζικές τράπεζες τους τελευταίους επτά μήνες. Κατά «σύμπτωση», όσο ακριβώς διαρκεί η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τα εγκλήματα πολέμου του Βλαντιμίρ Πούτιν. Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας δεν ήταν σε θέση να εξηγήσει τις μυστηριώδεις αυτές εισροές κεφαλαίων, οι οποίες ειρήσθω εν παρόδω, έσπασαν ρεκόρ 40ετίας και τον Ιούλιο σύμφωνα με το πρακτορείο Bloomberg άγγιξαν τα 5,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Προσφέροντας αφενός ρευστότητα σε τουρκικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και συμβάλλοντας αφετέρου στη συγκράτηση της τουρκικής λίρας, η οποία ξαφνικά σταθεροποιήθηκε, μένοντας όρθια το 2022, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Σε αντίθεση με την κατάσταση που επικρατούσε το 2021, όταν βρισκόταν σε ελεύθερη πτώση, χάνοντας μεγάλο μέρος της αξίας της.

Τα δεδομένα αυτά θορύβησαν τις ΗΠΑ, οι οποίες θεώρησαν προφανώς ότι τα κεφάλαια που εισέρρευσαν στην Τουρκία έχουν ρωσική προέλευση και δεν είναι άσχετα με τις συμφωνίες Ερντογάν-Πούτιν. Με επίκεντρο την υιοθέτηση από την Άγκυρα του ρωσικού συστήματος πληρωμών καρτών, MIR, το οποίο υποκατέστησε τη Visa και τη Mastercard που ανέστειλαν τις εργασίες τους στη Ρωσία, από την περασμένη άνοιξη. Με άλλα λόγια, οι ΗΠΑ θεώρησαν προφανώς ότι οι συμφωνίες Ερντογάν - Πούτιν «τρύπησαν» τις δυτικές κυρώσεις, περιλαμβανομένων των ευρωπαϊκών κυρώσεων, διόντας διέξοδο σε ρωσικά κεφάλαια. Κάτι που αξιοποίησε η Τουρκία, ενισχύοντας το νόμισμά της και τον χρηματοπιστωτικό της τομέα, με χρήματα «αγνώστου προελεύσεως», ή κοινώς με «μαύρο χρήμα».

Οι ΗΠΑ λοιπόν ενεργοποιήθηκαν. Άσκησαν πιέσεις στον Ερντογάν, ενώ είχαν φροντίσει να στείλουν τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομίας Wally Adeyemo στην Τουρκία, ο οποίος στη συνέχεια απέστειλε

και προειδοποιητική επιστολή, εξηγώντας μεταξύ άλλων, ότι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που στηρίζουν το καθεστώς Πούτιν δεν μπορούν να προσδοκούν σε συνεργασία με την Ουάσιγκτον, ούτε να συναλλάσσονται με το δολάριο.

Οι πιέσεις προς το καθεστώς Ερντογάν ενισχύθηκαν μάλιστα ακόμη περισσότερο το τελευταίο διάστημα, από τις ΗΠΑ. Όχι όμως και από την Ε.Ε., η οποία (ανεξαρτήτως της στάσης που τελικά θα τηρήσει ο Τούρκος Πρόεδρος γύρω από το μείζον αυτό ζήτημα), δείχνει να επιλέγει για ακόμη μία φορά, ρόλο κομπάρσου. Συγκλινοσες πληροφορίες αναφέρουν μάλιστα ότι η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν δεν ήταν ιδιαίτερα θερμή να εκδηλώσει παρέμβαση προς την Άγκυρα, προκειμένου να μην διαταραχθούν οι σχέσεις Ε.Ε. - Τουρκίας. Άλλωστε, η Κομισιόν είχε εκφραστεί στο Συμβούλιο (ΕΠΑ) με ιδιαίτερα κολακευτικά σχόλια για τον «διαμεσολαβητικό ρόλο» που πήρε διαδραματίζοντας την Άγκυρα στο Ουκρανικό, υψώνοντας τείχος προστασίας στα επικριτικά σχόλια που

είχαν ακουστεί από Ελλάδα και Κύπρο.

Ωστόσο, οι τελευταίες εξελίξεις σε σχέση με τις συμφωνίες Άγκυρας - Μόσχας και η ενίσχυση των πιέσεων της Ουάσιγκτον, φέρουν την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν να προσανατολίζεται να στείλει στην Τουρκία την αρμόδια Επίτροπο για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες της Ε.Ε., Mairead McGuinness, προκειμένου να θέσει το ζήτημα της διασφάλισης των κυρώσεων που επιβλήθηκαν προς το καθεστώς Πούτιν. Η πιθανολογούμενη αυτή επίσκεψη ενδέχεται να πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο. Με πολλά καθυστερήματα, καθώς εδώ και επτά μήνες, η Πρόεδρος της Κομισιόν παρακολουθεί το καθεστώς Ερντογάν να επιδιέχεται σε αποδόμηση ευρωπαϊκών κυρώσεων, ζημιώνοντας την Ε.Ε. και τους ευρωπαίους πολίτες που πληρώνουν τεράστια ποσά για την ενέργεια, ενώ ο ίδιος καταγράφει αντίστοιχα τεράστια κέρδη, εξασφαλίζοντας και μαύρο χρήμα. Κύκλοι στην έδρα της Ε.Ε. εκτιμούν ότι η Πρόεδρος της Κομισιόν «τρέχει απλώς πίσω από τις εξελίξεις και ότι δεν είναι σε

θέση να λάβει ουσιαστικές αποφάσεις για τα μείζονα ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη». Σύμφωνα με τους ίδιους κύκλους, «η κα φον ντερ Λάιεν γνωρίζει εδώ και μήνες για τα αγνώστου προελεύσεως κεφάλαια που έχουν εισρεύσει στην Τουρκία, αλλά 'δεν είχε συγκινηθεί' και συνεπώς δεν έκανε τίποτα ουσιαστικό για να ανατρέψει την πορεία των εξελίξεων που είχαν καθορίσει Ερντογάν και Πούτιν».

Η Πρόεδρος της Κομισιόν δέχεται όμως και «γενικότερα καρφιά» για τους χειρισμούς της στο ζήτημα της ενέργειας, από το «απέναντι κτίριο» και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ. Κοινωνικοί κύκλοι κάνουν λόγο για ρήγμα στις σχέσεις των ηγετών των δύο θεσμών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ευρύθυμη λειτουργία της Ε.Ε., σημειώνοντας χαρακτηριστικά ότι «η επικοινωνία μεταξύ των δύο είναι τυπική και η συνεννόηση αποτελεί είδος προς εξαφάνιση».

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Η πολιτική έχει γίνει επικίνδυνο σπορ

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Γιατί η Μεγάλη Βρετανία, μια χώρα με παράδοση και στέρεους θεσμούς, δεν μπορεί να αναδείξει έναν σοβαρό πρωθυπουργό; Γιατί στις ΗΠΑ οι μεν Δημοκρατικοί κατέφυγαν σε έναν γηραιό πολιτικό για να κερδίσει τον Τραμπ, οι δε Ρεπουμπλικανοί αδυνατούν να βρουν νέες ηγετικές φυσιογνωμίες; Αλλά για να γενικεύσουμε το ερώτημα, γιατί η πολιτική δεν προσελκύει πια τα καλύτερα μυαλά και ταλέντα, σε παγκόσμιο επίπεδο;

Η αλήθεια είναι ότι δεν ήταν πάντα έτσι. Τα πράγματα μοιάζει να έχουν αλλάξει δραματικά τα τελευταία 10-20 χρόνια. Πολλοί τα

πίνει αριστερούς, κεντρώους, δεξιούς και ό,τι άλλο βρεθεί στη δίνη του. Είναι κάτι αφόρητο, με τεράστιο κόστος. Αναρωτιέται κανείς αν θα το άντεχαν ακόμη και ηγέτες σαν τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, ο οποίος επιαιρόταν ότι μπορούσε να κάνει την ψυχή του πέτρα.

Η πολιτική έχει γίνει, εξάλλου, και μια πολύ ακριβή μπίζνες στον δυτικό κόσμο. Στις ΗΠΑ υπολογίζεται ότι μια επιτυχημένη προεδρική καμπάνια προϋποθέτει να συγκεντρώσει κανείς ένα δισεκατομμύριο δολάρια. Πράγμα δύσκολο, άχαρο και αποτρεπτικό για νεοεισερχόμενους παίκτες, που ονειρεύονται να μετακομίσουν στον Λευκό Οίκο. Υπάρχει όμως και κάτι άλλο, καινούργιο στην εικόνα. Οι πολιτικοί στο κορυφαίο επίπεδο είχαν πάντοτε ένα δίκτυο ασφαλείας, είχαν αυτό που οι Αγγλοσάξονες αποκαλούν «job security». Ήταν πρώτα απ' όλα σχεδόν βέβαιο ότι μπορούσαν να μείνουν στο προσκήνιο και σε κάποιες θέσεις με προνόμια για δεκαετίες. Αυτό πάει, τέλειωσε. Δεν υπάρχει ασφάλεια, και κυρίως μονιμότητα, σε αυτές τις θέσεις. Σοβαροί πολιτικοί που φτάνουν στην κορυφή βρίσκονται σε ένα βράδυ στη Silicon Valley ή επικεφαλής ΜΚΟ. Ο άνεργος συνταξιούχος πολιτικός είναι συχνό φαινόμενο στις μέρες μας. Και μάλιστα με όλους τους προβολείς πάνω του, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα εξαργηθεί κάπως την επιρροή του.

Με άλλα λόγια, η πολιτική έχει γίνει ένα επικίνδυνο σπορ, που αφορά πλέον τους πολύ γενναίους. Με εμφανή αποτελέσματα, όπως φαίνεται από το έλλειμμα στιβαρής ηγεσίας σε μεγάλες και ώριμες δυτικές δημοκρατίες. Και στην Ελλάδα το καμίνι της πολιτικής είναι πιο αφόρητο από ποτέ, αλλά –ευτυχώς– λίγοι άνθρωποι σε θέσεις ευθύνης αντέχουν ακόμη.

Δεν υπάρχει ιδιωτικότητα στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Οι πολιτικοί και οι οικογένειές τους μπαίνουν στη μεγάλη «μηχανή του κιμά» παντού, σε όλο τον πλανήτη. Δεν υπάρχει ιδιωτικότητα στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Το τοξικό μπλέντερ δουλεύει μέρα-νύχτα και δεν κάνει διακρίσεις: κατα-

Φάσμα πυρηνικών

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΥΡΑΝΙΔΗ**

Θα έφτανε κάποια στιγμή που ο ρωσο-ουκρανικός πόλεμος θα κλιμακωνόταν σε ευθεία αντιπαράθεση του Κρεμλίνου με το ΝΑΤΟ. Και αυτό ακριβώς συνέβη όταν ο πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν με διάγγελμα του την περασμένη Τετάρτη, αφού διευκρίνισε πως «δεν μπλοφάρει», προειδοποίησε απειλητικά ότι η Ρωσία «διαθέτει πολλά μέσα καταστροφής» και «εάν απειληθεί η εδαφική ακεραιότητά της, ασφαλώς θα χρησιμοποιήσουμε όλα τα μέσα που έχουμε».

Η στήλη αυτή δεν θα ασχοληθεί με τις γεωστρατηγικές ευρύτερες συνέπειες της κλιμακώσεως της εφιαλτικότερης πολεμικής συγκρούσεως στην Ευρώπη, μετά τον προηγηθέντα πόλεμο του ΝΑΤΟ στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Πιλήθουν πράγματα οι αξιολογότεροι αναλυτές που διερευνούν εάν οι Ρώσοι θα κάνουν σε πρώτη φάση χρήση πυρηνικών μικρού βελανκούς στην περίπτωση που οι Ουκρανοί επιχειρήσουν στρατιωτικά επίθεση εναντίον των τεσσάρων επαρχιών της Ουκρανίας, που αναμένεται μετά τα σχετικά δημοψηφίσματα να ενταχθούν στη Ρωσική Ομοσπονδία. Κρίσιμα θέματα απασχολούν τις μεγάλες δυτικές πυρηνικές δυνάμεις. Αλλά έχουμε και εμείς τα βασικά μας στην Ελλάδα.

Η ελληνική κυβέρνηση και ο πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης προσωπικά, σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των πάσης φύσεως προκλήσεων της Αγκυρας, διαμόρφωσε πολιτική καταγγελίας της Τουρκίας για αντισυμβαλλική συμπεριφορά με αποσταθεροποιητικές συνέπειες στη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ. Και είναι αληθές ότι απέσπασε κάποιες ενθαρρυντικές δηλώσεις και τοποθετήσεις. Αλλά μετά το διάγγελμα του κ. Πούτιν και τον συναγερμό που σήμανε στο ΝΑΤΟ διαμορφώνεται νέα κατάσταση εκτάκτου ανάγκης επανασυσπειρώσεως της Συμμαχίας στον ύψιστο δυνατόν βαθμό.

Και είναι προφανές ότι ο Τούρκος πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα αξιοποιήσει τη συγκυρία που έχει δημιουργηθεί με την κλιμάκωση της αντιπαράθεσης της Μόσχας με το ΝΑΤΟ, για να εξασφαλίσει συμφωνία για την αγορά συγχρόνων αεροσκαφών F-16 από τις ΗΠΑ και αναβάθμιση των αντιστοίχων παλαιότερου τύπου. Διότι μπορεί να έχουμε τα δίκαια του Θεού, αλλά δικούς την έμπρακτη συμμετοχή της Τουρκίας σε μια κρίσιμη αντιπαράθεση της Δύσεως με τη Ρωσία, η νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ είναι ένας γεωγραφικός προσδιορισμός με περιορισμένη στρατηγική βαρύτητα. Τίποτε δεν προσεξοφλείται βέβαια σε μια περίοδο μοναδικής ρευστότητας, στα όρια του πολιτικού ανορθολογισμού.

Σχεδόν ταυτόχρονα με το διάγγελμα του κ. Πούτιν ανακοινώθηκε μια συμφωνία Μόσχας - Κιέβου περί ανταλλαγής αιχμαλώτων πολέμου, που επετεύχθη με τη μεσολάβηση του προέδρου Ερντογάν, τον οποίο και ευχαρίστησε προσωπικά ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι. Απόδειξη προφανώς ότι ο κ. Ερντογάν δεν είναι «απομονωμένος», όπως υποστηρίζουν κάποιοι στην Αθήνα. Είναι ένας παίκτης στη διεθνή πολιτική σκηνή – συχνότατα ενοχλητικός, προκλητικός, αλλά όχι ένας «παρίας».

Ενας άλλος «παρίας», κατά την άποψη της Δύσεως, ο διάδοχος της Σαουδικής Αραβίας πρίγκιπας Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο για την απελευθέρωση δέκα αιχμαλώτων –μεταξύ των οποίων και πέντε Βρετανών– που είχαν συλληφθεί από τους Ρώσους και καταδικασθεί σε θάνατο κάποιου από αυτούς.

Τέλος, καθ' όσον αφορά τους υψηλόβαθμους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, απλούστατα αναμένουν τι θα αποφασίσει ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν και θα ενεργήσουν αναλόγως. Αυτό και εάν αποτελεί απόδειξη χειραφετήσεως της Ε.Ε.

Τι είναι επιτέλους η μαντίλα;

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Με τον στρατό στους δρόμους, δεν ξέρω πού βρίσκεται σήμερα η κατάσταση στο Ιράν. Γράφω Παρασκευή βράδυ και απ' ό,τι μαθαίνω από τα διεθνή πρακτορεία οι διαμαρτυρίες συνεχίζονται. Υπάρχουν οι αισιόδοξοι, που διαβλέπουν τριγμούς στη συνοχή του καθεστώτος. Δεν ξέρω. Ενα καθεστώς με τόσο βαθιές ρίζες στην ιρανική κοινωνία έχει αντοχές και διακλαδώσεις. Η ευημερία, ακόμη και η επιβίωση ενός μεγάλου μέρους της ιρανικής κοινωνίας, εξαρτάται από τους αγιατολάδες. Από την άλλη, ισχύει ο φυσικός νόμος του φράγματος. Μια ρωγμή στη συνοχή ενός φράγματος μπορεί να οδηγήσει στην καταστροφή του, επειδή δεν έχει την ελαστικότητα να προσαρμοσθεί. Και το θεοκρατικό καθεστώς του Ιράν είναι ένα φράγμα που χτίστηκε για να συγκρατήσει την ορμή μιας κοινωνίας η οποία ήταν στραμμένη στον δυτικό τρόπο ζωής, κάτι που στο σημερινό Ιράν θεωρείται συνεργασία με τον εκθρό. Και όμως, οι γυναίκες που καίνε τις μαντίλες τους στους δρόμους φωνάζουν πως η ορμή αυτή, παρά τα σαράντα χρόνια σιιτικής

θεοκρατίας, δεν έχει σβήσει.

Η αφορμή είναι η μαντίλα. Ή μάλλον, ακόμη χειρότερα, ο θάνατος μιας κοπέλας κούρδικης καταγωγής, ετών είκοσι δύο, η οποία δεν φορούσε τη μαντίλα της βάσει προδιαγραφών. Εξείχαν κάτι μπουκλάς. Η αστυνομία πθών εντόπισε το παράπτωμα και την τσάκισε στο ξύλο. Η κοπέλα, Μαχσά Αμίνι, πέθανε στο νοσοκομείο. Ως τη στιγμή που γράφω, Παρασκευή βράδυ, οι νεκροί από τις διαδηλώσεις έχουν ξεπεράσει τους 30.

Άκουσα διάφορα αυτές τις μέρες. Ως και την αναπαραγωγή της καρμίας περί γυναικοκτονίας άκουσα στο ραδιόφωνο του ΣΚΑΪ. Γυναικοκτονία η δολοφονία από σύζυγο λόγω ζήλιας στα Σεπόλια, γυναικοκτονία και η δολοφονία της Αμίνι επειδή δεν φορούσε σωστά τη χιτζάμπ της. Αν θέλουμε να σοβαρευτούμε οφείλουμε να σοβαρευτούμε. Μπας και καταλάβουμε τι μας συμβαίνει – χωρίς να είναι απαραίτητο. Διότι πέρα από τις ομιωγές συμπάραστασης στις γυναίκες του Ιράν που καταπέζονται από τη μαντίλα ίσως θα μας ήταν χρήσιμο αν αναρωτιόμασταν πώς αυτή η υπόθεση επηρεάζει

τον δικό μας τρόπο σκέψης. Είναι εύκολο να συμπάριστουμε στους καταπιεσμένους. Το δύσκολο είναι να αναρωτηθείς αν η συμπάρισταση σε υποχρεώνει να σκεφτείς.

Την υπόθεση της «μαντίλας» οι δυτικές κοινωνίες την εισέπραξαν ως μία γραφική έκφραση της πολυπολιτισμικότητας. Την ενέταξαν στη σημειολογία της σχετικότητας: τι μαντίλα, τι μίνι. Ο καθένας με τα ήθη του, τα έθιμά του και τα γούστα του. Μια χαρά ως εδώ. Οικοί μόδας ενέταξαν τη μαντίλα στις συλλογές τους, και το παράγωγο της, το μπουργκίνι, έγινε σημαία για τις σουφραζέτες του νεοφεμινισμού. Η εξέγερση των γυναικών του Ιράν έρχεται να τους φέρει αντιμέτωπους με τη βλακεία τους. Είναι το βασικό συμπέρασμα από όσα συμβαίνουν αυτές τις ημέρες στη χώρα της θεοκρατίας και του μεγάλου πολιτισμού. Η μαντίλα δεν είναι αισθητικό αντικείμενο. Είναι ομολογία πίστης και υποταγής σε ένα καθεστώς. Οι γυναίκες έχουν τη μαντίλα. Οι άνδρες έχουν το μούσι, αν δεν κάνουν λάθος.

Αυτό που συμβαίνει σήμερα στο Ιράν είναι, εκτός των άλλων,

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Η βασίλισσα - εικονογραφία

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ***

Η ουκρανική κρίση ακύρωσε οριστικά την υπόθεση του Φράνσις Φουκουγιάμα για το «Τέλος της Ιστορίας». Η ανθρωπότητα δεν βαδίζει προς μια παγκόσμια ειρήνη. Αντιθέτως, οι πόλεμοι, οι οποίοι, τις τελευταίες δεκαετίες, έβαιναν μειούμενοι, επιτρέφουν –και μάλιστα στην καρδιά της Ευρώπης.

Το τρέχον ενδιαφέρον για τη γεωπολιτική είναι φυσικό επακόλουθο. Όμως, σε αντίθεση με την απλότητα των θεωριών οι οποίες εδράζονται στην οικονομιστική συλλογιστική, του προέδρου Ερντογάν, τον οποίο και ευχαρίστησε προσωπικά ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι. Απόδειξη προφανώς ότι ο κ. Ερντογάν δεν είναι «απομονωμένος», όπως υποστηρίζουν κάποιοι στην Αθήνα. Είναι ένας παίκτης στη διεθνή πολιτική σκηνή – συχνότατα ενοχλητικός, προκλητικός, αλλά όχι ένας «παρίας».

Τη δεκαετία του 1950, ο Γάλλος γεωγράφος Jean Gottmann, οι προβλέψεις του οποίου σήμερα αποδεικνύονται προφητικές, διατύπωσε ένα θεωρητικό σχήμα, όπου η μαθηματικά καθορισμένη συνδυάζεται με τη γεωγραφική πολυπλοκότητα. Σύμφωνα με το σχήμα αυτό, οι παγκόσμιες εξελίξεις προκύπτουν από τη διαλεκτική ανάμεσα σε δύο παράγοντες: την Κυκλοφορία και την εγγενή αντίσταση σε αυτήν, την οποία ονόμασε Εικονογραφία.

Η Κυκλοφορία, η κίνηση προσώπων, αγαθών, κεφαλαίων, πληροφοριών και ιδεών, αποτελεί στοιχείο προόδου, πλούτου και ελευθερίας. Κατά τις πρόσφατες δεκαετίες η ανθρωπότητα βίωσε την Κυκλοφορία, δηλαδή την παγκοσμιοποίηση, και τη συνεπαγόμενη εκπληκτική ανάπτυξη. Ο Jean Gottmann είχε επισημάνει, ωστόσο, ότι η Κυ-

κλοφορία λειτουργεί και αποσταθεροποιητικά. Προκαλεί αλλαγές οι οποίες ανατρέπουν συμφέροντα, συνήθειες και θεσμούς.

Πώς κατορθώνουν οι κοινωνίες να επωφεληθούν από την άκρω επιδραστική Κυκλοφορία, χωρίς να διαλύονται; Με ποιους μηχανισμούς πρέπει να ρυθμίζεται, ώστε να μην ξεπεραστούν και να μην απειλούνται οι πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές αντοχές; Αυτό συνιστά το καίριο ερώτημα της εποχής μας.

Η απάντηση βρίσκεται στην Εικονογραφία. Αντίβαρο της Κυκλοφορίας, η Εικονογραφία ορίζεται ως ο συμβολικός σταθερός πλούτος μιας κοινωνίας. Μνημεία, τελετές, εορτές, εμβλήματα, γλώσσα, λαϊκή παράδοση, μουσική, χορός, θρησκεία δομούν ένα σύστημα το οποίο εξασφαλίζει την συνοχή της. Η Εικονογραφία διακρίνει το «εντός» από το «εκτός» και ορίζει τι από το εκτός είναι αφομοίωσιμο. Χωρίς τις Εικονογραφίες, ο κόσμος θα ήταν ταυτοχρόνως πολύς και ζούγκλα. Όμως, όπως και η Κυκλοφορία, οι Εικονογραφίες λειτουργούν και αρνητικά. Μπορούν να οδηγήσουν στην ξеноφοβία, στους αποκλεισμούς, στους προστατευτισμούς – ακόμη και στη βία.

Μετά τις δεκαετίες της παγκοσμιοποίησης, της ανέλεγκτης Κυκλοφορίας, αρχίζει η εποχή των Εικονογραφιών. Η υπερβολή στην Κυκλοφορία εξηγεί την ακρότητα σε πολλές εικονογραφικές εκδηλώσεις. Το ένα άκρο οδηγεί στο άλλο. Το βασικό σημερινό διακύβευμα δεν είναι, ασφαλώς, να καταγγείλουμε ως «αντιδραστική» την εικο-

νογραφική επάνοδο, αλλά να τη διαχειριστούμε.

Δεν είναι όλες οι κοινωνίες εξίσου εξοπλισμένες για να ανταποκριθούν σε αυτήν την πρόκληση. Οι θεσμοί πλαισιώνουν το εικονογραφικό υλικό: κατά συνέπεια, διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο. Όσο περισσότερο βαθιές και αυθεντικές, τόσο περισσότερο εποικοδομητικοί αποβαίνουν. Αντιθέτως, τα εισαγόμενα και τεχνητά εικονογραφικά συστήματα οδηγούν εύκολα στις υπερβολές.

Οι δύο πικροί θάνατοι, του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ και της βασίλισσας Ελισάβετ, εγείρουν μια σειρά από αναφορές και θεωρήσεις. Ο θάνατος του Γκορμπατσόφ υπενθύμισε την εικονογραφική αποτυχία του σοβιετικού πειράματος. Στο κενό που άφησε η πτώση της κομμουνιστικής αυτοκρατορίας αναπτύχθηκαν τα εικονογραφικά τέρατα, τα οποία έχουν οδηγήσει την ανθρωπότητα στο χειλός της καταστροφής. Είναι, λοιπόν, δυνατόν να διανυθεί η δύσκολη έξοδος από την ακραία παγκοσμιοποίηση, χωρίς ακρότητες και καταστροφές;

Το αυστηρό πλαίσιο στη βρετανική βασιλική κηδεία, η παγκόσμια συγκίνηση που οποία προκάλεσε το εντυπωσιακό τελετουργικό και η μαζική συρροή του κόσμου δείχνουν την άλλη όψη του νομίσματος. Η δύναμη της Αγγλίας είναι η βαθιά ριζωμένη και συνεκτική εικονογραφία της παράδοσης. Αυτή καθόρισε τη θυμαστική αντίσταση στη ναζιστική λαίλαπα. Η μακρά θητεία και η πολυώρα κηδεία της βασίλισσας Ελισάβετ έδειξε ότι αυτή η παράδοση

και μια απάντηση στις ευγενείς συνειδήσεις της Δύσης. Σε όσες και όσους επιμένουν στον πολιτισμικό σχετικισμό άνευ όρων και ορίων. Οι γυναίκες του Ιράν, αλλά και οι άνδρες που τους συμπάριστάνται, σε μιάς απευθύνονται. Θέλουν να μας πουν ότι αυτό που εμείς αντιλαμβάνομαστε ως πολιτισμική «διαφορά» και το εντάσσουμε στα όρια της ανοχής μας γι' αυτές είναι ένα απάνθρωπο καταπιεστικό σύστημα.

Και οφείλουμε να τις ακούσουμε. Οχι μόνο για να τους συμπαρασταθούμε. Αυτό είναι το εύκολο. Το δύσκολο και το ουσιώδες είναι τι σημαίνει αυτό για εμάς. Για την αυτοσυνειδησία μιας κοινωνίας που βρίσκεται αντιμέτωπη με την ισλαμική απειλή και οφείλει να ενεργοποιήσει τα ανταντακλαστικά της.

Ας το εισπράξουμε έτσι αυτό που συμβαίνει στο Ιράν, ασχέτως του πώς θα καταλήξει. Ας το εισπράξουμε ως άσκηση αυτοσυνειδησίας για τον δυτικό πολιτισμό. Είναι, κατά τη γνώμη μου, ο μόνος τρόπος για να γλιτώσουμε από το σαράκι της ανθρωπιστικής μεμψιμοιρίας.

* Ο κ. Γιώργος Πρεβελάκης είναι ομότιμος καθηγητής Γεωπολιτικής στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Paris 1).

Προεκλογικός με σκληρό ροκ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η δημοσίευση φερόμενων διαλόγων του υποψηφίου Νίκου Χριστοδουλίδη με έμμισθο τρόλ που έστεινε ψεύτικα προφίλ για να πλύνει πολιτικούς αντιπάλους και δημοσιογράφους προσδίδει μια άγρια όψη στον προεκλογικό για τις προεδρικές του 2023. Ταυτόχρονα εγείρει σημαντικά ζητήματα τόσο ηθικής όσο και επαγγελματικής δεοντολογίας που δεν αγίζουν, προφανώς, μόνο τον εν λόγω προεδρικό υποψήφιο αλλά και την πλευρά που δημοσιοποιεί τους διαλόγους. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, το περιεχόμενο των εν λόγω διαλόγων, αν ισχύει –που για τον μέσο έμπειρο παρατηρητή των πολιτικών εξελίξεων στην Κύπρο μπορεί να κρίνει επί τούτου– καταδεικνύει και το επίπεδο στο οποίο έχουν περιπέσει οι προεδρικές εκλογές. Είναι ένα βαρέλι χωρίς πάτο.

Ο καλός ακαδημαϊκός, ο καλός δημοσιογράφος ή αναλυτής και ο καλός επαγγελματίας στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα υπό το βάρος της πολιτικής πρακτικής σε αυτό τον τόπο μπορεί να αποδομηθεί ως «κακός».

Όλο αυτό που συμβαίνει, από διάφορους υποψήφιους, αλλά που συνοψίζεται στην παρούσα φάση του πρόσωπο του κ. Χριστοδουλίδη ως προς το orgerandi είναι βαθιά προβληματικό και ανήθικο. Αν ένας υποψήφιος πρόεδρος, οποιοδήποτε υποψήφιος, κατευθύνει τη δολοφονία χαρακτήρων πάνω στη βάση της κατηγορίας για χρηματισμό από δεν παραπέμπει σε καμία περίπτωση σ' ένα σύστημα με καλά εμπειρογμένη τη δημοκρατία. Και δυστυχώς είναι μια παράδοση του πολιτικού μας συστήματος που πηγαιίνει πίσω στην ταραγμένη περίοδο του σχεδίου Ανάν όπου η πλευρά που στάθηκε υπέρ του λοιδορήθηκε ως «προδοτική», «εθνικά μειονοτική» και ως η πλευρά που έπιασε χρήματα από «περίεργα κέντρα εξουσίας».

Ο προεκλογικός, στην τελική του ευθεία, μπορεί να κινείται πλέον σε ρυθμούς σκληρού ροκ αλλά μένει να φανεί αν βρισκόμαστε, ακόμη, στη φάση των Anthrax ή έχουμε περάσει, ανεπιστρεπτή, σε thrash μονοπάτια -a la Slayer. Το αν οι επιθέσεις κάτω από τη μέση θα έχουν αποτέλεσμα στην αποδυνάμωση υποψηφίων μένει να φανεί.

Όπως και το τι σημαίνει ο τρόπος στον οποίο έχουμε περάσει τόσο για το πολιτικό μας σύστημα όσο και για την κοινωνική μηχανή

νική με την οποία διαρθρώνονται τα politics στην Κύπρο. Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο είναι πως κάθε υποψήφιος, κάποιος περισσότερος και κάποιος λιγότερο, έχει εντάξει την πρακτική της ανώνυμης διαδικτυακής επίθεσης –μέσω trolls και σελίδων– στο οπλοστάσιό του. Και η υπόθεση με τα printscreens μεταξύ του κ. Χριστοδουλίδη και ενός «επαγγελματία» που μοιράζει τον χρόνο του μεταξύ δύο κομμάτων καταδεικνύει αυτό ακριβώς: Πως όλοι, ανεξαιρέτως δημόσιες εικόνες, προφίλ ή δημοτικότητα, δύναται να μεταχειρίζονται αμφιλεγόμενους τρόπους ως προς το πώς κινούνται πολιτικά.

Αυτό που παραμένει ωστόσο ως κακό προηγούμενο ιδίως σε μια κοινωνία όπως η κυπριακή, που είναι μη συμμετοχική και βαθιά πολωμένη σε δύο μέρη ιδεολογικά αλλά και σε σχέση με τα πρόσφατα τραγικά βιώματα της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας, είναι η ad hominem επίθεση. Που σε συνδυασμό με την ανακολουθία και τις βαθιά αντιεπαγγελματικές συμπεριφορές ορισμένων συμπαράσχει και τους καλούς επαγγελματίες, και τους τίμιους ανθρώπους και αυτούς που διακατέχονται από ιδεολογική ή και πέραν αυτής, συμπεριφορικά, συνέπειας. Ο καλός ακαδημαϊκός, ο καλός δημοσιογράφος ή αναλυτής και ο καλός επαγγελματίας στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα υπό το βάρος της πολιτικής πρακτικής σε αυτό τον τόπο μπορεί να αποδομηθεί ως «κακός».

Και χειρότερα ακόμη μπορεί να κατηγορηθεί ως προδότης! Ή να πιεστεί για να χάσει τη δουλειά του, να φαγωθεί! Από τύπους μάλλον που δεν υπήρξαν ποτέ ως επαγγελματίες, πριν γίνουν πολιτικοί, ούτε τίποτα σπουδαίο στον τομέα τους, ούτε τίποτα μεγάλο πατριώτες –με την έννοια που στρέφουν τον πατριωτισμό εναντίον σου, όταν διαφωνούν μαζί σου. Αργά ή γρήγορα η πολιτική της σπύλωνς χαρακτήρα, η «δολοφονία χαρακτήρα» ως εθιστεί να αποκαλείται διεθνώς θα έχει καταστροφικές συνέπειες στην κυπριακή κοινωνία.

Και πρέπει να το καταλάβουν εγκαίρως οι ίδιοι οι πολιτικοί για να ηγηθούν διά του παραδείγματος και να σταματήσουν να το κάνουν. Γιατί αν δεν το κάνουν κάποια στιγμή αυτό που θα επικρατήσει έναντι της ad hominem αντιπαράθεσης θα είναι η δυναμική απάντηση από την ίδια την κοινωνία των πολιτών και τα οργανωμένα σύνολα. Αν θέλετε το τρένο της πολιτικής να τρέξει προς τα πίσω και να επιστρέψουμε ως χώρα στις δεκαετίες του '60 και του '70, καλώς. Αρκεί να γνωρίζουμε ότι μαζί με αυτό το ποσώνισμα έρχονται κι άλλα, χειρότερα.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikras

Θεατές σε θέατρο της Βίνιτσα, στη δυτικό-κεντρική Ουκρανία, ενώ χειροκροτούν ηθοποιούς από τη Μαριούπολη στο τέλος της παράστασης ντοκιμαντέρ «The Face of War color», βασισμένο στις δικές τους εμπειρίες στη Μαριούπολη την εποχή που η πόλη βρισκόταν κάτω από τις ρωσικές επιθέσεις.

Μωσαϊκό για δύο ελέφαντες

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Κάθε απόφαση που περιπλέκει το Κυπριακό, βρίσκει απήκηση σε όλες εκείνες τις δυνάμεις που το πήραν στον πάτο! Το αμερικανικό ΥΠΕΕ ήρθε το εμπάργκο όπλων στην Κύπρο, όπως το εφάρμοσαν οι ΗΠΑ από το 1987. Ο Ν. Αναστασιάδης έγραψε «ότι σηματοδοτεί μία απόφαση ορόσημο». Το ΥΠΕΕ Κύπρου είδε την απόφαση «ως αναπόσπαστο μέρος του μωσαϊκού περιφερειακής σταθερότητας».

Το ερώτημα: υπάρχουν χρήματα στα ταμεία του ΥΠΑΜ για αγορές όπλων; Υπάρχουν όσα για να συντηρείται ένα πεπαλαιωμένο σύστημα, εδώ και αρκετά χρόνια. Τι μπορεί να αγοράσει η Κύπρος από τις ΗΠΑ ώστε, από τη μία, να ενισχυθεί έναντι της Τουρκίας και, από την άλλη, να μην επέλθει δημοσιονομικός εκτροχιασμός –και γυρίσουμε ξανά στα γνωστά; Οι ΗΠΑ «παίζουν» με Κύπρο (άρση εμπάργκο) και Ελλάδα (ενίσχυση ΝΑΤΟϊκών υποδομών, Σούδα, Αλεξανδρούπολη) για να αποδοκιμάσουν πιτυχές από την πολυπράγμονα σοκάτως τουρκική εξωτερική πολιτική. Ναι, αλλά τι κερδίζει από αυτό η Κύπρος; Έχει αυτό απήκηση στις Βρυξέλλες; Βελτώνει τη θέση της στη διεθνή κοινότητα; Φέρνει τις συνομιλίες πιο κοντά; Από τη μία ενισχύεται η κατανάλωση ρητορείας γύρω από της άρση του εμπάργκο από τον Αναστασιάδη. Από την άλλη ενισχύεται η περισσότερη αυτονομία της Τουρκίας από τις ΗΠΑ. Κάθε αυτονομία την πληρώνει ο αδύναμος κρίκος. Το ΥΠΕΕ μίλησε για «μωσαϊκό περιφερειακής σταθερότητας». Ο Θουκυδίδης είδε πως «άλλαξαν την καθιερωμένη σημασία των λέξεων, ώστε να ταϊριάζει με τις πράξεις τους».

Δύο ελέφαντες παίζουν μάππαν. Το γρασίδι χρειάζεται να έχει σοφία. Η «Μιλιέτ» (20/9) γράφει για απευθείας συνδεσιμότητα μεταξύ Ρωσίας και αεροδρομίου της Τύμπου στην κατεχόμενη Κύπρο. Εξηγεί: «απάντηση της Μόσχας στην άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων στην Κύπρο». Προσθέτει: «Πρώτη πτήση στα εγκαίνια του νέου αεροδρομίου στις 15 Νοεμβρίου με τη συμμετοχή

Ερντογάν». Η προεβία της Ρωσίας στη Λευκωσία διαψεύδει την είδηση: «Δεν διεξήγε ποτέ κανενός είδους συνομιλίες σχετικά με το θέμα αυτό». Κυβερνητικές πηγές δήλωσαν στον «Φιλελεύθερο» ότι «το δημοσίευμα της Μιλιέτ φαίνεται να μην έχει σχέση με την πραγματικότητα». Ο Ερχάν Αρικλί, αρμόδιος για τις μεταφορές και συγκοινωνίες στο ψευδοκράτος, μάλλον είναι πιο κοντά στα υπό εξέλιξη γεγονότα. Μίλησε για αίτηση ιδιωτικής εταιρείας για να πραγματοποιήσει πτήση στις 15 Νοεμβρίου. «Εξετάζουμε την αίτηση», συμπλήρωσε.

Την ίδια ημέρα ο υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας, Φατίχ Ντονμέζ, μίλησε για νέα «έξοδο» του ερευνητικού πλοίου «Ορούτς Ρέις», χωρίς να διευκρινίζει τον τόπο των ερευνών αυτών. Το γεωτρύπανο «Αμπντούλ Χαμίτ Χαν», ίσως, να κινείται από τον κόλπο ανοικτά της Αττάλειας, ολόανα και πιο κοντά στην «ΑΟΖ μας», ως μια «απάντηση» της Άγκυρας σε όψεις της συγκυρίας.

Για να αρθεί το εμπάργκο όπλων από τις ΗΠΑ, η Κύπρος έδωσε ό,τι ήθελε ο Μενέντεζ –κυρίως απαγόρευση ελλημενισμού ρωσικών πλοίων σε κυπριακά λιμάνια. Μια χώρα, ωστόσο, με τις ιδιομορφίες της νήσου (κατοχή, επίλυση) οφείλει:

- **Να τηρεί** τις δεσμεύσεις της ως κράτος-μέλος της Ε.Ε.
- **Να παρακολουθεί** τις εξελίξεις στις σχέσεις ΗΠΑ - Ρωσίας για να μπορεί να κάνει επωφελείς για την ίδια λεπτούς χειρισμούς.

- **Στο θέμα** λ.χ. του ελλημενισμού, έδειξε ότι η Λευκωσία δεν μπορεί να δει τις λεπτές αποχρώσεις. Τις αγνόησε ή τις υποτίμησε. Όπως συνήθως συμβαίνει, οι ελέφαντες έχουν τον δικό τους κωδικό. Σήμερα ο ένας ελέφαντας τα πήρε όλα και ο άλλος τίποτε. Ο άλλος, ως απάντηση, στέλνει μηνύματα μέσω Τύμπου.

Σε αυτήν την, ιδιαίτερος ζοφερή ατμόσφαιρα, οι αριθμοί έχουν τη σημασία τους. Σε δημοσκόπηση που είδε το φως της δημοσιότητας στις 21/9 «το 47,4% των Τυροκυπρίων δεν συμφωνεί με την πολιτική Τατάρ

για λύση «δύο κρατών», ενώ συμφωνεί το 37,8%. Το 14,8% δεν εξέφρασε άποψη» - έρευνα, Κέντρο «Για τους Μετανάστες, την Ταυτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (CMIRS).

Η διευθύντρια του CMIRS, Μινέ Γιουτζέλ, προσθέτει πως «μόνο 50% δήλωσε ότι μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα». Στη δήλωση ότι «υπάρχει κοινωνική δικαιοσύνη στη χώρα μας», το 65,8% διαφώνησε, ενώ συμφώνησε το 30,2%. Το 4% δεν εξέφρασε γνώμη για το θέμα». Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ανησυχεί ότι «δεν θα είναι σε θέση να πληρώσει τις δόσεις, να καλύψει έξοδα υγείας και διατροφής». (Πηγή, ΓΤΠ, 21/9)

Η πλειοψηφία παραμένει σε τροχιά λύσης: το 47,4% των Τ/κ δεν συμφωνεί με Τατάρ για λύση δύο κρατών. Όμως, ένα ισχυρό ποσοστό αντιτίθεται –στηρίζει τη γραμμή Τατάρ με το 37,8%. Η μάχη, οι τάσεις έχουν ουσία. Ο έλεγχος, ο συγκεντρωτισμός, η πίεση στην ελευθερία του Τύπου επηρεάζουν τις συνθήκες. Παρά ταύτα, το 47,4% μιλά δυνατά. Οι πιο πάνω αριθμοί αφορούν πλήρως την ε/κ κοινότητα. Οι αριθμοί άλλαξαν, γιατί η ηγεσία Μ. Ακιντζι, πρώτα αποσταθεροποιήθηκε από τον Ν. Αναστασιάδη και στη συνέχεια από το ΚΑΔ. Το κύριο χαρτί Ακιντζι για να επανεκλεγεί ήταν η επίλυση. Με καλές ειδήσεις από το Κραν Μοντάνα η νίκη του θα ήταν άνετη. Τώρα τι γίνεται; Το 47,4% δεν έχει ηγέτη. Οι μισοί Τ/κ δηλώνουν ότι δεν μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα. Η πλειοψηφία αγωνιά αν θα καλύψει τα έξοδα υγείας και διατροφής.

Η ε/κ κοινότητα δυσκολεύεται να κάνει μια κύρια ανάγνωση πάνω στο τ/κ μωσαϊκό. Τα δεδομένα δείχνουν ότι η μία κοινότητα εξαρτάται από την άλλη. Η αλληλεξάρτηση είναι αυταπόδεικτη. Το γκάλοπ έχει φωνή, είναι η Κύπρος μετά το ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα, χωρίς πιξίδα, βήμα-βήμα στα βράχια της περιχαράκωσης στα δύο.

www.larkoularkou.org.cy

Η υπόθεση Λοϊζίδου και τα απόνερα του Κυπριακού

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Πολλά θα ειπωθούν για την απόφαση της Επιτροπής Αναπληρωτών Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣτΕ) να δώσει τέλος στην επιτήρηση της εφαρμογής από την Τουρκία των αποφάσεων του ΕΔΑΔ για την υπόθεση Τιτίνας Λοϊζίδου.

Όπως συνήθως, ο δημόσιος διάλογος εστιάζει στους κακούς ξένους: στο πώς τέσσερις χώρες έβαλαν την πολιτική και τα συμφέροντά τους πάνω από την πολιτική και τα συμφέροντά μας. Είτε γιατί θέλουν να διευκολύνουν την Τουρκία λόγω του ευρύτερου ρόλου της, είτε γιατί θέλουν να μπορούν να ασκούν πιο αποτελεσματικά πιέσεις στο θέμα των παραβιάσεων του κράτους δικαίου στο εσωτερικό της. Θέμα το οποίο, αντίθετα με το Κυπριακό, η διεθνής κοινότητα δεν θεωρούν χαμένη υπόθεση.

Σύμφωνα πλέον με την προσέγγιση του ΣτΕ, θεωρείται πως με την πληρωμή αποζημίωσης στην οποία προχώρησε η Τουρκία στην Τιτίνα Λοϊζίδου το 2003, καθώς και τη δημιουργία της Επιτροπής Ακίνητων Περιουσιών (που έχει αναγνωριστεί ως ένδικο μέσο της Τουρκίας στα Κατεχόμενα από το ΕΔΑΔ) αρκούν, και πως δεν υπάρχει λόγος επιτήρησης για την τελική αποκατάσταση της περιουσίας.

Το πολιτικό μήνυμα είναι πως η αποκατάσταση περνά πλέον από την Επιτροπή Περιουσιών ή από μια λύση του Κυπριακού. Καλύτερα λοιπόν αντί να θρηνούμε για τους εμπόρους των εθνών που κινούνται πίσω από την πλάτη μας, να αντιληφθούμε τι συνέβη στη μεγάλη εικόνα του Κυπριακού.

Όπως και η διπλωματική νίκη της εδώ και χρόνια μη αναγνώρισης των Κατεχομένων, οι νομικές νίκες για τις περιουσίες έχουν ισχύ μόνο

Μέχρι στιγμής οι μόνες δηλώσεις που εντόπισα ήταν από τον Αχιλλέα Δημητριάδη, ο οποίος ήταν και ο δικηγόρος που χειρίστηκε την υπόθεση για χρόνια με την κ. Τιτίνα Λοϊζίδου.

αν τις αξιοποιήσουμε ως εργαλεία προόδου. Δεν είναι αυτοσκοπός στον οποίο κρατιόμαστε για δεκαετίες, ενώ το πολιτικό μας κενό φάλαο στη διεθνή κοινότητα καίγεται για χάρη των εσωτερικών πολιτικών μας παιχνιδιών.

Η υπόθεση Τιτίνας Λοϊζίδου έπαιξε κεντρικό ρόλο στο να κατοχυρωθεί πως οι περιουσίες Ελληνοκυπρίων στα Κατεχόμενα δεν

ακυρώνονται λόγω της εισβολής, και να μπει η βάση της κοινά αποδεκτής αρχής πως οι περιουσίες Κύπριων που βρίσκονται στη μια πλευρά δεν ακυρώνονται επειδή η περιουσία τους βρίσκεται στην άλλη. Και ως εκ τούτου, πρέπει να υπάρχει αναγνώριση αυτών των δικαιωμάτων που θα οδηγήσει σε αποζημίωση, αποκατάσταση ή ανταλλαγή.

Αυτή είναι η φιλοσοφία που διέπει τη συζήτηση για το περιουσιακό και την προοπτική πως κάποτε ο καθένας θα μπορούσε να είχε περιουσία ή και να ζούσε όπου θα ήθελε σε μια ομοσπονδιακή Κύπρο, ανεξάρτητα από την πολιτεία όπου θα ζούσε ή θα βρισκόταν και την κοινότητα στην οποία θα άνηκε.

Το ΣτΕ θεωρεί λοιπόν πως απύσπαστος της Λύσης με κεφαλαίο λήμμα, λύσεις με μικρό λήμμα μπορούν να δοθούν από την Επιτροπή Ακίνητων περιουσιών. Το ποιος ευθύνεται εί-

να μια υπερβολικά μεγάλη και δύσκολη νομική συζήτηση για να χωρέσει σε αυτή τη στήλη και για να τη φέρει εις πέρας ένας απλός δημοσιογράφος.

Εδώ όμως θα θέλαμε να ακούσουμε τι έχουν να πουν οι υποψήφιοι για την Προεδρία της Δημοκρατίας. Πώς ακριβώς διαβάζουν την εξέλιξη αυτή δεδομένης της επισημότητας τους πως μπορούμε να επιστρέψουμε στο κεκτημένο του Κραν Μοντάνα σαν να μην έχουν μεσολαβήσει πέντε χρόνια;

Μέχρι στιγμής οι μόνες δηλώσεις που εντόπισα ήταν από τον Αχιλλέα Δημητριάδη, ο οποίος ήταν και ο δικηγόρος που χειρίστηκε την υπόθεση για χρόνια με την κ. Λοϊζίδου. Ο κ. Δημητριάδης για χρόνια μιλά για μη συνδρομή της Κυπριακής Δημοκρατίας σε διάφορες υποθέσεις, και στις συγκεκριμένες δηλώσεις του στο ραδιόφωνο του «Πολίτη» είπε πως «δεν μπορούμε να

τα ρίχνουμε στη Γραμματεία του ΣτΕ ή αλλού. Πρέπει να αναθεωρήσουμε. Πρέπει να διορθώσουμε τα πράγματα. Να κοιτάξουμε αν φταιμε εμείς».

Αν και δεν ξεκαθαρίζει τι ακριβώς θα πρέπει να αναθεωρήσουμε, ούτε διαφοροποιεί ποια μπορεί να είναι η αξιολόγηση των πολιτικών χειρισμών (όπου δεν είχε εμπλοκή) και ποια των νομικών χειρισμών (όπου είχε), τουλάχιστον ο κ. Δημητριάδης τοποθετήθηκε.

Είναι δυνατόν οι τρεις κύριοι υποψήφιοι (έναν πρώην υπουργός Εξωτερικών, ένας αρχηγός κυβερνητικού κόμματος και ένας πρώην διαπραγματευτής) να μην έχουν κάτι να πουν για την απόφαση; Ίδου η ευκαιρία να μας πουν πώς διαχειριζόμαστε όχι το Κυπριακό όπως το ξέραμε, αλλά μια διαδικασία που σαπίζει άταφη.

ykakouris@gmail.com

Για την ανάγκη της συμπόρευσης κοινός σκοπός, κοινός υποψήφιος

Των ΠΙΕΡΟΥ ΚΑΡΟΥΛΛΑ, ΜΙΧΑΛΗ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΙΤΤΟΥ και ΑΡΤΕΜΗ ΜΙΧΑΗΛ

Είναι αυτονόητο ότι στην Κύπρο η αλλαγή όχι μόνο είναι θεμιτή, αλλά επιβάλλεται να επέλθει. Το πολιτικό και κοινωνικό σύστημα έχει φθαρεί σε τέτοιο βαθμό, που πλέον αποτελεί κίνδυνο για το μέλλον του τόπου. Κίνδυνο για καθεμία και καθένα από μας, είτε ανήκει στο παραγωγικό δυναμικό της χώρας είτε στην τρίτη ηλικία.

Όμως, το παλαιοκομματικό κατεστημένο έχει ξετυλιχτεί με τέτοιο τρόπο, που καθιστά αυτή την προσπάθεια αν όχι ακατόρθωτη, να μοιάζει με άθλο. Και κάπου εδώ φτάνουμε στο σημείο των συζητήσεων για συνεργασία δυνάμεων, ανθρώπων έντιμων και ικανών, ανθρώπων της ειρήνης, της επανένωσης και της προόδου. Ο κόσμος δεν περιμένει κάποιο Μεσσία να τον σώσει, έχει χορτάσει από δαύτους. Ο κόσμος περιμένει να δει ανθρώπους να βάζουν το συμφέρον της χώρας πάνω από προσωπικές φιλοδοξίες, πάνω από εγωισμούς. Η Κύπρος και ο κυπριακός λαός έχουν ανάγκη από μια κοινή ανεξάρτητη, έντιμη και αξιοπρεπή επιλογή. Αυτών ως δεδομένων θεωρούμε επιτακτική ανάγκη να στηρίξουμε με κάθε δυνατό τρόπο την προσπάθεια των κυριών Αχιλλέα Δημητριάδη, Κωνσταντίνου Χριστοφίδη, Μάριου Ηλιάδη και Χριστόδουλου Πρωτόπαπα για συνεργασία και συμπόρευση. Τους καλούμε, αν και θεωρούμε δεδομένο πως αυτός είναι ο στόχος τους, να προχωρήσουν με κάθε τρόπο μέχρι τέλους στην απόφασή τους για μια υποψηφιότητα ελπίδας και νίκης. Η πορεία και η προσωπικότητά τους αποτελεί εγγύηση πως δεν θα μας απογοητεύσουν και θα βάλουν στο πλάι τις προσωπικές τους φιλοδοξίες για το κοινό καλό.

Εάν οι αυθεντικά ανεξάρτητοι υποψήφιοι καταφέρουν να συνενώσουν δυνάμεις, τότε μπαίνουν δυναμικά στο πολιτικό σκηνικό της διεκδίκησης. Άνθρωποι χωρίς βαριά σκανδάλων, άνθρωποι με θέσεις και προτάσεις, άνθρωποι ειλικρινείς, άξιοι και καθαροί. Μια κοινή υποψηφιότητα θα καταφέρει να ενώσει τις δυνάμεις των πολιτών αυτού του τόπου για να συμπορευτούν μαζί για ένα καλύτερο μέλλον. Και αυτή η ένωση των πολιτών δεν θα είναι μόνο στα λόγια και αόριστη. Θα είναι αυθεντική και ουσιαστική.

Για μια Κύπρο της ανάπτυξης, της ειρήνης, της δημιουργίας, των πραγματικά ίσων ευκαιριών και της αξιοπιστίας. Για μια Κύπρο μακριά από τη διαφθορά και την αδιαφάνεια.

Αναμένουμε και ελπίζουμε να τελεσφορήσουν οι προσπάθειες και να δούμε φως στο τούνελ. Ως ηγεσία της Πρωτοβουλίας «Αμμόχωστος - Για την Κύπρο» αλλά κυρίως ως νέοι άνθρωποι δεν μπορούμε να παραμείνουμε στάσιμοι για άλλη μία πενταετία, περιμένοντας τα πράγματα ν' αλλάξουν από μόνα τους. Ας δώσουμε το παράδειγμα, το έναυσμα για μια προσπάθεια που, αν μη τι άλλο, θα είναι πρωτότυπη, έντιμη και διαφορετική.

Η προοπτική είναι εκεί, ας αδράξουμε την ευκαιρία. Για την Κύπρο και το μέλλον.

Ο κ. Πιέρους Κάρουλλας είναι πρόεδρος, ο κ. Μιχάλης Χρίστου Κίττος είναι αναπληρωτής πρόεδρος και ο κ. Αρτέμιος Μιχαήλ είναι αντιπρόεδρος της πρωτοβουλίας «Αμμόχωστος - Για την Κύπρο».

Η μετα-κόκκινη επιλογή του Μαυρογιάννη

Της ΚΟΥΛΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Στο κυπριακό επιτραπέζιο παιχνίδι της Μονόπολης, ο ένας παίκτης συγκέντρωσε όλο το χρήμα στην τσέπη του με μαφιόζικους τακτικισμούς, αγόρασε σχεδόν όλα τα οικόπεδα, έχτισε σπίτια και ξενοδοχεία, ενώ τα υπόλοιπα πόνια βάζουν υποθήκη τα οικόπεδά τους για να πληρώσουν τα δάνειά τους, χάνουν τα οικόπεδά τους και συνεχίζουν να είναι στο παιχνίδι με δάνειο πάνω στο δάνειο. Αυτή είναι η κυπριακή κοινωνία σήμερα. Οι περισσότεροι Κύπριοι επιβιώνουν με δάνεια. Οι λίγοι –μαφιόζικα– έχουν υπερσυσσωρευτεί πλούτο και ζουν σε επαύλεις, ενώ οι περισσότεροι έχουν υπερσυσσωρεύσει απλήρωτους λογαριασμούς δόσεων, εννοικίου, ρεύματος και φροντιστηρίων.

Κάποιος θα υποστήριζε πως τα υπόλοιπα πόνια δεν ξέρουν να επενδύουν, να κλέβουν και να παίζουν Μονόπολη και άρα καλά να πάθουν. Κάποιος θα υποστήριζε πως τα υπόλοιπα πόνια δεν είναι τυχερά όπως τον πλούσιο παίκτη που έκανε τις σωστές επενδυτικές κινήσεις και τού βγήκαν. Από τη άλλη, κάποιος θα υποστήριζε πως δεν είναι δίκαιο να υπάρχει υπερσυσσώρευση πλούτου σε έναν μόνο, αλλά πρέπει να δοθεί εντολή για restart του παιχνιδιού. Για να δώσεις, όμως, εντολή για restart παιχνιδιού πρέπει να έχεις ηθικό κώδικα ζωής. Για να δώσεις εντολή για restart παιχνιδιού, θα πρέπει να είσαι άνθρωπος που δεν αισθάνεται ηδονή, όταν εσύ ζεις σε παλάτι και οι υπόλοιποι πήραν τον κατήφορο φτωχοποίησης.

Σε ένα μετα-κείμενο μια εξήχνη γραφίδα θα έριχνε κόκκινη προειδοποίηση

στον αναγνώστη ότι όσα ακολουθούν χρειάζεται να διπλο-τριπλο-φιλτραριστούν πριν από την απορρόφηση, καθώς η συντάκτρια στις επικείμενες εκλογές θα ψηφίσει Ανδρέα Μαυρογιάννη. Ως εκ τούτου, το κείμενο ενδεχομένως υποκινεί τους ψηφοφόρους να ψηφίσουν τον εν λόγω ανεξάρτητο υποψήφιο, ο οποίος στηρίζεται από το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού. Πόσο ανεξάρτητος μπορεί να είναι ένας υποψήφιος, όταν στηρίζεται από το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της Κύπρου;

Η ανεξαρτησία είναι μια λέξη επώδυνη, καθώς δεν είναι στη σφαίρα του εφικτού. Για το νησί μας η ανεξαρτησία ήταν μια λύση ανάγκης, μετά από μια αιματοβαμμένη ανεκπλήρωτη επιθυμία Ένωσης με την Ελλάδα. Από τότε το νησί, με προίκα στρατιωτικές αγγλικές βάσεις και διχοτομημένο εξαιτίας της τουρκικής εισβολής, ερωτεύτηκε τη Δύση και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν έπαψε, βέβαια, ποτέ να έχει περιστασιακές ή άλλου τύπου στενές επαφές με τη Ρωσία, καθώς ήταν και είναι επιτακτική μια διπλωματική ισορροπία με τις οικονομικές και στρατιωτικές υπερδυνάμεις. Ως εκ τούτου, όσοι μιλούν για ανεξαρτησία στον χώρο της πολιτικής είναι άνθρωποι που μπορούν να γράψουν άκρως συγκινητικά ποιήματα, μα θα πρέπει σε κάποια στιγμή της ζωής τους να κατέβουν από τα σύννεφα του εθνικού εγωκεντρισμού τους και να προσγειωθούν στη σφαίρα της πραγματικότητας, η οποία καθορίζεται από διπλωματικές σχέσεις και συμφέροντα. Το ζητούμενο της κομματικής ανεξαρτησίας ως θετικό

στοιχείο ενός υποψηφίου φανερώνει μια κοινωνία πολιτικά ανώριμη και ιδεολογικά ρηχή. Σε μια κοινωνία είναι απαραίτητο να υπάρχουν κόμματα με ιδέες καταγεγραμμένες, ώστε οι πολίτες να ψηφίζουν ένα κόμμα με βάση αυτές τις ιδέες και να ελέγχουν αν αυτές οι ιδέες υλοποιούνται, αν ένα κόμμα με τον τρόπο που λειτουργεί εφαρμόζει αυτές τις ιδέες με πράξεις και αποτελεσματικότητα. Αυτό που οφείλει να διεκδικήσει ένας σύγχρονος πολίτης δεν είναι την ανεξαρτησία ενός υποψηφίου, αλλά έναν υποψήφιο που έχει στόχο την αζιοκρατία. Έναν υποψήφιο που από κάθε κόμμα θα επιλέξει σε διοικητικές θέσεις άξιους ανθρώπους με ικανότητες στο εκάστοτε αντικείμενο, ώστε να εφαρμοστεί τις ιδέες ενός κόμματος ή ενός προεκλογικού προγράμματος. Ο Ανδρέας Μαυρογιάννης δεν πρέπει να είναι ανεξάρτητος υποψήφιος. Τον Ανδρέα Μαυρογιάννη τον χρειάζεται η κοινωνία για να εφαρμόσει αριστερές ιδέες. Η κυπριακή κοινωνία έχει ανάγκη έναν πρόεδρο που να εφαρμόσει αριστερές ιδέες αναδιανομής οικονομικών πόρων. Η κυπριακή κοινωνία χρειάζεται restart, ώστε να γίνει αυτό εφικτό. Δυστυχώς, όμως, δεν παίζουμε επιτραπέζιο παιχνίδι Μονόπολης. Καινούριο παιχνίδι και νέο μοίρασμα δεν θα κάνει ούτε ο Αβέρωφ ούτε ο Χριστοδουλίδης. Ο πρώτος είναι ένας από εκείνους τους παίκτες, για τον οποίο υπάρχει διάχυτη αντίληψη εντός της κοινωνίας ότι έχει πλουτίσει με παράτυπους τρόπους εις βάρος των πολλών και ο δεύτερος είναι πολύ συντηρητικός για να του περάσει ποτέ από

το μυαλό μια τέτοια πρωτοβουλία. Ο συντηρητικός είναι συντηρητικός, ακριβώς γιατί μοναδικός του στόχος είναι να συντηρήσει το κατεστημένο μόνοντα κανονισμένους, αν μοιγιάσει με λίγες πινελιές και φανεί ένα ετοιμόρροπο κτήριο φρεσκοβαμμένο. Το κείμενο αυτό θέτει το ερώτημα αν ο Μαυρογιάννης είναι το πρόσωπο εκείνο της Αριστεράς που θα πάρει επάνω του μια τέτοια πρωτοβουλία, έτσι ώστε να φέρει έναν αέρα καινούριο και να βοηθήσει το κράτος να εφαρμόσει ιδέες αριστερές προσαρμοσμένες στο σήμερα. Η σημερινή Κύπρος έχει ανάγκη τις αριστερές ιδέες αναδιανομής πλούτου. Ο Κύπριος έχει ανάγκη την Αριστερά κι αν μάλιστα το έχει συνειδητοποιήσει. Ο Μαυρογιάννης είναι η μοναδική επιλογή του έντιμου, εργατικού Κύπριου, του ταλαιπωρημένου υπαλλήλου οποιασδήποτε ιδεολογίας. Γιατί μπορεί να μη βλέπει στο πρόσωπο του Μαυρογιάννη το ριζοσπαστικά προοδευτικό –αριστερών ιδεών– άτομο, μα τον μόνο άνθρωπο που μπορεί να δώσει το εναρκτήριο λάκτισμα για μέτρα αναδιανομής πλούτου. Γιατί; Επειδή αυτό είναι Αριστερά. Ο Ανδρέας Μαυρογιάννης πρέπει να αποκτήσει τον αέρα νικητή και υποστηριζόμενος από τα «υψηλά» σε ήθος μέλη του κόμματος να προτάξει τις αριστερές ιδέες με αυτοπεποίθηση.

Όλοι οι Κύπριοι κάθε ιδεολογίας, αυτών ειδικά τη χρονική στιγμή, χρειάζονται μια δυνατή Αριστερά κι έναν υποψήφιο που υποστηρίζεται σθεναρά από το κόμμα της Κυπριακής Αριστεράς.

Η κα Κούλα Στυλιανού είναι φιλόλογος.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Αποκάλυψη τώρα

Θα ήταν μάλλον επικίνδυνο και ανεύθυνο να μην πάρει η ανθρωπότητα στα σοβαρά τις απειλές του Ρώσου προέδρου για χρήση πυρηνικών όπλων στην Ουκρανία. Δεν είναι βέβαια η πρώτη φορά που φτάνουμε στο χειλός του πυρηνικού ολέθρου. Η κρίση των πυραύλων της Κούβας, τα γεγονότα δηλαδή που έλαβαν χώρα από τις 14 έως τις 28 Οκτωβρίου 1962 μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ένωσης και αφορούσαν τους σοβιετικούς βαλλιστικούς πυραύλους που στόχευαν το έδαφος των ΗΠΑ από το νησί της Κούβας, έφερε για πρώτη φορά τα δύο μπλοκ στα πρόθυρα πυρηνικού πολέμου. Μετά από προσωπική παρέμβαση του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ Σίθου Υ Θαντ, η κατάσταση τότε εκτονώθηκε και κατέληξε σε συνεννόηση μεταξύ του Τζον Κένεντι και του Νικίτα Χρουστσόφ.

Οι Σοβιετικοί απέσυραν τους πυραύλους από την Κούβα και οι Αμερικανοί δεσμεύθηκαν να μην εισβάλουν ποτέ στην Κούβα. Ταυτόχρονα απέσυραν μυστικά μέρος τους πυρηνικού τους οπλοστασίου

από τις βάσεις τους στην Ιταλία και την Τουρκία. Η επαφή των τότε ηγετών των δύο υπερδυνάμεων οδήγησε σε μια νέα φάση του ψυχρού πολέμου, τη λεγόμενη «χαλάρωση». Η ανθρωπότητα βίωσε το θρίλερ του πατήματος του κομμού που θα εξαφάνιζε τον κόσμο. Και κατάφερε να επιζήσει. Τα συστήματα διακυβέρνησης των δύο υπερδυνάμεων αποδείχθηκαν ρασιοναλιστικά λαμβάνοντας τελικά την έλλογη απόφαση να μην πατήσουν το κομμάτι. Λειτουργήσαν, τρόπον τινά, αποτελεσματικά οι μηχανισμοί αυτοσυγκράτησης και αυτοπεριορισμού των δύο συστημάτων εξουσίας, του φιλελεύθερου κοινοβουλευτισμού και του κομμουνιστικού κόμματος. Αραγε θα μπορούσε κάτι τέτοιο να επωθεί και σήμερα; Πιο συγκεκριμένα, δεδομένου ότι το σύστημα στις ΗΠΑ δεν έχει αλλάξει, το τωρινό ρωσικό σύστημα διαθέτει τους ίδιους μηχανισμούς αυτοελέγχου και αυτοσυγκράτησης με το κομμουνιστικό καθεστώς της πάλαι ποτέ ΕΣΣΔ; Δυστυχώς για την ανθρωπότητα, η απάντηση είναι αρνητική.

Μια βασική αλλαγή, η οποία έχει επέλθει στο ρωσικό εξουσιαστικό

Ο Ρώσος πρόεδρος αποτελεί πια ισχυρό, ώστε να είναι σε θέση να ελέγξει τον εαυτό του και να αποδεχθεί τη δέσμευση που ο ίδιος έχει επιλέξει.

σύστημα με τη μετάβαση από το σοβιετικό στο νεοσοβιετικό καθεστώς, αφορά την ικανότητα του συστήματος να υποσχετεί. Είναι πολύ γνωστή η θέση του Μακιαβέλλι ότι ο ηγέτης πρέπει να τηρεί τις υποσχέσεις του μόνο όταν έχει εφόσον τον συμφέρει. Εφόσον έχει πάρει αυτό που θέλει υποσχόμενος, όταν δηλαδή η τήρηση μιας υποσχέσεως δεν του προσφέρει τίποτα περισσότερο, πρέπει να την αθετεί. Αντίθετα απ' ό,τι πολλοί πιστεύουν, η θέση αυτή δεν αποτελεί στρόφιλο προς τη νεωτερική πολιτική σκέψη και την πρακτική της *raison d'Etat*. Στον αντίποδα αυτής της

θέσης, η νεωτερικότητα στηρίχθηκε πάνω στην οικοδόμηση ενός κράτους που είναι σε θέση να υποσχετεί τη σταθερότητα των νόμων και την εφαρμογή των κανόνων δικαίου. Παράλληλα, όλο το πλέγμα των διεθνών σχέσεων στηρίχθηκε στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνών.

Οι συνθήκες ειρήνης, οι «υποσχέσεις» δηλαδή των σύγχρονων ηγέτων, ισχύουν μόνο όσο τηρούνται και όσο η διεθνής κοινότητα πιστεύει ότι θα τηρούνται. Χρειάστηκαν πολλοί αιώνες ώστε να γεννηθεί στην Ευρώπη ο άνθρωπος που είναι σε θέση να τηρεί τις υποσχέσεις του, παρατηρεί ο Nietzsche για τον Ευρωπαϊκό της εποχής του. Ο Ρώσος πρόεδρος αποτελεί πια ισχυρό σε σχέση με τον ευρωπαϊκό τύπο ανθρώπου, που είναι τόσο ισχυρός, ώστε να είναι σε θέση να ελέγξει τον εαυτό του και να αποδεχθεί τη δέσμευση που ο ίδιος έχει επιλέξει. Επομένως, όποια υπόσχεση και να δώσει ο Πούτιν και η Ρωσία είναι κούφια λόγια, καθώς το σίγησμά του είναι ότι θα την κρατήσει μόνο όσο τον συμφέρει. Η Ρωσία, αυτή τη στιγμή, με το ισχύον πολιτικό περιβάλλον,

δεν έχει την απαιτούμενη αξιοπιστία ώστε να προχωρήσει η Δύση σε συμφωνία μαζί της. Οποιαδήποτε συμφωνία με τη Ρωσία του Πούτιν είναι απλά φενάκη.

Αυτό που έδινε αξιοπιστία στη σοβιετική Ρωσία και στο κομμουνιστικό καθεστώς ήταν οι ευαίσθητες ισορροπίες εντός και εκτός των συνόρων, που ανάγκαζαν το ρωσικό κατεστημένο να τηρεί ό,τι υποσχεθεί. Στο εσωτερικό, το σύστημα ισορροπιών ονομαζόταν γραφειοκρατία. Οι πιο απλές αποφάσεις έπρεπε να λαμβάνονται μέσω ενός πλέγματος πρωτοκόλλων και διαδικασιών, τις οποίες κανένας σοβιετικός ηγέτης δεν μπορούσε να παρακάμψει. Ο γενικευμένος φόβος που επικρατούσε σε όλα τα στελέχη του κόμματος έκανε τελικά το κάθε μέλος του, από τον τελευταίο «θυρωρό» του συστήματος έως τον ανώτατο άρχοντα, να σέβονταν το πρωτόκολλο και να ακολουθούν τυπολατρικά τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. Το σοβιετικό κομμουνιστικό κόμμα ήταν ένα «πρίγκιπας» που μπορούσε να υποσχεθεί. Επιπλέον, η σοβιετική Ρωσία και το σοβιετικό κόμμα αντιλαμβάνονταν τον εαυτό τους ως τη μεγάλη

«υπόσχεση» για ένα καλύτερο αύριο για τους «κόλασμένους της γης». Και με βάση αυτό το δόγμα ασκούσαν πολιτική στην πλανητική αρένη. Η σημερινή Ρωσία έχει απωλέσει οποιοδήποτε θεσμικό αντίβαρο ενάντια στη θέληση του ισχυρού άρχοντα του Κρεμλίνου. Αυτός αποφασίζει άμεσα έχοντας εξαλείψει τις γραφειοκρατικές δικλίδες κάθε τύπου και βαθμού στη χώρα του. Ταυτόχρονα, η εξωτερική του πολιτική κατεύθυνση από διεθνιστική έχει μετατραπεί σε αμιγώς εθνικιστική. Δεν «υπόσχεται», απλώς ενημερώνει τους πάντες ότι σκοπός του είναι η αναστήλωση της χαμένης αιγλής και ισχύος του ρωσικού έθνους. Η σοβιετική Ρωσία ζούσε για τους άλλους και από αυτό αντλούσε τη νομιμοποίησή του καθεστώτος της. Η νεοσοβιετική Ρωσία είναι ένα εθνικιστικό μόρφωμα, που αντί της νομιμοποίησής του ανάλογα με το πόσα πλήγματα καταφέρει σε παλαιούς και νέους εκθροισ. Ένα τέτοιο μόρφωμα μόνο τον όλεθρο μπορεί να εγγυηθεί.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Νέες κυρώσεις επί τάπητος από Κομισιόν

Θα αφορούν σε πετρέλαιο, τεχνολογία και διαμάντια – Αγώνας δρόμου της Ε.Ε. για να αποφύγουν εκπλήξεις από τα κράτη-μέλη

Τον αναποκρική μας στις Βρυξέλλες, ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Εντατικές αναμένονται οι επαφές κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου στις Βρυξέλλες, καθώς η Κομισιόν ενημερώνει τις αντιπροσωπείες των κρατών μελών για τις νέες κυρώσεις που προτίθεται να προτείνει κατά της Μόσχας για την εισβολή στην Ουκρανία μετά και την κλιμάκωση στη ρητορική αλλά και στην πράξη από τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Προς το παρόν, σε δημόσιες δηλώσεις αξιωματούχων γίνεται αναφορά σε μέτρα περαιτέρω περιορισμού εξαγωγών μη στρατιωτικών τεχνολογιών στη Ρωσία, ενώ δημοσιεύματα βάζουν στο κάδρο και προσθήκες ονομάτων συγγενών και συνεργατών ατόμων που βρίσκονται ήδη στη λίστα κυρώσεων, το πλαφόν στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου, καθώς και απαγόρευση εξαγωγών ειδών πολυτελείας, όπως τα διαμάντια.

Αν και την περασμένη εβδομάδα η πολιτική δράση στα ευρωπαϊκά θέματα και οι κάμερες στράφηκαν από τις Βρυξέλλες, στη Νέα Υόρκη και τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, η τεχνολογική δουλειά και διαπραγμάτευση βρίσκεται σε εξέλιξη στα απέναντι κτήρια της Κομισιόν και του Συμβουλίου. Η αρχή έγινε με συναντήσεις της Κομισιόν με τις αντιπροσωπείες των μεγάλων χωρών, ενώ στη συνέχεια θα γίνουν συναντήσεις με τις αντιπροσωπείες κατά ομάδες. Ο στόχος είναι οι διαδικασίες να ολοκληρωθούν ταχέως, με αργότερη έγκριση πριν από την άτυπη Σύνοδο των 27 στην Πράγα. Το ερώτημα όμως στις Βρυξέλλες είναι αν μπορεί να διασφαλιστεί πως η Ουγγαρία δεν θα τουμπάρει το νέο πακέτο, ειδικά όσον αφορά θέματα που άπτονται τις ενέργειες.

Αυτό που οι Βρυξέλλες θέλουν να στείλουν ως μήνυμα είναι πως οι απειλές για χρήση πυρηνικών, η δρομολόγηση της προαρτίωσης κατεχόμενων περιοχών της Ουκρανίας μέσω «υποπτών» δημοψη-

Το ερώτημα στις Βρυξέλλες είναι αν μπορεί να διασφαλιστεί πως η Ουγγαρία δεν θα τουμπάρει το νέο πακέτο, ειδικά όσον αφορά θέματα που άπτονται της ενέργειας.

φισμάτων και η στρατιωτική κινητοποίηση μέρους του πληθυσμού της Ρωσίας, είναι κινήσεις που δεν μπορούν να μείνουν αναπάντητες, ειδικά από τη στιγμή που –σύμφωνα με Ευρωπαίους αξιωματούχους– πρόκειται για κινήσεις που δείχνουν πως ο Ρώσος Πρόεδρος βρίσκεται κοντά σε αδιέξοδο. Την ερχόμενη εβδομάδα αναμένεται ακόμα να συζητηθεί ο συντονισμός των κρατών μελών για τη διαχείριση προσφυγικών ροών από τη Ρωσία μετά την επιστροφή που κήρυξε ο Βλαντιμίρ Πούτιν, όχι μόνο για διασφάλιση της προστασίας των διαφωνούντων, αλλά και αποφυγή διείσδυσης κατασκοπών στην Ε.Ε.

Εβδομο (ή όγδοο) πακέτο

Το νέο πακέτο κυρώσεων θα είναι το έβδομο που θα υιοθετηθεί από την Ε.Ε. κατά της Ρωσίας, μετά το έκτο πακέτο που εγκρίθηκε στις 3 Ιουνίου 2022, ή το όγδοο αν μετράμε το πακέτο «συντήρησης και ευθυγράμμισης» που εγκρίθηκε στις 21 Ιουλίου ως ξεχωριστό πα-

Το νέο πακέτο κυρώσεων θα είναι το έβδομο που θα υιοθετηθεί από την Ε.Ε. κατά της Ρωσίας, μετά το έκτο πακέτο που εγκρίθηκε στις 3/6/2022.

κέτο. Η συζήτηση αυτή δεν είναι ακαδημαϊκή καθώς το γεγονός πως η δέση μέρων της 21ης Ιουλίου δεν θεωρήθηκαν ξεχωριστό πακέτο είναι ενδεικτικό του πόσο δύσκολο είναι να υπάρξει συμφωνία σε πραγματικά νέα μέτρα, πέρα από διορθωτικές κινήσεις για ενίσχυση και εφαρμογή αυτών που ήδη έχουν ληφθεί. Η Κομισιόν είναι προσεκτική στις δημόσιες δηλώσεις για το ποια είναι τα νέα μέτρα που θα προωθηθούν «το συντομότερο» όπως ανέφεραν οι 27 ΥΠΕΞ στην κοινή δήλωσή τους μετά την άτυπη συνάντηση στην Νέα Υόρκη.

Ήδη όμως η Πρόεδρος της Κο-

μισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει προαναγγείλει με δήλωσή της αμέσως μετά τη συνέντευξη της στο CNN, όπου μίλησε για την ανάγκη νέων κυρώσεων, πως το νέο πακέτο θα περιέχει «επιπρόσθετους ελέγχους στις εξαγωγές μη στρατιωτικών τεχνολογιών, καθώς η Ρωσία κινείται προς μια οικονομία πολέμου», καθώς και νέα μέτρα κατά φυσικών και νομικών προσώπων. Απαντώντας σε ερωτήσεις δημοσιογράφων από τη Νέα Υόρκη και ο Υπατος Εκπρόσωπος Ζοζέπ Μπορέλ ανέφερε πως τα μέτρα αναμένεται να επικεντρωθούν στον τομέα της τεχνολογίας. Από εκεί και πέρα, τα δημοσιεύματα σε κοινοτικά ΜΜΕ όπως το Politico και το EurActiv προσθέτουν αρκετά άλλα ζητήματα που θα βρεθούν στο τραπέζι, όπως το πλαφόν στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου, σε συντονισμό με τα όσα έχουν ήδη συμφωνήσει οι G7, οι επτά μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου.

Πρόκειται για ξεχωριστό μέτρο από αυτό το οποίο είχε προτείνει η

Κομισιόν για πλαφόν στην τιμή του ρωσικού φυσικού αερίου, αλλά δεν έχει προς το παρόν προχωρήσει. Επίσης, στην ατζέντα φαίνεται πως έρχεται η απαγόρευση περισσότερων ειδών πολυτελείας όπως τα διαμάντια ή την αποκοπή περισσότερων ρωσικών τραπεζών από το σύστημα Swift, μέτρα τα οποία ζητούν οι ανατολικές χώρες σύμφωνα με δημοσίευμα των Financial Times. Η προσπάθεια εμπάργκο στην εξαγωγή διαμαντιών έχει μάλιστα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Βέλγιο, το οποίο για χρόνια επικρίνεται για τις εξαγωγές διαμαντιών από αυταρχικά καθεστώτα στην Αφρική μέσω του λιμανιού της Αμβέρσας.

Εντονη η Ουγγαρία

Το ερώτημα τις επόμενες ημέρες είναι η στάση της Ουγγαρίας, η οποία ήγειρε στην πορεία της υιοθέτησης κυρώσεων πολλές διαφωνίες, ορισμένες θεμιτές, και πρακτικές όσον αφορά την εξάρτησή της από το ρωσικό πετρέλαιο, και ορισμένες φτιαγμένες για να προκαλέσουν εκνευρισμό όπως η επιμονή της τελευταίας στιγμής για αφαίρεση του Πατριάρχη Κύριλλου από το έκτο πακέτο κυρώσεων.

Η κόντρα έχει ήδη αρχίσει μετά τις δηλώσεις του Ούγγρου πρωθυπουργού Βίκτορ Ορμπάν σε κλειστή εκδήλωση του κόμματός του που μεταδόθηκαν από τον συγγραφέα Τύπο για ανάγκη κατάργησης των κυρώσεων, αλλά και τη συνάντηση του Ούγγρου ΥΠΕΞ Πίτερ Σιγάρτο με τον Ρώσο ΥΠΕΞ Σεργκέι Λαβρόφ στη Νέα Υόρκη παρά τη συνάντησή του με την Κομισιόν υπήρξε μεταξύ των κρατών μελών για αποφυγή επαφών με Ρώσους αξιωματούχους στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης. Στην πράξη, και πέρα από τις μεγάλες δηλώσεις, κοινοτικοί αξιωματούχοι στις Βρυξέλλες εκτιμούν πως η Βουδαπέστη θα δώσει βάρος στη διαφωνία της με τα όποια νέα μέτρα επιπλέον την ενέργεια, με άλλα λόγια την πρόταση για πλαφόν στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου.

Η συνάντηψη και η Κύπρος

Τις τελευταίες ημέρες και η Κύπρος βρέθηκε στην επικαιρότητα, αυτή τη φορά ξεφεύγοντας από τον γνωστό της ρόλο, καθώς η ακυρωθείσα συνάντηση Αναστασιάδη - Λαβρόφ έγινε η αφορμή να επιβεβαιωθεί δημόσια από την Κομισιόν πως υπήρξε συνάντηψη για αποφυγή επαφών με Ρώσους αξιωματούχους, αλλά και να στραφεί η προσοχή στη συνάντηση του Ούγγρου ΥΠΕΞ με τον κ. Λαβρόφ. Την Πέμπτη, μετά την ανακοίνωση από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο πως η συνάντηση ακυρώθηκε λόγω των εξελίξεων στην Ουκρανία και των δηλώσεων Πούτιν, μετά από κατευθυντήριες γραμμές από τις Βρυξέλλες, ο εκπρόσωπος της Κομισιόν Πίτερ Στάνο επιβεβαίωσε απαντώντας σε ερώτηση της «Κ» πως υπάρχει συνάντηση για το θέμα μεταξύ των 27, χωρίς να διευκρινίζει αν η συμφωνία επήλθε στην άτυπη συνάντηση των 27 ΥΠΕΞ. Όπως επανέλαβε και τις δύο μέρες ο κ. Στάνο, απαντώντας πρώτα για την ακύρωση της συνάντησης από πλευράς Κύπρου και τη δεύτερη μέρα για τη συνάντηση με τον Ούγγρο ΥΠΕΞ, δεν υπάρχει νόημα να γίνουν συναντήσεις με Ρώσους αξιωματούχους ειδικά στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών, ειδικά τη στιγμή που η Μόσχα κλιμακώνει τις εντάσεις.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΑΚΗ Α. ΟΜΗΡΟΥ

Το εμπάργκο έχει τη δική του ιστορία

Η απόφαση των ΗΠΑ για άρση του εμπάργκο προμήθειας στρατιωτικού υλικού προς την Κυπριακή Δημοκρατία έχει μια ιστορία δεκαετιών και συνδέεται με την επιβολή εμπάργκο στην Τουρκία μετά την εισβολή της στην Κύπρο το 1974. Ποιο όμως είναι το ιστορικό; Το αμερικανικό εμπάργκο που επιβλήθηκε στην Τουρκία μετά το 1974, ήρθε το 1978, μετά από ανατιολόγητη απόφαση του Προέδρου Κάρτερ. Ωστόσο, εξακολουθούσε να απαγορεύεται η προμήθεια οποιουδήποτε στρατιωτικού υλικού στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ίδου τα γεγονότα:

Α. Οι ΗΠΑ επέβαλαν εμπάργκο στην πώληση αμερικανικού οπλισμού, λόγω της παράνομης εισβολής της Τουρκίας στην Κύπρο το 1974, της συνεχιζόμενης κατοχής του 37% του εδάφους της και της παραβίασης της Αμερικανικής Νομοθεσίας. Πιο συγκεκριμένα η Τουρκία παραβίασε το παράρτημα 505 του F.A.A. και τα παραρτήματα 3 και 4 του Νόμου περί ξένης Στρατιωτικής Βοήθειας (F.M.S. Act), σύμφωνα με τα παραρτήματα 3 και 4 του Νόμου περί Ελέγχου Εξαγωγών όπλων – AECA, που ορίζουν:

- Με εξαίρεση τη απαίτηση, τους σκοπούς για τους οποίους επιτρέπεται η παραχώρηση Αμερικανικού στρατιωτικού υλικού.

- Ότι χωρίς τη συγκατάθεση του Προέδρου των ΗΠΑ, η παραλαβή βάνουσα αμερικανικό στρατιωτικό υλικό χώρα απαγορεύεται να το χρησιμοποιήσει για σκοπούς άλλους από εκείνους για τους οποίους έχει χορηγηθεί.

- Η παραλαβή βάνουσα (αμερικανικό στρατιωτικό υλικό) χώρα που χρησιμοποιεί τέτοιο υλικό κατά παραβίαση της ισχύουσας αμερι-

κανικής νομοθεσίας σε ό,τι αφορά στρατιωτική βοήθεια ή υπογραμμένες διμερείς συμφωνίες σε συμμόρφωση προς τις πρόνοιες της αμερικανικής νομοθεσίας, αυτόματα παύει να είναι επιλέξιμη για περαιτέρω στρατιωτική βοήθεια.

Β. Η διμερής συμφωνία ΗΠΑ - Τουρκίας του 1947 προβλέπει τα ακόλουθα:

- Η Τουρκία θα χρησιμοποιεί την αμερικανική βοήθεια σε συμμόρφωση με την αμερικανική νομοθεσία (άρθρο 1).

- Χωρίς τη συγκατάθεση της κυβέρνησης των ΗΠΑ, η Τουρκία δεν θα μεταφέρει τη χρήση αμερικανικών όπλων για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους έχουν χορηγηθεί. (άρθρο IV).

Γ. Στο παράρτημα 13(a) παράγραφος 2 του προγράμματος (Bill) S 3197 (1974) για εξαγωγές /εισαγωγές (τροποποίηση Eagleton) αναφέρεται ότι ο Πρόεδρος Τζόνσον είχε ήδη προειδοποιήσει την Τουρκία το 1964 ότι η χρήση αμερικανικού στρατιωτικού υλικού ή υπηρεσιών για στρατιωτική δράση εναντίον της Κύπρου, παραβιάζει το πιο πάνω άρθρο IV της Συμφωνίας ΗΠΑ - Τουρκίας του 1947.

Δ. Στις 26 Σεπτεμβρίου του 1978 το παράρτημα 620 (X) του FAA (του Νόμου περί Εξωτερικής Βοήθειας) αντικαταστάθηκε από το παράρτημα 620 (c), τερματίζοντας το εμπάργκο αμερικανικών όπλων στην Τουρκία (πρόγραμμα s 3075 PL 95-384).

Πα' όλα αυτά για την εφαρμογή (για να τεθεί σε ισχύ) το παράρτημα 620 (c) κάτω από το χαρακτηριστικό τίτλο «Πολιτική των ΗΠΑ αναφορικά με την Ανατολική Μεσόγειο» και για να καταργηθεί το παράρτημα 620 (X) (που αφορούσε το εμπά-

Είναι αδιανόητο και εξωφρενικό να συνεχίζεται η αμερικανική στήριξη της παράνομης τουρκικής στρατιωτικής κατοχής, ενώ συνεχίζονται το εμπάργκο στο θύμα της παρανομίας, που είναι η Κυπριακή Δημοκρατία.

πάργκο), ο Πρόεδρος των ΗΠΑ θα έπρεπε να βεβαιώσει (certify) το Κογκρέσο ότι η Τουρκία ενεργεί με καλή πίστη, για μια δίκαιη και ειρηνική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος, για μια ταχεία και ειρηνική επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους και για την απόσυρση των τουρκικών στρατευμάτων από την Κύπρο. Ο Πρόεδρος Κάρτερ απέστειλε αυτή τη βεβαίωση και το άρθρο 620 (c) τέθηκε σε ισχύ.

Το παράρτημα 620 (c) προνοεί, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

α) Απόσυρση των τουρκικών στρατευμάτων από την Κύπρο (υποπαράρτημα β παράγραφος 6).

β) Το σύνολο του στρατιωτικού υλικού, το οποίο οι ΗΠΑ προμηθεύουν σε χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, θα χρησιμοποιείται μόνο σε συμμόρφωση με τις πρόνοιες των Νόμων περί Εξωτερικής Βοήθειας και περί Ελέγχου Εξαγωγών όπλων (FAA και AECA),

καθώς επίσης και σε συμμόρφωση με τους όρους των διμερών συμφωνιών (υποπαράρτημα Β παράρτ. 3).

γ) Η αμερικανική στρατιωτική βοήθεια προς την Ελλάδα και την Τουρκία θα χρησιμοποιείται μόνο για αμυντικούς σκοπούς, περιλαμβανομένων της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους προς το ΝΑΤΟ.

δ) Ότι για να είναι βέβαιο ότι η αμερικανική στρατιωτική βοήθεια προς την Ελλάδα και την Τουρκία χορηγείται σύμφωνα με την πολιτική που αναφέρεται στο άρθρο 620 (c), ο Αμερικανός Πρόεδρος, όταν του ζητείται στρατιωτική βοήθεια με βάση τους νόμους περί ξένης στρατιωτικής βοήθειας και περί Ελέγχου Εξαγωγών όπλων (FAA και AECA), θα πρέπει να αποστέλλει βεβαίωση στο Κογκρέσο, με βάση την οποία η προτεινόμενη βοήθεια είναι σε συμμόρφωση με την πιο πάνω υποπαράγραφο (β). Με βάση τα πιο πάνω, οι πρό-

νοίες του παραρτήματος (c) στην πραγματικότητα επαναλαμβάνουν τις πρόνοιες των παραρτημάτων 505 του περί Εξωτερικής Βοήθειας Νόμου και 3 του Περί Ελέγχου Εξαγωγών όπλων (FAA και AECA αντίστοιχα) καθ' όσον αφορά την «επιλεξιμότητα» και το επιτρεπτό «χρήσεως» του αμερικανικού στρατιωτικού υλικού, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας της προμήθειάς του ή της μεταφοράς της χρήσης του.

ε) Αναφορικά με το υποπαράρτημα (e) που προστέθηκε στις 22 Δεκεμβρίου του 1987, στο βασικό κείμενο του παραρτήματος 620 (c) θα πρέπει να αναφερθούν τα εξής:

- Το υποπαράρτημα (c) δεν έχει καταργήσει τα προηγούμενα υποπαράρτημα (a) και (d) του παραρτήματος 620 (c). Επιπλέον εξακολουθούν να ισχύουν οι γενικές πρόνοιες των παραρτημάτων (505) του περί Εξωτερικής Βοήθειας Νόμου (FAA) και 3 και 4 του Περί Ελέγχου Εξαγωγών όπλων (AECA). Αντίθετα τα συμπληρώνει και τα ενισχύει, προνοώντας ότι από τούδε και στο εξής, οι συμφωνίες για πώληση ή προμήθεια οποιουδήποτε είδους αμερικανικού στρατιωτικού υλικού πρέπει ρητά να ορίζουν ότι στρατιωτικό υλικό παραχωρείται από τις ΗΠΑ μόνο υπό τον όρο ότι δεν θα μεταφέρεται στην Κύπρο ή άλλως δεν θα χρησιμοποιείται για την περαιτέρω όξυνση ή τη διαίρεση της Κύπρου.

Με βάση τα πιο πάνω, δηλαδή με βάση ρητές εν ισχύ νομοθετικές πράξεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, η παρουσία τουρκικών κατοχικών στρατιωτικών δυνάμεων στο βόρειο τμήμα του ανεξάρτητου και κυρίαρχου κράτους της Κύπρου και η χρήση από αυτές αμερικανικού στρατιωτικού υλικού

παραβιάζει κατάφωρα την αμερικανική νομοθεσία, ανεξάρτητα από τον χρόνο προμήθειας ή τον χρόνο μεταφοράς στην Κύπρο του στρατιωτικού αυτού υλικού, πριν ή μετά το 1988.

στ) Το αμερικανικό στρατιωτικό εμπάργκο στην προμήθεια/πώληση στρατιωτικού υλικού στην Τουρκία, είχε καταργηθεί το 1978 μέσω προεδρικής διαβεβαίωσης στο Κογκρέσο ότι η Τουρκία ενεργούσε με καλή πίστη για την απόσυρση των κατοχικών στρατιωτικών της δυνάμεων από την Κύπρο. Έχουν παρήλθει από τότε 44 ολόκληρα χρόνια και οι τουρκικές κατοχικές δυνάμεις παραμένουν στην Κύπρο, παρά το γεγονός ότι ο αμερικανικός νόμος U.S.A Public Law 95-384 τρεις φορές κάλεσε για την απόσυρσή τους, ως μέρος της πολιτικής των ΗΠΑ για την Ανατολική Μεσόγειο.

Η Τουρκία συνεπώς συνεχίζει να παραβιάζει κατάφωρα την αμερικανική νομοθεσία αλλά και τον διεθνή νόμο. Ως εκ τούτου είναι αδιανόητο και εξωφρενικό να συνεχίζεται η αμερικανική στήριξη της παράνομης τουρκικής στρατιωτικής κατοχής, ενώ συνεχίζονται το εμπάργκο στο θύμα της παρανομίας, που είναι η Κυπριακή Δημοκρατία.

Συμπερασματικά. Θετική για την Κύπρο η απόφαση άρσης του αμερικανικού εμπάργκο στην προμήθεια στρατιωτικού υλικού. Ωστόσο, η συνέχιση προμήθειας στρατιωτικού υλικού προς την Τουρκία παραβιάζει κατάφωρα την αμερικανική νομοθεσία και τη διαβεβαίωση που έδωσε στο Κογκρέσο ο Αμερικανός Πρόεδρος Κάρτερ το 1978.

Ο κ. Γιαννάκης Α. Ομήρου είναι πρώην πρόεδρος της Βουλής.

must
02/10
ME THN & Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΜΑΡΙΑ ΣΕΛΙΠΑ
ΝΕΟΦΥΤΟΥ

FEARLESS
AUTUMN

Παρακολουθήσεις με τρεις υπογραφές

Νέο πλαίσιο, με επιπλέον θεσμικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΟΧΟΥ

Αντίστροφα μετράει πλέον ο χρόνος για την ολοκλήρωση των εργασιών της εξεταστικής επιτροπής της Βουλής για την υπόθεση των παρακολουθήσεων, που κυριάρχησε τις τελευταίες εβδομάδες στην πολιτική σκηνή και έπληξε την κυβερνητική εικόνα, χωρίς όμως να οδηγήσει σε ανατροπές στους συσχετισμούς μεταξύ των κομμάτων: Η Ν.Δ. εισέρχεται με σαφές προβάδισμα έναντι του ΣΥΡΙΖΑ στην τελική ευθεία προς τις κάλπες, ενώ οι παρακολουθήσεις παραμένουν χαμηλά στην ατζέντα των ψηφοφόρων.

Παράλληλα, οι «τίτλοι τέλους» στην εξεταστική επιτροπή, που αναμένονται εντός της εβδομάδας με την κατάθεση του Νίκου Ανδρουλάκη, ανοίγουν και τον δρόμο για την ανάληψη της νομοθετικής πρωτοβουλίας για την οποία έχει δεσμευθεί ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας στην ΕΥΠ, κατά τρόπο που θα διασφαλίζει τον ρόλο της στο πεδίο της εθνικής ασφάλειας, αλλά χωρίς να υπάρχουν περιθώρια για «σχοχίες», όπως συνέβη με τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ.

Τρία συν ένα μέτρα

Σύμφωνα με πληροφορίες, παρότι οι οριστικές αποφάσεις δεν έχουν ληφθεί, η κυβέρνηση –που εξάλλου δηλώνει ανοικτή σε πρόσθετες προτάσεις από τα κόμματα της αντιπολίτευσης– προσανατολίζεται να θέσει στον δημόσιο διάλογο, με στόχο την ψήφισή τους σε σύντομο χρόνο από τη Βουλή, τρία συν ένα μέτρα:

- Την αύξηση των «φίλτρων» από τα οποία θα περνάει η απόφαση της ΕΥΠ για την παρακολούθηση ενός πολιτικού προσώπου. Ήδη με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου που ψηφίστηκε μετά την αποκάλυψη της παρακολούθησης Ανδρουλάκη προκειμένου να δρομολογηθεί επισυνδεδεση σε πολιτικό απαιτούνται υπογραφές δύο εισαγγελέων και όχι ενός, όπως ίσχυε μέχρι πρόσφατα. Ως πρόσθετη δικλίδα ασφαλείας προτείνεται να χρειάζεται πλέον η υπογραφή του εκάστοτε υπουργού που θα προτίστανται της ΕΥΠ. Εναλλακτικά, έχει εξεταστεί να υπάρξει εμπλοκή δικαστικού συμβουλίου –από ανώτατους δικαστικούς–, αλλά εκτιμάται πως σε επίπεδο Δικαιοσύνης η παρουσία δύο υψηλό-

Οι «τίτλοι τέλους» στην εξεταστική επιτροπή, που αναμένονται εντός της εβδομάδας με την κατάθεση του Νίκου Ανδρουλάκη, ανοίγουν τον δρόμο για τη νομοθετική πρωτοβουλία για την οποία έχει δεσμευθεί ο πρωθυπουργός.

Εξετάζεται η αποκατάσταση του δικαιώματος πληροφόρησης του παρακολουθούμενου και η απαγόρευση για λογισμικά υποκλοπών.

βαθμων εισαγγελέων είναι ήδη επαρκής. Η ουσιαστική ενίσχυση του ελεγκτικού ρόλου της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ). Με το υφιστάμενο σύστημα στην ΑΔΑΕ φτάνουν μόνο οι αριθμοί τηλεφώνων των υπό παρακολούθηση προσώπων. Με τη νομοθετική πρωτοβουλία που θα αναλάβει η κυβέρνηση, σύμφωνα με πληροφορίες, θα προβλέπεται η Αρχή να ενημερώνεται και για το όνομα του παρακολουθούμενου.

- Επίσης, εξετάζεται το ενδεχόμενο να περιγράφεται με ακρίβεια η αιτία της παρακολούθησης και να μη γίνεται αορίστως η επίκληση «λόγων εθνικής ασφάλειας».
- Η επαναφορά της διάταξης που προβλέπει ότι ο παρακολουθούμενος θα μπορεί να ενημερώνεται για τον χρόνο και τους λόγους για τους οποίους είχε τεθεί σε καθεστώς παρακολούθησης.
- Η τέταρτη παρέμβαση δεν θα αφορά τις νόμιμες επισυνδέσεις από κρατικές υπηρεσίες, αλλά τα κακόβουλα λογισμικά τύπου Predator, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ιδιώτες. Σύμφωνα με πληροφορίες, η κυβέρνηση

έχει αποφασίσει να προχωρήσει στην πλήρη απαγόρευση της αγοραπωλησίας τέτοιου τύπου λογισμικών μεταξύ ιδιωτών, ενώ αυστηροί κανόνες διαφάνειας θα θεσπιστούν αναφορικά με την προμήθειά τους από το κράτος.

Το πολιτικό αποτύπωμα

Η ανάληψη της νομοθετικής πρωτοβουλίας για τα ανωτέρω από την κυβέρνηση είναι, όπως προαναφέρθηκε, θέμα λίγου χρόνου. Η κυβερνητική πλειοψηφία έχει αποφασίσει οι εργασίες της Εξεταστικής να ολοκληρωθούν ακόμη και εντός της εβδομάδας, καθώς εκκρεμούν πλέον μόνον οι καταθέσεις εκπροσώπου της εταιρείας Intellexa, καθώς και του προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Παρά τη φημολογία που έχει αναπτύχθει ότι ο κ. Ανδρουλάκης θα αρνηθεί να καταθέσει στην επιτροπή ως ένδειξη διαμαρτυρίας για τον περιορισμένο έλεγχο στον οποίο, όπως υποστηρίζει η αντιπολίτευση, έχει προχωρήσει η Βουλή, ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ θα προσέλθει κανονικά – «σύμφωνα με τον θεσμικό του ρόλο», όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά στενοί συνεργάτες του.

Θα πρέπει να επισημανθεί, πάντως, ότι αν και ο κ. Ανδρουλάκης θα επιμείνει στην πλήρη διαλεύκανση της δικής του παρακολούθησης, «ως θέμα δημοκρατίας και όχι ως προσωπική του υπόθεση», στη Χαριλάου Τρικούπη αντιλαμβάνονται πως το ΠΑΣΟΚ δεν επωφελείται από το γεγονός ότι τα φώτα της δημοσι-

ότητας πέφτουν πάνω του μόνο για τη συγκεκριμένη υπόθεση, επισκιάζοντας άλλες κρίσιμες παρεμβάσεις του με επικεντρωτή την καθημερινότητα του πολίτη. Παράλληλα, και ο ΣΥΡΙΖΑ δεν αποκοιμίζει ουσιαστικά κέρδη, ενώ πλέον καλείται να δώσει και ο ίδιος εξηγήσεις για την παρακολούθηση Πιτσιόρλα, με αποτέλεσμα η Ν.Δ. να διατηρεί ευρύ προβάδισμα στην πρόθεση ψήφου.

Σε κάθε περίπτωση, από τα ευρήματα των τελευταίων ερευνών της κοινής γνώμης προκύπτει πως οι παρακολουθήσεις, παρά την έντονη πολιτική σύγκρουση που έχουν πυροδοτήσει, δεν θα καθορίσουν τις επιλογές των ψηφοφόρων στις επερχόμενες εκλογές. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη δημοσκοπία της Pulse για τον ΣΚΑΪ που πραγματοποιήθηκε σε δύο «κύματα» –πριν και μετά την παρουσία των πολιτικών αρχηγών στη Θεσσαλονίκη–, πριν από τη ΔΕΘ οι πολίτες κατηγοριοποίησαν ως πολύ και αρκετά σημαντικά και όχι ως προσωπικά ζητήματα: τις αυξήσεις τιμών σε ποσοστό 84%, το ενεργειακό με 82%, τα ελληνοτουρκικά με 67% και τις τηλεφωνικές υποκλοπές με 50%. Μετά την παρουσία του πρωθυπουργού, η σειρά δεν άλλαξε και τα ποσοστά διαμορφώθηκαν σε 83%, 79%, 65% και 51%, αντίστοιχως. Ούτε η εμφάνιση του κ. Τσίπρα στη ΔΕΘ άλλαξε τη σειρά των σημαντικών για τους πολίτες θεμάτων, ενώ τα ποσοστά διαμορφώθηκαν σε 83%, 82%, 65% και 47%, αντίστοιχως.

Τι είπαν οι μάρτυρες στην εξεταστική επιτροπή

Η διαφανόμενη ολοκλήρωση των εργασιών της Εξεταστικής είναι εν πολλοίς αναμενόμενη. Από τις καταθέσεις του νυν και των πρώην διοικητών της ΕΥΠ, καθώς και του επικεφαλής της ΑΔΑΕ Χρήστου Ράμμου δεν προέκυψαν ουσιαστικά στοιχεία για την παρακολούθηση Ανδρουλάκη, αλλά κυρίως τα «κενά» του συστήματος που θα επισημάνει να αντιμετωπίσει με τη νομοθετική πρωτοβουλία της η κυβέρνηση. Τι ανέφεραν, σύμφωνα με πληροφορίες, τα «βασικά» πρόσωπα που βρέθηκαν ενώπιος ενώπιω με την επιτροπή της Βουλής;

Θεμιστοκλής Δεμίρης

(νυν διοικητής ΕΥΠ)

Φέρεται να δήλωσε στην Εξεταστική ότι δεν υπάρχει το ηλεκτρονικό αρχείο της παρακολούθησης Ανδρουλάκη. Επίσης ότι από το έντυπο αρχείο που εξετάσε κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τυπικά η διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε ήταν σύννομη. Όμως φέρεται να πρόσθεσε πως δεν είναι σε θέση να αξιολογήσει εάν η απόφαση για την επισυνδεδεση ήταν τεκμηριωμένη, καθώς μόνη υπεύθυνη είναι η εισαγγελέα της ΕΥΠ, η οποία ελέγχεται από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Παναγιώτης Κοντολέων

(διοικητής ΕΥΠ την περίοδο παρακολούθησης Ανδρουλάκη)

Ηταν το πλέον «φειδωλό» από τους μάρτυρες που εξετάσε η επιτροπή της Βουλής, επικαλούμενος τη δεσμευση του απορρήτου που συνοδεύει την ιδιότητά του. Φέρεται να κατέθεσε μόνον ότι δεν ήταν εκείνος που ενημέρωσε τον πρωθυπουργό και τους Γρ. Δημητριάδη και Γ. Γεραπετρίτη για την παρακολούθηση του προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Μάλιστα κατά πληροφορίες πρόσθεσε ότι δεν γνωρίζει πώς έμαθαν για την παρακολούθηση και εξέφρασε τον προβληματισμό του για το γεγονός.

Θεόδωρος Δραβίλλας

(διοικητής ΕΥΠ επί κυβέρνησης Σαμαρά)

Φέρεται να κατέθεσε ότι δεν γνωρίζει τι μέσα χρησιμοποιούν οι πληροφοριοδότης

της ΕΥΠ προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες. Υπό αυτήν την έννοια φέρεται να άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο να χρησιμοποιούσαν και παράνομα λογισμικά όπως το Predator. Τέλος, κατά πληροφορίες, σημείωσε πως ο εκάστοτε εισαγγελέας της ΕΥΠ έχει πλήρη γνώση των στοιχείων του παρακολουθούμενου, καθώς έχει πάντα αριθμό και όνομα μπροστά του.

Γιάννης Ρουμπάτης

(διοικητής ΕΥΠ επί ΣΥΡΙΖΑ)

Αναφέρθηκε στην υπόθεση της Ζακύνθου, όπου εμπλέκεται ο Στέργιος Πιτσιόρλας, ενώ για τον τρόπο λειτουργίας της ΕΥΠ φέρεται να σημείωσε πως ενημέρωνε τον τότε πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα για όλα τα σημαντικά ζητήματα είτε προφορικά, είτε με σημειώματα, όταν χρειαζόταν. Φέρεται να εκτίμησε ότι μπορεί το υλικό του φακέλου Ανδρουλάκη να καταστράφηκε, αλλά οι σημειώσεις από τις συνακροάσεις εις βάρος του πρέπει να υπάρχουν, ενώ σημείωσε πως δεν υφίσταται απόρρητο έναντι της επιτροπής της Βουλής.

Χρήστος Ράμμος

(επικεφαλής ΑΔΑΕ)

Φέρεται να κατέθεσε πως δεν έχει δει τις υπογραφές των έξι στελεχών της ΕΥΠ μέσω των οποίων δρομολογήθηκε η παρακολούθηση Ανδρουλάκη, καθώς και ότι δεν υπάρχει πρωτόκολλο καταστροφής των σχετικών αρχείων, ούτε στοιχεία για την παράταση της παρακολούθησης και εντέλει τη διακοπή της. Επίσης φέρεται να εξέφρασε προβληματισμό για τη στάση της ΕΥΠ και για το κατά πόσον επέτρεψε ο ελεγχόμενος να τον ελέγξει ο ελεγκτής, μεταδίδοντας την εικόνα ενός ευνοημένου, τελικώς, ελέγχου.

ΑΠΟΨΗ / Του ΕΥΓΥΧΗ ΒΑΡΔΟΥΛΑΚΗ*

Ο Μητσοτάκης και η κλιντόνεια μέθοδος της «τριγωνοποίησης»

Το θέσφατο είναι γνωστό: «Οι εκλογές κρίνονται στο κέντρο». Και κατά κανόνα ισχύει. Η πλειοψηφία των μετακινούμενων ψηφοφόρων αυτοπροσδιορίζονται ως «κεντρώοι», είτε με χρήση του όρου είτε μέσω της παραδοσιακής (αν και κάπως ξεπερασμένης) κλίμακας «0 έως 10». Να αποσαφηνίσουμε όμως κάτι: Ο χώρος αυτός, ο «5άρι» της πολιτικής κλίμακας, δεν έχει ενιαία χαρακτηριστικά. Σε αυτόν συνωστίζονται ψηφοφόροι με ετερόκλητη πολιτική προέλευση και ετερόκλητες αντιλήψεις.

Ως «κεντρώοι» αυτοπροσδιορίζονται πολίτες με σχετικά «μετριοπαθείς» θέσεις που κινούνται ανάμεσα στην ήπια σοσιαλδημοκρατία και τη μετριοπαθή Κεντροδεξιά, χώρος που τις τελευταίες δεκαετίες έχουν συγκαλύψει. Στο κέντρο τοποθετούνται πολλοί που αυτοπροσδιορίζονται ως «προοδευτικοί». Αλλά εκεί αυτοποσοθετούνται, στη χώρα μας τουλάχιστον, ψηφοφόροι του ιστορικού Κέντρου (π.χ. του παλαιού, «πατριωτικού», ΠΑΣΟΚ), αλλά

και συντηρητικοί ψηφοφόροι μεγαλύτερης ηλικίας, με θέσεις (ειδικά σε κοινωνικά ζητήματα) συχνά στον αντίποδα των προοδευτικών. Εκεί αυτοποσοθετούνται θιασώτες του αποϊδεολογικοποιημένου ρεαλισμού, εκεί και πολλοί απολιτικοί ή «βιαιώς πολιτικοποιημένοι», τα χρόνια της κρίσης, με αρκετά συγκεκριμένες και συχνά αντιφατικές αντιλήψεις. Αν ένα στοιχείο φαίνεται να πλειοψηφεί σε όσους αυτοπροσδιορίζονται ως «κεντρώοι» είναι αυτό των χαμηλών πολιτικών και κομματικών ταυτίσεων. Που ακριβώς γι' αυτό μπορούν εύκολα να αλλάξουν την ψήφο τους, με βάση τα συμφέροντά τους ή τη γενικότερη συγκυρία.

Η εισαγωγή αυτή ήταν αναγκαία για να απαντηθεί ένα ερώτημα που έχει ανακύψει στην πολιτική σκηνή. Αν δηλαδή ο κ. Μητσοτάκης θα πρέπει να κινηθεί προς το Κέντρο ή προς τα Δεξιά, είτε για να αναζητήσει όσο το δυνατόν περισσότερους ψηφοφόρους προεκλογικά, είτε για να αναζητήσει

Αν κάτι πρέπει να διαφυλάξει ως εκλογική στρατηγική η Ν.Δ. είναι η δυνατότητα να διαμορφώνει «τριγωνικές» συμμαχίες με πρωτοβουλίες που ακυρώνουν στατικές διαιρέσεις.

συμμάχους μετεκλογικά, αν τους χρειαστεί.

Στην ουσία πρόκειται περί ψευδοδιλημματος. Είναι μια προσέγγιση που υπηρετεί τους όρους της (παρα)πολιτικής συζήτησης, δεν αφορά όμως τις προτεραιότητες και τις αντιλήψεις του καθοριστικού εκλογικού σώματος.

Ούτε προς το (ασαφές) Κέντρο πρέπει να πάει, ούτε να περιχαρακωθεί στα Δεξιά του. Αλλά –χωρίς φυσικά να αποποιείται την πολιτική ταυτότητά του– να κινηθεί τακτικά

υπεράνω αυτών των διαιρέσεων.

Αν κάτι μοιάζει να επιστρέφει ως αναγκαίο από τα παλιά, είναι το πολιτικό στρατήγημα της λεγόμενης «τριγωνοποίησης». Η στρατηγική με την οποία ο Μπλ Κλίντον κυριάρχησε τη 10ετία του '90 και η οποία συνοπτικά υπαγόρευε ότι ο Κλίντον, ως πρόσωπο και ως πρόεδρος, θα έπρεπε να κινείται πάνω από τον άξονα Δεξιάς και Αριστεράς και παίρνοντας στοιχεία πολιτικής ατζέντας και από τις δύο να δημιουργεί ουσιαστικά ένα δικό του χώρο ενός σχηματιζόμενου τριγώνου.

Ο κ. Μητσοτάκης σήμερα μοιάζει να εφαρμόζει, de facto, μια ανάλογη πολιτική στρατηγική. Οι βασικοί λόγοι που τρία και πλέον χρόνια μετά τη νίκη του στις εκλογές του 2019 εξακολουθεί να έχει δημοσκοπικό προβάδισμα είναι: α) ότι (ιδίως σε περιόδους κρίσεων) κινήθηκε περισσότερο ως πρωθυπουργός και λιγότερο ως αρχηγός κόμματος, και β) η ατζέντα του περιλαμβάνει στοιχεία που ικανοποιούν ακροα-

τήρια και στα δεξιά και στα αριστερά του δικού του χώρου. Μειώσεις φόρων, μαζί με επιδόματα. Επενδύσεις, με μείωση ανεργίας και αύξηση κατώτατου μισθού. Ιδιωτικοποιήσεις κρατικών επιχειρήσεων, με προσλήψεις σε Εκπαίδευση και Υγεία. Ψηφιοποίηση κράτους, δημόσια έργα, εξοπλιστικά αλλά και επίλυση των εκκρεμών συντάξεων. «Ανάλαφρες» δημόσιες εμφανίσεις, αλλά και «σκληρή» γραμμή στα ελληνοτουρκικά. Καταφέρνει έτσι ο κ. Μητσοτάκης να συνομιλεί ανά περίπτωση με ευρύτερα ακροατήρια, χωρίς δογματικό ιδεολογικό πρόσημο. Την ώρα μάλιστα που οι αντίπαλοί του μοιάζουν να απευθύνονται σε ένα ολοένα και πιο φανατισμένο, αλλά μονίμως εωσπρεφές (και δεδομένο) εκλογικό κοινό.

Αν κάτι λοιπόν πρέπει να διαφυλάξει ως εκλογική στρατηγική η Ν.Δ. και προσωπικά ο πρωθυπουργός είναι η δυνατότητα να διαμορφώνουν «τριγωνικές» συμμαχίες με πρωτοβουλίες που υπερβαίνουν και ακυρώνουν στατικές διαιρέσεις.

Να εντάσσονται στις συμμαχίες αυτές όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες που θα θιάζονταν ότι τους αφορούν. Να επιλέγουν ένα ύψος που μπορεί να πείσει όσους θεωρούν ότι «κάτι γίνεται», όχι όσους τα βρίσκουν όλα τέλεια ή όλα λάθος. Και φυσικά να υπενθυμίζουν ποιος είναι ο «εχθρός», καθώς στο τέλος της ημέρας οι εκλογικές επιλογές είναι συγκεκριμένες.

Όλα αυτά δεν είναι εύκολα. Και θα γίνουν δυσκολότερα σε μια συγκυρία όπου τα προβλήματα καθημερινότητας (όπως αυτά που όλοι αναμένονται τους προσεχείς μήνες) θα πιέζουν πολιτικά την κυβέρνηση. Αν όμως το πετύχει, θα μπει στην τελική ευθεία των εκλογών έχοντας ισχυρό πολιτικό πλεονέκτημα, ειδικά στο στρατηγικό πεδίο. Θα αποίμωξε απλώς να θέσει στο τακτικό πεδίο τα κατάλληλα διλήμματα με τον σωστό τόνο και ύψος.

* Ο κ. Ευγύχη Βαρδουλάκης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επικοινωνίας.

Ο τουρκικός γρίφος

Στο κενό το σόου κατά της Ελλάδας

Τα μηνύματα που πήρε ο Ερντογάν στη Νέα Υόρκη και η ανάγνωση της Αθήνας για τα επόμενα βήματά του

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Το ανθελληνικό ρητορικό κρεσέντο του προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν από το βήμα του οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, του οργανισμού που αντιπροσωπεύει όσο κανένας άλλος το μεταπολεμικό σύστημα ισσορροπιών, δεν ήταν ένα τυχαίο στιγμιότυπο στον χρόνο. Ήταν το επόμενο βήμα σε μια καλά σχεδιασμένη στρατηγική κλιμακώσης με στόχο, αυτή τη φορά, να υποδειχθεί η Ελλάδα ως ένα κράτος που δεν υπολογίζει τις ζωές των μουσουλμάνων προσφύγων, ούτε όμως και τις αρχές του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου τις οποίες και επικαλείται διαρκώς.

Δεδομένου ότι της ρητορικής επίθεσης είχαν προηγηθεί μπαράζ υπερπτήσεων πάνω από ελληνικά νησιά στο Αιγαίο, νέες αυξημένες μεταναστευτικές πτήσεις στον Εβρο, ενώ αναγγέλθηκε και η επιστροφή του «Ορούτς Ρέις» στην Ανατολική Μεσόγειο, είναι απολύτως σαφές ότι η Αγκυρα δεν κινείται αφηρημένα αλλά χτίζει μια υπόθεση που εκθέτει την Ελλάδα ως «ένοχη» για μια σειρά από απειλές κατά της Τουρκίας, οι οποίες είναι, βεβαίως, στο σύνολό τους φανταστικές. Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης παρουσίασε διεξοδικά τις θέσεις της Ελλάδας από το βήμα του ΟΗΕ την Παρασκευή, απάντησε ψύχραιμα στις απaráδεκτες –σε περιεχόμενο και ύφος– αιτιάσεις του κ. Ερντογάν και περιέγραψε τον τουρκικό αναθεωρητισμό και τις σταθερές του, ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες.

Όπως μεταδίδει από την Κωνσταντινούπολη ο ανταποκριτής της «Κ» Μανώλης Κωστίδης, οι επαφές που είχε ο κ. Ερντογάν στη Νέα Υόρκη τον έπεισαν ότι τόσο οι Αμερικανοί όσο και κρίσιμοι συνομιλητές των Τούρκων

στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως οι Γερμανοί, αντιμετωπίζουν τη διολίσθηση της Αγκυρας προς τη Μόσχα και το Πεκίνο αλλά και την εμπρηστική ρητορική σχετικά με την κυριαρχία της Ελλάδας στα νησιά του Αιγαίου, ως εμπόδια ανυπέβλητα για την εξομάλυνση των σχέσεων με την κυβέρνηση Ερντογάν.

Ο ίδιος, βέβαια, αναγνωρίζοντας με αυτόν τον τρόπο την ισχύ του εβραϊκού λόμπι στις Ηνωμένες Πολιτείες, επικείμενη μέσω των επαφών του με τις πανίσχυρες οργανώσεις και τον πρωθυπουργό του Ισραήλ, Γιαίρ Λαπίντ, να ρίξει διαύλους που ίσως, εν καιρώ, τον βοηθήσουν να ξεμπλοκάρει το ζήτημα της αναβάθμισης και συντήρησης των F-16 που

Αν η Αγκυρα επιλέξει να προχωρήσει σε ακόμη πιο έντονη αμφισβήτηση του καθεστώτος των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, είναι απολύτως σαφές ότι η ελληνική πλευρά θα αντιδράσει δυναμικά.

τείνει να μετατραπεί σε στοιχίμα επιβίωσης για την τουρκική πολεμική αεροπορία.

Αυτή η διάσταση των ζητημάτων που αντιμετωπίζει η Τουρκία με άλλοτε στενούς εταίρους και συνομιλητές, οι προσπάθειες να αναθερμάνει παλαιότερες λειτουργικές σχέσεις και να εγκαταστήσει νέες, λαμβάνεται, βέβαια, σοβαρά υπόψη από την Αθήνα, ωστόσο δεδομένου ότι ο κ. Ερντογάν διατηρεί την Ελλάδα στο κάδρο του «αιώνιου αντιπάλου», τα περιθώρια για εφνοσηχισμό είναι πολύ περιορισμένα. Τα μηνύματα που καταφθάνουν στην

Στην ομιλία του από το βήμα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν εξαπέλυσε προκλητική επίθεση, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και παραληρηματική, κατά της Ελλάδας. Μεταξύ άλλων κατηγορήσε τη χώρα μας ως κράτος που δεν σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και το Διεθνές Δίκαιο – σε αντίθεση με την Τουρκία!

Αθήνα από τους βασικούς εταίρους και συμμάχους συντείνουν στον εφνοσηχισμό, καθώς τόσο στην Ουάσινγκτον, όσο και στο

Βερολίνο, στις Βρυξέλλες και στο Παρίσι, εκτιμούν ότι είναι αδιανόητη η ρήξη των σχέσεων της Αγκυρας με τη Δύση, ιδιαίτερα

καθώς ο πόλεμος στην Ουκρανία φαίνεται να εισέρχεται σε ακόμη πιο κρίσιμη φάση.

Στην Αθήνα αυτό το λεπτό πλέγμα διεθνών ισσορροπιών αναγιγνώσκεται μέσα από το πρίσμα του τι μπορεί τελικά να γίνει τους επόμενους μήνες, ενόψει των εκλογών της 18ης Ιουνίου 2023 στην Αγκυρα που υπό τις παρούσες πολιτικές συνθήκες αποτελεί τη λυδία λίθο για το πολιτικό μέλλον του κ. Ερντογάν. Μάλιστα, όπως η «Κ» ήδη ανέδειξε την Παρασκευή, στην Αθήνα εξετάζονται με προσοχή τα άρθρα 78 και 119 του τουρκικού συντάγματος που, σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης ή πόλεμο, επιτρέπουν την παράταση της θητείας της κυβέρνησης για έξι μήνες έως ένα χρόνο ή και περισσότερο.

Ουδείς, βέβαια, μπορεί να προβλέψει αν ο κ. Ερντογάν εκτροχιαστεί πλήρως από μια πορεία σεβασμού της λαϊκής ετυμολογίας που, τουλάχιστον με βάση τα δικά του λεγόμενα, ήταν και εκείνη που τον διέκρινε από τους εκπροσώπους του κεμαλικού συστήματος που ο ίδιος κατακρήμνισε πριν από 20 χρόνια. Ο Ερντογάν του 2022 δεν είναι ο Ερντογάν του 2002 και αυτό είναι πια ορατό σε όλους.

Οι ενδεχόμενες προκλήσεις

Οι δοκιμασίες τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιήσει ο κ. Ερντογάν για να φέρει την Ελλάδα σε δύσκολη θέση χωρίζονται αδρά σε δύο κατηγορίες:

Η πρώτη αφορά το ενδεχόμενο επανάληψης του 2020, είτε με τη δοκιμασία στο προσφυγικό είτε με επανάλυση των ερευνών του «Ορούτς Ρέις». Αν τα πράγματα κινηθούν σε αντίστοιχους ρυθμούς, η ελληνική διπλωματία, οι Ενοπλες Δυνάμεις και γενικότερα ο κρατικός μηχανισμός διαθέτουν πλέον την εμπειρία και τις δυνατότητες να αντιμετωπίσουν αυτές

τις προκλήσεις αποτελεσματικά.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει όλες εκείνες τις προκλήσεις που θα φέρουν την κυβέρνηση ενώπιον δύσκολων αποφάσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν ακόμη και σε σύγκρουση. Ήδη τις τελευταίες ημέρες οι προσφυγικές ροές στον Εβρο και στα νησιά είναι αυξημένες. Αν οι Ενοπλες Δυνάμεις και τα Σώματα Ασφαλείας κατόρθωσαν να ανακόψουν τις επιχειρήσεις της στρατοχωροφυλακής και των ειδικών δυνάμεων της τουρκικής αστυνομίας τον Φεβρουάριο - Μάρτιο του 2020 που ωθούσαν περίπου 10.000 μετανάστες προς το ποτάμι, δεν είναι διόλου βέβαιο ότι κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει αν ο αριθμός αυτός είναι πολλαπλάσιος.

Βέβαια, οι μετανάστες είναι πια υποψιασμένοι και δεν υποκύπτουν εύκολα στην τουρκική προπαγάνδα, γεγονός που εν μέρει εξηγεί για ποιο λόγο η πίεση της τελευταίας ημέρας έχει μεταφερθεί και στα χερσαία σύνορα Τουρκίας - Βουλγαρίας.

Παράλληλα, αν το «Ορούτς Ρέις» επιλέξει για οποιοδήποτε λόγο να κινηθεί δυτικά του 28ου μισομβρινού ή, σε περιπτώσεις πολιτικών εξελίξεων στη Λιβύη, στα νότια της Κρήτης για λογαριασμό της Τρίπολης, τότε τα πράγματα μπορεί να εξελιχθούν πολύ χειρότερα απ' ό,τι το καλοκαίρι και φθινόπωρο του 2020 στην Ανατολική Μεσόγειο. Αντιστοίχως, αν η Αγκυρα επιλέξει να προχωρήσει σε ακόμη πιο έντονη αμφισβήτηση του καθεστώτος των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, είναι απολύτως σαφές ότι η Αθήνα θα αντιδράσει δυναμικά.

Και στις δύο περιπτώσεις, μεγάλο ερωτηματικό παραμένει η επιλογή χρόνου, αν δηλαδή η Αγκυρα επιλέξει να κάνει το επόμενο βήμα, ενώ η Ελλάδα θα βρισκείται σε προεκλογική περίοδο ή με υπηρεσιακή κυβέρνηση.

Στρατηγός Τζόζεφ Βότελ, CEO του οργανισμού Business Executives for National Security

Με την Αλεξανδρούπολη ξεπερνάμε το εμπόδιο της Τουρκίας

Το λιμάνι μας παρέχει μοναδικές δυνατότητες και ευελιξία για ολόκληρη τη Βορειοατλαντική Συμμαχία

Συνέντευξη στον ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Η συμπεριφορά της Τουρκίας στο Αιγαίο αυξάνει το ρίσκο σε μια περιοχική στρατηγικής σημασίας για το ΝΑΤΟ, η οποία ως τέτοια δεν πρέπει να καταστεί πεδίο συγκρούσεων. Είναι το μήνυμα που στέλνει, μιλώντας στην «Κ», ο μέχρι πρότινος κεντρικός διοικητής του στρατού των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, αξιωματικός τεσσάρων αστέρων, στρατηγός Τζόζεφ Βότελ. Μας μίλησε από τη θέση του πλέον ως προέδρου και CEO του οργανισμού Business Executives for National Security, λίγες ώρες μετά την επίσκεψή του στην Αλεξανδρούπολη. Ο Βότελ δεν μασάει τα λόγια του, αναγνωρίζοντας ότι το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης αείρει για το ΝΑΤΟ το στρατηγικό εμπόδιο της Τουρκίας. Χαρακτηρίζει ούτως ή άλλως περίπλοκη τη σχέση της Ουάσινγκτον με την Αγκυρα και θεωρεί ότι η συνεργασία ΗΠΑ - Ελλάδας στην Αλεξανδρούπολη οδηγεί τη σχέση τους «σε πιο σημαντικό και στρατηγικό σημείο». Τι προβλέπει για το μέτωπο της Ουκρανίας και πώς σχολιάζει την αποχώρηση των ΗΠΑ από το Αφγανιστάν.

– Είστε πρόεδρος ενός οργανισμού ο οποίος «παντρεύει» την επιχειρηματικότητα με την εθνική ασφάλεια. Τι σημαίνει αυτό στην περίπτωση της Αλεξανδρούπολης, την οποία μάλιστα επισκεφθήκατε τις τελευταίες μέρες;

“ Αν αποτύχουμε να ελέγξουμε τον κ. Πούτιν στην Ουκρανία, φοβόμαστε ότι θα καταλήξουμε να τον αντιμετωπίσουμε και σε άλλες τοποθεσίες της Ανατ. Ευρώπης.

– Το έργο του οργανισμού μας αφορά την παροχή παρατηρήσεων από τον ιδιωτικό τομέα σχετικά με τις προκλήσεις εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ. Καθώς αντιμετωπίζουμε νέες απειλές στην Ευρώπη, θέλουμε να βεβαιωθούμε ότι ο ιδιωτικός τομέας κατανοεί τι κάνει η κυβέρνηση των ΗΠΑ στην Αλεξανδρούπολη, αλλά και να εντοπίσουμε τρόπους με τους οποίους είμαστε χρήσιμοι ενημερώνοντας, υποστηρίζοντας και αξιοποιώντας στο έπακρο το βάρος και τις δυνατότητες του επιχειρηματικού τομέα των ΗΠΑ. Τελικά, πιστεύουμε ότι η εθνική ασφάλεια δεν είναι μόνο τομέας του στρατού ή των διπλωματών μας, αλλά στην πραγματικότητα είναι συλλογική δουλειά του δημόσιου, του ιδιωτικού και του πολιτικού τομέα στις ΗΠΑ.

– Πρακτικά, ποια είναι η αξία της συνεργασίας ΗΠΑ - Ελλά-

Αξιωματικός τεσσάρων αστέρων, ο στρατηγός Τζόζεφ Βότελ ήταν μέχρι προσφάτως κεντρικός διοικητής του στρατού των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή.

– Θα λέγατε ότι αναβαθμίζει τις διμερείς σχέσεις;

– Η αξία στην Αλεξανδρούπολη είναι ότι οι ΗΠΑ και η Ελλάδα μοιράζονται ζωτικά συμφέροντα ασφάλειας που ικανοποιούνται, εν μέρει, από την ισχυρή συνεργασία σε αυτό το λιμάνι. Οχι μόνο βελτιώνει τη διμερή μας συνεργασία, αλλά το πιο σημαντικό παρέχει μοναδικές δυνατότητες και ευελιξία για ολόκληρη τη συμμαχία του ΝΑΤΟ. Σίγουρα θα συμφωνήσω ότι η συνεργασία στην Αλεξανδρούπολη οδηγεί τη μακροχρόνια σχέση μας σε πιο σημαντικό και στρατηγικό σημείο.

– Θα λέγατε ότι ο αυξανόμενος ρόλος και οι προοπτικές της Αλεξανδρούπολης προσφέρουν λύσεις που ανακουφίζουν τη δυτική συμμαχία; Θα χρησιμοποιήσω μια άλλη διατύπωση για την ίδια ερώτηση: Πώς διαμορφώνονται οι σχέσεις ΗΠΑ - Τουρκίας τη στιγμή που μιλάμε; Το διπλό παιχνίδι του Ερντογάν με ΝΑΤΟ και Ρωσία είναι κάτι που μπορεί να «περάσει» από το φίλτρο της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής;

– Θεωρώ ότι η Αλεξανδρούπολη μας παρέχει μια παρακαμπτήριο για να ξεπεράσουμε τις τουρκικές αποφάσεις που

θα περιορίζαν την απάντηση του ΝΑΤΟ στην αυξανόμενη ρωσική απειλή στην Ανατολική Ευρώπη. Νομίζω ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες, όπως και άλλες χώρες, έχουν μια περίπλοκη σχέση με την Τουρκία και σε αυτή την περίπτωση η Αλεξανδρούπολη αείρει ένα στρατηγικό εμπόδιο για τα εθνικά μας συμφέροντα και εκείνα του ΝΑΤΟ. Το να υπολογίζουν και να λαμβάνουν υπόψη τους στόχους και τις ενέργειες της Τουρκίας σε επίπεδο εθνικής ασφάλειας δεν είναι κάτι καινούργιο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής των ΗΠΑ.

– Ποια είναι η δική σας ανάγνωση για τις αξιώσεις και την ευρύτερη συμπεριφορά της Τουρκίας στο Αιγαίο;

– Δεν είμαι ειδικός σε αυτό το θέμα, αλλά εκτιμώ ότι έχει τη δυνατότητα να προσθέσει αυξημένο κίνδυνο και πολυπλοκότητα σε μια περιοχική σημαντικών στόχων ασφάλειας για το ΝΑΤΟ. Προσωπικά θεωρώ ότι είναι προς το συμφέρον μας και προς το συμφέρον του ΝΑΤΟ να μη γίνει το Αιγαίο περιοχική σύγκρουση μεταξύ των συμμαχικών των Συνθήκων.

– Με την εμπειρία σας ως στρατιωτικού τεσσάρων αστέρων του αμερικανικού στρατού, ποιες είναι οι προβλέψεις σας για το μέτωπο της Ουκρανίας και μέχρι πού θεωρείτε ότι μπορεί να φτάσει ο Πούτιν; – Η εμπειρία μου μου λέει ότι

αυτή η σύγκρουση θα συνεχιστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα – έστω και αν οι Ουκρανοί σημειώνουν καλή πρόοδο στις αντεπιθέσεις τους. Δεν μπορώ να προβλέψω τι θα κάνει ο κ. Πούτιν, αλλά οι μέχρι σήμερα αποφάσεις και ενέργειες των ρωσικών δυνάμεων συνεχίζουν να υπογραμμίζουν τους λόγους για τους οποίους πρέπει να πάρουμε στα σοβαρά αυτήν την ιστορία, να παραμεινουμε ευθυγραμμισμένοι ως συμμαχία του ΝΑΤΟ και να διασφαλίσουμε ότι ο ουκρανικός λαός θα έχει τους πόρους που χρειάζεται για να αντισταθεί. Αν αποτύχουμε να ελέγξουμε τον κ. Πούτιν στην Ουκρανία, φοβόμαι ότι θα καταλήξουμε να τον αντιμετωπίσουμε και σε άλλες τοποθεσίες της Ανατολικής Ευρώπης.

– Παρεμπιπτόντως, ήσασταν από τους τελευταίους διοικητές της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν. Με τους Ταλιμπάν στο φόντο, πιστεύετε ότι η αμερικανική αποχώρηση εξελίχθηκε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο;

– Νομίζω ότι μια αποχώρηση των ΗΠΑ από το Αφγανιστάν θα ήταν δύσκολη υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Δυστυχώς, δεν νομίζω ότι ο τρόπος που φύγαμε έκανε την περιοχική πιο σταθερή ή ασφαλή και σίγουρα δεν άφησε τον καλό αφγανικό λαό σε καλύτερη θέση. Αξίζουν ειρήνη και σταθερότητα, την οποία δεν αποκτούν υπό το καθεστώς των Ταλιμπάν.

Απαντούν με βία στο κίνημα της μαντίλας

Οι αιτίες του ξεσηκωμού στο Ιράν

της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Γυναίκες που κόβουν τις κοτσίδες τους, καίνε τις μαντίλες τους κι ανεμίζουν... προκλητικά τα μαλλιά τους. Άνδρες που τους συμπαραστέκονται, ενώνοντας τις φωνές τους στο σύνθημα «Θάνατος στον δικτάτορα!». Από το ολοσέλιδο πρωτοσέλιδο των New York Times μέχρι τις Ελληνίδες που ποστάρουν στιγμιότυπα από τους δρόμους της Τεχεράνης, η διεθνής αλληλεγγύη στο Ιράν είναι πρωτόγνωρη. Η λαϊκή εξέγερση με αφορμή τον θάνατο της 22χρονης κορυφαίας καταγωγής Μαχσά Αμίνι, η οποία συνελήφθη από την αστυνομία ηθικής επειδή δεν φορούσε μαντίλα, διαφοροποιείται από προηγούμενες στο εξής: έχει γίνει πολύ πιο συμπεριληπτική. Δεν περιορίζεται στους φοιτητές, στις γυναίκες και στις μεγάλες πόλεις. Αφορά τα μεσαία και εργατικά στρώματα, τις πόλεις και την επαρχία, τους άνδρες και τις γυναίκες, ακόμη και κάποιους υποστηρικτές της κυβέρνησης που εμφανίζονται αγανακτισμένοι από την αστυνομική βία. Είναι σαφές πως η χώρα βρίσκεται μπροστά στη γέννηση ενός μαζικού κινήματος κατά του θεοκρατικού καθεστώτος.

Η νέα κρίση

Εδώ και περίπου πέντε χρόνια το Ιράν γνωρίζει μικρές εστίες ταραχών που γιγαντώνονται γρήγορα λόγω της αυξανόμενης διασάλευσης των νέων, κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Αυτή τη φορά η νέα κρίση ξεκίνησε με βίαιες συγκρούσεις από τις κορυφαίες κυρίως περιοχές της χώρας, αλλά επεκτάθηκε ταχύτατα σε δεκάδες πόλεις.

Η οικονομική συγκυρία ευνοεί τον ξεσηκωμό. Τουλάχιστον 25 εκατ. Ιρανοί ζούσαν πέρυσι κάτω από το όριο της φτώχειας, και με

δεδομένο τον πληθωρισμό, που ξεπερνά το 50%, ο αριθμός αυτός είναι πιθανότατα υψηλότερος σήμερα. Απόρροια κυρίως των οικονομικών κυρώσεων των ΗΠΑ μετά την κατάρρευση της πυρηνικής συμφωνίας επί προεδρίας Ντόναλντ Τραμπ, η ιρανική οικονομία τελεί σε παρατεταμένη κρίση.

Στο μεταξύ, η οικογένεια της Αμίνι υφίσταται ασφυκτικές πι-

Ο θάνατος της 22χρονης Μαχσά Αμίνι, η οποία συνελήφθη από την αστυνομία ηθικής επειδή δεν φορούσε μαντίλα, προκάλεσε κοινωνική έκρηξη.

έσεις να προβεί σε κάποια δημόσια δήλωση που θα υιοθετεί την επίσημη εκδοχή των γεγονότων (ότι το θύμα πέθανε από παθολογικά αίτια) και θα κατευνάσει τα πνεύματα. Και οι δύο γονείς της έχουν νοσηλευτεί τις τελευταίες μέρες με προβλήματα υγείας από τον συστηματικό εκφοβισμό που δέχονται από το καθεστώς. Ταυτόχρονα, οι Αρχές προσπαθούν να παρουσιάσουν την 22χρονη ως δραστήρια πολιτικά, που είχε μάλιστα εκπαιδευτεί από Κούρδους αυτονομιστές στο εξωτερικό. Οι συγγενείς της Μαχσά επιμένουν ότι δεν είχε ταξιδέψει εκτός Ιράν ποτέ στη ζωή της και δεν είχε πολιτικές συμπάθειες. Το περασμένο Σαββατοκύριακο ο ανιψιός της, Αρκάν, μόλις 17 ετών, προσήχθη και στη συνέχεια αφέθηκε ελεύθερος με εγγύηση 500 εκατ. τομάν (12.100 ευρώ). Η κατηγορία ήταν ότι επισκέφθηκε πρακτορείο ειδήσεων με στόχο να μιλήσει για την υπόθεση. Το γε-

Διαδηλωτές έχουν πυρπολήσει αστυνομική μοτοσικλέτα στο κέντρο της Τεχεράνης. Η οικονομική συγκυρία ευνοεί τον ξεσηκωμό. Ο πληθωρισμός ξεπερνάει το 50%, ενώ τουλάχιστον 25 εκατομμύρια Ιρανοί ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

γονός ότι το καθεστώς αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το «πυρηνικό όπλο» της επιβράδυνσης, ενίοτε διακοπής, του Ιντερνετ δείχνει τη σοβαρότητα της κατάστασης. Το ίδιο εργαλείο είχε επιστρατευτεί επί περίπου μία εβδομάδα το 2019, κατά τη διάρκεια των ταραχών για την τιμή των καυσίμων που αυξήθηκε κατά 50%-200%. Η εξέγερση τότε είχε πνιγεί στο αίμα, με ανεπίσημους υπολογισμούς να κάνουν λόγο για 1.500 νεκρούς, πολλοί εκ των οποίων εκτελέστηκαν από τις δυνάμεις ασφαλείας. Παλιότερα, το 2009, μία άλλη γυναίκα, η Νέδα Αγκά Σολτάν, που δολοφονήθηκε εν ψυχρώ, έγινε το σύμβολο της Πράσινης Επανάστασης, όπως ονομάστηκε.

Το δίλημμα της κυβέρνησης

Με τον θρησκευτικό ηγέτη της χώρας, Αγιατολάχ Αλί Χαμενεΐ, 83 ετών, πλέον και άρρωστο, άρα εξ ορισμού αποδυναμωμένο, η κυβέρνηση αντιμετωπίζει το εξής δίλημμα: είτε να διερυνήσει την υπόθεση, όπως υποσχέθηκε ο πρόεδρος Εμπραχίμ Ραϊσί, να τιμωρήσει την αστυνομία ηθικής και να μεταρρυθμίσει το Σώμα, είτε να πατάξει και αυτήν την εξέγερση, όπως τις προηγούμενες. Η ιστορία της χώρας μέχρι σήμερα έχει δείξει ότι η βία δεν εξαλείφει την αγανάκτηση.

Τζάσμιν Ράμσεϊ, αναπληρώτρια διευθύντρια του Κέντρου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Ιράν

«Πεθαίνουν για να εισακουστούν»

«Οι διαδηλώσεις συνεχίζονται αυτή τη στιγμή σε δεκάδες πόλεις, με τους πολίτες να αντιμετωπίζουν πάνοπλους άνδρες των δυνάμεων ασφαλείας», λέει στην «Κ» η Τζάσμιν Ράμσεϊ, αναπληρώτρια διευθύντρια του Κέντρου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Ιράν, μιας ανεξάρτητης μη κερδοσκοπικής οργάνωσης με έδρα τη Νέα Υόρκη, και περιγράφει πόσο οδυνηρό είναι να προσπαθεί κανείς να επικοινωνήσει με τους οικείους του στην πατρίδα και να μην μπορεί. «Από τις 16 Σεπτεμβρίου, οπότε ξεκίνησαν οι κινητοποιήσεις, εξαπλώθηκαν σε τουλάχιστον 80 πόλεις, ανάμεσά τους και σε όλες σχεδόν τις μεγάλες, καθώς και στην πρωτεύουσα Τεχεράνη. Δεκάδες έχουν σκοτωθεί και συλληφθεί έως τώρα, σύμφωνα με τις πηγές μας, και περιμένουμε ότι ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί σημαντικά». Ερωτηθείσα τι είναι η αστυνομία ηθικής, στα χέρια της οποίας βρήκε τον θάνατο η Μαχσά Αμίνι, εξηγεί πως είναι «μια μονάδα της αστυνομίας που δεν έχει καμία σχέση με την ηθική, αλλά αντιθέτως έχει ως κεντρι-

«Δεκάδες έχουν σκοτωθεί και συλληφθεί έως τώρα», λέει στην «Κ» η Τζάσμιν Ράμσεϊ.

κή αποστολή την καταπίεση». «Οι πολίτες άρχισαν να διαμαρτύρονται ζητώντας δικαιοσύνη για τη Μαχσά Αμίνι και διεκδικώντας ίσα δικαιώματα υπέρ των γυναικών. Ζητούν όμως κι άλλα στοιχειώδη δικαιώματα και ελευθερίες, καθώς και το τέλος της ατιμωρησίας για την ιρανική κυβέρνηση. Αυτό το κίνημα είναι η μετεξέλιξη του κινήματος διαμαρτυρίας πριν από έξι χρόνια, που συμπεριέλαβε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνίας.

Αυτή τη φορά οι γυναίκες είναι στην εμπροσθοφυλακή, διεκδικώντας δικαιοσύνη και ισότητα, καθώς και μια κυβέρνηση που θα λογοδοτεί στον λαό. Οι άνθρωποι ρισκάρουν τις ζωές τους για να εισακουστούν. Εξίσου σημαντικό είναι να υπογραμμίσουμε ότι γυναίκες και άνδρες είναι ενωμένοι, στέκονται δίπλα δίπλα. Τα συνθήματα που ακούγονται στα πανεπιστήμια της Τεχεράνης προέρχονται από άνδρες και γυναίκες: «Μην κάθεται κάτω, είσαι η επόμενη Μαχσά!». Πώς θα τελειώσει αυτή η εξέγερση; «Είναι δύσκολο να προβλέψω την έκβαση του κινήματος διαμαρτυρίας. Είναι διαμαρτυρίες αυθόρμητες, χωρίς ηγεσία, και είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για την ιρανική κυβέρνηση εδώ και δεκαετίες. Ο τραγικός θάνατος της Μαχσά έγινε κραυγή συσπείρωσης. Εμείς στο Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Ιράν καλούμε όλους τους διεθνείς ηγέτες, ειδικά όσους διατηρούν σχέσεις με Ιρανούς αξιωματούχους, να ζητήσουν από τις Αρχές να επιτρέψουν τις διαδηλώσεις και να σταματήσουν τη χρήση βίας».

Ατμόσφαιρα εμφυλίου στο Ιράν, με αφορμή τη μαντίλα της 22χρονης

Υστερα από μία εβδομάδα δυναμικών αντικυβερνητικών διαδηλώσεων, που πυροδοτήθηκαν από τον θάνατο της 22χρονης Μαχσά Αμίνι, ενώ τελούσε υπό κράτηση, το ισλαμικό καθεστώς προσπάθησε χθες να περάσει στην αντεπίθεση. Μετά τις προσευχές της Παρασκευής, οργισμένοι οπαδοί του καθεστώτος –γυναίκες με τσαντόρ και άνδρες με τη στολή των πολιτοφυλάκων Μπα-

Πορείες οργισμένων καθεστωτικών που ζητούν τον θάνατο των αντικυβερνητικών διαδηλωτών.

σιτζ– κατέβηκαν στους δρόμους της Τεχεράνης και άλλων πόλεων φωνάζοντας «Θάνατος στην Αμερική», χαρακτηρίζοντας τις γυναίκες και τους νέους που διαδηλώνουν εναντίον των κυβερνώντων «στρατιώτες του Ισραήλ» και απαιτώντας «να εκτελεστούν όσοι προβάλλουν το Κοράνι».

Το σύνθημα είχε δώσει λίγες ώρες νωρίτερα ο πρόεδρος της Ισλαμικής Δημοκρατίας, Εμπραχίμ Ραϊσί, από τη Νέα Υόρκη, όπου συμμετείχε στην ετήσια Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Μιλώντας σε συνέντευξη Τύπου, δήλωσε ότι διέταξε έρευνα για

Το κύμα των διαδηλώσεων ξεκίνησε ως εξέγερση γυναικών, αλλά με τη συμμετοχή νέων αντρών έγινε διαμαρτυρία με πολιτικό χαρακτήρα. Ανέναντι οι καθεστωτικοί, που βγήκαν στους δρόμους έπειτα από παρέμβαση του Ραϊσί και των Φρουρών της Επανάστασης για πάταξη των διαδηλωτών.

τις συνθήκες θανάτου της Αμίνι, τρεις ημέρες μετά τη σύλληψή της από την αστυνομία πθών με την κατηγορία ότι δεν φορούσε με ενδεδειγμένο τρόπο τη μαντίλα. Στη συνέχεια, όμως, ο Ραϊσί έστειλε αυστηρό μήνυμα στους διαδηλωτές πως «υπάρχει ελευθερία έκφρασης στο Ιράν, αλλά οι πράξεις χάους είναι απαράδεκτες». Παράλληλα, οι Φρουροί της Επανάστασης καλούσαν τη δικαστική εξουσία να ασκήσει διώξεις εναντίον όσων «διαδίδουν ψευδείς ειδήσεις και φήμες».

Οι απειλές από την πλευρά του καθεστώτος κλιμακώθηκαν με τη

χθεσινή ανακοίνωση της στρατιωτικής ηγεσίας, η οποία προειδοποίησε ότι «θα αντιμετωπίσει τους εχθρούς του κράτους» για να θωρακίσει τη δημόσια ασφάλεια. «Αυτές οι απελπισμένες πράξεις είναι μέρος μιας μοχθηρής στρατηγικής των εχθρών μας προκειμένου να εξασθενίσουν το ισλαμικό καθεστώς», αναφέρεται στην ανακοίνωση. Το ισλαμικό καθεστώς αντιμετωπίζει την πιο σοβαρή πρόκληση από το τσουνάμι των βίαιων ταραχών του 2019, που πυροδοτήθηκαν από την αλματώδη αύξηση στην τιμή της βενζίνης και άφησαν πίσω

τους εκατοντάδες νεκρούς, πολίτες και αστυνομικούς. Αυτή τη φορά, το κύμα των διαδηλώσεων ξεκίνησε ως εξέγερση γυναικών –ορισμένες από τις οποίες έκαψαν δημοσίως τις μαντίλες τους και έκοβαν τις κοτσίδες τους– που απαιτούσαν να σταματήσει η καταπίεσή τους. Σύντομα, όμως, με τη μαζική συμμετοχή νέων ανδρών, πήραν χαρακτηριστικά ευρύτερης κοινωνικής διαμαρτυρίας, που τροφοδοτείται από την οικονομική κρίση και αποκτά ανοικτά πολιτικό χαρακτήρα, με συνθήματα εναντίον του ανώτατου ηγέτη, αγιατολάχ

Χαμενεΐ, και του ίδιου του ισλαμικού καθεστώτος.

Αργά τη νύχτα της Πέμπτης προς Παρασκευή, η κρατική τηλεόραση ανέφερε ότι από την έναρξη των ταραχών 26 άνθρωποι (διαδηλωτές και αστυνομικοί) είχαν χάσει τη ζωή τους, ενώ μη κυβερνητικές οργανώσεις ανέβαζαν τον αριθμό σε 36. Στις διαδηλώσεις του τελευταίου 24ώρου, που απλώθηκαν σε 13 πόλεις, συνελήφθησαν, σύμφωνα με κρατικά μέσα ενημέρωσης, 288 άνθρωποι. Η Διεθνής Αμνηστία κατήγγειλε ότι οι δυνάμεις ασφαλείας διέλυσαν βάνουσα διαδηλώσεις.

Συμπαράσταση

Διαδηλώσεις συμπαράστασης στις γυναίκες και στον λαό του Ιράν πραγματοποιήθηκαν σε αρκετές χώρες. Στη Μαδρίτη, τέσσερις γυναικόμενες ακτιβίστριες του κινήματος Femen διαδήλωσαν μπροστά από την ιρανική πρεσβεία. Κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας για τον θάνατο της Αμίνι έλαβαν χώρα στον Καναδά, στην Ολλανδία και στην Ελλάδα. Τη θλίψη του για τον θάνατο της Αμίνι και την καταστολή των διαδηλώσεων εξέφρασε ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς.

REUTERS, A.P.

Πόλεμος στην Ουκρανία

Χάνει τον πόλεμο και τα ερείσματά του

Ήττες στο μέτωπο, ρωγμές στο εσωτερικό, αποστασιοποίηση συμμάχων καθιστούν τον Πούτιν ολοένα και πιο επικίνδυνο

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Ουρές χιλιομέτρων στα σύνορα με τη Φινλανδία και τη Γεωργία, ξεπούλημα αεροπορικών εισιτηρίων για όσες διεθνείς πτήσεις έχουν απομείνει στους Ρώσους πολίτες (κυρίως προς Κωνσταντινούπολη, Τριπλίσι και Ερεβάν) και εκατοντάδες συλλήψεις ακτιβιστών που αντιτίθενται στην εισβολή του Βλαντιμίρ Πούτιν. Αυτή είναι η εικόνα στο εσωτερικό της Ρωσίας μετά τη μερική επιστράτευση, την πρώτη μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, που εξήγγειλε σε διάγγελμά του την Τετάρτη ο Ρώσος πρόεδρος. Αντιμέτωπος με δεινές ήττες στο μέτωπο, απομονωμένος διεθνώς από την Κίνα, την Ινδία, ακόμη και τη Βόρεια Κορέα, που δήλωσε αυτή την εβδομάδα ότι δεν πουλάει όπλα στη Μόσχα, και αμφισβητούμενος μέσα στο χώρο του, ο Πούτιν μοιάζει πιο επικίνδυνος από ποτέ. Προανήγγειλε μερική επιστράτευση, που σύμφωνα με τον υπουργό Άμυνας Σεργκέι Σοϊγκού θα μπορούσε να προσθέσει έως και 300.000 άνδρες στον ρωσικό στρατό, προκήρυξε δημοψηφίσματα σε τέσσερις καταλιφθείσες περιοχές της Ουκρανίας για την προσαρτήσή τους από τη Μόσχα (Ντονέτσκ, Λουγκάνσκ, Ζαποριζία και Χερσώνα) και απείλησε τη Δύση με πυρηνικά όπλα. «Δεν μπλόφαρώ», διαβεβαίωσε. Τον εκβιασμό για τη χρήση «όλων των μέσων που έχουμε στη διάθεσή μας», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, άσπρισαν τόσο ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν όσο και ο Ουκρανός ομόλογός του Βολοντιμίρ Ζελένσκι. «Πράξη απόγνωσης» χαρακτήρισε την επιστράτευση ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς.

Στο μεταξύ, όπως επισημαίνει ο Αμερικανός ιστορικός και καθηγητής στο Γέιλ, Τζιμ Σβάντερ, η προκήρυξη δημοψηφισμάτων εντός λίγων ημερών, και μάλιστα στη διάρκεια μιας έντονης σύγκρουσης υπό την απειλή όπλων, είναι προφανώς παράνομη. Ο ίδιος αμφισβητεί ότι υπήρξε καν κάποιος είδους ψηφοφορία. «Χρειάζεται υποδομή για να στηθούν κάλπες. Η υποδομή αυτή δεν υπάρχει. Αν και αναμφισβήτητα θα δούμε κάποιες φωτογραφίες γυριστών κυριών που κρατούν ένα χαρτί, είναι λάθος οι δημοσιογράφοι να κάνουν λόγο για "ψηφοφορία"... Η Ρωσία χάνει τον πόλεμο και ο Πούτιν χρειάζεται ένα νέο τείκος ψευδαισθήσεων. Όπως έκαναν παντού και ανέκαθεν οι τύραννοι, διέπραξε ένα μοιραίο λάθος. Η τελευταία πράξη του θα διασφαλίσει πως αυτό είναι μοιραίο και για τον ίδιο τον λαό του. Ο Πούτιν έχει ανάγκη να στείλει Ρώσους εφένδρους στην Ουκρανία και χρειάζεται μια

Ρώσοι πολίτες στο Γιακούσκ της Σιβηρίας μόλις έχουν πάρει... φύλλο πορείας για το κέντρο εκπαίδευσης και μετά για το ουκρανικό μέτωπο. Η επιστράτευση επικεντρώνεται σε μειονοτικούς πληθυσμούς, όπως οι Μπουριάτες (αυτόχθονες της νότιας Σιβηρίας), και σε αγροτικές φτωχές κοινότητες του Νταγκεστάν.

Προανήγγειλε μερική επιστράτευση, προκήρυξε δημοψηφίσματα σε Ντονέτσκ, Λουγκάνσκ, Ζαποριζία και Χερσώνα, ενώ απείλησε τη Δύση με πυρηνικά όπλα.

ιστορία για να εξηγήσει γιατί το κάνει. Πρέπει να είναι ένα αφήγημα διαφορετικό από το ότι ο πόλεμος αυτός είναι ένα σφάλμα και η Ρωσία χάνει». Έχει ενδιάφέρον ότι παράνομα αποκάλυψε τα δημοψηφίσματα ακόμη και ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, παρόλο που η χώρα του τηρεί σχεδόν ίσες αποστάσεις και παίζει μεσοβαρτικό ρόλο μεταξύ των δύο πλευρών τόσο στη συμφωνία για τα σιτηρά όσο και στην πρόσφατη ανταλλαγή αιχμαλώτων.

Ο Πούτιν φιλοδοξεί λοιπόν τώρα να πείσει τη ρωσική κοινή γνώμη ότι ο πόλεμος είναι αμυντικός και έχει στόχο την προάσπιση της πατρίδας. Αυτός είναι και ο ουσιαστικός στόχος των δημοψηφισμάτων και της προσάρτησης των τεσσάρων περιοχών: αφενός η εξασφάλιση μιας νέας δεξαμενής ανδρών που θα μπορούσαν να ενταχθούν στις τάξεις του ρωσικού στρατού και αφετέρου ο πυρηνικός εκβιασμός, αφού η Μό-

σχα θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι δέχεται επίθεση στα εδάφη της και αμύνεται. Τα πρώτα φιλοκαθεστωτικά βίντεο δείχνουν τις τελευταίες μέρες νέους άνδρες να περιμένουν υπομονετικά να καταταγούν, αλλά ανταποκριτές ξένων μέσων ενημέρωσης είδαν ακόμη και άνδρες άνω των 50 ετών να στρατολογούνται.

Διάταγμα, σημείο 7

Η αντιπολιτευτική ισοσελίδα Nowaja Gaseta, που λειτουργεί πλέον από το εξωτερικό, επιμένει, παρά τις διαψεύσεις του Κρεμλίνο, ότι ο Πούτιν έχει δώσει το πράσινο φως στον υπουργό Άμυνας του να στρατολογήσει μέχρι και ένα εκατομμύριο άνδρες. Η συγκεκριμένη οδηγία περιλαμβάνεται στο διάταγμα του προς τον Σοϊγκού, το οποίο όμως λείπει από το έγγραφο που δόθηκε στη δημοσιότητα και περιλαμβάνεται μόνο σε εκείνο «για υπηρεσιακή χρήση». Η διαδικασία έχει προς το παρόν τακτικό χαρακτήρα, αφού επικεντρώνεται σε μειονοτικούς κοινότητες του Νταγκεστάν. Οι άνδρες έχουν μία ώρα στη διάθεσή τους για να μαζέψουν τα πράγματά τους και να φύγουν για τα κέντρα εκπαίδευσης. Αντιθέτως, όπως ο γιος του εκπροσώπου του Κρεμλίνου Ντμίτρι Πεσόκοφ,

δήλωσε ότι θα επιλύσει το ζήτημα «σε άλλο επίπεδο». Στέλνοντας τους ασιατικούς καταγωγής πολίτες της Ρωσικής Ομοσπονδίας στο μέτωπο σαν πρόβατα στη σφαγή «η Ρωσία γίνεται "λευκότερη", κάτι για το οποίο νοιάζεται ο Πούτιν», εκτίμησε ο Σβάντερ.

Την ίδια στιγμή, οι Ρώσοι πολίτες αμφισβητούν όλο και πιο έντονα την προπαγάνδα και καταβιβάζουν στους δρόμους των ρωσικών μεγαλουπόλεων. Παρά τις συλλήψεις εκατοντάδων διαδηλωτών, το αντιπολιτευτικό κίνημα Vesna (Ανοιξη) κάλεσε εκ νέου σε κινητοποιήσεις: «Χιλιάδες Ρώσοι άνδρες, οι μαμπάδες, οι αδελφοί και οι σύζυγοί μας θα ριχτούν στην κραταυχική του πολέμου. Για ποιο λόγο θα πεθάνουν; Για ποιο λόγο θα κλάψουν; Για ποιο λόγο θα παιδιά τους;». Το Κρεμλίνο επέμεινε ότι είναι υπερβολικές οι αναφορές των διεθνών ΜΜΕ για κύμα εξόδου από τη χώρα, ενώ απάντησε πως δεν είναι παράνομο η πρακτική να δίνονται χαρτιά στρατολόγησης σε όσους συλλαμβάνονται στη διάρκεια διαδηλώσεων, χωρίς να διαφεύσει ωστόσο ότι πράγματι ακολουθείται. Προβλήματα πάντως αντιμετωπίζει και η Ουκρανία στα ανακαταληφθέντα εδάφη, όπως το Ιζούμ, όπου οι Αρχές προσπαθούν να εντοπίσουν όσους συνεργάστηκαν με τον εχθρό. Όσο οι περιοχές αυτές τελούσαν υπό ρωσικό έλεγχο, εκπαιδευτικοί, δημόσιοι υπά-

Τι κάνει πολλούς αναλυτές να εκτιμούν ότι οι επόμενοι μήνες θα είναι η χρυσή ευκαιρία της Ουκρανίας να ανακτήσει νέα εδάφη.

λλοι και αστυνομικοί βρέθηκαν μπροστά στο δίλημμα να γίνουν δωσίλογοι και να προαχθούν. Όσοι αντιστάθηκαν τότε, επιβραβεύονται τώρα, και όσοι, αντιθέτως, υπέκυψαν, τιμωρούνται σήμερα.

Εν τω μεταξύ, οι περισσότεροι αναλυτές συμφωνούν ότι είναι αμφίβολη η αποτελεσματικότητα της επιστράτευσης, μιας ενέργειας υψηλού ρίσκου εκ μέρους του Πούτιν. Κι αυτό όχι μόνο λόγω του σοβαρού κοινωνικού κόστους, αλλά και επειδή η επιστράτευση δεν λύνει το πρόβλημα του χαμηλού ηθικού στις τάξεις του ρωσικού στρατού μετά τις ουκρανικές νίκες, ούτε τη μεγάλη πρόκληση της εκπαίδευσης όσων στρατολογήθηκαν εις το εξής.

Ο Γκούσταβ Γκρέσλερ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Διεθνών Σχέσεων (ECFR) τονίζει ότι η απόφαση της Μόσχας ελήφθη μετά την αντιπίεση των Ουκρανών που αποθάρρυνε όσους υπέρτεψαν πέρυσι τη στρατιωτική τους θητεία και θα ήταν οι ιδανικοί να

ριχθούν στο εξής στις μάχες, να ενταχθούν στο Σώμα. «Ποιος μπαίνει σε ένα στρατό που χάνει;» αναρωτιέται ρητορικά με ανάρτησή του στο Twitter και πιστεύει πως αν η κατάσταση συνεχιζόταν ως είχε, η Ρωσία θα είχε χάσει τον πόλεμο μέσα στον χειμώνα. Κατά την άποψή του, μετά τη μερική επιστράτευση η Μόσχα μπορεί να σταθεροποιήσει το μέτωπο και να παρατείνει τον πόλεμο, όχι όμως να αναστρέψει την έκβασή του.

Αχαρτογράφητα νερά

Στον αντίποδα, ο Μάικλ Κόφμαν, διευθυντής ρωσικών μελετών στο Κέντρο Ναυτικής Ανάλυσης (CNA) με έδρα το Αρλινγκτον στις ΗΠΑ, θεωρεί πως η μερική επιστράτευση μπορεί να μην επιλύσει πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο ρωσικός στρατός, αλλά θα μπορούσε να αλλάξει τη δυναμική του πολέμου.

Σπεύδει πάντως να προειδοποιήσει ότι αυτήν τη στιγμή βρισκόμαστε σε αχαρτογράφητα νερά και καλό είναι να αποφεύγουμε τις κατηγορηματικές δηλώσεις. «Δεν πιστεύω ότι θα μπορούσε να αλλάξει η τύχη της Ρωσίας στον πόλεμο. Ωστόσο θα πρόσεχα να μην είμαι υπερβολικά απαιτητικός, ειδικά ως προς τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα αυτού του χειμώνα και το 2023. Η διαθεσιμότητα δυνάμεων και το απόθεμα ανδρών έχει σημασία, γι' αυτό οι πιθανές επιπτώσεις ποικίλλουν. Ο ρωσικός στρατός έχει δομικές ελλείψεις δυνάμεων καθ' όλη τη διάρκεια των συγκρούσεων, γεγονός που έχει οδηγήσει σε προβλήματα στρατολόγησης, φύλαξης και εναλλαγής. Επειδή οι μονάδες δεν μπορούν να αντικατασταθούν εξωθωθούν στην κόπωση. Ο αριθμός των ανρυντών διογκώθηκε. Η πρόσληψη βραχυπρόθεσμων εθελοντών επέτεινε τα ζητήματα φύλαξης». Ο ίδιος έχει διαγνώσει εγκαίρως κρούσματα απογύμνωσης των δυνάμεων μέσα από την εξουθένωση αξιωματικών, την εξάντληση του εξοπλισμού και την επιστράτευση επαγγελματιών για μονάδες εφέδρων και εθελοντών. Κατά τη γνώμη του, η ιδανική εποχή για μια επιστράτευση θα ήταν τον Απρίλιο, προτού βγει εκτός μάχης ένα σημαντικό μέρος της δύναμης και του εξοπλισμού. Τώρα οι δυνατότητες μιας επιστράτευσης είναι πεπερασμένες και ο αριθμός του Σοϊγκού για 300.000 άνδρες φαντάζει υπεραισιόδοξος. Κατ' αρχάς όλοι αυτοί θα πρέπει να εντοπιστούν, να στρατολογηθούν, να εκπαιδευτούν, να τραφούν, να εξοπλιστούν, μια χρονοβόρα διαδικασία. Ετσι, πολλοί αναλυτές συμφωνούν ότι οι επόμενοι μήνες θα είναι η χρυσή ευκαιρία της Ουκρανίας να ανακτήσει νέα εδάφη.

ΑΠΟΨΗ

Η Κίνα, η Ρωσία και το Διεθνές Σύστημα

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΤΖΟΓΟΠΟΥΛΟΥ***

Η πρόσφατη συνάντηση των προέδρων Σι Τζινπίνγκ και Βλαντιμίρ Πούτιν στο περιθώριο της συνόδου του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης, στο Ουζμπεκιστάν, έχει σχολιαστεί στη Δύση υπό το πρίσμα των κινεζικών ανησυχιών για τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία. Πράγματι, η επίσημη ανακοίνωση του Κρεμλίνου να ο Ρώσος πρόεδρος θα προσπαθούσε να δώσει απαντήσεις στις σχετικές κινεζικές ερωτήσεις, παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον. Αποτελεί δημόσια παραδοχή, από την πλευρά τουλάχιστον της Ρωσίας, ότι η Κίνα προβληματίζεται για τη σημερινή κατάσταση.

Προφανώς, δεν γνωρίζουμε τι επιπώθηκε κεκλεισμένων των θυρών στη συζήτηση των δύο προέδρων. Γνωρίζουμε, όμως, πως για την

κινεζική φιλοσοφία κάθε παγκόσμια αναταραχή –πόσο μάλλον ένας πόλεμος– συνιστά παραδοσιακά πηγή κινδύνου, που μπορεί να καθυστερήσει ή ακόμα και να

Οι κινεζικές τοποθετήσεις από την 24η Φεβρουαρίου και μετά περισσότερο εστιάζουν στην κριτική προς το ΝΑΤΟ παρά υποστηρίζουν ενεργά τη Ρωσία.

εκτροχιάσει το πρόγραμμα του Κομμουνιστικού Κόμματος για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των Κινέζων πολιτών. Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έχει δημιουργήσει καινούργια δεδομένα για την ενεργειακή και

επιστημονική ασφάλεια σε όλο τον κόσμο. Η κάλυψη των αναγκών 1,4 δισεκατομμυρίων ανθρώπων στην Κίνα κάθε άλλο παρά είναι εύκολη υπόθεση.

Παράλληλα, η υλοποίηση του νέου Δρόμου του Μεταξίου φυσιολογικά πλήττεται σε καιρό εκθροπισμών. Η Κίνα διατηρεί εξαιρετικές σχέσεις με τη Ρωσία, αλλά δεν έχει λόγο να διαταράξει αυτές που έχει σφραγιστεί με την Ουκρανία. Γι' αυτό, το Πεκίνο έχει επιλέξει την ουδετερότητα, τακτική που έχει επιδοκιμαστεί από τον Ουκρανό πρόεδρο Βολοντιμίρ Ζελένσκι. Αν μελετήσουμε προσεκτικά τις κινεζικές τοποθετήσεις από την 24η Φεβρουαρίου και μετά, θα δούμε πως αυτές πολύ περισσότερο εστιάζουν στην κριτική προς το ΝΑΤΟ και την πολιτική της διευρυνσης, παρά υποστηρίζουν ενεργά τη Ρωσία.

Η Κίνα ασχολείται επισταφένως με τη δική της ασφάλεια. Η επέκταση του ΝΑΤΟ μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου αποτελεί μοντέλο το οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες επιχειρούν να εφαρμόσουν στην Ασία είτε μέσω της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας είτε με άλλους τρόπους. Η προσπάθεια αναμένεται να εντατικοποιηθεί τα επόμενα χρόνια. Η Κίνα, λοιπόν, προσπαθεί να αντλήσει διδάγματα τόσο από την εφαρμογή της αμερικανικής στρατηγικής πριν από την 24η Φεβρουαρίου στη γειτονική της Ρωσία όσο και από την εξέλιξη του πολέμου αυτή καθαυτή, και την ταυτόχρονη απομόνωση της Ρωσίας από τη Δύση.

Η ανάπτυξη των σινορωσικών σχέσεων, που περιλαμβάνει κατά καιρούς στρατιωτικές ασκήσεις σε διάφορες περιοχές του κόσμου, δεν σημαίνει ότι υφίσταται σύμμαχια. Στο θέμα της Ταϊβάν, για

παράδειγμα, η Κίνα και μεν κάπως ορίζει τις διπλωματικές τοποθετήσεις της Ρωσίας υπέρ των θέσεων της, αλλά είναι απίθανο να περιμένει ενεργό στρατιωτική εμπλοκή της δεύτερης σε ενδεχόμενο κρίσης. Η κοινή αντίληψη Κίνας και Ρωσίας για τις αμερικανικές επιδιώξεις στη διεθνή γεωπολιτική σκακιέρα φέρνει τις δύο χώρες πιο κοντά, όπως μας θυμίζει η κοινή διακήρυξη τους λίγο πριν από την έναρξη των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνου τον περασμένο Φεβρουάριο, αλλά από εκεί και πέρα υπάρχουν ορισμένα όρια.

Στρατηγικά, η Κίνα έχει τη δυνατότητα να βγει κερδισμένη, ισχυροποιώντας τη θέση της έναντι της Ρωσίας – με την τελευταία να αναζητεί εναγωνίως εταίρους εκτός Δύσης. Ο τρόπος, ωστόσο, με τον οποίο θα τελειώσει κάποια στιγμή ο πόλεμος στην Ουκρανία,

θα καθορίσει τη θέση της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής, η μελλοντική κατεύθυνση της οποίας δεν μπορεί τώρα να προδιαγραφεί. Συνεπώς, η κινεζική κυβέρνηση καλείται να λάβει υπόψη τις διάφορες παραμέτρους, όχι απαραίτητα βολικές. Σε κάθε περίπτωση, προτεραιότητα της είναι να αντέξει στην τεράστια αμερικανική πίεση, δείχνοντας πως έχει την ισχύ να ξεπεράσει τις αντιεξουσίες, να συνεργαστεί με τη Δύση παρά τις διαφορές τους και να ανικνεύσει δυνατότητες σταθερότητας στο τρίποδο Κίνας - Ηνωμένων Πολιτειών - Ρωσίας, ώστε να ισορροπήσει το διεθνές σύστημα.

* Ο δρ Γιώργος Ν. Τζογόπουλος είναι senior fellow στο ΕΙΑΜΕΠ και λέκτωρ Διεθνών Σχέσεων στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο (CIFE). Το τελευταίο του βιβλίο «The Miracle of China: The New Symbiosis with the World» κυκλοφορεί από τον Springer.

Πόσο η Μελόνι απειλεί τη σχέση Ιταλίας - Ε.Ε.

Ανησυχία στις Βρυξέλλες για την επόμενη ημέρα από τη διαβλεπόμενη εκλογική επικράτηση του ακροδεξιού σχηματισμού

της **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΤΣΟΥΓΚΑ**

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ, ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. Με συγκρατημένη ανησυχία αναμένουν αύριο στις Βρυξέλλες το αποτέλεσμα της ιταλικής κάλπης οι παρατηρητές των εκλογών, καθώς η επικράτηση των Αδελφών της Ιταλίας θεωρείται, με βάση τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, σχεδόν προδιαγεγραμμένη. Η Τζόρτζια Μελόνι αναμένεται να ανακηρυχθεί η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της Ιταλίας, αλλά και επικεφαλής της πρώτης ακροδεξιάς κυβέρνησης στην ιστορία της χώρας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η σπουδαιότητα του πολέμου στην Ουκρανία, το σύννεφο της ενεργειακής κρίσης και η αποστασία των εθνικιστικών κυβερνήσεων σε Ουγγαρία και Πολωνία, που έχουν συγκρουστεί με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς για τη συνεχιζόμενη διολίσθηση του κράτους δικαίου, ενισχύουν τον προβληματισμό για την προβλεπόμενη άνοδο της στην εξουσία με τη στήριξη του Ματέο Σαλβίνι και του

Σίλβιο Μπερλουσκόνι. Η πολιτική της Μελόνι έχει τα θεμέλιά της στην εθνική ταυτότητα και στην ενίσχυση της παραδοσιακής ιταλικής οικογένειας, αντιτάσσεται στις αμβλώσεις, στις προοδευτικές αξίες. Ωστόσο, η ίδια φέρεται έτοιμη να ευθυγραμμιστεί με την Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ στην εξωτερική της πολιτική και έχει δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκμετάλλευση των ευρωπαϊκών κονδυλίων για τη στήριξη της ιταλικής οικονομίας στο πολιτικό της πρόγραμμα.

«Έχουμε τα εργαλεία»

Σε δηλώσεις της κατά τη διάρκεια διάσκεψης την Πέμπτη στο Πανεπιστήμιο Πρίνστον, η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, σχολίασε ότι ανάμεσα στους υποψηφίους των ιταλικών εκλογών υπάρχουν «άτομα κοντά στον Βλαντιμίρ Πούτιν» και τόνισε ότι η Ένωση διαθέτει τα εργαλεία για να αντιμετωπίσει πιθανές δυσκολίες, κάνοντας νύξη στην Ουγγαρία και στην Πολωνία που βρίσκονται υπό εξέταση στο πλαίσιο του κανονισμού για την

αρεσιμότητα. Οπως εξηγεί στην «Κ» ο καθηγητής Αλμπέρτο Αλεμάνο, ειδικός σε θέματα συμμετοχικής δημοκρατίας, κάτοχος έδρας Jean Monnet Ευρωπαϊκού Δικαίου στη Σχολή Δημοσίων Επιχειρήσεων HEC Paris και ιδρυτής της μη κερδοσκοπικής startup «The Good Lobby», ο μεγαλύτερος κίνδυνος μιας ακροδεξιάς κυβέρνησης δεν είναι η διολίσθηση προς μια φασιστική δικτατορία, αλλά κυρίως η πιθανή επιδείνωση των σχέσεων της Ιταλίας με την Ε.Ε. και κατ'επέκταση του ρόλου της μέσα σε αυτήν.

«Η Ιταλία θα γινόταν ξαφνικά σύμμαχος του Ούγγρου πρωθυπουργού Βίκτορ Ορμπαν και πι-

Ενα μέτωπο συνεργασίας με την Ουγγαρία και την Πολωνία θα ήταν εξαιρετικά επιζήμιο για το κύρος της Ρώμης σε διεθνές επίπεδο.

θανόν της Πολωνίας, λόγω του κοινού καθολικού θρησκευόμενου», αναφέρει. «Αυτό θα επηρέαζε τις ισορροπίες στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε θέματα που αφορούν την ενέργεια, τη μεταναστευτική πολιτική και το κράτος δικαίου», προσθέτει. Σύμφωνα με τον Σάντρο Γκότσι, γενικό γραμματέα του Ευρωπαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος και ευρωβουλευτή με τη φιλελεύθερη ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Renew Europe, ένα ενδεχόμενο μέτωπο συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων Μελόνι, Ορμπαν και του Πολωνού πρωθυπουργού Ματέους Μοραβιέτσκι θα ήταν εξαιρετικά επιζήμιο για το κύρος της Ιταλίας σε διεθνές επίπεδο.

Σε απομόνωση

«Παρ' όλα αυτά, η ίδια γνωρίζει ότι το να συνταχθεί ανοιχτά με την Ουγγαρία ή την Πολωνία σε σοβαρά ζητήματα, θα απομόνωνε τη χώρα μας και θα εμποδίζε σημαντικά την πρόοδο σε θέματα που την ενδιαφέρουν περισσότερο, όπως είναι η μεταρρύθμιση

των δημοσιονομικών κανόνων», προβλέπει ο ίδιος.

Παράλληλα, εάν και σε εθνικό επίπεδο τα τρία κόμματα που αναμένεται να σχηματίσουν την κυβέρνηση δεξιού συνασπισμού έχουν έρθει σε κάποια συμφωνία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο ανήκουν σε τρεις διαφορετικές πολιτικές ομάδες, με αποτέλεσμα η νίκη των Αδελφών της Ιταλίας να μη συνεπάγεται αυτόματα τη δημιουργία ενός ανελεύθερου μετώπου στην καρδιά της Ε.Ε.

Αντικείμενο προβληματισμού αποτελεί η συμπάθεια που έχουν επιδείξει σε προηγούμενες δηλώσεις τους τόσο η Τζόρτζια Μελόνι όσο και ο Ματέο Σαλβίνι προς τη Ρωσία. Αν και το κεντροδεξιό Φόρτσα Ιταλία, που προβλέπεται να είναι ο μικρός εταίρος στον συνασπισμό, αντιτίθεται σε αυτές τις απόψεις, οι προσωπικές σχέσεις του Σίλβιο Μπερλουσκόνι με τον Βλαντιμίρ Πούτιν δημιουργούν αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον το κόμμα του θα σταθεί εμπόδιο σε μια προσέγγιση με την κυβέρνηση Ορμπαν ή μια

αλλαγή στάσης ως προς τη Ρωσία και τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Ο κ. Γκότσι υπογραμμίζει στην «Κ» ότι ακόμη και εάν η κυρία Μελόνι ακολουθήσει μια πραγματιστική προσέγγιση στις Βρυξέλλες, ενώ παράλληλα διατηρεί μια εθνικιστική πολιτική στο εσωτερικό, οι δεσμοί της με τη μεταφασιστική ιδεολογία αποτελούν ανησυχιακή απειλή, καθώς προσθέτουν στην εικόνα της επιστροφής του πολέμου στην ευρωπαϊκή ήπειρο. «Η ιταλική κυβέρνηση πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειες του Μάριο Ντράγκι για μια αξιόπιστη και σκληρή ευρωπαϊκή αντίδραση απέναντι σε μία ακόμη παραβίαση του διεθνούς δικαίου», υποστηρίζει.

Ταυτόχρονα, οι εκκλήσεις της για καθιέρωση της υπεροχής του εθνικού δικαίου έναντι του ευρωπαϊκού θεωρούνται εξαιρετικά ανησυχιακές. «Με τον τρόπο αυτό, τα θεμέλια της Ένωσης θα δεχθούν ένα θανάσιμο πλήγμα από μια από τις χώρες που συνέβαλαν τα μέγιστα στην ανάπτυξη τους», καταλήγει.

Κίνδυνος για την οικονομία

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος από την επικράτηση των ακροδεξιών κομμάτων υπό τη Μελόνι φέρεται να αφορά την ιταλική οικονομία, η οποία είναι η τρίτη μεγαλύτερη στην Ευρώπη και έχει το δεύτερο υψηλότερο κρέος. Η κυβέρνηση Μελόνι θα χρειαστεί να αντιμετωπίσει τις αγορές, αλλά και να εξασφαλίσει την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, η οποία ανέρχεται αυτή τη στιγμή στα

ζώντας την εξυπηρέτηση του δημοσίου κρέους», σχολιάζει στην «Κ» ο Φραντσέσκο Παπαντία, οικονομολόγος, senior fellow του Bruegel και πρόεδρος της Επιτροπής Επιλογής του ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. «Δεδομένου του μεγέθους της ιταλικής οικονομίας, αυτό θα επηρέαζε το σύνολο της Ευρωζώνης», εξηγεί.

«Η εντύπωσή μου είναι ότι η κυρία Μελόνι κατανοεί πως εάν η δεξιά συμμαχία κερδίσει τις εκλογές και βρεθεί στη θέση της πρωθυπουργού θα πρέπει να διαχειριστεί μια ιδιαίτερα λεπτή κατάσταση. Η κυβέρνηση Ντράγκι έφερε την Ιταλία στη σωστή πορεία, η αντικειμενική συγκυρία όμως είναι δύσκολη και ενέχει το ρίσκο λαθών στον τομέα της οικονομικής πολιτικής», τονίζει ο ίδιος.

Νόμοι και αξίες

Σύμφωνα με τον κ. Παπαντία, η πρώτη δύσκολη απόφαση θα είναι η σύνθεση της νέας κυβέρνησης, που θα σηματοδοτήσει και τις πολιτικές προθέσεις της. Οπως σημειώνει, το βασικό ζήτημα δεν είναι το ποιος θα κερδίσει τις εκλογές. «Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί είναι έτοιμοι να σεβαστούν τις αποφάσεις των ψηφοφόρων, αλλά φυσικά δεν μπορούν να διατηρήσουν ουδέτερη στάση απέναντι στις εθνικές πολιτικές τόσο στον τομέα της οικονομίας όσο και σε άλλους τομείς. Η Ε.Ε. βασίζεται σε νόμους και αξίες και τα κράτη-μέλη έχουν δηλώσει τη δέσμευσή τους», προσθέτει.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΤΣΟΥΓΚΑ

Η πρώτη δύσκολη απόφαση θα είναι η σύνθεση της νέας κυβέρνησης, που θα σηματοδοτήσει και τις πολιτικές προθέσεις της.

247 δισεκατομμύρια ευρώ μέσω διάφορων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η προβλεπόμενη ανάπτυξη της ιταλικής οικονομίας δεν θα ξεπεράσει το 0,8%. Βρίσκεται, λοιπόν, η Ιταλία ενώπιον μιας πιθανής οικονομικής κρίσης, που θα μπορούσε να συμπαρασύρει την ευρωπαϊκή οικονομία;

Οι νέες πολιτικές

«Όλα θα εξαρτηθούν από τις πολιτικές που θα ανακινώσει η νέα κυβέρνηση. Εάν επιλέξει, όπως η πρώτη κυβέρνηση Κόντε, πολιτικές που ενισχύουν τη ζήτηση και όχι την προσφορά και υιοθετήσει μια ανταγωνιστική στάση προς την Ε.Ε., οι αγορές θα αντιδράσουν έντονα, εμποδι-

κές εκλογές στήνει σκηνικό αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Ε.Ε. και στη Ρώμη.

Υπάρχουν όμως και αυτοί που αδιαφορούν, με το σκεπτικό ότι η Ιταλία αλλάζει πρωθυπουργούς κάθε δύο χρόνια, και θεωρούν την άνοδο της Μελόνι ως απλό σύμπτωμα της τάσης του ιταλικού εκλογικού σώματος να τιμωρεί συστηματικά όσους έχουν ασκήσει εξουσία, εναποθέτοντας ελπίδες σε διαρκώς νέους σωτήρες. Γι' αυτό ανέδειξε πιο πρόσφατα τον επιχειρηματία Σίλβιο Μπερλουσκόνι τη δεκαετία του 1990, γι' αυτό ανέδειξε πιο πρόσφατα το νεοεμφανιζόμενο Κίνημα 5 Αστέρων σε πρώτο κόμμα και γι' αυτό τώρα οι ελπίδες αλλαγής εναπο-

Κάποιοι ερμηνεύουν την πιθανή νίκη της Μελόνι ως απλό σύμπτωμα της τάσης των ψηφοφόρων να τιμωρούν συστηματικά όσους έχουν ασκήσει εξουσία.

τίθενται στο μόνο κόμμα που δεν συμμετείχε στην κυβέρνηση εθνικής ενότητας του Μάριο Ντράγκι.

Η αδιαφορία εκφράζεται και στα ποσοστά συμμετοχής στις κάλπες των ιταλικών εκλογών, που βρίσκονται σε διαρκή πτώση. Και εν μέσω αυτού του ωκεανού αδιαφορίας, οι Αδελφοί της Ιταλίας, το

κόμμα που διαδέχθηκε εκείνο που είχε διαδεχθεί τους επιγόνους του Μουσολίνι, έρχονται στην εξουσία.

Υπέρ του Μουσολίνι

Σε ένα διάσημο κλιπ από το 1996, η Τζόρτζια Μελόνι δήλωσε οπαδός του Ιταλού δικτάτορα: «Πιστεύω ότι έκανε πράγματα για την Ιταλία και αυτό είναι το σημαντικότερο», έλεγε. Η σημερινή Μελόνι δεν λέει πια τέτοια. «Είμαι η Τζόρτζια, μάνα, Ιταλίδα και χριστιανή», συστήνεται. Το υπ' αριθμόν 1 πρόβλημα που αναδεικνύει στο πρόγραμμά της, η υπογεννητικότητα, απασχολεί πράγματι μεγάλο μέρος της ιταλικής κοινωνίας. Με τις ισχύουσες τάσεις, η χώρα θα έχει χάσει 1,6 εκατ. κατοίκους έως το 2030 και ο πληθυσμός της

θα έχει μειωθεί σε 31 εκατ. κατοίκους το 2100, από 61 εκατ. σήμερα. Αυτό συμβαίνει παρότι αριθμός-ρεκόρ γιαιτρών στην Ιταλία αρνούνται να πραγματοποιήσουν αμβλώσεις για λόγους συνειδήσεως, καθώς η επιρροή της Καθολικής Εκκλησίας παραμένει έντονη στο ζήτημα αυτό. «Μας κατηγορούν ότι θέλουμε να απαγορεύσουμε τις αμβλώσεις», σημείωσε η Μελόνι σε πρόσφατη συγκέντρωσή της. «Όχι, θέλουμε να βοηθήσουμε τις γυναίκες που κάνουν αμβλώση παρά τη θέλησή τους». Στην πράξη, η πολιτική των περιοχών, στις οποίες κυβερνά το κόμμα της, δεν έχει καμία σχέση με βοήθεια, απλώς δυσχεραίνει την πρόσβαση στις αμβλώσεις.

Ο Γερμανός σχολιαστής Βόλ-

φγκανγκ Μίνχαου θεωρεί ότι θα ήταν λάθος για την Ευρωπαϊκή Ένωση να αντιδράσει υπερβολικά στην άνοδο της Μελόνι. «Δεν πρέπει να υποτιμήσουμε τη Μελόνι. Είναι λιγότερο παρορμητική από τον Ματέο Σαλβίνι, έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο εξόδου από το ευρώ και παράλληλων νομισμάτων. Δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται για τις λεπτομέρειες της δημοσιονομικής πολιτικής και θα αφήσει το υπουργείο Οικονομικών σε κάποιον ενήλικο. Δεν αναμένω δυσάρεστες δημοσιονομικές εκπλήξεις. Αλλά περιμένω ότι θα επαναδιαπραγματευτεί τους όρους του Ταμείου Ανάκαμψης και εκεί υπάρχει περιθώριο διαμάχης», γράφει.

REUTERS, LE MONDE, EUROINTELLIGENCE

Οι ακροδεξιοί Ιταλοί μονομάχοι στον δρόμο προς την εξουσία

Σύμφωνα με την τελευταία δημοσκόπηση, το μετα-φασιστικό κόμμα Αδέλφια της Ιταλίας της Τζόρτζια Μελόνι θα συγκεντρώσει άνω του 25% των ψήφων, περίπου διπλάσιο ποσοστό από τη δεξιά, λαϊκιστική Λέγκα του Ματέο Σαλβίνι.

Τζόρτζια Μελόνι: Ενα τέτοιο εκλογικό αποτέλεσμα θα της επιτρέψει να αναλάβει την πρωθυπουργία και να αποφασίσει σχετικά με την κατεύθυνση του συνασπισμού με τη Λέγκα του Βορρά και το Φόρτσα Ιταλία.

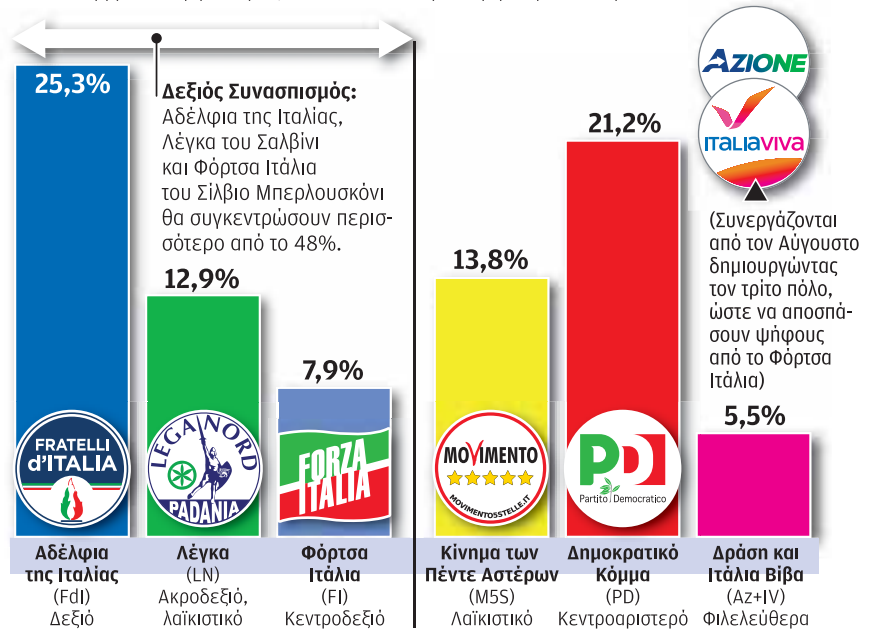

Ματέο Σαλβίνι: Ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα σε ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως ο πόλεμος στην Ουκρανία, για τον οποίο διαφωνεί με τη Μελόνι.

ΠΗΓΗ: Quorum/YouTrend, European Data News Hub, GRAPHIC NEWS

Πρόθεση ψήφου των Ιταλών

(9 Σεπτεμβρίου, σύμφωνα με Quorum/YouTrend για λογαριασμό του SkyTG24)

(Συνεργάζονται από τον Αύγουστο δημιουργώντας τον τρίτο πόλο, ώστε να αποσπάσουν ψήφους από το Φόρτσα Ιταλία)

Με αέρα νίκης η «παρέα» της ακροδεξιάς συμμαχίας έκλεισε την προεκλογική εκστρατεία στη Ρώμη. Από αριστερά, Ματέο Σαλβίνι, Σίλβιο Μπερλουσκόνι, Τζόρτζια Μελόνι και Μαουρίτσιο Λούπι.

Οπαδοί του Ενρίκο Λέτα, του κόμματος της Κεντροαριστεράς PD, που προτάσσουν την ευρωπαϊκή πορεία της Ιταλίας, κρατούν σημαίες της Ε.Ε. σε προεκλογική συγκέντρωση στην Πλατεία του Λαού της Ρώμης.

Μοιρασμένες η ανησυχία και η αδιαφορία για το αποτέλεσμα της κάλπης

«Τι είναι αυτό, απειλή; Να σεβαστείτε την ελεύθερη, δημοκρατική και κυρίαρχη επιλογή του ιταλικού λαού». Αυτή ήταν η αντίδραση του Ματέο Σαλβίνι στη δήλωση της πρόεδρου της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ότι οι Βρυξέλλες «έχουν τα εργαλεία» να διαχειριστούν χώρες που παραβιάζουν δημοκρατικούς κανόνες. «Η πρόεδρος της Κομισιόν υπονοεί ότι αν οι Ιταλοί εκλέξουν μια κυβέρνηση που δεν είναι τις αρεσκείας των Βρυξέλλων, μπορεί να μπλοκάρουν τη χρηματοδότησή της», είπε ο υφυπουργός Δικαιοσύνης της Πολωνίας, Σεμπαστιαν Καλέτα. Είναι προφανές πως η πιθανολογούμενη νίκη των Αδελφών της Ιταλίας, κόμματος της Τζόρτζια Μελόνι, στις αυριανές ιταλικές βουλευτι-

κές εκλογές στήνει σκηνικό αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Ε.Ε. και στη Ρώμη. Υπάρχουν όμως και αυτοί που αδιαφορούν, με το σκεπτικό ότι η Ιταλία αλλάζει πρωθυπουργούς κάθε δύο χρόνια, και θεωρούν την άνοδο της Μελόνι ως απλό σύμπτωμα της τάσης του ιταλικού εκλογικού σώματος να τιμωρεί συστηματικά όσους έχουν ασκήσει εξουσία, εναποθέτοντας ελπίδες σε διαρκώς νέους σωτήρες. Γι' αυτό ανέδειξε πιο πρόσφατα τον επιχειρηματία Σίλβιο Μπερλουσκόνι τη δεκαετία του 1990, γι' αυτό ανέδειξε πιο πρόσφατα το νεοεμφανιζόμενο Κίνημα 5 Αστέρων σε πρώτο κόμμα και γι' αυτό τώρα οι ελπίδες αλλαγής εναπο-

Κάποιοι ερμηνεύουν την πιθανή νίκη της Μελόνι ως απλό σύμπτωμα της τάσης των ψηφοφόρων να τιμωρούν συστηματικά όσους έχουν ασκήσει εξουσία.

τίθενται στο μόνο κόμμα που δεν συμμετείχε στην κυβέρνηση εθνικής ενότητας του Μάριο Ντράγκι.

Η αδιαφορία εκφράζεται και στα ποσοστά συμμετοχής στις κάλπες των ιταλικών εκλογών, που βρίσκονται σε διαρκή πτώση. Και εν μέσω αυτού του ωκεανού αδιαφορίας, οι Αδελφοί της Ιταλίας, το

κόμμα που διαδέχθηκε εκείνο που είχε διαδεχθεί τους επιγόνους του Μουσολίνι, έρχονται στην εξουσία.

Υπέρ του Μουσολίνι

Σε ένα διάσημο κλιπ από το 1996, η Τζόρτζια Μελόνι δήλωσε οπαδός του Ιταλού δικτάτορα: «Πιστεύω ότι έκανε πράγματα για την Ιταλία και αυτό είναι το σημαντικότερο», έλεγε. Η σημερινή Μελόνι δεν λέει πια τέτοια. «Είμαι η Τζόρτζια, μάνα, Ιταλίδα και χριστιανή», συστήνεται. Το υπ' αριθμόν 1 πρόβλημα που αναδεικνύει στο πρόγραμμά της, η υπογεννητικότητα, απασχολεί πράγματι μεγάλο μέρος της ιταλικής κοινωνίας. Με τις ισχύουσες τάσεις, η χώρα θα έχει χάσει 1,6 εκατ. κατοίκους έως το 2030 και ο πληθυσμός της

θα έχει μειωθεί σε 31 εκατ. κατοίκους το 2100, από 61 εκατ. σήμερα. Αυτό συμβαίνει παρότι αριθμός-ρεκόρ γιαιτρών στην Ιταλία αρνούνται να πραγματοποιήσουν αμβλώσεις για λόγους συνειδήσεως, καθώς η επιρροή της Καθολικής Εκκλησίας παραμένει έντονη στο ζήτημα αυτό. «Μας κατηγορούν ότι θέλουμε να απαγορεύσουμε τις αμβλώσεις», σημείωσε η Μελόνι σε πρόσφατη συγκέντρωσή της. «Όχι, θέλουμε να βοηθήσουμε τις γυναίκες που κάνουν αμβλώση παρά τη θέλησή τους». Στην πράξη, η πολιτική των περιοχών, στις οποίες κυβερνά το κόμμα της, δεν έχει καμία σχέση με βοήθεια, απλώς δυσχεραίνει την πρόσβαση στις αμβλώσεις.

Ο Γερμανός σχολιαστής Βόλ-

φγκανγκ Μίνχαου θεωρεί ότι θα ήταν λάθος για την Ευρωπαϊκή Ένωση να αντιδράσει υπερβολικά στην άνοδο της Μελόνι. «Δεν πρέπει να υποτιμήσουμε τη Μελόνι. Είναι λιγότερο παρορμητική από τον Ματέο Σαλβίνι, έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο εξόδου από το ευρώ και παράλληλων νομισμάτων. Δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται για τις λεπτομέρειες της δημοσιονομικής πολιτικής και θα αφήσει το υπουργείο Οικονομικών σε κάποιον ενήλικο. Δεν αναμένω δυσάρεστες δημοσιονομικές εκπλήξεις. Αλλά περιμένω ότι θα επαναδιαπραγματευτεί τους όρους του Ταμείου Ανάκαμψης και εκεί υπάρχει περιθώριο διαμάχης», γράφει.

REUTERS, LE MONDE, EUROINTELLIGENCE

Αννα Πρωτόπαπα, πρόεδρος και διευθύνουσα σύμβουλος της Mersana

Οι σταθμοί της

1964

Γεννιέται στη Λευκωσία.

1982

Ξεκινάει τις σπουδές στο Πρίνστον και στη συνέχεια στο MIT.

1993

Παντρεύεται τον χημικό μηχανικό Τομ Κίνι, που γνώρισε στο MIT.

1994

Γεννιέται ο γιος τους, Νικόλας. Θα αποκτήσουν και δύο κόρες, τη Σοφία και την Ελένη.

1997

Αρχίζει να εργάζεται για τη Millennium Pharmaceuticals, συμβάλλοντας στην άνοσή της.

2008

Η Millennium πωλείται στην ιαπωνική Takeda Pharmaceuticals, έναντι 8,8 δισ. δολαρίων.

2015

Αναλαμβάνει τη θέση της πρόεδρου και διευθύνουσας συμβούλου στη Mersana, που εστιάζει σε καινοτόμους θεραπειές για τον καρκίνο.

2022

Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Nuvalent Pharmaceuticals, που επίσης αναπτύσσει φάρμακα για τον καρκίνο.

Στον μααραθώνιο κατά του καρκίνου

Από την εισβολή του «Αττίλα» στην Κύπρο και τον ξεριζωμό έως την Αμερική και την καταξίωση στον κλάδο της βιοτεχνολογίας

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

«**Λίγοι** στον χώρο της βιοτεχνολογίας έχουν την πείρα της Αννας Πρωτόπαπα και το ταλέντο της να δίνει λύσεις σε σύνθετα προβλήματα. Πρέπει οπωσδήποτε να τη γνωρίσεις», μου είχε πει σε ανύποπτο χρόνο ο Στέλιος Παπαδόπουλος, πρόεδρος της Biogen και θεμελιωτής της βιοτεχνολογίας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Είδα την τύχη να τη συναντήσω το καλοκαίρι, στη Θεσσαλονίκη, και να διαπιστώσω πόσο δίκιο είχε.

Κατάγεται από την Κύπρο. Η μητέρα της ήταν το πρώτο κορίτσι από το χωριό της που φοίτησε στο γυμνάσιο – «γιατί τότε δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπήρχε μόνο στη Λευκωσία κι αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να αποχωριστεί την οικογένειά της και να φιλοξενηθεί σε κάποιο συγγενικό ή φιλικό σπίτι» – και συνέχισε τις σπουδές της στη Βρετανία. Ο πατέρας της σπούδασε χημικός επίσης σε βρετανικό πανεπιστήμιο. Θα μπορούσαν να έχουν μείνει στο εξωτερικό και να κάνουν εκεί καριέρα. Ομως, από αγάπη για την πατρίδα τους, επέστρεψαν στην Κύπρο, στα πατρογονικά τους εδάφη, στην περιοχή της Μόρφου, και αποφάσισαν να επενδύσουν στις αγροτικές καλλιέργειες.

Ο «Αττίλας» ανέτρεψε τα πάντα. «Με την τουρκική στρατιωτική εισβολή και κατοχή έχασαν το σπίτι, τη γη τους, όλα όσα με κόπο είχαν δημιουργήσει. Εμειναν μόνο τα κρέπ στις τράπεζες για τα δάνεια που είχαν πάρει», λέει η Αννα Πρωτόπαπα. «Ήμουν δέκα ετών και θυμάμαι την απόγνωση τους. Έπρεπε να ξεκινήσουν ξανά από το μηδέν. Μετακομίσαμε στη Λευκωσία, ο πατέρας μου έπιασε δουλειά ως καθηγητής Χημείας σε ιδιωτικό σχολείο και η μητέρα μου στο υπουργείο Παιδείας. Ομως τότε άλλαξε ο τρόπος που έβλεπαν τη ζωή στην Κύπρο και το δικό μας μέλλον, των τριών παιδιών τους, δηλαδή. «Αυτός ο τόπος είναι μικρός. Πρέπει να φύγεις, για να σπουδάσεις και να αποκτήσεις εφόδια, να γίνεις αυτάρκεις. Η μόρφωση είναι το μόνο πράγμα που δεν θα μπορέσει ποτέ κανείς να σου πάρει», μου είχε πει μια μέρα ο πατέρας μου...»

Οι μεγάλες φαρμακευτικές θεωρούν ότι η αγορά ενός φαρμάκου για τον καρκίνο των ωοθηκών είναι περιορισμένη κι έτσι δεν επενδύουν. Για εμάς, δεν γίνονται όλα για τα χρήματα...

Όταν επιστημονική γνώση και καινοτομία συνδυάζονται με το νοιάξιμο για τους ανθρώπους, τα αποτελέσματα είναι θαυμαστά.

«Σύντομα ξεκινάμε κλινικές μελέτες για άλλα δύο νέα φάρμακα, για τον καρκίνο του μαστού», λέει η κ. Πρωτόπαπα.

Πράγματι, τελειώνοντας το λύκειο η Αννα Πρωτόπαπα έφυγε για τις ΗΠΑ. Πήρε πτυχίο χημικού μηχανικού από το Πρίνστον και στη συνέχεια πήγε στο MIT για το διδακτορικό της. «Εκεί συνειδητοποίησα ότι αγαπούσα την έρευνα αλλά δεν ήμουν έτοιμη να της αφιερωθώ για τα υπόλοιπα χρόνια μου. Ήθελα πιο ανοιχτούς ορίζοντες. Έκανα μάστερ, εργάστηκα για λίγα χρόνια σε μεγάλες εταιρείες σε Ευρώπη και Ιαπωνία και επέστρεψα στην Αμερική για να σπουδάσω Διοίκηση Επιχειρήσεων στο Στάνφορντ. Είδα βρει τον τρόπο να συνδυάσω όλα όσα αγαπούσα».

Στα χρόνια που ακολούθησαν η Αννα Πρωτόπαπα έχει καταφέρει να διαγράψει μια αξιοθαύμαστη πορεία. Το 1997 ανέλαβε κομβικό ρόλο στη Millennium Pharmaceutical, μια startup βιοτεχνολογίας που ανέπτυσε

πρωτοποριακές θεραπείες για τον καρκίνο, αξιοποιώντας την αλματώδη πρόοδο της Γονιδιωματικής Ιατρικής. «Ανέλαβα τη στρατηγική και επιχειρηματική ανάπτυξη της μέσω συνεργασιών και συγχωνεύσεων με άλλες φαρμακευτικές εταιρείες. Μέσα σε λίγα χρόνια η εταιρεία έγινε ταγός στον χώρο, βγάζοντας μάλιστα στην αγορά το πρώτο φάρμακο για το πολλαπλό μυέλωμα».

Το 2008 η Millennium πωλήθηκε στην Takeda, τη μεγαλύτερη φαρμακευτική της Ιαπωνίας, και ο νέος ιδιοκτήτης ζήτησε από την κ. Πρωτόπαπα να γίνει μέλος του διοικητικού συμβουλίου της. «Με αυτόν τον ρόλο συνέβαλα στο να αποκτήσει η εταιρεία διεθνή παρουσία και κίνητρο να κτίσω ομάδες, να εμπνέω νέους ανθρώπους, να τους στηρίζω και να τους καθοδηγώ ως μέντορας».

– Είναι ισχυρή η ελληνική κοινότητα στη διεθνή βιοτεχνολογία;

– Ο ρόλος του μέντορα είναι επίσης σημαντικό κομμάτι της δουλειάς σας;

– Πόσο επηρέασε η πανδημία τη φαρμακευτική βιομηχανία;

– Ναι, αναμφίβολα. Ο Στέλιος Παπαδόπουλος ήταν και παραμένει ο καθοριστικός παράγοντας γι' αυτό. Μας αποκαλούν «The Greek Mafia»! (Γελάει) Με τρυφερότητα, όμως, όχι για να μας κατηγορήσουν. Εννοούν ότι ο ελληνοισμός είναι δεσμός ισχυρός για εμάς, ο ένας πάντα υποστηρίζει τον άλλον.

– Πώς φαντάζεστε το μέλλον της Mersana;

Διεθνώς, μας αποκαλούν τρυφερά «The Greek Mafia»

– Τι βρήκατε στην Αμερική που σας κράτησε εκεί;

– Αγαπώ την επιστήμη, αλλά και τον τρόπο που μπορούμε να της δώσουμε ακόμη μεγαλύτερη αξία, μετουσιώνοντάς τη σε κάτι απτό, χρήσιμο για τους ανθρώπους. Αυτό μου πρόσφερε η βιοτεχνολογία στις ΗΠΑ. Το να στέκεσαι δίπλα στους ασθενείς που δίνουν μάχη για τη ζωή τους δίνει νόημα και στη δική σου ζωή, σε προσγειώνει σε όσα έχουν πραγματική αξία, σε κάνει ολοένα πιο δυνατό.

– Ποια προσόντα πρέπει να έχει κανείς για να τον προσλάβετε στην εταιρεία σας;

– Σίγουρα παίζουμε ρόλο οι σπουδές και η εμπειρία, αλλά το πνεύμα συνεργασίας και η έλλειψη ανταγωνισμού και αλαζονείας είναι εκ των ων ουκ άνευ. Η ανάπτυξη νέων φαρμάκων είναι το πιο πολύπλοκο και απαιτητικό ομαδικό σπορ. Πρέπει να δεις καθαρά από πάνω πολλές διαφορετικές προοπτικές, να ανταλλάσσεις διαρκώς ιδέες με τους συνεργάτες σου, να λύνετε προβλήματα μαζί.

– Πόσο επηρέασε η πανδημία τη φαρμακευτική βιομηχανία;

– Πώς φαντάζεστε το μέλλον της Mersana;

– Πόσο επηρέασε η πανδημία τη φαρμακευτική βιομηχανία;

– Πώς φαντάζεστε το μέλλον της Mersana;

κή αγωγή που χρησιμοποιείται. Έτσι, τα ποσοστά επιβίωσης είναι χαμηλά: είναι η πρώτη αιτία θανάτου από γυναικολογική κακοήθεια. Τέλος, οι μεγάλες φαρμακευτικές θεωρούν ότι η αγορά ενός φαρμάκου για τον καρκίνο των ωοθηκών είναι περιορισμένη κι έτσι δεν επενδύουν», εξηγεί η Αννα Πρωτόπαπα, και δεν μπορεί παρά να τη ρωτήσω: Γιατί, λοιπόν, η δική της εταιρεία επενδύει σε κάτι που έχει τόσο ρίσκο και ίσως δεν της αποφέρει κέρδη;

«Αυτή είναι η διαφορά της βιοτεχνολογίας από αυτό που στην Αμερική λέμε «Big Pharma», τις μεγάλες φαρμακευτικές. Δεν γίνονται όλα για τα χρήματα. Για εμάς ο ασθενής και η επιβίωσή του είναι πάνω απ' όλα. Πείτε μας ρομαντικούς, ίσως και αφελείς, αλλά έτσι σκεφτόμαστε, έτσι αισθανόμαστε, μ' αυτό το κίνητρο αποφασίζουμε καθετί...»

Η συνάντηση

Πήραμε μαζί πρωινό στο roof garden του ξενοδοχείου Electra Palace, με θέα στην πλατεία Αριστοτέλους και στον Θερμαϊκό. «Αχ, πόσο βραίοι είναι ο ελληνικός καφές!», είπε η Αννα Πρωτόπαπα με την πρώτη γουλιά. Μιλήσαμε για τον Καναδό σύζυγό της, τον οποίο γνώρισε στο MIT, και τα τρία παιδιά τους, που θεωρούν τον εαυτό τους κομμάτι του ελληνοισμού. Καριέρα και οικογένεια, απαιτητική εξίσωση... «Πράγματι, είναι δύσκολο, ειδικά αν είσαι παραδοσιακή Ελληνίδα μάνα, όπως εγώ! (Γελάει) Αλλά πάντα θυμάμαι αυτό που μου έλεγε η μητέρα μου: «Κάθε φορά που βρίσκεσαι μπροστά σου ένα εμπόδιο, να σκέφτεσαι μόνο πώς θα το ξεπεράσεις. Μην αφήνεις τα εμπόδια και τα όρια που σου θέτουν οι άλλοι να σε καθορίζουν. Ούτε να σε σταματούν». Με αυτή τη συμβουλή πορεύομαι».

Ο ορισμός της επιτυχίας

«**ΕΣΤΟΝ ΤΕΛΙΚΟ** απολογισμός μου, όταν θα αποσυρθώ, δεν θα βαρύνουν τόσο οι επιτυχίες (αγορές, συγχωνεύσεις, κέρδη) αλλά διαφορετικοί είδους επιτεύγματα: πόσων ανθρώπων η ζωή θα έχει αλλάξει προς το καλύτερο χάρη και στη δική μου συμβολή. Αυτό το έμαθα μέσα από το πώς λειτουργεί η ίδια η βιοτεχνολογία. Δεν ξέρεις αν ένα πείραμα θα ευοδωθεί, ποιο φάρμακο θα δουλέψει και ποιο όχι. Σημασία έχει το λιθαράκι που βάζεις στην ομαδική προσπάθεια. Στους συνεργάτες μου αναφέρω συχνά την «Ιθάκη» του Καβάφη – Να εύχεσαι να 'ναι μακρύς ο δρόμος, γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις...».

Οι εντυπώσεις με την πρώτη ματιά

Λίγοι περίμεναν την Πάφο fc στην κορυφή και την ΑΕΛ χωρίς νίκη στις πρώτες 4 αγωνιστικές

Του ΠΑΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Αν μπορούσαμε να παρομοιάσουμε το πρωτάθλημα των 26 αγωνιστικών μέχρι την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης με μαραθώνιο σε Ολυμπιακούς αγώνες (42,195 χιλιόμετρα), τότε περίπου, έχουμε διανύσει μόλις τα πρώτα 6.500 μέτρα, μετά την 4η αγωνιστική.

Κοίτα να δεις που η Πάφος fc είναι στην κορυφή. Είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της που μετά την 4η αγωνιστική είναι στην πρώτη θέση και μόνο τυχαία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Αν μπορείει και φύγει με το διπλό και από το Τσίρειο την επόμενη αγωνιστική απέναντι στον Απόλλωνα ίσως χρειαστεί να διαφοροποιήσουμε τα σημερινά γραφόμενά μας. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα ισχύσει το ίδιο σε περίπτωση που πηχθεί. Είναι μια αθλητική ομάδα και το έχει αποδείξει με την απόδοση και τα αποτελέσματά της στα ντέρμπι που προηγήθηκαν με ΑΠΟΕΛ και ΑΕΚ. Εάν θα πρέπει από το πρώτο δείγμα πρωταθλήματος να επιλέξουμε μία και μόνο ομάδα που έχει δώσει διαπιστευτήρια για την προοπτική της, αυτή είναι η Πάφος fc.

Από την άλλη, η ομάδα που έχει απογοητεύσει βάσει των ενδόσεων της, έμφυχο δυναμικό και φιλοδοξιών είναι η ΑΕΛ. Λες και έχει σκοντάψει στην εκκίνηση και όχι μόνο έχασε την επαφή της από τις προπορευόμενες ομάδες αλλά έμεινε στην ουρά της κούρσας. Σε αυτό το διάστημα έχοντας αγωνιστεί με Άρν, Ένωσιν, και Δόξα εντός έδρας και με Ολυμπιακό εκτός έδρας τότε ο ένας κερδοσιμότερος βαθμός προκαλεί κατάθλιψη στις τάξεις των οπαδών της. Προφανώς, γι' αυτό το λόγο και ο Ανδρέας Σοφοκλέους τα έχει αλλάξει όλα ή σχεδόν όλα. Διότι να μην έφυγαν οι τεχνικοί διευθυντές, προπονητές και συνεργάτες τους αλλά όχι και παίκτες. Στις επόμενες 4-5 αγωνιστικές θα διαπιστωθεί ποιο ήταν ή είναι τελικά το πρόβλημα. Αν ήταν θέμα επιλογών παικτών ή ανικανότητας του προπονητή. Αν πρόκειται συνδυασμός των δύο τότε θα χρειαστεί να περιμένουμε τη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου για διόρθωση μέρους του προβλήματος. Η ΑΕΛ στη θεωρία είχε το πιο εύκολο πρόγραμμα συνυπολογίζοντας ως ντέρμπι τα παιχνίδια μεταξύ των πρώτων οκτώ του περσιού πρωταθλήματος. Ουσιαστικά έχει δώσει μόνο ένα τέτοιο παιχνίδι απέναντι στον Άρν.

Τα ντέρμπι

Το ίδιο και η Ανόρθωση στα πρώτα τέσσερα ματς αντιμετώπισε μόνο το ΑΠΟΕΛ στην έδρα της και ίσως πολλοί να περίμεναν ό τι θα μπορούσε να ξεκινήσει με 12 βαθμούς ή τουλάχιστον 10, όπως ο Απόλλωνας (μόνο την Ομόνοια αντιμετώπισε από την πρώτη οκτάδα), που μετρά δέκα βαθμούς, σε αντίθεση με την ομάδα της Αιμωκώστου που είναι στους επτά. Η Πάφος μέτρησε δυνάμεις με ΑΠΟΕΛ και ΑΕΚ και είναι στους δέκα. Επίσης δύο αγώνες με την πρώτη οκτάδα έδωσε ο

Η Πάφος μετά από 4 αγώνες είναι στην πρώτη θέση της βαθμολογίας και αυτό μόνο τυχαίο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί.

Απόλλωνας, Ομόνοια και ΑΠΟΕΛ δεν πάτησαν το γκάτζι στο τέρμα, αφού για διαφορούς λόγους δεν αξιοποιήθηκε ακόμη όλο το έμφυχο δυναμικό τους.

Άρνς που έπαιξε με ΑΕΛ και ΑΠΟΕΛ, η Ομόνοια που αντιμετώπισε ΑΕΚ και Απόλλωνα και η ΑΕΚ που πάλεψε εκτός έδρας με Ομόνοια και Πάφο.

Το δυσκολότερο πρόγραμμα το έβγαλε ο ΑΠΟΕΛ. Με εξαίρεση τον αγώνα με τον Ολυμπιακό, αντιμετώπισε Πάφο, Ανόρθωση και Άρν. Οι επτά βαθμοί, έστω και αν τα τρία ήταν εντός έδρας, μοιάζουν να έχουν, στην παρούσα φάση, μεγαλύτερη αξία από τους επτά της Ανόρθωσης η οποία στο επόμενο διάστημα θα αγωνιστεί εκτός έδρας με την ΑΕΚ και εντός έδρας με τον Απόλλωνα.

Αδύναμος κρίκος

Στην παρούσα φάση μοιάζει δύσκολο να προσδιορίσουμε την προοπτική κάποιων ομάδων, και ακόμη δυσκολότερο να διακρίνουμε την ποιότητα νικήτριων ομάδων όπως είναι η Καρμιώτισσα και η Ακρίτας. Από τις ιστορικές ομάδες αυτό που ακνοφαίνεται, στην αρχή, αρχί του μαραθωνίου, είναι πως ο Ολυμπιακός μοιάζει με τον πιο αδύναμο κρίκο.

Η Ένωσιν δείχνει πως όποια ομάδα δεν έχει καλή απόδοση απέναντι της κινδυνεύει να χάσει βαθμούς.

Η Νέα Σαλαμίνα στην έδρα της θα χτυπήσει όλα τα παιχνίδια και μάλλον θα είναι το δυνατό της όπλο. Είναι καλά οργανωμένη ομάδα με καλή ισορροπία στις γραμμές της.

Η Δόξα φαίνεται να είναι πολύ γρήγορη ομάδα και ίσως με αντιπαλους που θα έχουν τον τίτλο του φαβορί να έχει καλύτερες αποδόσεις, παρά με ομάδες κοντά στα κυβικά της σε ποιότητα. Από τους «μικρούς» δείχνει να έχει και το περισσότερο ταλέντο.

Δεν πάτησαν... γκάτζι

Στην πρώτη συστάδα αγώνων είναι μερικές ομάδες που δεν πάτησαν ακόμη το γκάτζι στο τέρμα. Για διαφορούς λόγους δεν αξιοποιήθηκε όλο το έμφυχο δυναμικό τους στους αγώνες πρωταθλήματος.

Πρώτα απ' όλα ο πρωταθλητής Απόλλωνας, που εδώ και χρόνια ταλαιπωρείται από πολλούς τραυματισμούς. Λόγω επίσης συμμετοχής του στο Κόνφερνς Λιγκ δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ποια είναι η καλύτερη του ενδεκάδα και πόσο θα ανέβει η απόδοσή του.

Είναι επίσης ο ΑΠΟΕΛ που δεν έχει βάλει όλους τους ποδοσφαιριστές στο γήπεδο έτσι ώστε να υπολογίσουμε το ταβάνι του. Η αναφορά έγκειται στον Τάσο Δώνη που μόλις πρόλαβε να πάρει τα πρώτα του λεπτά στο τελευταίο παιχνίδι με τον Ολυμπιακό, στον ανέτοιμο Μπλουμ, στον επίσης ανέτοιμο Κβιλτιάια, και τον τραυματία Ντβάλι.

Ακόμη και η Ομόνοια επειδή είναι υποχρεωμένη να σκονοβατεί μεταξύ Γιουρόπα Λιγκ και πρωταθλήματος

και συχνών αλλαγών στη διάταξη της, δεν έχουμε ακόμη σχηματίσει ισχυρή άποψη για το τι μπορεί να δώσει η θεωρητικά καλή της ενδεκάδα. Δηλαδή τον Αναρριφάρντ σε καλύτερο επίπεδο φυσικής κατάστασης στην κορυφή, τον Μπρούνο Φελλίπε και τον αφορμάριστο ακόμη Λοϊζού στα άκρα, και τον Μπεζζούς (ή τον Παπουλή) πίσω τους και μαζί του στο κέντρο οι Κασάμα και Μπισσιρού ή και ο εξαιρετικός φέτος Χάμπος Χαράλαμπος. Κι ακόμη τον επιθετικό Χούπερ δεν τον είδαμε.

Πέραν των τριών προαναφερμένων ομάδων είναι και η ΑΕΛ στην οποία ο νέος προπονητής Τς Τσέντομιο Γιανέφσκι, αναμένει την άνοδο του Κατσανίκιλις που στο τελευταίο παιχνίδι με τη Δόξα μπήκε αλλαγή στα τελευταία λεπτά. Περιμένει επίσης την επιστροφή των τραυματισμένων Μεντόγεβιτς και Σάντος που μπορούν να ανεβάσουν την ποιότητα της ομάδας του.

Το παζλ της διαφοράς

Τον ποδοσφαιριστή που ίσως κολάσει σαν το τελευταίο κομμάτι του παζλ περιμένουν και άλλες ομάδες για να μπορέσουν να ανεβάσουν την απόδοσή τους στη συνέχεια του πρωταθλήματος. Τέτοιοι παίκτες είναι ο Χριστοδουλόπουλος στην Ανόρθωση και ο Στεπίνσκι στον Άρν. Όλες οι ομάδες αισιοδοξούν ότι μπορούν να ανεβάσουν την απόδοσή τους, όχι με ένα ή περισσότερους παίκτες αλλά με εξέλιξη της ομάδας τους μέσα από τα παιχνίδια. Με τη βελτίωση της ομοιογένειας και της αφοσίωσης στο πλάνο του προπονητή.

Γηπεδικά σήριαλ: Η Ομόνοια ζητά ξανά το Μακάριο στάδιο. Από σήριαλ γηπεδικά το τριφύλλι έχει την πρωτιά. Από το Μάρτιο του 2019 το βιολί του Μακαρείου αλλά και του αθλητικού κέντρου «Ηλίας Πούλλος» συνεχίζεται.

Αίσχη στο φούτσαλ: Νέα ρεζιλικά αυτήν τη φορά στο ματς του Σούπερ Καπ στο φούτσαλ. Οπαδοί του ΑΠΟΕΛ τα... έσπασαν στο «Τάσος Παπαδόπουλος Ελευθερία» τραυματίζοντας τον αθλητικό συντάκτη Ανδρέα Κακούλη και έναν αστυνομικό. Εννοείται ότι πρέπει να αποδοθεί δικαιοσύνη. Υπάρχει όμως κανείς σοβαρός άνθρωπος που πιστεύει ότι θα εντοπιστούν οι αδικπραγήσαντες, θα οδηγηθούν στο δικαστήριο και θα καταδικαστούν;

ΑΠΟΨΕΙΣ

Δεν είναι πάντα Κυριακή

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Έστω και αν λίγα άρθρα γράφθηκαν εκ μέρους μερικών δημοσιογράφων, ανακοινώσεις εκδόθηκαν και κοινοποιήθηκαν, δηλώσεις στη δημοσιότητα έγιναν σχετικά με την υποτιθέμενη ετοιμότητα της Πολιτείας να καταπατήσει την βία... και η μάχη κατά των τραμπούκων ολοκληρώθηκε.

Κάπως έτσι λειτουργεί το πράγμα. Αυτός είναι ο τρόπος μέσα από τον οποίο ασχολούμαστε με τα σοβαρά θέματα όπως είναι η βία στον αθλητισμό και την κοινωνία γενικότερα. Μερικά των ΜΜΕ κατακεραυνώνουν τους τραμπούκους, οι ομάδες, σωματεία ή εταιρείες διατηρούν τους τύπους εκδίδοντας ανακοινώσεις που συνήθως ξεκινούν με το ρήμα «καταδικάζω» και οι εμπλεκόμενοι με πρώτη και κύρια την αστυνομία δια του εκπροσώπου της, δηλώνουν την ετοιμότητα της για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, αφού αρχικά παραθέσει τις αστείες ως επί το πλείστον δικαιολογίες της για τα γεγονότα.

Συνήθως η πιο πάνω διαδικασία διαρκεί μια με δύο μέρες, έως ότου καταλαγιάσει ο σαματάς και επιστρέψουν όλοι στις φωλιές τους. Κανείς δεν θα μιλήσει για τα πραγματικά προβλήματα, κανείς δεν θα περιγράψει το φαινόμενο και κανείς δεν θα υποδείξει τους πραγματικούς ενόχους. Το πρόβλημα της βίας στα γήπεδα είναι εκατό τοις εκατό πολυδιάστατο και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί. Από την άλλη, όμως, θα πρέπει σιγά, σιγά να ονοματίζουμε πράγματα και καταστάσεις διαφορετικά η όποια ενέργεια ή παρέμβαση μας θα παραμείνει στα επίπεδα της γραφικότητας.

Δεν μπορεί να αναφερόμαστε για τη βία στα γήπεδα και να μην μιλούμε για την ανεπάρκεια της αστυνομικής δύναμης. Δεν μπορούμε να επικεντρωθούμε στη συζήτηση κατά της βίας στα γήπεδα και να εμπλέκουμε τη συνεργασία διοικήσεων και οργανωμένων και την προστασία που παρέχουν οι πρώτοι. Δεν μπορεί στην προσπάθειά μας να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο να αγνοούμε την παρουσία ακροδεξιών στοιχείων εντός των οπαδών ανά το νησί, που ολόένα και αυξάνονται, ενισχύονται και οργανώνονται αλά στρατιωτικά.

Δεν μπορούμε να αναφερόμαστε για τη βία στα γήπεδα και να μην αναφερόμαστε στην παντελή απουσία, αδυναμία, ανεπάρκεια, απάθεια που χαρακτηρίζει τις Ομοσπονδίες και τους ανθρώπους που ηγούνται ο' αυτές. Φτάνει πια με την ατολμία, με την ανικανότητα, τη διαφθορά και την υποκρισία τούτης της κοινωνίας. Δεν μπορεί και δεν είναι πάντοτε Κυριακή, όπως κάποιοι επιθυμούν να είναι παραμένοντας στάσιμοι στο βούρκο που βολέυτηκαν.

Μια συνέλευση δεν φέρνει την άνοιξη

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΤΗ

Οδεύουμε, λοιπόν, όπως όλα δείχνουν, σε μία ακόμη γενική συνέλευση με θέμα τη διαίτησία. Το πιο πιθανό, είναι τις επόμενες μέρες, μέχρι τη διεξαγωγή της συνέλευσης, αλλά και κατά τη διάρκεια της, να μετρηθούν συμμάχιες και αντίπαλα στρατόπεδα μεταξύ των ομάδων, ως προς την Επιτροπή Διαίτησίας, τον πρόεδρό της, τους χειρισμούς και τις αποφάσεις τους. Απόλυτα θεμιτό και δημοκρατικό, αλλού, ωστόσο, είναι το πρόβλημα. Γιατί το πιο πιθανό είναι να προκύψουν διαφορετικές απόψεις επηρεασμένες από το τι θεωρείται προς το συμφέρον της κάθε ομάδας και αναλόγως της περιόδου.

Ανταποκρίνεται ή όχι στις προσδοκίες και στις απαιτήσεις ο κύριος Μάτζιτς; Χαρακτηρίζονται οι όποιες αποφάσεις του τα τελευταία χρόνια από τα ίδια κριτήρια ή παρουσιάζουν ανομοιομορφία. Αξιολογεί σωστά και με τον ίδιο τρόπο τους διαίτητες, αναβαθμίζει ή υποβαθμίζει με γνώμονα μόνο την απόδοση των διαίτητων και όχι το όνομά τους; Από παράγοντες ομάδων, μας είπε ότι παρεμβάσεις δεν δέχεται, από παράγοντες της ΚΟΠ αλλάζει η τακτική του;

Αυτά θα έπρεπε να μας απασχολούν, αυτά θα έπρεπε να αξιολογήσουν όλοι όσοι έχουν λόγο και ρόλο στα θέματα διαίτησίας. Αντί αυτού και με βάση την εμπειρία τόσο προηγούμενων χρόνων, όσο και φέτος, άλλα μπαίνουν μπροστά και επηρεάζουν. Γιατί τώρα αντιδράσεις, συζητήσεις, αιτήματα ή συνελεύσεις και όχι πέροι ή κάποιες άλλες φορές; Γιατί τώρα που φωνάζουν αυτοί και όχι πριν που φωνάζαμε εμείς; Γιατί να παρθούν τώρα κάποιες αποφάσεις, προς δικαίωση αυτών που τώρα αντέδρασαν και όχι πριν ή μετά, όταν στη θέση τους βρέθηκαν ή θα βρεθούν άλλες ομάδες;

Εδώ λοιπόν εστιάζεται το μεγαλύτερο πρόβλημα. Στην έλλειψη θέλησης και βούλησης απ' όλους, για ένα πρόβλημα το οποίο κατά καιρούς όλους έχει επηρεάσει. Υπάρχει κανείς, από πλευράς των σωματείων που διαφωνεί ότι η κυπριακή διαίτησία έχει πρόβλημα και όχι μόνο φέτος; Πιστέ, ωστόσο, δεν πρόκειται για κοινή προσπάθεια, όλων των ομάδων, να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα.

Λογικά κάτι ανάλογο αναμένεται να προκύψει και τώρα. Μακάρι οι θέσεις, οι απόψεις και προτάσεις αν προκύψουν, να χαρακτηρίζονται από διάθεση και πραγματική θέληση για εξεύρεση λύσεων και όχι απλά στη λογική του τι συμφέρει τώρα στον κάθε ένα ή της... εκδικησίας για μια ανάλογη προσπάθεια δεν έγινε σε προηγούμενες περιόδους. Μακάρι, αλλά η εμπειρία πολλών τελευταίων χρόνων δεν αφήνει και μεγάλα περιθώρια αισιοδοξίας...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Παρεμβάσεις: Ήταν ξεκάθαρος ο Μίλοραντ Μάτζιτς, πως όσο οι ομάδες και οι παράγοντες προσπαθούν να παρέμβουν στο έργο του, τόσο αποφασισμένος είναι να μην ικανοποιεί τα αιτήματά τους. Θα έπρεπε, ωστόσο, να μας εξηγήσει το πώς η απόφασή του να υποβαθμίσει πέροι τέσσερις διαίτητες, συνέπεσε με ανάλογο αίτημα από αξιωματικό της ΚΟΠ. Γιατί η χρονική περίοδος που πάρθηκε η συγκεκριμένη απόφαση, κάθε άλλο παρά Χριστούγεννα και Άγιο Βασίλη θυμίζει...

Ορισμοί: Σαφώς και δεν είναι εφικτό να ορίζονται ξένοι διαίτητες σε όλους τους αγώνες. Από την άλλη, όμως, αποδεκτό δεν μπορεί να αποτελεί ένας μόνο ξένος βαρυστάς σε εφτά αγώνες, ακόμη και χωρίς το κλασικό

ντέρμπι στο πρόγραμμα, γιατί παιγνίδια ψηλού βαθμού δυσκολίας πάντα θα υπάρχουν. Ως προς τον χαρακτηρισμό του αγώνα - ντέρμπι καλά κάνει ο κύριος Μάτζιτς και η ΕΔ να αντιληφθούν πως τα δεδομένα στο κυπριακό ποδόσφαιρο άλλαξαν και οι παραδοσιακές δυνάμεις δεν παίζουν πλέον μόνες τους...

Μοναδικότητα και VAR: Είμαστε ενδοχόμενος η μόνη χώρα στον κόσμο που η χρήση του VAR δυσκόλεψε τα πράγματα στο θέμα της διαίτησίας αντί να τα ευκολύνει. Όποιοι διαφωνεί, απλώς κλείνει τα μάτια, μπροστά στην πραγματικότητα.

Δηλώσεις παραγόντων: Το πρόβλημα της διαίτησίας δεν θα λυθεί ποτέ γιατί πέραν των λαθών των διαί-

τητών που είναι αναπόφευκτα, φροντίζουν να διατηρούν το θέμα τα σωματεία με εμπρηστικές και κενών περιεχομένου δηλώσεις. Είτε από έλλειψη παιδείας ή γνώσεων είτε για να να χρησιμοποιούν με κουτοπονηριά σαν άλλοθι για τα δικά τους στραβιά, είτε για να πείσουν έτσι ώστε να έχουν εύνοια την επόμενη φορά.

Επιπολαιότητα: Ακόμη προσπαθώ να καταλάβω γιατί ο Απόλλωνας διέγραψε το Χάρη Μαυρία. Που ήταν από τους καλύτερους δεξιούς μπακ του πρωταθλήματος και ο καλύτερος παίκτης του Απόλλωνα στα πλέι οφ. Τον επανένταξε βέβαια, αλλά η επιπολαιότητα, παρέμεινε. Μια δικαιολογία που δόθηκε είναι ότι είχε τραυματισμούς. Ούτε ως ανέκδοτο.

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
1,50%

Χ.Α.
-4,55%

Dow Jones

-4,31%

Nasdaq

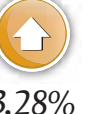
-5,38%

Nikkei

-2,39%

Dax

3,28%

FTSE 100

-1,62%

ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΝΤ

Να στηριχθούν οι ευάλωτοι πολίτες σε όλο τον πλανήτη
Σελ. 10

Πετρέλαιο

-2,14%

€/€

-1,92%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

«Χρυσός» ο Ιούλιος με ρεκόρ εισπράξεων

Ο καλύτερος Ιούλιος στην ιστορία ήταν ο φετινός για τον ελληνικό τουρισμό. Οι εισπράξεις διαμορφώθηκαν στα 3,72 δισ. Πρόκειται για ποσό υψηλότερο κατά 0,56% σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2019, όταν ο ελληνικός τουρισμός είχε καταγράψει ρεκόρ εισπράξεων και αφίξεων. Σελ. 6

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Πωλητήριο σε ATM εκτός υποκαταστημάτων

Την πώληση ATM που βρίσκονται εκτός των υποκαταστημάτων, δηλαδή σε εμπορικά κέντρα, σούπερ μάρκετ, νοσοκομεία και απομακρυσμένες περιοχές, εξετάζουν οι τράπεζες στην Ελλάδα για μείωση του λειτουργικού κόστους. Το κόστος συντήρησης, ανεφοδιασμού και ασφάλειας είναι υψηλό. Σελ. 7

ΛΟΓΩ ΧΑΜΗΛΩΝ ΤΙΜΩΝ

Μαγνήτης για ξένους οι επαύλειες στην Ελλάδα

Δέλεαρ για ξένους αγοραστές πολυτελών κατοικιών αποτελούν οι χαμηλές τιμές που επικρατούν στην ελληνική αγορά, συγκριτικά με άλλες χώρες της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου. Πιο έντονο το ενδιαφέρον για αγορά κατοικιών σε νησιά, όπως οι Κυκλάδες, η Κρήτη και η Κέρκυρα. Σελ. 12

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,76%	0,25%
Γερμανία	1,96%	0,20%
Γαλλία	2,60%	0,29%
Ιταλία	4,15%	0,11%
Ισπανία	3,07%	0,16%
Ιρλανδία	2,60%	0,29%
Ελλάδα	4,46%	0,24%
Ην. Βασίλειο	3,49%	0,33%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB	Σταθερή
Fitch	BBB-	Σταθερή
Moody's	Ba1	Θετική
S&P	BBB	Σταθερή

Δεν φοβούνται νέα ΜΕΔ οι τράπεζες

Αναμένουν καλύτερη εικόνα στο περιβάλλον, παρά τις εκτιμήσεις του SSM για «δύσκολο χειμώνα»

Σε μείωση των προβλέψεών τους αναφορικά με το δανεισμό προχωρούν οι κυπριακές τράπεζες, παρά τις εκτιμήσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού για επερχόμενη ύφεση. Και ενώ οι επόπτες κάνουν λόγο για «δύσκολο χειμώνα» και καλούν τα

τραπεζικά ιδρύματα να αναθεωρήσουν τις κεφαλαιακές τους προβλέψεις, βλέπουμε στα εξαμηνιαία οικονομικά τους αποτελέσματα Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα να αναμένουν καλύτερη εικόνα από αυτήν που ανέμεναν το 2021 και δεν φαι-

νεται να ανησυχούν από ενδεχόμενη αύξηση των κόκκινων δανείων. Σε μια υπερδανεισμένη οικονομία όπως της Κύπρου, μεγάλο μέρος του εισοδήματος των νοικοκυριών απορροφάται από δάνεια, τα οποία καλούνται οι καταναλωτές να κάνουν, με

κίνδυνο να πλιττεται η ικανότητα αποπληρώμης. Ωστόσο, οι δύο τράπεζες δεν φαίνεται να ανησυχούν από πιθανή αδυναμία των καταναλωτών να ανταποκριθούν στις πληρωμές των δόσεών τους. Η Κεντρική Τράπεζα επισημαίνει ότι οι συνέπειες

του Ρωσο-ουκρανικού πολέμου δεν έχουν διαφανεί σε σημαντικό βαθμό στα μέχρι τώρα στοιχεία της οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο, αλλά αναμένεται να διαφανούν εντονότερα κατά το δεύτερο μισό του 2022 και το 2023. Σελ. 3

Ευρωπαϊκές βιομηχανίες μεταναστεύουν στις ΗΠΑ

Με τις τιμές ενέργειας να έχουν εκτοξευθεί, οι βιομηχανίες χάλυβα, λιπάσματος και άλλοι παράγοντες που ενισχύουν την οικονομική δραστηριότητα της Γηραιάς Ηπείρου μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους στις ΗΠΑ, όπου οι τιμές ενέργειας είναι σταθερότερες και υπάρχει γενναϊόδωρη κυβερνητική στήριξη. Η Pandora με βάση τη Δανία και η γερμανική Volkswagen ανακοίνωσαν επέκταση στις ΗΠΑ, ενώ η Tesla ανέστειλε τα σχέδια για κατασκευή μπαταριών στη Γερμανία προκειμένου να διερευνηθεί εάν εμπίπτει στο πρόγραμμα φοροαπαλλαγών στις ΗΠΑ. Σελ. 10

Ιδιωτικοποίηση ΧΑΚ θα φέρει νέα κεφάλαια

Συνέντευξη Γ. Θεοχαρίδη

Μέσω της αποκρικοποίησης του Χρηματιστηρίου, θα δημιουργηθεί αποτελεσματική αγορά, ώστε οι εταιρείες να μπορούν να αντλούν κεφάλαια, εκτιμά ο πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Γιώργος Θεοχαρίδης. Χαρακτηρίζει μια από τις μεγάλες προκλήσεις τη ρυθμιστική τεχνολογία και αναφέρεται στις προσπάθειες για εδραίωση της Κύπρου ως χώρας επιλογής για εγκατάσταση Επενδυτικών Ταμείων. Σελ. 4

Από αγορές της Ε.Ε το 40% των αφίξεων

Τι δηλώνει ο υφυπ. Τουρισμού

Αύξηση 22% σε σχέση με το 2019 σημειώνουν οι αφίξεις από προορισμούς της ΕΕ. Το σύνολο των αφίξεων από ευρωπαϊκές αγορές ανήλθε στο +40%, σε σχέση με το 25% που βρισκόταν το 2019. Διπλασιάστηκαν οι αφίξεις από τη Γαλλία. Διπλώσεις του υφυπουργού Τουρισμού και για τις προοπτικές του 2023. Σελ. 3

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΤΖΟΝ ΦΟΛΕΪ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Το ρίσκο της Fed, απειλή για τον Μπάιντεν

Η Fed έχει ορίσει το τιμήμα της τιθάσευσης του πληθωρισμού ως εξής: κάποια χρόνια χαμηλές ανάπτυξης και κάποια εκατομμύρια ανθρώποι χωρίς δουλειά. Εάν χρειάζονται όλα αυτά για να χτυπήσει τις αυξανόμενες τιμές, πρέπει η ίδια να είναι έτοιμη να αναλάβει το κόστος, κυρίως επειδή, στην περίπτωση που ο Τζερόμ Πάουελ κάνει λάθος, θα μεταθеси το πρόβλημα στον πρόεδρο των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν.

Η κεντρική τράπεζα αύξησε τα επιτόκια την Τετάρτη κατά 75 μονάδες βάσης, ενώ τόνισε πως θα μπορούσαν να φθάσουν ακόμη υψηλότερα απ' ό,τι ανέμεναν οι επενδυτές. Η Fed εκτιμά τώρα

ότι το βασικό της επιτόκιο μπορεί να ανέλθει στο 4,6% το 2023, ενώ, σύμφωνα με τη Fed της Ατλάντας, οι επενδυτές στοιχημάτιζαν ότι αυτό μπορεί να φτάσει στο 4,4%. Η ανεργία μπορεί να χτυπήσει στο 4,4%, γεγονός που σημαίνει πως 1,3 εκατ. άτομα θα μείνουν χωρίς δουλειά.

Για την ώρα, η Fed θεωρεί πως μπορεί να το διαχειριστεί αυτό χωρίς να υπάρξει μια σκληρή προσγειώση. Ενώ η ανάπτυξη του ΑΕΠ μπορεί να συρρικνωθεί στο 0,2% αυτό το τρίμηνο και 1,2% σε ένα χρόνο από τώρα, όσοι ρυθμίζουν τα επιτόκια θεωρούν ότι τα πράγματα «θα βρουν ξανά τον δρόμο τους» έως το τέλος του

Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα είτε είναι αισιόδοξη είτε προσπαθεί να διαχειριστεί τα άσχημα νέα με ήπιο τρόπο.

2024. Με βάση τα προηγούμενα επίπεδα στα οποία κινούνταν τα επιτόκια, η Fed είτε είναι αισιόδοξη είτε προσπαθεί με ήπιο τρόπο να διαχειριστεί τα κακά νέα. Η ανεργία φέρνει απογοήτευση σε εκατομμύρια ανθρώπους, ωστόσο η αύξηση των τιμών πλι-

τει λίγο-πολύ όλους. Περίπου οι μισές μικρές επιχειρήσεις λένε τώρα πως ο πληθωρισμός συνιστά για αυτές τη μεγαλύτερη πρόκληση, σύμφωνα με το αμερικανικό εμπορικό επιμελητήριο, με την κοινή γνώμη να έχει την ίδια άποψη, όπως κατέδειξε έρευνα της Rew που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Μάιο. Επίσης, ο κίνδυνος ότι μια οικονομική επιβράδυνση θα προκαλέσει ζημία που θα διαρκέσει είναι μικρός. Οι τράπεζες αναφέρουν πως οι πελάτες τους ακόμη έχουν υψηλότερες αποταμιεύσεις από όσες είχαν πριν από την έλευση του κορωνοϊού και πως οι αθετήσεις πληρωμών αυξάνονται, αλλά πολύ

αργά. Ο διευθύνων σύμβουλος της JP Morgan Τζέιμ Ντίμον δήλωσε, λίγες ώρες πριν από την ανακοίνωση της Fed πως θα αυξήσει τα επιτόκια, ότι ο χρηματοπιστωτικός τομέας μπορεί να διαχειριστεί μια σκληρή προσγειώση. Από την πλευρά του, ο κ. Πάουελ τόνισε την Τετάρτη ότι δεν υπάρχει τρόπος να γίνει επανεκκίνηση της οικονομίας χωρίς πόνο. Αυτό είναι βέβαια κάτι που μια ανεξάρτητη τράπεζα μπορεί να το πει χωρίς φόβο. Εάν όμως ο βαθμός του πόνου είναι μεγαλύτερος από αυτόν που αναμένει τώρα, τότε μεταθέτει το πρόβλημα στον κ. Μπάιντεν και στο Κογκρέσο.

PwC Κύπρου
Annual Review 2022
Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΧΑΜΠΤΑΜΟΥ ΦΟΥΤΖΕ και ΣΙΑΟΖΙΝΓΚ ΓΙΑΟ*

Ταχεία ανάπτυξη στις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής

Πολλές οικονομίες στην υποσαχάρια Αφρική αναπτύχθηκαν με ρυθμό-ρεκόρ την περίοδο πριν από την πανδημία του κορωνοϊού. Η Αιθιοπία και η Ρουάντα, για παράδειγμα, εμφάνισαν έναν από τους ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης στον κόσμο, δεδομένου ότι το ΑΕΠ τους αυξανόταν κατά μέσο όρο άνω του 7,5% τα τελευταία είκοσι χρόνια. Παρά το γεγονός αυτό, δεν είναι τόσο σαφές εάν τα οφέλη της οικονομικής ανάπτυξης έχουν ισομερώς κατανεμηθεί μεταξύ των περιφερειών εντός των χωρών, επειδή τα δεδομένα σχετικά με τα εισοδήματα δεν είναι πάντα διαθέσιμα. Για να εκτιμήσουμε τον βαθμό στον οποίο η δυναμική επίδοσης των οικονομιών της υποσαχάριας Αφρικής εξαπλώθηκε στις επιμέρους περιφέρειες, χρησιμοποιήσαμε δορυφορικά καταγεγραμμένες εικόνες από τα νυκτερινά φώτα της Γης ως αποδεικτικό μέσο για την οικονομική δραστηριότητα. Τα στοιχεία δείχνουν ότι τουλάχιστον μέχρι το 2010 οι αφρικανικές χώρες σημείωσαν τεράστια πρόοδο στη μείωση της περιφερειακής εισοδηματικής ανισότητας (διαφορές στην κατά κεφαλήν παραγωγή μεταξύ περιοχών μιας χώρας). Αυτό έρχεται σε έντονη αντίθεση με άλλα μέρη του κόσμου, όπου η ανισότητα είτε αυξήθηκε είτε συγκλίση απέβη πιο αργή. Εξετάζοντας προσεκτικότερα τους παράγοντες που επηρεάζουν την περιφερειακή ανισότητα, διαπιστώσαμε ότι η πρόοδος οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη βελτίωση των βασικών υποδομών, η οποία βοήθησε τις περιφέρειες που υστερούσαν, να συγκλίνουν ταχύτερα σε εθνικό επίπεδο. Κατά κεφαλήν ο νυκτερινός φωτισμός αυξήθηκε αρκετές φορές στις φωκότερες περιοχές, ενώ τα μεγαλύτερα κέρδη εντοπίστηκαν στις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες και στις συντοριακές αγορές όπως η Γκάνα και η Κένυα.

Ωστόσο, δεν υπήρξε βελτίωση σε όλες τις περιοχές που υστερούν. Τα πιο ευάλωτα κράτη καθώς και όσα ζουν συγκρούσεις στο εδαφός τους είχαν είτε ελάχιστη είτε μηδενική πρόοδο στη μείωση της περιφερειακής ανισότητας. Και ακόμη και σε χώρες που γνώρισαν

δεκαετίες ανάπτυξης, η πρόοδος σταμάτησε μετά το 2010, ενώ οι περιφερειακές ανισότητες έχουν πιθανότητα διευρυνθεί μετά την πανδημία. Η πρόσβαση σε καθαρό νερό, ηλεκτροδότηση και υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας, για παράδειγμα, είναι δύο έως τέσσερις φορές χαμηλότερη στις υστερούσες περιοχές σε σύγκριση με τις κορυφαίες, εν μέρει επειδή οι κατά κεφαλήν δημόσιες δαπάνες είναι πολύ χαμηλότερες. Ομοίως, το ποσοστό των κατοίκων που έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι δύο έως τρεις φορές χαμηλότερο στις υστερούσες περιφέρειες. Σε χώρες όπου η πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες είναι γενικά χαμηλή και η κατανομή είναι πολύ άνιση, το χάσμα είναι ακόμη μεγαλύτερο. Στην Μπουρκίνα Φάσο, για παράδειγμα, η πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια είναι σχεδόν 20 φορές μεγαλύτερη σε πρωτοπόρες περιφέρειες.

Διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν τέσσερις κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στη μείωση της περιφερειακής ανισότητας τις τελευταίες δεκαετίες. Ο πρώτος είναι η μακροοικονομική σταθερότητα. Η ανισότητα οξύνεται σε χώρες με υψηλό, επίμονο πληθωρισμό διαβρώνοντας την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, μειώνοντας τις κρατικές δαπάνες σε πραγματικούς όρους και αποτρέποντας τις ιδιωτικές επενδύσεις. Ο δεύτερος, το άνοιγμα του εμπορίου, διότι η ευκολότερη πρόσβαση στις παγκόσμιες αγορές βοηθά τη σύγκλιση, αυξάνοντας την αξία των πόρων μιας χώρας όπως οι πρώτες ύλες. Ο τρίτος είναι οι ισχυροί θεσμοί και η πολιτική σταθερότητα, ενώ ο τέταρτος αφορά τις ορθώς στοχευμένες επενδύσεις. Λόγω χάριν, οι επενδύσεις εκτός των πρωτεύουσών είναι πιο πιθανό να έχουν αντίκτυπο, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προωθώντας την οικονομική δραστηριότητα σε περιφέρειες που υστερούν.

* Οι Χαμπτάμου Φούτζε και Σιαοζίνγκ Γιαό είναι οικονομολόγοι του Τμήματος Αφρικής του ΔΝΤ. Το άρθρο δημοσιεύεται στο ιστολόγιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

ΔΗΚΤΗΣ

Ουδέτερο σημείο

Δέκα συναπτά μηνιαία ρεκόρ καταγράφει ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη με την πρόβλεψη να κάνει λόγο για συνέχιση της τάσης στον βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Με αυτά τα δεδομένα, η επικεφαλής της ΕΚΤ δεν μασάει τα λόγια της ανακοινώνοντας νέες αυξήσεις των βασικών επιτοκίων και της πορείας του πληθωρισμού σε μηνιαία βάση όπως παρακολουθείται από την τράπεζα. Επιτοκίων του ευρώ. Σε σχέση με το επίπεδο που δύναται να φτάσουν αυτά, η απάντηση παραπέμπει στην εξέλιξη. Σύμφωνα με την Κριστίν Λαγκάρντ, ο στόχος είναι να επιτευχθεί ουδέτεροποίηση των επιτοκίων, δηλαδή προσέγγιση του σημείου που η νομισματική πολιτική δεν θα εκλαμβάνεται ούτε ως επεκτατική ούτε ως περιοριστική.

Αργή αντίδραση

Παρόλο που ο πληθωρισμός σύμφωνα με την ΕΚΤ αποδίδεται αποκλειστικά σε εξωγενείς παράγοντες, η προσπάθεια γίνεται στη μεριά της εσωτερικής ζήτησης, ακολουθώντας μια συνταγή που είναι άκρως υφαιστική. Με τον όρο εξωγενείς παράγοντες εννοούμε τις τιμές της ενέργειας λόγω πολέμου και τα προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες λόγω πανδημίας. Σύμφωνα με το σκεπτικό της κεντρικής τράπεζας, η παρέμβαση μέσω των επιτοκίων γίνεται προκειμένου να ανακοιπέ η παραίτηση αύξηση των τιμών και όχι για να μειωθούν. Άρα και η πρόβλεψη για πληθωρισμό στο 2% το 2024 δεν είναι γιατί οι τιμές θα έχουν μειωθεί αλλά γιατί η ετήσια αύξηση (πληθωρισμός) θα έχει αποκλιμακωθεί και οι τιμές θα έχουν σταθεροποιηθεί στα ψηλά. Αν ισχύει αυτό, τότε μάλλον βάσιμα ασκείται κριτική στην ΕΚΤ για αργή αντίδραση εφόσον το κακό σε μεγάλο βαθμό έχει γίνει.

Διατλαντικά ρεκόρ

Με τον πληθωρισμό να βρίσκεται στο ψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 40 ετών και τα επιτόκια της στεριλίας στο ψηλότερο σημείο από το 2008 (όταν «έσκασε» η χρηματοοικονομική κρίση) η βρετανική οικονομία εκτιμάται ότι μπορεί ήδη να βρίσκεται σε ύφεση. Η εκτίμηση ανήκει στην Τράπεζα της Αγγλίας η οποία προχώρησε σε νέα αύξηση των επιτοκίων δημιουργώντας ρεκόρ 14ετίας. Στην άλλη άκρη του Ατλαντικού η FED οδήγησε τα επιτόκια στο 3,25%, το ψηλότερο σημείο από το 2005, με αποτέλεσμα ο τραπεζικός δανεισμός να αποτελεί πλέον ακριβό «σπορ» στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μιας και η υψηλή βάση των επιτοκίων δεν αναμένεται πως θα αποκλιμακωθεί στο ορατό μέλλον.

Την επιστροφή στα θετικά επιτόκια ετοιμάζονται να καλωσορίσουν οι καταθέτες οι οποίοι για χρόνια έμειναν στο περιθώριο νοιώθοντας παραγκωνισμένοι.

Μεγάλος ασθενής

Ο γερμανικός κολοσσός Uniper, ο οποίος αναγκάστηκε να προμηθευτεί φυσικό αέριο σε ιδιαίτερα ψηλές τιμές, λόγω της άρνησης της Ρωσίας να προσφέρει τις ζητούμενες ποσότητες, κατέγραψε ζημίες προκαλώντας την

παρέμβαση της κυβέρνησης. Η ένεση στα κεφάλαια της εταιρείας ύψους 9 δις ευρώ που θα καταβάλει η κυβέρνηση θα καταστήσουν την Uniper κατά 90% κρατική. Η εταιρεία έχει μερίδιο αγοράς 40% στην πώληση φυσικού αερίου ενώ πριν το ξέσπασμα του πολέμου προμηθευόταν το 50% των ενεργειακών της αναγκών από την Ρωσία. Η Γερμανία αποτέλει μέχρι στιγμής τον μεγάλο ασθενή της παρούσας ενεργειακής κρίσης απειλώντας την χώρα με ύφεση στο τέταρτο τρίμηνο του έτους.

Δομικός πληθωρισμός

Σε ρυθμούς κρίσης μπαίνει και η κυπριακή οικονομία μετά τις αναφορές από μέρους της κεντρικής τράπεζας για τις προκλήσεις του 2023 και 2024. Έστω και αργά ξεκινά μια περίοδος που θα πρέπει να αξιοποιηθεί κατάλληλα για προετοιμασία ενόψει της συνέχειας. Η κεντρική τράπεζα στις προβλέψεις της δεν «βλέπει» ύφεση αλλά επιβράδυνση στους ρυθμούς ανάπτυξης. Από τις αναφορές που είδαν το φως της δημοσιότητας το πρόβλημα φαίνεται να εστιάζεται στο ύψος του πληθωρισμού μιας και ο δομικός πληθωρισμός, μέτρηση που δεν περιλαμβάνει τις τιμές της ενέργειας, εκτιμάται στο 5% όταν στην Ευρώπη η αντίστοιχη τιμή βρίσκεται στο 4% γεγονός που σημαίνει ότι η Κύπρος στο επόμενο διάστημα θα είναι λιγότερο ανταγωνιστική σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Εξυγίανση Πιστωτικού Ιδρύματος

Εξυγίανση καλείται η διαδικασία κατά την οποία η αρχή εξυγίανσης προχωρεί σε αναδιάρθρωση ενός πιστωτικού ιδρύματος μέσω μεθόδων εξυγίανσης, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση των βασικών λειτουργιών του ιδρύματος, η ενίσχυση της σταθερότητας και εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό τομέα, και ο περιορισμός της επιβάρυνσης των φορολογούμενων, έχοντας ως απώτερο σκοπό τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Τέλος για τα άλογα στη Νέα Υόρκη;

Φιλοζωικές οργανώσεις καταγγέλλουν κακοποίησή τους από τους αμαξάδες

Της ΣΑΡΑ ΜΑΣΛΙΝ ΝΙΡ

Πριν από λίγες ημέρες, οι διαβάτες στο Μιντ Τάουν, στο Μανχάταν, κοιτάζαν έντρομοι ένα άλογο που είχε καταρρεύσει στον δρόμο. Ο αμαξάς του κατέβαλλε προσπάθειες να το συνεφέρει, ενώ αστυνομικοί του έρχονταν νερό για να δροσιστεί. Το βίντεο του αποσκηνασμένου ζώου να κείται στο οδόστρωμα προκάλεσε πλημμυρίδα εκκλήσεων από κατοίκους, διασημότητες και πολιτικούς, για απαγόρευση των ιππλάτων αμαξών στη Νέα Υόρκη. Ο περιφερειακός εισαγγελέας του Μανχάταν ήδη ερευνά το συμβάν, ενώ έχει κατατεθεί πρόταση στο δημοτικό συμβούλιο για αντικατάσταση των αμαξών με ηλεκτρικές.

Ο Ρόμπερτ Χόλντεν, δημοτικός σύμβουλος του Δημοκρατικού Κόμματος στην πόλη της Νέας Υόρκης και εισηγητής της πρότασης, είναι απόλυτος ως προς την ανάγκη κατάργησης των ιππλάτων αμαξών. «Όλοι βλέπουμε ότι τα ζώα υποφέρουν. Πρόκειται για μια βάρβαρη πρακτική, που πρέπει να καταργηθεί». Το πεσμένο άλογο, ο Ράιντερ, σήμερα αναρρώνει σε ένα αγρόκτημα περίπου 200 χλμ. μακριά από το Μανχάταν, παρά με μια μικρή κατοίκια. Το ατύχημα του ενδέχεται να προκάλεσε το τέλος ενός συγκεκριμένου τρόπου ζωής για δεκάδες αμαξάδες, και την απελευθέρωση περίπου 200 άλλων αλόγων.

Παρότι πολλοί στο παρελθόν

Ιππύλατη αμαξά στο Σέντραλ Παρκ του Μανχάταν. Δεξιά, ένα από τα άλογα που προσφέρουν βόλτες στους τουρίστες, με την ιδιοκτήτριά του, στον στάβλο της.

Εχει κατατεθεί πρόταση στο δημοτικό συμβούλιο για αντικατάσταση των τουριστικών ιππλάτων αμαξών με ηλεκτρικές.

προσπάθησαν να βάλουν οριστικό τέλος σε αυτό το «τουριστικό αξιοθέατο» της Νέας Υόρκης, τα ιππύλατα αμαξάκια, φαίνεται πως πλέον έφθασε το πλήρωμα του χρόνου για να συμβεί. Ο κόσμος δεν αντέχει να βλέπει τα ζώα να εργάζονται για να κερδίζουν οι ιδιοκτήτες τους, είτε πρόκειται για τσίρκο είτε για ιππύλατες αμαξές. Οι επικριτές αυτής της κατάστασης καταγγέλλουν ως κακο-

ποινική την εμπορική εκμετάλλευση των αλόγων και καλούν τη Νέα Υόρκη να ακολουθήσει το παράδειγμα του Μόντρεαλ, του Σικάγο και άλλων μεγαλουπόλεων, που απαγόρευσε τα αμαξάκια. Οι αμαξάδες, από την άλλη, επιμένουν ότι φροντίζουν τα ζώα τους και ότι είναι φυσικό κάθε χρόνο να συμβαίνουν λίγα, αναπόφευκτα ατυχήματα.

Οι στάβλοι που στεγάζουν τα άλογα στη Νέα Υόρκη είναι αναμφίβολα πολύ καλύτερα εξοπλισμένοι από οποιονδήποτε στάβλο αγροκτήματος. Διαθέτουν ανεμιστήρες για να δροσίζονται τα ζώα, οι ποτιέρες τους γεμίζουν διαρκώς με φρέσκο, καθαρό νερό, ενώ σταβλίτες τα παρακολουθούν καθ' όλο το εικοστέτρωρο.

Αυτό, όμως, που ανησυχεί τις φιλοζωικές οργανώσεις είναι ότι δεν υπάρχει ελεύθερος χώρος για

να τρέξουν τα ζώα. Παρότι ο δημοτικός κανόνας επιβάλλει ότι κάθε άλογο θα απολαμβάνει πέντε εβδομάδες διακοπών τον χρόνο, η πόλη δεν διαθέτει βοσκότοπα ή ελεύθερους χώρους για να τρέξουν ελεύθερα. Η Ασλεί Μπερν, εκπρόσωπος της φιλοζωικής οργανώσεως ΡΕΤΑ, εξηγεί πως «τα ζώα αυτά στερούνται οτιδήποτε θα μπορούσε να δώσει χαρά στις ζωές τους». Οι φίλοι των ιππύλατων αμαξών, από την πλευρά τους, διαφωνούν και καταγγέλλουν τους φιλοζώους ότι αποδίδουν στα άλογα ανθρώπινα αισθήματα.

Σήμερα, ο Ράιντερ απολαμβάνει την ελεύθερη ζωή του στα λιβάδια του αγροκτήματος όπου υιοθετήθηκε. Η νέα ιδιοκτήτριά του παραδέχεται ότι αυτό που συνέβη στο όμορφο ζώο ήταν τρομερό, αλλά υπογραμμίζει πως δεν σημαίνει ότι κάθε άλογο κακοποιείται.

Το γρήγορο βάδισμα θωρακίζει την υγεία

Την τιμητική τους είχαν στη νέα μελέτη του Πανεπιστημίου του Σίδνεϊ τα «ρολόγια» που μετρούν δραστηριότητές μας, όπως για παράδειγμα τα βήματα που κάνουμε. Αναλύοντας τα δεδομένα τέτοιων συσκευών, τις οποίες φόρεσαν 78.500 εθελοντές για χάρη της πρώτης έρευνας του είδους, οι Αυστραλοί επιστήμονες διαπίστωσαν ότι το καθημερινό ταχύ βάδισμα επί 30 λεπτά αρκεί για τη μείωση

Καθημερινό ταχύ περπάτημα επί 30 λεπτά αρκεί για τη μείωση του κινδύνου καρδιαγγειακών νοσημάτων, καρκίνου, άνοιας και θανάτου.

του κινδύνου καρδιαγγειακών νοσημάτων, καρκίνου, άνοιας και θανάτου, συγκριτικά με το περπάτημα επί επίσης μισή ώρα, αλλά με βραδύτερο βηματισμό. Τα αποτελέσματα της μελέτης δημοσιεύθηκαν σε δύο εργασίες, στις επιθεωρήσεις JAMA Internal Medicine και JAMA Neurology.

Για τις μελέτες χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τη βάση δεδομένων Uk Biobank, τα οποία αφορούσαν άτομα με μέση ηλικία τα 61 έτη, που έφεραν πάνω τους καταγραφείς δραστηριότητας επί επτά ημέρες και νύχτες. Στη συ-

νήθεια, οι επιστήμονες παρακολούθησαν την εξέλιξη της υγείας τους, όπως αν εμφάνισαν καρδιακά νοσήματα, καρκίνο, άνοια, ή αν απεβίωσαν τα επόμενα έξι έως οκτώ χρόνια.

Διαπίστωσαν, λοιπόν, ότι κάθε επιπλέον 2.000 βήματα—μέχρι τα 10.000—σε καθημερινή βάση μειώνουν τον κίνδυνο πρόωρου θανάτου, καρδιαγγειακού προβλήματος, καρκίνου και άνοιας κατά 10%. Όσον αφορά την άνοια, τα 9.800 βήματα συνδέονταν με μείωση του κινδύνου κατά 50%. Μείωση κατά 25% ήταν ορατή μετά τα 3.800 βήματα μπηρσιώς. Οι ερευνητές διαπίστωσαν, επίσης, ότι όσοι κινούνταν με μεγαλύτερη ταχύτητα, κάνοντας 80 έως 100 βήματα ανά λεπτό επί μισή ώρα καθημερινά, είχαν καλύτερη εξέλιξη στην υγεία τους συγκριτικά με εκείνους που περπατούσαν για ανάλογο χρόνο καθημερινά, αλλά με βραδύτερο ρυθμό.

Όσοι περπατούσαν με βήμα ταχύ διέτρεχαν κατά 35% μικρότερο κίνδυνο πρόωρου θανάτου, είχαν 25% λιγότερες πιθανότητες εμφάνισης καρδιαγγειακών προβλημάτων και καρκίνου και 30% μικρότερο κίνδυνο άνοιας συγκριτικά με εκείνους που βάδιζαν με βραδύτερους ρυθμούς. Όπως υπογραμμίζουν οι επιστήμονες, πρακτικά το συμπέρασμα της μελέτης τους είναι ότι ένας άνθρωπος που πραγματοποιεί 2.400 έως 3.000 γρήγορα βήματα ημερησίως μπορεί να θωρακίσει σημαντικά την υγεία του.

Υπεραιοδόξες με το δανεισμό οι τράπεζες

Ο SSM προτρέπει ενόψει ενδεχόμενης ύφεσης να αναθεωρηθούν οι κεφαλαιακές τους προβλέψεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Την ώρα που ο Πρόεδρος του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, Αντρέα Έντρια προτρέπει τις τράπεζες της Ευρωζώνης ενόψει ενδεχόμενης ύφεσης να αναθεωρήσουν τις κεφαλαιακές τους προβλέψεις, οι κυπριακές τράπεζες προχωρούν σε μείωση των προβλέψεων που έχουν πάνω σε δανεισμό. Οι κυπριακές τράπεζες δεν διαφαίνεται να ανησυχούν τόσο πολύ για τον «δύσκολο χειμώνα» που κάνουν λόγο οι επόπτες και βλέπουμε στα εξεζητημένα οικονομικά τους αποτελέσματα Τρά-

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει αυξήσει συνολικά τα επιτόκια κατά 1,25% από τον Ιούλιο, ενώ δεν αποκλείονται άλλες δύο αυξήσεις επιτοκίων μέχρι το Μάρτη του 2023.

πεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα να αναμένουν καλύτερη εικόνα στο περιβάλλον από αυτήν που ανέμεναν το 2021 στην αντίστοιχη περίοδο. Και οι δύο κρατούν μία στάση αισιοδοξίας βάσει των αριθμών που παρουσιάζουν σε σχέση με τις ζημιές, η Τράπεζα Κύπρου είναι περισσότερο συντηρητική, ενώ η Ελληνική είναι λιγότερο. Οι πιστωτικές ζημιές πάνω στα δάνεια που είναι προετοιμασμένη η Τράπεζα Κύπρου για παράδειγμα είναι για 23 εκατομμύρια ευρώ, έναντι 35 που ήταν προετοιμασμένη την αντίστοιχη περίοδο του 2021. Η Ελληνική Τράπεζα προχωρά με μία ακόμα μεγαλύτερη αισιοδοξία, αφού ενώ το 2021 ανέμενε ζημιές απομείωσης χαρτοφυλακίου δανείων και απαι-

Σε μια χώρα όπως η Κύπρος, που χρειάζεται κατανάλωση για να αναπτυχθεί, ερωτηματικά θα πρέπει να τεθούν για τις κινήσεις των δύο μεγάλων τραπεζών σε σχέση με τις προβλέψεις και το πώς αντιμετωπίζουν χαλαρά τις ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές των δανείων που θα προκύψουν.

τήσεων ύψους 42,7 εκατ. ευρώ, στο εξάμηνο του 2022 γράφει πως αναμένει θετικό αποτέλεσμα ύψους 14,8 εκατ. ευρώ. Επί της ουσίας, η Ελληνική Τράπεζα θεωρεί –μεταφράζοντας τα νούμερα που παρουσιάζει– ότι έχει λάβει ήδη πολλές προβλέψεις, τόσες πολλές που σίγουρα δεν θα χρειαστούν νέες. Και τα δύο αποτελέσματα των τραπεζών είναι «κόντρα στο αφήγημα» του SSM για μία επερχόμενη «δύσκολη περίοδο» που θα αγγίξει αναπόφευκτα και τις τράπεζες. Πράγματι, βελτιώνεται η εικόνα από πανδημικού πρίσματος, ωστόσο οι συνθήκες στην πανδημία ήταν ιδιαίτερες. Υπήρχε η οικονομική στήριξη από τα κράτη, υπήρχε ένα «πάγωμα» της οικονομικής δραστηριότητας

με εποπτικές χαλαρώσεις, υπήρχε το μορατόριουμ των δόσεων των δανείων. Από την περίοδο του πολέμου και εντεύθεν δεν υπάρχουν τέτοια «μαγιάκια». Αντιθέτως, υπάρχει μία ενεργειακή κρίση, τα επιτόκια ακριβαίνουν, η ακριβεία έχει χτυπήσει όλα τα νοικοκυριά και η κατανάλωση περιορίζεται σημαντικά. Σε μια χώρα όπως η Κύπρος που χρειάζεται κατανάλωση για να αναπτυχθεί, ερωτηματικά θα πρέπει να τεθούν για τις κινήσεις των δύο μεγάλων τραπεζών σε σχέση με τις προβλέψεις και το πώς αντιμετωπίζουν χαλαρά τις ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές των δανείων που θα προκύψουν από την αδυναμία των καταναλωτών να ανταποκριθούν στις πληρωμές των δόσεων

τους. Σε μια υπερδανεισμένη οικονομία όπως της Κύπρου, ένα μεγάλο μέρος του εισοδήματος των νοικοκυριών απορροφάται από δάνεια τα οποία καλούνται οι καταναλωτές να κάνουν, με κίνδυνο να «χτυπηθεί» η ικανότητα αποπληρωμής.

Και άλλες αυξήσεις

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει αυξήσει συνολικά τα επιτόκια κατά 1,25% από τον Ιούλιο, ενώ δεν αποκλείονται άλλες δύο αυξήσεις επιτοκίων μέχρι το Μάρτη του 2023. Ο Πρόεδρος του SSM δήλωσε παράλληλα πως οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη χρηματοδότηση εμπορικών και οικιστικών ακινήτων, καθώς και με τη χρηματοδότηση για καταναλωτικούς σκοπούς, να

είναι ιδιαίτερα προσεκτικές καθώς είναι εκτεθειμένες. Ο ισχυρός άνδρας του SSM «χτύπησε καμπανάκι», καθώς όπως είπε, ενώ οι τράπεζες ξεκινούν από μια θέση ισχύος χάρη στα υψηλά επίπεδα κεφαλαίου, τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για να προβλέψουν το μέλλον μπορούν να δημιουργήσουν μια υπεριοδόξη εικόνα.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου κρατεί μια ισορροπημένη στάση, λέγοντας σε δελτίο που δημοσιεύτηκε εντός της εβδομάδας ότι ναι μεν οι συνέπειες του Ρωσο-ουκρανικού πολέμου δεν έχουν διαφανεί σε σημαντικό βαθμό στα μέχρι τώρα στοιχεία της οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο, αλλά αναμένεται να διαφανούν εντονότερα κατά το δεύτερο μισό του τρέχοντος έτους και το 2023. «Συγκεκριμένα, η προς τα κάτω αναθεώρηση των προοπτικών για το εξωτερικό περιβάλλον, λόγω και των αναταράξεων στις διεθνείς αγορές ενέργειας, έχουν επηρεάσει δυσμενώς το καταναλωτικό και επιχειρηματικό κλίμα, με αποτέλεσμα η οικονομία στη ζώνη του ευρώ να αναμένεται να παραμείνει στάσιμη αργότερα εντός του έτους και το πρώτο τρίμηνο του 2023, η οποία θα έχει αντίκτυπο και στην εγχώρια αγορά. Επιπρόσθετα, η σημαντική αύξηση των τιμών της ενέργειας αναμένεται να μειώσει την αγοραστική δύναμη των εισοδημάτων που, μαζί με την αύξηση των επιτοκίων, θα έχουν ως αποτέλεσμα τον αρνητικό επηρεασμό της εγχώριας ζήτησης παρά την αξιοποίηση των αποταμιεύσεων που συσσωρεύθηκαν λόγω πανδημίας. Επίσης, παρά την άμβλυση τους, οι διαταραχές στην αλυσίδα προσφοράς πρώτων υλών και αγαθών εξακολουθούν να επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα και να συμβάλλουν στην άνοδο των τιμών, με αναμενόμενη σταδιακή διόρθωση κατά το 2023.», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Καλό...2023 για πληθωρισμό

Όσον αφορά στον πληθωρισμό, που είναι κομμάτι που «κρίει» τον καταναλωτή, προβλέπεται να αυξηθεί σημαντικά το 2022 στο 8,4% από 2,3% το 2021, παραμένοντας σε επίπεδα πάνω ή κοντά στο 9% τους εναπομείναντες μήνες του τρέχοντος έτους. Η προς τα πάνω αναθεώρηση της Κεντρικής σύμφωνη με τα δεδομένα που παρουσιάζει κατά 1,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την πρόβλεψη του Ιουνίου 2022, οφείλεται κυρίως στις αυξημένες τιμές της ενέργειας, στις πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης ορισμένων υπηρεσιών λόγω της επαναλειτούργιας της οικονομίας μετά την πάροδο της οξείας φάσης της πανδημίας, στις διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού και στην μεγαλύτερη από την αναμενόμενη στενότητα στην αγορά εργασίας. Σταδιακή εξομάλυνση των πληθωριστικών πιέσεων προβλέπεται το 2023 και 2024, με τον πληθωρισμό να ανέρχεται στο 3,9% και 2,1%, αντίστοιχα.

Η επιβράδυνση οφείλεται στην προβλεπόμενη σταδιακή διόρθωση στις τιμές πετρελαίου και τροφίμων και στην σταθερότητα των μακροπρόθεσμων προσδοκιών για τον πληθωρισμό.

Ανεβάζει στροφές σε ευρωπαϊκές αγορές η Κύπρος

Από το γκρουπ των 27 το 40% των φετινών τουριστικών αφίξεων καταγράφει αύξηση 22% σε σχέση με το 2019

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Υπάρχει το μομέντομ για την γαλλική αγορά δήλωσε στην «Κ» ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδός, κατά την διάρκεια των επαφών του στο Παρίσι την προηγούμενη εβδομάδα. Πρόκειται για συμπέρασμα που βασίζεται από τη μια, στο γεγονός ότι οι απευθείας πτήσεις από και προς Γαλλία συνεχίζονται και τον επόμενο χρόνο με μεγάλη προοπτική για βελτίωσή τους, ενώ την ίδια ώρα και για τον φετινό χειμώνα συνεχίζουν κάποιες απευθείας πτήσεις. Από την άλλη, τα μέχρι στιγμής στοιχεία των γαλλικών αφίξεων δείχνουν διπλασιασμό σε σχέση με το 2019 και μέσα σε τέσσερις μήνες έφτασαν τις 50.000 ξεπερνώντας κάθε ρεκόρ αφίξεων από την συγκεκριμένη αγορά. Αύξηση όμως σημειώνουν ευρύτερα οι αφίξεις από προορισμούς της ΕΕ.

Συνολικά η αύξηση των αφίξεων από ΕΕ ανέρχεται στο 22% σε σχέση με το 2019 και ανεβάζει το σύνολο των τουριστικών αφίξεων στο +40%, σε σχέση με το 25% που βρισκόταν το 2019. «Αυτό δείχνει τη μεγάλη προοπτική της ΕΕ και δείχνει ξεκάθαρα την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε από εδώ και πέρα και για τη νέα χρονιά αλλά και γενικότερα», σχολιάζει σχετικά ο αρμόδιος Υφυπουργός.

Αυξήσεις ανά χώρα

Σε απόλυτους αριθμούς, μέχρι τέλος Αυγούστου έφτασαν στην Κύπρο 160.000 τουρίστες περισσότεροι από τις αγορές της ΕΕ σε σύγκριση με το 2019. Εκτιμάται λοιπόν ότι μέχρι τέλος του χρόνου, η ευρωπαϊκή αγορά θα καλύψει

γύρω στο 25% των αφίξεων από την ρωσική αγορά. «Η μεγαλύτερη ευκαιρία για την Κύπρο τα επόμενα χρόνια έρχεται από την ΕΕ, αυτό είναι ξεκάθαρο», σχολιάσε ο Υφυπουργός Τουρισμού. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, την μεγαλύτερη αύξηση σε σχέση με το 2019 σημείωσε η Πολωνία με

Φτάσαμε τα 7 εκατ. αναζητήσεις τον μήνα για την Κύπρο πλέον, που είναι ο πιο μεγάλος αριθμός που έχει καταγραφεί.

+134%. Ακολουθεί η Γαλλία με ποσοστό αύξησης 100%, οι αφίξεις από Δανία και η Ουγγαρία αυξήθηκαν κατά 70%, στο +57% είναι οι αφίξεις από Αυστρία, +52% η Ιταλία, 26% η Γερμανία και 22% η Τσεχία. Μειωμένες κατά 10% είναι οι αφίξεις από Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο στόχος του φθινοπώρου

Τα πιο πάνω στοιχεία αφορούν την πιο αισιόδοξη πλευρά των τελευταίων τουριστικών στατιστικών, που έδειξαν για το οκτάμηνο του 2022 συνολική μείωση, σε επίπεδο τουριστικών αφίξεων, γύρω στο 22% σε σχέση με το 2019. Αριθμός ο οποίος κρίνεται από το Υφυπουργείο ως ικανοποιητικός, δεδομένων των συνθηκών του πολέμου και του πληθωρισμού. Το ζητούμενο πλέον είναι το πώς θα κινηθούν οι επόμενοι μήνες. Ο στόχος είναι η χρονιά να συνεχίσει σε επίπεδα γύρω στο 80% του 2019.

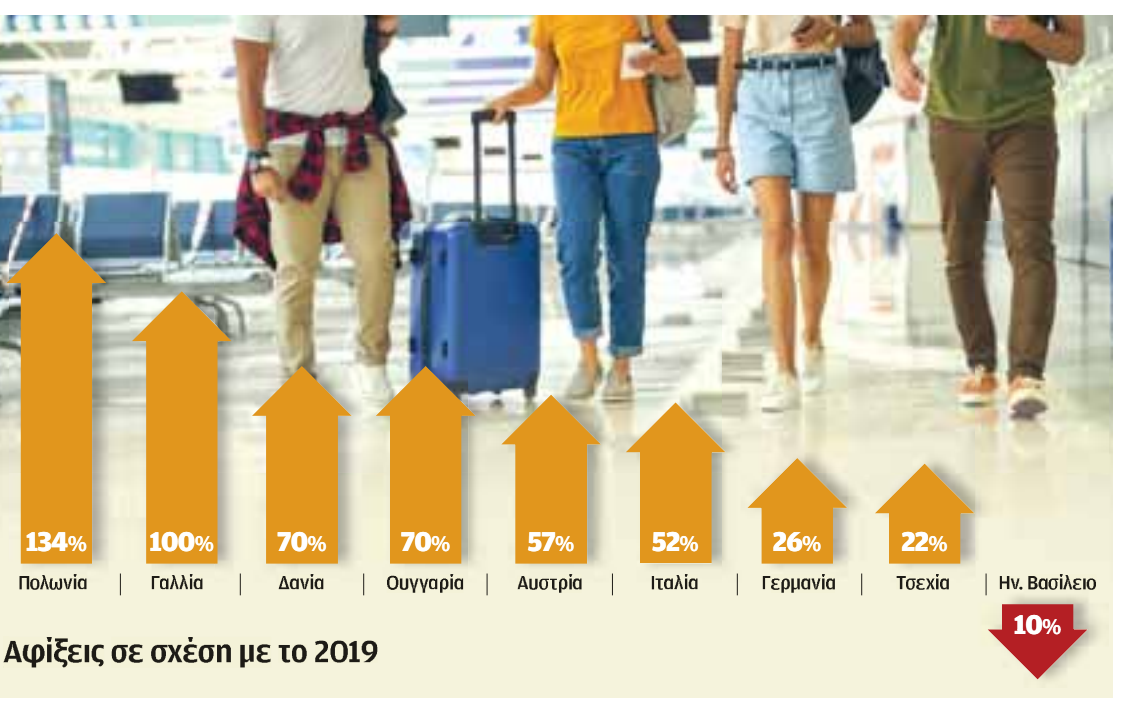
Μέχρι στιγμής υπάρχει κινητικότητα και πληρότητες μέχρι και τις αρχές Νοεμβρίου, που δικαιολογούν εκ πρώτης όψης την εκτίμηση για επίτευξή του. Την ίδια ώρα, το πτητικό πρόγραμμα του φθινοπώρου είναι κοντά στα επίπεδα του 2019. Στα συν, κατατάσσεται και η αύξηση των αναζητήσεων για την Κύπρο στο διαδίκτυο που σύμφωνα με τον Σάββα Περδίο παραμένουν σε επίπεδα +20% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

Ανέρχονται συγκεκριμένα σε 7 εκατ. αναζητήσεις κάθε μήνα, αριθμός ρεκόρ για τα δεδομένα της Κύπρου. Βεβαίως αυτά τα στοιχεία δεν μεταφράζονται απαραίτητα και σε κρατήσεις και τουριστικές αφίξεις. Οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για ικανοποιητική σεζόν και το φθινόπωρο, την οποία θα ακολουθήσουν δύσκολοι μήνες στον τουρισμό.

Κερδίζει awareness στην γαλλική αγορά

Ικανοποιημένο το Υφυπουργείο Τουρισμού από το άνοιγμα της Κύπρου στην γαλλική αγορά, αφού καταγράφει επίπεδα ρεκόρ σε διάστημα ενός τετραμήνου. Οι αφίξεις από την συγκεκριμένη αγορά αναμένεται ότι θα συνεχίσουν και το επόμενο διάστημα αφού θα παραμείνει η συνδεσιμότητα με τον προορισμό. Συγκεκριμένα, η EasyJet θα διατηρήσει το δρομολόγιο μεταξύ του Σαρλ ντε Γκολ – Λάρνακας και η Ryanair διατηρεί τα δρομολόγια από την Μασσαλία και το Παρίσι.

Επιπλέον, τα μηνύματα που έλαβε ο Σάββας Περδός στην τελευταία

Αφίξεις σε σχέση με το 2019

έκθεση στο Παρίσι είναι ότι με ελάχιστες εξαιρέσεις οι πλείστοι των ταξιδιωτών τους και των πελατών τους ήταν πλήρως ικανοποιημένοι από τις διακοπές τους στην Κύπρο. «Πλέον καταρρίπτεται ο μύθος ότι δεν μπορεί η Κύπρος να ικανοποιήσει τους απαιτητικούς πελάτες», σχολιάζει σχετικά ο Υφυπουργός. Όπως ανέφερε, η γαλλική αγορά ξεκίνησε σταδιακά να γνωρίζει και να αγαπάει τα προϊόντα που πρόσθεσε η Κύπρος στο ρεπερτόριο της όπως τα Labels, τις ειδικές μορφές τουρισμού, και τη νέα τουριστική ταυτότητα. Τα πιο πάνω αναδείχθηκαν στο νέο τουριστικό πε-

ρίττερο της Κύπρου, το λανσάρισμα του οποίου έγινε την προηγούμενη εβδομάδα, στο Παρίσι.

Με θετικό πρόσημο τα έσοδα

Την ερχόμενη εβδομάδα αναμένεται να ανακοινωθούν από την στατιστική υπηρεσία τα στοιχεία σε σχέση με τα έσοδα στον τουρισμό. Η εκτίμηση είναι ότι τα έσοδα θα είναι περισσότερο σε σχέση με τις τουριστικές αφίξεις. Αυτό σημαίνει ότι οι τουρίστες αν και λιγότεροι, προβαίνουν σε περισσότερες δαπάνες κατά την περίοδο των διακοπών τους. Τα τελευταία στοιχεία των εισπράξεων ΦΠΑ κα-

ταγράφουν αύξηση 147,7% στις δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλυμάτων και υπηρεσιών εστίασης. Επιπλέον, τα προηγούμενα αποτελέσματα της έρευνας ταξιδιωτών, τον Ιούνιο του 2022 τα έσοδα από τον τουρισμό έφθασαν τα 292,7 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 135,8 τον περσιό Ιούνιο, μείωση 16,5% σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2019 και 16,7 στα εξάμηνα αποτελέσματα. Αν και πρόκειται σαφώς για μείωση, το ενθαρρυντικό στοιχείο είναι ότι η μείωση στα έσοδα είναι μικρότερη σε σχέση με την μείωση στα επίπεδα αφίξεων.

Η τεχνολογία μεγάλη πρόκληση για την Κεφαλαιαγορά

Γιώργος Θεοχαρίδης: Μέσω της αποκρατικοποίησης του ΧΑΚ θα δημιουργηθεί αγορά, όπου εταιρείες θα αντλούν κεφάλαια

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Πολλές οι εποπτικές προκλήσεις για την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ). Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, Γιώργος Θεοχαρίδης, εκτιμά σε συνέντευξή του στην «Κ» πως, μέσω της διαδικασίας αποκρατικοποίησης του Χρηματιστηρίου, θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις της δημιουργίας μιας αποτελεσματικής αγοράς, ώστε οι εταιρείες να μπορούν και προσφύγουν για άντληση κεφαλαίων.

Την ίδια ώρα, σημειώνει ότι η Επιτροπή συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση των προσπάθειών εδραίωσης της Κύπρου ως χώρας επιλογής για την εγκατάσταση και διαχείριση Επενδυτικών Ταμείων.

- Τα τελευταία χρόνια έχουμε δει σημαντικές αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τον τομέα των επενδυτικών υπηρεσιών. Να αναμένουμε και νέες αλλαγές;

- Είναι γεγονός ότι την τελευταία δεκαετία έχουμε δει σημαντικές νομοθετικές και άλλες ρυθμίσεις στον τομέα των επενδυτικών υπηρεσιών διεθνώς, λόγω των ραγδαίων εξελίξεων και της μετεξέλιξης των αγορών με στόχο την ομαλή λειτουργία τους και την ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών. Από την πλευρά των εποπτών, η προσπάθεια αυτή αποτελεί μια συνεχή διαδικασία, καθώς οι αγορές πλέον επηρεάζονται, μεταξύ άλλων, και από τις τεχνολογικές εξελίξεις με αποτέλεσμα να δημιουργούνται νέες ανάγκες για θεσμικές αλλαγές ή και νέες ρυθμίσεις. Στο μικροσκόπιο αυτών των συζητήσεων βρίσκεται και η οδοντία που αφορά το MiFID II/MiFIR. Απώτερος στόχος, μεταξύ άλλων, είναι η ενδυνάμωση ιδιαίτερα των μικροεπενδυτών, ώστε να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα της αγοράς, που είναι απαραίτητα για να αποφασίσουν τις επενδυτικές τους επιλογές, καθώς και η ενίσχυση των υποδομών ώστε να είναι πιο εύρωστες. Αυτό αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση της ρευστότητας της αγοράς, η οποία κατ'επέκταση θα διευκολύνει τις εταιρείες να χρηματοδοτούνται από τις κεφαλαιαγορές και αποτελεί και τον βασικό στόχο του σχεδίου της Ένωσης Κεφαλαιαγορών στην εξισορρόπηση της χρηματοδότησης από τράπεζες και αγορές. Ειδικότερα, μέσω των αλλαγών που βρίσκονται υπό διαδικασία διαβούλευσης στο παρόν στάδιο, επιδιώκεται η βελτίωση της διαφάνειας στις συναλλαγές και της διαθεσιμότητας των δεδομένων της αγοράς, η βελτίωση των ισών όρων ανταγωνισμού μεταξύ των τόπων εκτέλεσης και η διασφάλιση ότι οι υποδομές της αγοράς της ΕΕ μπορούν να παραμείνουν ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο.

Ένας άλλος σημαντικός Ευρωπαϊκός Κανονισμός που αναμένεται να τεθεί σε πλήρη εφαρμογή το 2024 είναι ο MiCA (Markets in Crypto-Assets Regulation), ο οποίος θα ρυθμίσει την αρχική προσφορά, διαπραγμάτευση και την παροχή υπηρεσιών των κρυπτο-περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβανομένων των λεγόμενων 'stablecoins', προσφέροντας προστασία στους επενδυτές.

Καθοριστικής σημασίας θα είναι και η εφαρμογή του πακέτου για θέματα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας οι οποίες λαμβάνουν υπόψη νέες και αναδυόμενες προκλήσεις που συνδέ-

ονται με την τεχνολογική καινοτομία. Επίσης, προνοούν τη δημιουργία ευρωπαϊκής αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AML Authority) (AMLA).

Αποκρατικοποίηση ΧΑΚ - Υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την δημιουργία μιας κεφαλαιαγοράς (αγορά για άντληση κεφαλαίων) που θα λειτουργεί με αποτελεσματικότητα και θα συνεισφέρει στην ανάπτυξη του τόπου;

- Μέσω της διαδικασίας αποκρατικοποίησης του Χρηματιστηρίου που βρίσκεται σε εξέλιξη, πιστεύω ότι θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις της δημιουργίας μιας αποτελεσματικής αγοράς, ώστε οι εταιρείες να μπορούν και προσφύγουν για άντληση κεφαλαίων. Όπως γνωρίζουμε έχει εκ-

Μέσω των αλλαγών που βρίσκονται υπό διαδικασία διαβούλευσης στο παρόν στάδιο για το MiFID II/MiFIR, επιδιώκεται η βελτίωση της διαφάνειας στις συναλλαγές και της διαθεσιμότητας των δεδομένων της αγοράς.

δηλωθεί σημαντικό ενδιαφέρον από διεθνείς οργανισμούς που διαθέτουν και την τεχνολογία και τα κεφάλαια στην ανάπτυξη του κυπριακού Χρηματιστηρίου. Ως Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, στηρίζουμε αυτή την προσπάθεια διότι είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς τα χρηματιστήρια διεθνώς αποτελούν πηγή άντλησης κεφαλαίων για τις επιχειρήσεις και κατ'επέκταση στην ανάπτυξη της οικονομίας.

- Ποιες οι μεγαλύτερες εποπτικές προκλήσεις για την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς;

- Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για όλους τους εποπτες διεθνώς, συμπεριλαμβανομένων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, είναι η Χρηματοοικονομική και η Ρυθμιστική Τεχνολογία. Πέραν των ευκαιριών που δημιουργεί η αξιοποίηση τους, θα πρέπει να προσμετρηθεί το ρίσκο που ενέχουν, κάτι το οποίο εξετάζουμε από κοινού και με τους υπόλοιπους Ευρωπαϊκούς εποπτες. Γι' αυτό και όπως προανέφερα έρχονται και νέες ρυθμίσεις που σχετίζονται με την τεχνολογική καινοτομία.

Η Κύπρος ως χώρα επιλογής

- Η προσέλκυση επενδυτικών ταμείων στην Κύπρο εξακολουθεί να αποτελεί μια ρεαλιστική επιλογή;

- Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση των προπαθειών εδραίωσης της Κύπρου ως χώρας επιλογής για την εγκατάσταση και διαχείριση Επενδυτικών Ταμείων, σε ένα περιβάλλον που θα συνεχίσει να διασφαλίζει παράλληλα την προστασία των επενδυτών. Ο τομέας εξακολουθεί να αναπτύσσεται με σταθερούς ρυθμούς, παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που οδήγησαν στην

Ήδη, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προχώρησε το 2018 στη δημιουργία του Κόμβου Καινοτομίας για να ενθαρρύνει και να στηρίξει την καινοτομία στον χρηματοοικονομικό τομέα, να προσδιορίσει τις μελλοντικές απαιτήσεις για νέες νομοθετικές και εποπτικές προτεραιότητες και να διασφαλίσει ότι δεν υπονομεύεται η προστασία των επενδυτών. Στο παρόν στάδιο, προχωρούμε τις διαδικασίες μετεξέλιξης του Κόμβου Καινοτομίας σε Regulatory Sandbox, όπου θα παρέχονται σε ελεγχόμενο περιβάλλον, σε δοκιμαστική βάση και σε περιορισμένη κλίμακα, καινοτομία προϊόντα/υπηρεσίες.

Μια άλλη σημαντική πρόκληση είναι η έγκαιρη υιοθέτηση των ευρωπαϊκών οδηγιών και κανονισμών στο θεσμικό πλαίσιο, είτε αφορούν εποπτικά θέματα, είτε νέες εξελίξεις για νέα προϊόντα και υπηρεσίες.

Όπως και οι αντίστοιχες εποπτικές αρχές στο εξωτερικό, η ΕΚΚ καλείται να ανταποκριθεί σε αυτό το ταχέως μεταβαλλόμενο επενδυτικό περιβάλλον. Γι' αυτό είναι ύψιστης σημασίας και αποτελεί μια άλλη πρόκληση η ΕΚΚ να διατηρήσει την ευελιξία της, ώστε να είναι σε θέση να συμβαδίζει με τον γρήγορο ρυθμό των εξελίξεων και να ανταποκρίνεται με επιτυχία στον ρόλο που καλείται να επιτελέσει ως εποπτική αρχή. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν έχει στη διάθεσή της όλες τις δεξιότητες και συνεχίσει να ενδυναμώνεται περαιτέρω με τους απαραίτητους πόρους, είτε αυτοί αφορούν την τεχνολογική της αναβάθμιση ή/και άλλες υποδομές, είτε την ενίσχυσή της με ανθρώπινο δυναμικό. Είναι σημαντικό, ως εποπτική Αρχή να ενεργεί προληπτικά, προλαβαίνοντας τυχόν κινδύνους, ώστε να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και η βαρύτητα των αποφάσεών της να αντικατοπτρίζει τη σημασία που αποδίδει στην προστασία των επενδυτών και την αξιοπιστία του τομέα.

Πρόκληση αποτελεί και η διαχείριση και η σωστή επεξεργασία του τεράστιου όγκου δεδομένων που συγκεντρώνονται για τους εποπτευόμενους, μέσω έξυπνων μεθόδων και συστημάτων για να μας καθοδηγήσουν στην εποπτεία του τομέα. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποδίδει μεγάλη σημασία στην αναβάθμιση των υφιστάμενων συστημάτων και στην ανάπτυξη νέων και άλλων μεθόδων προς αυτή την κατεύθυνση.

Μεγάλη πρόκληση αποτελεί και ο οδικός χάρτης της ΕΕ για την πράσινη οικονομία. Οι κεφαλαιαγορές έχουν καθοριστικό ρόλο υλοποίησης της πράσινης ανάπτυξης και κατ'επέκταση ως εποπτικές Αρχές έχουμε ρόλο να διαδραμα-

Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός MiCA θα τεθεί σε πλήρη εφαρμογή το 2024 και θα ρυθμίσει την αρχική προσφορά, διαπραγμάτευση και την παροχή υπηρεσιών των κρυπτο-περιουσιακών στοιχείων.

Το επενδυτικό ρίσκο από κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία

- Πρόσφατα δώσατε έγκριση στις πρώτες εταιρείες κρυπτο-περιουσιακών στοιχείων, τι πρέπει να προσέξουν οι επενδυτές σε σχέση με αυτά τα προϊόντα;

- Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εποπτεύει τους Παρόχους Υπηρεσιών Κρυπτο-περιουσιακών Στοιχείων μόνο για θέματα παρεμπόδισης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στη βάση της σχετικής νομοθεσίας και ότι δεν εποπτεύει τα ίδια τα κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία. Ορισμένα κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία ενέχουν υψηλό επενδυτικό ρίσκο γι' αυτό οι επενδυτές πρέπει να είναι σε εγρήγορη οταν προβαίνουν σε αγορά ή/και κατοχή αυτών των μέσων,

συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας απώλειας ολόκληρου του κεφαλαίου τους. Ενέχουν επίσης κινδύνους φύλαξης, που απορρέουν από τεχνολογικές ιδιαιτερότητες όπως η κατοχή κρυπτο-περιουσιακών στοιχείων στα λεγόμενα Hot Wallets, η πιθανότητα κλοπής των συσκευιών όπου μπορεί να φυλάσσονται τα ιδιωτικά κλειδιά και από το γεγονός ότι οι επενδύσεις σε κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία που δεν χαρακτηρίζονται ως χρηματοοικονομικά μέσα, δεν είναι επιλέξιμες για αποζημίωση από το Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών. Περαιτέρω, εγκυμονούν κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, που απορρέουν από τον κομιστικό

τους χαρακτήρα. Ενέχουν επίσης κινδύνους που απορρέουν από τεχνολογικές ιδιαιτερότητες, όπως η πιθανότητα σφαλμάτων κωδικοποίησης σε έξυπνα συμβόλαια και η πιθανότητα επιθέσεων στον κυβερνοχώρο. Στο παρόν στάδιο, οι επενδυτές δεν έχουν κάποια μορφή προστασία, γι' αυτό είναι σημαντικό να κατανοούν τους κινδύνους που σχετίζονται με τα κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία και κατά πόσο ταιριάζουν στο επενδυτικό τους προφίλ. Αυτή την περίοδο είναι σε εξέλιξη η νέα εκστρατεία της Επιτροπής για την προστασία του επενδυτικού κοινού σε σχέση με επενδύσεις που ενέχουν υψηλό ρίσκο και ενδέχεται να μην είναι κατάλληλες για αυτό και να εντοπίζονται και να αποφεύγουν ενδεχόμενες απάτες.

τίσουμε στην προώθηση των πράσινων επενδύσεων και στην επίβλεψη ότι αυτές οι επενδύσεις αποτελούν πραγματική στροφή σε βιώσιμες επενδύσεις και δεν θα γίνεται το λεγόμενο "greenwashing". Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δίνει βαρύτητα στην οικοδόμηση της κατανόησης των συμμετεχόντων στην αγορά σχετικά με τη βιώσιμη χρηματοδότηση και παρέχει επίσης υποστήριξη μέσω του Κόμβου Καινοτομίας σε οντότητες που καινοτομούν στον τομέα του Green Fintech.

Τεχνολογικές προκλήσεις - Με ποιο τρόπο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της τεχνολογίας στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες;

- Όπως προανέφερα, η τεχνολογία αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, γι' αυτό και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνεχίζει να επενδύει στην προληπτική εποπτεία, αναπτύσσοντας σειρά εξειδικευμένων συστημάτων που της επιτρέπουν να συμβαδίζει με

τη ραγδαία ψηφιοποίηση του τομέα. Απώτερος στόχος αυτής της προσπάθειας είναι η ομαλή λειτουργία της αγοράς και η διασφάλιση ενός ισχυρού πλαισίου προστασίας των επενδυτών.

Ένα τέτοιο εξειδικευμένο σύστημα είναι και αυτό για την παρακολούθηση του περιεχομένου των διαφημιστικών εκστρατειών των ΚΕΠΕΥ διαδικτυακά και των δραστηριοτήτων τους στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Το σύστημα δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να συλλέγει και να αναλύει πληροφορίες σχετικά με τη χρήση επιθετικών ή παραπλανητικών πρακτικών μάρκετινγκ ή άλλων μεθόδων, οι οποίες ενέχουν κινδύνους για τους επενδυτές και δεν συνάδουν με τη νομοθεσία που διέπει τις επενδυτικές υπηρεσίες (MiFID II). Από την παρακολούθηση που γίνεται έχουν εντοπιστεί ορισμένες περιπτώσεις που περιλάμβαναν παραπλανητικό περιεχόμενο και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προχώρησε στη λήψη μέτρων. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου αναμένεται να ολοκληρωθεί και

το σύστημα εισαγωγής, επεξεργασίας, αποθήκευσης και αναφοράς δεδομένων συναλλαγών για τη διαχείριση χρήσιμων πληροφοριών για σκοπούς εποπτείας των οντοτήτων στην αγορά. Το σύστημα θα συνδέεται στον κόμβο της ESMA και θα πραγματοποιεί τη λήψη και εισαγωγή σχετικών δεδομένων, επιτρέποντας στην Επιτροπή να τα αποθηκεύει με ασφάλεια. Θα δημιουργεί τυποποιημένες αναφορές με βάση τα συγκεντρωτικά δεδομένα και θα μπορεί να υποστηρίξει ad-hoc ερωτήματα και αναφορές.

Παράλληλα, προχωρούν και οι εργασίες ανάπτυξης διαδικασιών και μεθοδολογιών, οι οποίες, με την κατάλληλη τεχνολογική υποδομή, θα ενισχύσουν την άσκηση εποπτείας με τη χρήση δεδομένων, που απορρέουν από Κανονισμούς όπως το EMIR, το MiFIR και το SFTR, προκειμένου να εντοπίζονται αυτόματα ενδεχόμενοι κίνδυνοι και παρατυπίες σε πρώιμο στάδιο.

Επίσης έγιναν αναβαθμίσεις στο σύστημα του Πλαισίου Διαχείρισης Κινδύνων για τους Εποπτευόμενους (Risk Based Supervision Framework, RBS-F). Πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία ώστε να λαμβάνει υπόψη οποιεσδήποτε εξελίξεις και αλλαγές που ενδεχομένως να ενέχουν κινδύνους για την αγορά.

Όσον αφορά στην ίδια την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία ενός Πλαισίου Διαχείρισης Επιχειρησιακών Κινδύνων (ΠΔΕΚ), που θα της επιτρέψει να προσεγγίζει και να αξιολογεί κινδύνους που προέρχονται από παλαιότερες, τρέχουσες και μελλοντικές δραστηριότητες.

Παράλληλα, αναμένουμε και εξετάζουμε ότι οι εποπτευόμενες οντότητες διαθέτουν τα κατάλληλα συστήματα τόσο για την διακρίβωση των εργασιών τους, όσο και για την συμμόρφωσή τους στη βάση των προνοιών της κείμενης νομοθεσίας.

€11,1 δισ., τα €2,5 δισ. ή το 22,5% επενδύονται στην Κύπρο, ποσοστό πολλαπλάσιο σε σχέση με άλλους Ευρωπαϊκούς προορισμούς. Από τα €2,5 δισ., το 66,3% είναι επενδυμένα σε επενδύσεις ιδιωτικού μετοχικού κεφαλαίου στην Κύπρο και το 12,4% σε ακίνητα. Περίπου το 56% του συνολικού Ενεργητικού υπό Διαχείριση, προέρχεται από τους Διαχειριστές Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΔΟΕΕ), το 23% από τις Εταιρείες Διαχείρισης ΟΕΕ και ΟΣΕΚΑ και το 12% από τους ΔΟΕΕ-κάτω των ορίων.

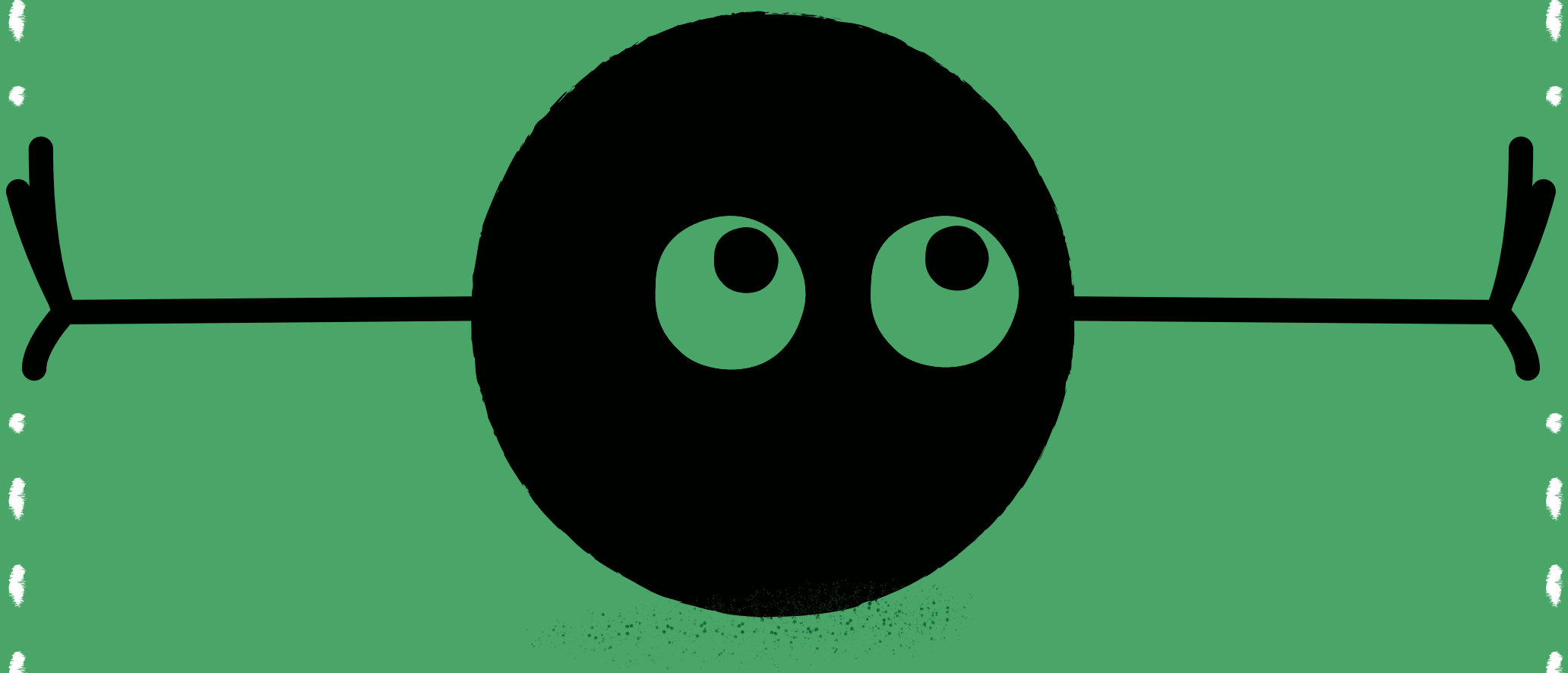
Το Συμβούλιο της Επιτροπής

προχώρησε πριν μερικούς μήνες σε αναθεώρηση της διαδικασίας εγγραφής στο μητρώο των ΚΟΕΕ ώστε να συμβαδίζει με άλλους ευρωπαϊκούς επενδυτικούς προορισμούς. Επίσης, έχει ολοκληρωθεί το νομοσχέδιο ρύθμισης και λειτουργίας των κυπριακών εταιρειών παροχής διοικητικών υπηρεσιών σε ΟΕΕ (fund administrators) και έχει παραδοθεί στο Υπουργείο Οικονομικών για τη συνέχιση της διαδικασίας νομοθέτησής του. Με την ψήφισή του σε νόμο, οι εταιρείες που λαμβάνουν την άδεια τέτοιων εργασιών θα πρέπει να αδειοδοτούνται και να εποπτεύονται από την ΕΚΚ.

5^η Εβδομάδα Ασφαλούς Παιχνιδιού

3—9.10
2022

Παιχνίδι είναι,
θέλει όρια

Δήλωσε συμμετοχή στην
Εβδομάδα Ασφαλούς Παιχνιδιού
και έλα να μιλήσουμε ανοιχτά
για το στοίχημα και τα τυχερά παιχνίδια.

ΕΘΝΙΚΗ
ΑΡΧΗ
ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ
nba.gov.cy

Διοργανωτής

 Safer
Gambling
safergambling.gov.cy

Συντονιστής

imh
CONFERENCES | MEDIA | EXHIBITIONS

Για περισσότερες πληροφορίες και εγγραφή:
www.sgw.cy ή +357 22 881800

#SGW

Νέο ρεκόρ εισπράξεων τον Ιούλιο από τον τουρισμό

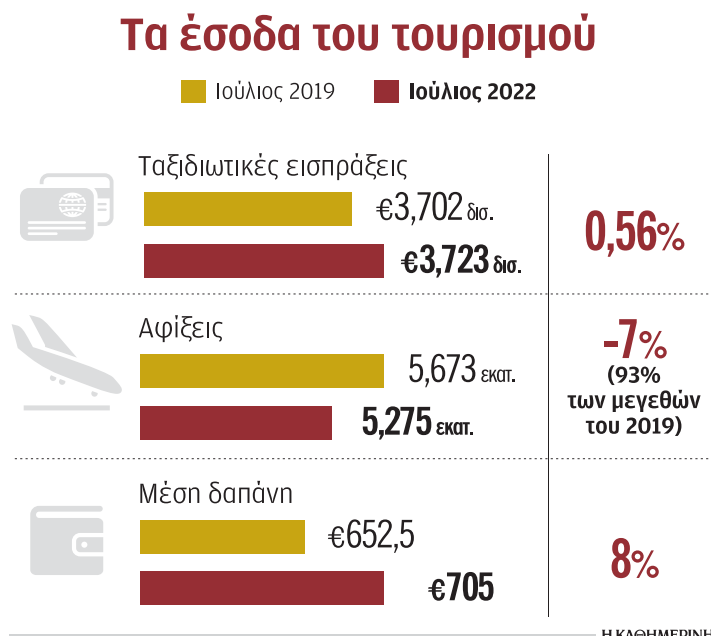
Εισέρρευσαν 3,723 δισεκατομμύρια, ενώ η μέση δαπάνη αυξήθηκε στα 705 ευρώ

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Τις υψηλότερες ταξιδιωτικές εισπράξεις σε μήνα Ιούλιο είχε φέτος η Ελλάδα. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εισπράξεις τον Ιούλιο φέτος διαμορφώθηκαν στα 3,723 δισεκατομμύρια ευρώ, αυξημένες οριακά κατά +0,56% από τον Ιούλιο του 2019, μήνας που διατηρούσε το προηγούμενο ρεκόρ με εισπράξεις 3,702 δισεκατομμύρια.

Ωστόσο, οι αφίξεις φέτος τον Ιούλιο ήταν 7% χαμηλότερες από εκείνες τον ίδιο μήνα του 2019 και συγκεκριμένα 5,275 εκατομμύρια επισκέπτες έναντι 5,673. Λιγότεροι ξένοι ταξιδιώτες, δηλαδή, άφησαν περισσότερα χρήματα. Πόσο περισσότερα; Με βάση την αναγωγή των στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος, η μέση δαπάνη ανά ταξιδιώτη από 652,5 ευρώ τον Ιούλιο του 2019 αυξήθηκε στα 705 ευρώ φέτος, ήτοι κατά 8%. Κύκλοι της αγοράς σημειώνουν πως αυτό το ποσό δικαιολογείται όχι μόνο από την υψηλότερη δαπάνη των επισκεπτών αλλά και από τον πληθωρισμό.

Για ολόκληρο το πρώτο επτάμηνο, δηλαδή την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2022, οι αφίξεις ξένων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 191,4% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2021 και οι σχετικές εισπράξεις κατά 154,2%, αντιπροσωπεύοντας το 87,9% και το 97,1% των αντίστοιχων επι-

Τα έσοδα από τον εισερχόμενο τουρισμό μπορούν να αγγίξουν φέτος τα 20 δισ. ευρώ έναντι 18,2 δισ. το 2019.

πέδων τους το 2019. Αυτό σημαίνει πως οι εισπράξεις υπολείπονται ακόμα κατά 2,9% εκείνων του πρώτου επταμήνου του 2019, τελευταίου έτους πριν από την πανδημία και έτους-ρεκόρ για τον ελληνικό τουρισμό. Όμως οι ίδιες πηγές αναφέρουν πως ο Αύ-

γουστος θα είναι ο μήνας που θα αντιστρέψει τα συγκριτικά μεγέθη με το 2019, καθώς εκτιμάται πως αυξήθηκαν σημαντικά και οι ταξιδιώτες αλλά και οι εισπράξεις. Παρόμοια εκτίμηση υπάρχει και για τον Σεπτέμβριο. Υπενθυμίζεται ότι τον Αύγουστο του 2019 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις άγγιξαν τα 4,1 δισεκατομμύρια, ενώ τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους τα 2,88 δισεκατομμύρια.

Με αυτά τα δεδομένα, και εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, για ολόκληρο το 2022 ο εισερχόμενος τουρισμός αναμένεται να αυξηθεί κατά περίπου 5% σε όρους ταξιδιωτών και κατά 10% σε όρους ταξιδιωτικών

εισπράξεων. Ειδικότερα, η αυξημένη μέση δαπάνη ανά ταξιδιώτη από κατοίκους του εξωτερικού στην Ελλάδα και η σημαντική αύξηση των ταξιδιωτικών αφίξεων κατά τους μήνες που έπονται του Αυγούστου ενισχύουν τις εκτιμήσεις για μεγέθυνση των ταξιδιωτικών εισπράξεων φέτος σε σχέση με το 2019 και μάλιστα έως και κατά περίπου 10%. Ειδικότερα, θεσμικοί φορείς του ελληνικού τουρισμού αλλά και κυβερνητικά στελέχη εκτιμούν πως τα έσοδα από τον εισερχόμενο τουρισμό μπορούν να αγγίξουν φέτος τα 20 δισεκατομμύρια ευρώ έναντι 18,2 δισεκατομμυρίων το 2019.

Όσον αφορά τη συνεισφορά του τουρισμού στην οικονομία, η Τράπεζα της Ελλάδος αναφέρει πως τον Ιούλιο το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών με οδηγό τον τουρισμό, αλλά και τη ναυτιλία, είναι πλεονασματικό, και μάλιστα το πλεόνασμα αυξήθηκε κατά 533,9 εκατομμύρια ευρώ σε σχέση με τον Ιούλιο του 2021 και διαμορφώθηκε σε 1,1 δισεκατομμύριο ευρώ. Ωστόσο, για ολόκληρο το πρώτο επτάμηνο το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παραμένει ελλειμματικό, και ειδικότερα είναι αυξημένο κατά 2,9 δισεκατομμύρια ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021 και διαμορφώθηκε σε 9,7 δισεκατομμύρια εξαιτίας των αυξημένων τιμών των εισαγόμενων καυσίμων και άλλων ενεργειακών προϊόντων.

Στα 25 λεπτά ανά λίτρο το ύψος της επιδότησης του πετρελαίου θέρμανσης

Την επιδότηση του πετρελαίου θέρμανσης με 25 λεπτά το λίτρο προβλέπει τροπολογία του υπουργείου Οικονομικών που κατατέθηκε στη Βουλή. Η επιδότηση αφορά το πετρέλαιο θέρμανσης που θα διατίθεται από τις 15 Οκτωβρίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022. Επίσης, με την ίδια τροπολογία καταργείται για όλους, ύστερα από 12 χρόνια, η εισφορά αλληλεγγύης. Από το νέο έτος, δημόσιοι υπάλληλοι και συνταξιούχοι καθώς και οι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες (για τους οποίους είχε ανασταλεί) δεν θα πληρώσουν ξανά την εισφορά.

Όσοι λοιπόν έχουν εισόδημα άνω των 12.000 ευρώ θα έχουν όφελος από 22 έως 676 ευρώ. Για παράδειγμα, συνταξιούχος με ετήσιο εισόδημα 13.000 ευρώ θα έχει ετήσιο όφελος 22 ευρώ. Για εισόδημα 15.000 ευρώ, η ελάφρυνση ανεβαίνει στα 66 ευρώ τον χρόνο. Για έναν δημόσιο υπάλληλο με ετήσιο εισόδημα 18.000 ευρώ, η ελάφρυνση θα είναι της τάξεως των 132 ευρώ ετησίως.

Ωστόσο, όπως διευκρινίζεται στη σχετική διάταξη, για το φορολογικό έτος 2022 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, όσοι έχουν εισοδήματα από ενοίκια και μερίσματα.

Με άλλη τροπολογία καταργείται το τέλος επιτηδεύματος για τους επιτηδεύματες και τις μικρές επιχειρήσεις που σχεδιάζουν κάποια νέα πρόσληψη. Στην περίπτωση, δηλαδή, που αυξάνουν τον μέσο ετήσιο αριθμό υπαλλήλων πλήρους απασχό-

ληψης, δεν θα πληρώνουν τέλος επιτηδεύματος για εκείνο το έτος. Ειδικότερα εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος:

– Και για το φορολογικό έτος 2022 (ίσχυε για τα φορολογικά έτη 2019-2021) οι αγρότες κανονικού καθεστώτος, για τους οποίους έχουν παρέλθει τα πρώτα πέντε έτη από την μερομηνία τήρησης βιβλίων και ένταξής τους στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, καθώς και οι αλιείς της παράκτιας αλιείας που εκμεταλλεύονται αλιευτικά σκάφη μέχρι 12 μέτρα, μεταξύ καθέτων.

Κατατέθηκε στη Βουλή η τροπολογία για την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης.

– Για το φορολογικό έτος 2022 και εφεξής φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που αυξάνουν σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος τον συνολικό χρόνο απασχόλησης των εργαζομένων τους με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε ένα έτος, για διάστημα κατ' ελάχιστον τριών μηνών εντός του έτους, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος του ίδιου φορολογικού έτους, υπό την προϋπόθεση ότι τα ακαθάριστα έσοδά τους δεν υπερβαίνουν τα δύο εκατομμύρια ευρώ.

Τουρισμός, μεταποίηση, πληθωρισμός αύξησαν τον τζίρο των επιχειρήσεων

Αύξηση κατά 32,3% κατέγραψε ο τζίρος του συνόλου των επιχειρήσεων το α' εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με το α' εξάμηνο του 2019, της τελευταίας χρονιάς πριν από την πανδημία, με τη μεγάλη άνοδο να οφείλεται στον τουρισμό, στη μεταποίηση, αλλά, βεβαίως, και στον... πληθωρισμό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο κύκλος εργασιών για το σύνολο των επιχειρήσεων και των δραστηριοτήτων της ελληνικής οικονομίας διαμορφώθηκε κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σε 111,26 δισ. ευρώ έναντι 79,86 δισ. ευρώ το δεύτερο τρίμηνο του 2021, καταγράφοντας αύξηση 39,3%. Σε

Ενισχύθηκε κατά 32,3% το α' εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019.

σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2019 η αύξηση είναι της τάξης του 34,65%, καθώς τότε ο τζίρος των επιχειρήσεων είχε διαμορφωθεί σε 82,61 δισ. ευρώ. Τη μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο εργασιών το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2021 παρουσίασαν οι επιχειρήσεις του τομέα «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης», κατά 128,8%, δραστηριότητες δηλαδή που συνδέονται με τον τουρισμό.

Τη μικρότερη αύξηση στον κύκλο εργασιών το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2021 παρουσίασαν οι επιχειρήσεις του τομέα «Εννήμερωση και επικοινωνία» κατά 14,4%, ενώ τη μεγαλύτερη μείωση κατέγραψαν οι επιχειρήσεις του τομέα «Δρα-

Τη μεγαλύτερη αύξηση, 128,8%, στον κύκλο εργασιών το β' τρίμηνο 2022 σε σύγκριση με το β' τρίμηνο 2021 παρουσίασαν οι επιχειρήσεις καταλυμάτων και εστίασης, δραστηριότητες δηλαδή που συνδέονται με τον τουρισμό.

στηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα», κατά 4,2%.

Στον τομέα του εμπορίου (χονδρικό και λιανικό) καταγράφεται μεν αύξηση του τζίρου κατά το β' τρίμηνο του 2022 σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2021, στα 42,02 δισ. ευρώ, όμως η αύξηση αυτή είναι σχετικά μικρή (21,9%), δεδομένου μάλιστα ότι φέτος δεν ισχύουν περιοριστικά μέτρα στα εμπορικά καταστήματα. Σημαντικό μέρος, μάλιστα, της αύξησης του τζίρου οφείλεται στις αυξημένες τιμές. Καλές επιδόσεις συνεχίζει να καταγράφει και ο κλάδος της μεταποίησης, ο τζίρος του οποίου διαμορφώθηκε κατά το β' τρίμηνο του 2022 σε 26,27 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2021 κατά 45,2%. Μέρος, βεβαίως, και αυτής της αύξησης οφείλεται στις ανατιμήσεις.

Συνολικά στο α' εξάμηνο του 2022 ο τζίρος του συνόλου των επιχειρήσεων διαμορφώθηκε σε 202,76 δισ. ευρώ έναντι 145,97 δισ. ευρώ το α' εξάμηνο του 2021 και 153,23 δισ. ευρώ το α' εξάμηνο του 2019.

Η ΕΛΣΤΑΤ ανακοίνωσε στοιχεία και για τον τζίρο του συνόλου των επιχειρήσεων (όσων έχουν υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων) για τον μήνα Ιούλιο. Ειδικότερα, ο κύκλος εργασιών τον Ιούλιο του 2022 ανήλθε σε 37,09 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 44,4% σε σχέση με τον Ιούλιο του 2021, που είχε ανέλθει σε 25,69 δισ. ευρώ. Τη μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο εργασιών τον Ιούλιο του 2022 σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2021 παρουσίασαν οι επιχειρήσεις του τομέα «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης», κατά 55,1%.

Η αεροπορική κίνηση στην Ελλάδα ξεπερνάει τα επίπεδα του 2019

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Στα επίπεδα πριν εκδηλωθεί η πανδημία επιστρέφει ο κλάδος των αερομεταφορών. Η παγκόσμια αυτή τάση, που καταγράφει ο διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO), έχει γίνει έκδηλη στην Ελλάδα από την έναρξη της θερινής σεζόν οπότε τα περισσότερα περιφερειακά αεροδρόμια εμφάνισαν επιδόσεις ισχυρότερες συγκριτικά με το 2019.

Κατά τον ICAO, διεθνώς, η χωρητικότητα και ο αριθμός των επιβατών, από τις αρχές της χρονιάς μέχρι και τον Αύγουστο, αγγίζει περίπου το 80% των επιδόσεων του 2019, με το αντίστοιχο ποσοστό για τα έσοδα των αερομεταφορέων να τοποθετείται σε περίπου 72%. Επίσης, ο αριθμός των διακινούμενων επιβατών αυξήθηκε κατά περίπου 55%, ενώ αντίστοιχα οι αφίξεις ενισχύθηκαν κατά 28% κατά το φετινό οκτάμηνο, συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2019.

Στην Ελλάδα, η ανάκαμψη των αερομεταφορών, που απεικονίζεται στην άνοδο του αριθμού των πτήσεων και των επιβατών, έχει ξεκινήσει από την έναρξη της φετινής τουριστικής περιόδου και αναμένεται να συνεχιστεί τουλάχιστον μέχρι και τον Οκτώβριο.

Αυτό φανερώνουν τα στοιχεία του ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια της αεροναυτιλίας (Eurocontrol) βάσει των οποίων τον Οκτώβριο η πτητική δραστηριότητα στην Ελλάδα θα ξεπεράσει αυτή του αντίστοιχου μήνα του 2019.

Όπως εξάλλου ανέφερε ο πρόεδρος της Aegean Ευτύχης Βασιλάκης, κατά την πρόσφατη τηλεδιάσκεψη αναλυτών, η αυξημένη ζήτηση που κατέγραψε το καλοκαίρι η αεροπορική απεικονίζεται στην άνοδο

Τα 5 αεροδρόμια με τη μεγαλύτερη άνοδο επιβατικής κίνησης

Αεροδρόμιο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΝΑΝΤΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2019	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022
Σαντορίνη	40%	531.981
Ακτίο	23%	175.720
Κέρκυρα	20%	822.672
Σκιάθος	18,5%	141.068
Χανιά	17%	586.869

ΣΗΜ.: Τον φετινό Αύγουστο έναντι του ίδιου μήνα του 2019.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αυξητική τάση συνεχίζεται και τον Οκτώβριο.

τόσο του αριθμού των επιβατών όσο και των αποδόσεων. «Ανάκαμψαν σημαντικά οι πτήσεις προς την Ελλάδα, με τη χώρα να είναι η μοναδική στην Ευρώπη για την οποία το Eurocontrol κατέγραψε, τους καλοκαιρινούς μήνες, περισσότερες πτήσεις σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019. Επίσης, η Ελλάδα αποτελεί τη μοναδική χώρα όπου σε ετήσια βάση, μέχρι τα τέλη του Αυγούστου, οι αφίξεις αγγίζουν τα επίπεδα του 2019, με εξαίρεση το πρώτο τρίμηνο», σημείωσε ο κ. Βασιλάκης.

Η ισχυροποίηση της ζήτησης για την Ελλάδα διαφαί-

νεται και από το γεγονός ότι οι ξένοι αερομεταφορείς ενισχύσαν την προσφερόμενη χωρητικότητα. Ωστόσο, η ανάκαμψη δεν είναι οριζόντια. Παρότι τα περισσότερα μεγάλα περιφερειακά αεροδρόμια κατάφεραν –τη θερινή περίοδο– να καλύψουν σχεδόν πλήρως το χάσμα με το 2019, οι αερολιμένες Αθηνών και Θεσσαλονίκης δεν έχουν ακόμη επιστρέψει στις επιδόσεις του 2019.

Στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τον περασμένο Αύγουστο, η επιβατική κίνηση ήταν μειωμένη κατά 6,1%, έναντι του ίδιου μήνα του 2019, ποσοστό που διαμορφώνεται σε 15,1% στο σύνολο του οκταμήνου. Αντίστοιχα, στο «Μακεδονία» ο αριθμός επιβατών παρέμεινε χαμηλότερος κατά 8,3%, σε ετήσια βάση, τον περασμένο μήνα.

Πωλούν τα εκτός υποκαταστημάτων ΑΤΜ οι τράπεζες

Στο πλαίσιο μείωσης του λειτουργικού κόστους – Προβληματισμός για τις χρεώσεις που θα επιβαρύνουν τους πελάτες

της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Την πώληση του δικτύου των ΑΤΜ που βρίσκονται εκτός τραπεζικού καταστήματος εξετάζουν οι τράπεζες σε μια προσπάθεια να περιορίσουν περαιτέρω τα λειτουργικά τους έξοδα.

Πρόκειται για τα λεγόμενα off site μηχανήματα αυτόματων συναλλαγών, δηλαδή αυτά που είναι τοποθετημένα εκτός του τραπεζικού δικτύου, όπως π.χ. σε πολυκαταστήματα, σουπερ μάρκετ κ.λπ., αλλά και σε απομακρυσμένα σημεία ανά την Ελ-

Υψηλό κόστος συντήρησης, ανεφοδιασμού, ασφάλειας των μηχανημάτων σε πολυκαταστήματα, σουπερ μάρκετ, νοσοκομεία κ.λπ.

λάδα, που δεν έχουν εμπορικό ενδιαφέρον για τις τράπεζες, αλλά εξυπηρετούν την τοπική πελατεία.

Εκτός από αυτά που βρίσκονται σε πολυσύχναστα, κυρίως εμπορικά σημεία ή σε περιοχές μεγάλης τουριστικής κίνησης – ξενοδοχεία, σταθμούς μετρό – και τα οποία είναι κερδοφόρα, σημαντικός είναι ο αριθμός των off site ΑΤΜ που βρίσκονται, π.χ., σε νοσοκομεία, δημοτικά σημεία και αλλού, που εξυπηρετούν απομακρυσμένα νησιά και περιοχές της χώρας και η συ-

Αριθμός ΑΤΜ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ	ALPHA BANK	EUROBANK
Εντός καταστήματος	683	648	616	434
Off site	1.206	826	670	577

ΠΗΓΗ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

	2017	2018	2019	2020	2021
Αριθμός συναλλαγών σε ΑΤΜ ελληνικών τραπεζών με εγχώριες κάρτες (εκατ. ευρώ)	226,9	238,6	248,7	214,6	222,5
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ					
Αναλήψεις	217,3	224,8	228,9	188	189,4
Καταθέσεις	9,6	13,8	19,8	26,6	33,1
Αξία συναλλαγών σε ΑΤΜ ελληνικών τραπεζών με εγχώριες κάρτες (δισ. ευρώ)	42,7	45,6	50,6	50,8	57
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ					
Αναλήψεις	39,1	40	41,5	38,8	41,2
Καταθέσεις	3,6	5,6	9,1	12	15,8
Αριθμός ΑΤΜ	5.533	5.601	5.708	5.740	5.733

ΠΗΓΗ: ΕΚΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ντήρησή τους είναι ζημιόγonos για τις τράπεζες. Το πρόβλημα σε αυτή την περίπτωση είναι ότι η πώλησή τους θα πρέπει να διασφαλίσει τη συνέχιση λειτουργίας τους προκειμένου να εξακολουθήσουν να εξυπηρετούν τους κατοίκους αυτών των περιοχών, κάτι που δεν μπορεί να προεξοφληθεί.

Ενα δεύτερο βασικό πρόβλημα είναι ότι η πώλησή τους θα οδηγήσει πιθανότατα σε αύξηση των χρεώσεων που πληρώνουν για διατραπεζικές συναλλαγές οι κάτοικοι αυτών των

περιοχών και έτσι το δίκτυο των ΑΤΜ θα πάψει να αποτελεί ένα σημείο για φθηνές συναλλαγές, ειδικά για τις περιοχές αυτές που αντιμετωπίζονται από τις τράπεζες ως ειδικές περιπτώσεις και απαλλάσσονται σήμερα από χρεώσεις.

Αυτοί είναι και οι λόγοι που η πώληση των off site ΑΤΜ, παρά το γεγονός ότι αποτελεί σκέψη που απασχολεί αρκετά χρόνια τις τράπεζες, δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα. Αλλωστε, τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες είχαν δώσει το βάρος

στο κλείσιμο των φυσικών καταστημάτων και στη μείωση του προσωπικού, και γι' αυτό το δίκτυο των ΑΤΜ αυξανόταν ή παρέμενε σταθερό. Την αρχή αναμένεται να κάνει η Τράπεζα Πειραιώς που εξετάζει την πώληση του off site δικτύου των ΑΤΜ, αλλά σε ανάλογες σκέψεις ή συζητήσεις βρίσκονται και οι τέσσερις συστημικές τράπεζες.

Με βάση τα στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, συνολικά το δίκτυο των off site ΑΤΜ αριθμεί 3.346 σημεία, από

τα οποία τα 3.279 είναι των τεσσάρων συστημικών τραπεζών. Ο αριθμός των off site ΑΤΜ υπερβαίνει τον αριθμό αυτών που βρίσκονται στα τραπεζικά καταστήματα, ενώ όπως δείχνουν τα στοιχεία της ΕΕΤ στο μεγαλύτερο μέρος τους, δηλαδή 2.046 από τα 3.346, είναι εγκατεστημένα εκτός των δύο μεγάλων νομών της χώρας, της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα με τις τράπεζες, η συντήρηση αυτού του δικτύου των ΑΤΜ, δηλαδή η εκμίσθωση, ο ανεφοδιασμός τους και η ασφάλειά τους, αποτελεί ένα σημαντικό κόστος για τις τράπεζες, ενώ πρόσθετο παράγοντα κόστους συνιστούν τα αυξανόμενα φαινόμενα κλοπών που διαπιστώνονται κυρίως στα ΑΤΜ που είναι εκτός των τραπεζικών καταστημάτων αλλά και οι αυξανόμενες υποχρεώσεις ασφάλειας που θα πρέπει να πληρούν, καθιστώντας τη λειτουργία τους εξαιρετικά δαπανηρή υπόθεση.

Ενας επίσης βασικός λόγος για τον οποίο η συζήτηση για την πώλησή τους έχει επανέλθει στο προσκήνιο είναι η μεγάλη αύξηση που σημειώνουν οι ηλεκτρονικές συναλλαγές κυρίως μέσω Internet και mobile banking που έρχονται να υποκαταστήσουν όχι μόνο τις συναλλαγές στο φυσικό κατάστημα, αλλά και αυτές μέσω ΑΤΜ, που πάντως συνεχίζουν να εξυπηρετούν το 45%-48% των εγχρήματων συναλλαγών στη χώρα.

Σε κάθε περίπτωση, η χρήση των ΑΤΜ βγαίνει μειούμενη ή στην καλύτερη περίπτωση

αυξάνεται με πολύ χαμηλότερους ρυθμούς από αυτούς που εμφανίζουν τα πιο σύγχρονα ψηφιακά κανάλια, όπως το Internet και το mobile banking, που αναπτύσσονται με ρυθμούς κατά 10% και 45% αντίστοιχα. Αυτό συνιστά έναν πρόσθετο λόγο για τη σταδιακή απαξίωση των ΑΤΜ, ειδικά αυτών που είναι σε εξωτερικά σημεία και τα οποία δεν είναι τόσο αναβαθμισμένα όπως τα ΑΤΜ στα καταστήματα, που εξυπηρετούν πλέον πολύπλοκες συναλλαγές.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΚΤ, ο αριθμός των συναλλαγών που πραγματοποιείται στα ΑΤΜ των ελληνικών τραπεζών αυξήθηκε από 214,6 εκατ. σε 222,5 εκατ. συναλλαγές το 2021, αλλά αυτό φαίνεται να είναι συγκυριακό και οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το 2020 ως έτος σύγκρισης δεν είναι αντιπροσωπευτικό λόγω της πανδημίας.

Μείωση συναλλαγών

Η σύγκριση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά δείχνει ότι ο αριθμός των συναλλαγών την περίοδο 2019-2021 μειώθηκε κατά 10,5%.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι η χρήση τους έχει μειωθεί για αναλήψεις μετρητών, ενώ αντίθετα έχει αυξηθεί για καταθέσεις μετρητών. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι όλο και περισσότεροι πολίτες δεν καταφεύγουν πλέον στα ΑΤΜ για να πάρουν χρήματα, καθώς ένα σημαντικό πλέον τμήμα των αγορών γίνεται με απευθείας κρέωση του λογαριασμού ή με τη χρήση κρεωστικής ή πιστωτικής κάρτας.

TAMEIO SYNΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΤΗΚ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ SYNΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΤΗΚ

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (το Ταμείο) συγκαλεί Έκτακτη Εκλογική Γενική Συνέλευση την Τρίτη 18.10.2022, στις 08:30, στο Αμφιθέατρο των Κεντρικών Γραφείων της Cyta στη Λευκωσία, με μοναδικό και αποκλειστικό θέμα στην Ημερήσια Διάταξη την εκλογή των τριών (3) αιρετών μελών της Διαχειριστικής Επιτροπής του Ταμείου.

Όσα από τα Μέλη του Σχεδίου επιθυμούν να υποβάλουν υποψηφιότητα για εκλογή στη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου, παρακαλούνται να συμπληρώσουν το «Έντυπο Υποβολής Υποψηφιότητας» που βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Ταμείου (www.cytapensionfund.org) και είτε να το παραδώσουν δια χειρός είτε να το αποστείλουν με τηλεμοιότυπο ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέχρι τις 14:00 της Τετάρτης 12.10.2022, σύμφωνα με τις οδηγίες που αναγράφονται επί του εντύπου.

Σε περίπτωση που δεν υποβληθούν πέραν των τριών υποψηφιοτήτων, η Έκτακτη Εκλογική Γενική Συνέλευση θα ανακηρύξει τους υποψήφιους ως εκλεγέντες. Σε αντίθετη περίπτωση, θα διεξαχθεί μυστική ψηφοφορία με κάλπες που θα λειτουργήσουν στα κατά τόπους Κεντρικά Γραφεία της Cyta ως ακολούθως:

- Λευκωσία, έναρξη ψηφοφορίας 10:00
- Λεμεσός/Λάρνακα/Αμμόχωστος, έναρξη ψηφοφορίας 11:00
- Πάφος, έναρξη ψηφοφορίας 12:00

Σε όλα τα Εκλογικά Κέντρα θα υπάρξει διάλειμμα μισής ώρας, από 14:15 έως 14:45 και η ψηφοφορία θα λήξει ταυτόχρονα σε όλα τα Κέντρα στις 17:30.

Δικαίωμα ψήφου έχουν όλα τα Μέλη του Σχεδίου (εν ενεργεία υπάλληλοι και συνταξιούχοι της Cyta). Το κάθε Μέλος ψηφίζει αυτοπροσώπως, με την επίδειξη της Πολιτικής Ταυτότητας. Οι εν ενεργεία υπάλληλοι ψηφίζουν στο εκλογικό κέντρο της επαρχίας, στην οποία είναι υπηρεσιακά τοποθετημένοι από τη Cyta. Οι συνταξιούχοι ψηφίζουν στο εκλογικό κέντρο της επαρχίας όπου είναι η δηλωμένη διεύθυνση διαμονής τους (στην οποία η Cyta ταχυδρομεί τη μηνιαία σύνταξή τους).

Από τη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων της ΑΤΗΚ

FOR SALE
LUXURY OFFICE
521sq, Egkomi
TEL: 99697799

Επιπλέον έσοδα 500 εκατ. φέρνουν οι ηλεκτρονικές συναλλαγές

Σημαντική αύξηση εμπρόθεσμων πληρωμών ΦΠΑ από τις επιχειρήσεις

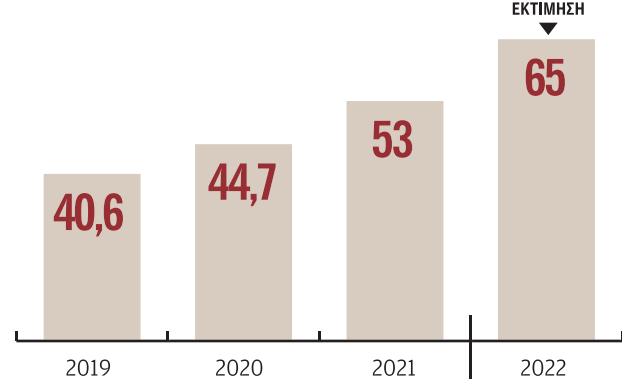
Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Περισσότερα από 500 εκατ. ευρώ θα προστεθούν φέτος στον κρατικό κορβανά από την αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, μόνο η αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, χωρίς δηλαδή να προσμετράται η καλή πορεία του τουρισμού, οδηγεί στον περιορισμό της φοροδιαφυγής και κατ'επέκταση στην αύξηση των δημοσίων εσόδων. Παράλληλα, είναι ισχυρό το ενδεχόμενο επέκτασης των POS αλλά και των ταμειακών μηχανών στο σύνολο της οικονομίας. Ωστόσο, υπάρχουν δύο τάσεις εντός του ΥΠΟΙΚ και συγκεκριμένα κάποιοι που πιέζουν για επέκτασή τους και άλλοι που φοβούνται το πολιτικό κόστος. Μάλιστα έχει προταθεί και η μείωση του ορίου χρήσης μετρητών στις συναλλαγές τόσο των καταναλωτών όσο και μεταξύ επιχειρήσεων. Σήμερα το όριο ανέρχεται σε 500 ευρώ. Δηλαδή, πάνω από το ποσό αυτό θα πρέπει οι συναλλαγές μεταξύ ιδιωτών - καταναλωτών και επιχειρήσεων (για πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών) να γίνονται αποκλειστικά με τη χρήση μέσων πληρωμής με κάρτα ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το υπουργείο Οικονομικών, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές οδήγησαν στην αύξηση των εσόδων από τον ΦΠΑ και στον περιορισμό της διακίνησης «μαύρου» χρήματος. Μάλιστα στελέχη του οικονομικού επιτελείου εκτιμούν ότι το ποσό αυτό θα αυξηθεί σημαντικά με τη διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα POS από το 2023, αλλά με την υποχρέωση διαβίβασης των συναλλαγών (αποδείξεων) από τα τέλη Οκτωβρίου στην ΑΑΔΕ. Για όσους δεν το πράξουν, μάλιστα, προβλέπονται τσουκτερά πρόστιμα και αναστολή λειτουργίας της επιχείρησης έως 96 ώρες. Με βάση τα στοιχεία του

Ηλεκτρονικές συναλλαγές

ΠΟΣΑ ΣΕ ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

Ιδιωτική
κατανάλωση
€125 δισ.

Το 50%
της κατανάλωσης
γίνεται ηλεκτρονικά

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το ΥΠΟΙΚ εξετάζει το ενδεχόμενο επέκτασης των POS αλλά και των ταμειακών μηχανών στο σύνολο της οικονομίας.

υπουργείου, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές σε σύγκριση με το 2019 έχουν αυξηθεί 62,5%. Ειδικότερα:

- Το 2019, οι αγορές με κάρτες ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα έφθασαν στα 40,6 δισ. ευρώ.
- Το 2020, που εμφανίστηκε η πανδημική κρίση, στα 44,7 δισ. ευρώ.
- Το 2021, με 5 μήνες κλειστή την οικονομία, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές έφθασαν στα 53 δισ. ευρώ.
- Το 2022 υπολογίζεται να αυξηθούν 25%-30% και να διαμορφωθούν σε επίπεδα άνω των 65 δισ. ευρώ.

Όπως προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία, η ιδιωτική κατανάλωση ανήλθε το

προηγούμενο έτος στα 125 δισ. ευρώ, κάτι που δείχνει ότι οι μισές συναλλαγές, δηλαδή 50%, γίνονται με κάρτες, όταν όμως σε άλλες χώρες βρίσκονται στο 80%.

Με την επέκταση των POS στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας εκτιμάται ότι το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί σημαντικά. Για παράδειγμα, σήμερα δεν υπάρχει υποχρέωση να διαθέτουν POS τα γυμναστήρια, τα πάρκινγκ, τα οποία μάλιστα δεν έχουν υποχρέωση και τήρησης ταμειακής μηχανής. Δηλαδή, χρησιμοποιούν τη χειρρόγραφη σύστημα όσοι το επιθυμούν. Επίσης, δεν υπάρχει υποχρέωση για POS, μεταξύ άλλων, στα περιπτερά, στα ταξί, στους κινηματογράφους και στα θέατρα. Αξιοσημείωτο είναι ότι ακόμη και σήμερα υπάρχουν επαγγέλματα που δεν χρησιμοποιούν ταμειακές μηχανές στις υπηρεσίες που προσφέρουν, για παράδειγμα, οι ράφτες.

Αν και πριν από την πανδημία το σχέδιο του υπουργείου Οικονομικών προέβλεπε την επέκταση των POS στο σύνολο της οικονομίας, αυτό ατόνησε

και, όπως αναφέρει παράγοντας του υπουργείου Οικονομικών, «έφθασε η ώρα να επεκταθεί στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας».

Σε κάρτα το επίδομα ΟΠΕΚΑ

Το επίδομα του ΟΠΕΚΑ θα χορηγείται σε κάρτα, από την οποία οι δικαιούχοι θα μπορούν να σπρώξουν μόνο το 50% σε μετρητά. Το υπόλοιπο ποσό θα πρέπει να δαπανηθεί ηλεκτρονικά, δηλαδή με αγορές μέσω POS, e-banking κ.λπ.

Όπως αναφέρουν από το υπουργείο Οικονομικών, συνολικά τα επιδόματα ανέρχονται στα 3 δισ. ευρώ. Στόχος είναι τουλάχιστον τα μισά από αυτά να δαπανώνται από τους υπόχρεους μέσω ηλεκτρονικών συναλλαγών.

Φορολογική συμμόρφωση

Οι νέες τεχνολογίες και η αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών οδήγησαν και στη συμμόρφωση των επιχειρήσεων. Παράλληλα, πλέον όσες επιχειρήσεις δεν είναι φορολογικά ενήμερες (και για να είναι δεν πρέπει να χρωστούν στο ελληνικό Δημόσιο) δεν μπορούν να ενταχθούν σε προγράμματα όπως για παράδειγμα το ΕΣΠΑ, καθώς και κανένα πρόγραμμα ενίσχυσης. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, οι πληρωμές ΦΠΑ από τις επιχειρήσεις προς την εφορία παρουσιάζουν σημαντική αύξηση. Συγκεκριμένα, τον Ιούλιο οι εμπρόθεσμες πληρωμές έφθασαν στο 85,19% του συνολικά οφειλόμενου ΦΠΑ.

Ειδικότερα, από το 1,368 δισ. ευρώ ΦΠΑ καταβλήθηκε από τους υπόχρεους εμπρόθεσμα ποσό ύψους 1,164 δισ. ευρώ. Οι εμπρόθεσμες πληρωμές του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων ανήλθαν στο 90,38%, ενώ ιδιαίτερα θετικά είναι και τα στοιχεία για τις πληρωμές του ΕΝΦΙΑ (σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη) που δείχνουν να ανεβαίνουν στο 77,59%, από 73,9% στο τέλος του 2021.

Κίνδυνο φτώχειας αντιμετωπίζει το 26,9% των αυτοαπασχολούμενων

Οι αυτοαπασχολούμενοι είναι οι πιο εκτεθειμένοι στον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού έπειτα από τους άνεργους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με τα στοιχεία που επεξεργάστηκε η Eurostat, το 2021 σχεδόν το ένα τέταρτο ή ποσοστό 23,6% όλων των αυτοαπασχολούμενων ατόμων ηλικίας 18 ετών και άνω στην Ε.Ε. διέτρεχε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Αυτή μάλιστα η κατηγορία όσον αφορά την κατάσταση δραστηριότητας ήταν η μόνη που σημείωσε αύξηση σε σύγκριση με το 2020, όταν το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 22,6%.

Στην Ελλάδα το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να βρεθούν στο φάσμα της φτώχειας ήταν το 2021 26,9%, πάνω, δηλαδή, από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ήταν το 2020 23,6%.

Το 2021 σε σύγκριση με το 2020 τα ποσοστά κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μειώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τους άνεργους

κατά 1,6 ποσοστιαία μονάδα, για τους συνταξιούχους κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες και για τους μισθωτούς κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες.

Η Ρουμανία, η Πορτογαλία και η Εσθονία κατέγραψαν το 2021 τα υψηλότερα ποσοστά αυτοαπασχολούμενων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (70,8%, 32,4% και 32,2%, αντίστοιχα).

Η Ρουμανία, ειδικότερα, σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση από το 2020 έως το 2021 (5,1 ποσοστιαίες μονάδες). Αντίθετα, η κατάσταση βελτιώθηκε για τους αυτοαπασχολούμενους σε έντεκα χώρες, με την Ιρλανδία και την Ουγγαρία να αναφέρουν τη μεγαλύτερη μείωση (-3,2 και -3,7 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα).

Συνολικά το 2021, 95,4 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ε.Ε. διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, αριθμός που ισοδυναμεί με το 21,7% του πληθυσμού. Στην Ελλάδα αυτό το ποσοστό ανέρχεται σε 27,3%.

Πρόσθετη επιδότηση ενέργειας ζητούν οι αλυσίδες εστίασης

Ορίζοντα στήριξη χωρίς... διακρίσεις αναμένεται να ζητήσει από την κυβέρνηση ο κλάδος των οργανωμένων αλυσίδων εστίασης σε συναντήσεις που προγραμματίζει το επόμενο διάστημα σε πρώτη φάση με το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αυτό που φοβάται ο κλάδος είναι ένα διπλό πλήγμα από την αύξηση του ενεργειακού κόστους και εν γένει του κόστους λειτουργίας, και την πιθανή υποχώρηση της κατανάλωσης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Καθημερινής», αυτό που θα προταθεί από την Ελληνική Ένωση Επιχειρήσεων Οργανωμένων Εστιασών (ΕΠΟΕΣ) είναι να δοθεί και στις επιχειρήσεις του κλάδου η πρόσθετη επιδότηση ενέργειας που δόθηκε στα αρτοποιεία. Βασικό επιχείρημα, όπως επισφαιρύνουν στελέχη της αγοράς, είναι πως τα όρια για το εάν ένα αρτοποιείο είναι αρτοποιείο ή επιχείρηση εστίασης, καθώς διαθέτει για παράδειγμα τυρόπιτες, σάντουιτς, αλλά συχνά και ροφήματα (καφέ, φυσικούς χυμούς κ.λπ.), είναι δυσδιάκριτα. Υπενθυμίζεται ότι μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων που εκπροσωπούνται από την ΕΠΟΕΣ δραστηριοποιείται ακριβώς σε αυτά τα είδη. Μέλη της ΕΠΟΕΣ είναι οι αλυσίδες Goody's, Everest, Γρηγόρης, Paul, Carpo, KFC, Δωδώνη, Coffee Island, Pizza Fan και TGI Fridays.

Σύμφωνα με τα ίδια στελέχη, οι λογαριασμοί της ενέργειας, ακόμη και μετά τις επιδοτήσεις, είναι 2,5 φορές υψηλότεροι σε σύγκριση με την περυσινή χρονιά. Αυτό που φοβούνται είναι

ότι έπειτα από μια πολύ καλή για τον τζίρο τους θερινή περίοδο, ακόμη και στην Αθήνα, λόγω του αυξημένου τουρισμού, η κατανάλωση θα είναι μειωμένη εξαιτίας των αυξημένων δαπανών που έχουν τα νοικοκυριά για ενέργεια και τρόφιμα. Ειδικά, δε, στις μη τουριστικές περιοχές η μείωση στις πωλήσεις αναμένεται ότι θα φανεί μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες.

Πέρα από το αίτημα για πρόσθετη επιδότηση εξετάζεται και το ενδεχόμενο μιας πιο «επιθε-

Προτείνουν να ισχύσει για τις επιχειρήσεις του κλάδου ό,τι και για τα αρτοποιεία.

τικής» στρατηγικής, υπό την έννοια της αξιοποίησης υφιστάμενων εργαλείων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, με τα σχετικά σενάρια να είναι ακόμη υπό διερεύνηση και επεξεργασία.

Αυτά τα ζητήματα συζητήθηκαν σε συνάντηση των μελών της ΕΠΟΕΣ την περασμένη Τρίτη, στη διάρκεια της οποίας εξεφράστη η έντονη ανησυχία τους για τις επιπτώσεις της δραματικής αύξησης του κόστους ενέργειας στη λειτουργία και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Όπως τόνισαν, έπειτα από τη θύελλα της πανδημίας που έπληξε με ιδιαίτερη σφοδρότητα την εστίαση, ο κλάδος βρίσκεται πλέον αντιμέτωπος με την «τέλεια καταιγίδα».

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ανησυχία για προεκλογική πλειοδοσία

Δίλημμα πολιτικής υποστηρίζει το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή ότι θέτει η άνοδος του πληθωρισμού. Και αυτό γιατί από τη μια πλευρά η γενικευμένη αύξηση των μισθών θα τροφοδοτούσε πληθωριστικές πιέσεις, ενώ από την άλλη η μη αύξησή τους περιορίζει σημαντικά την αγοραστική δύναμη των μισθωτών.

Ετσι, κατά την άποψη του γραφείου, θα πρέπει να σταθμιστούν οι συνέπειες και να λη-

Απαραίτητο να επιτευχθεί ένας ελάχιστος βαθμός συναίνεσης στους βασικούς άξονες της δημοσιονομικής πολιτικής.

φθει μέριμνα ώστε να αποτραπούν οι εισοδηματικές απώλειες ιδίως στους χαμηλόμισθους, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν θα υπάρξει πληθωριστική ανατροφοδότηση και απώλεια ανταγωνιστικότητας. Το γραφείο εξαιρεί πάντως τους αμειβόμενους με τον κατώτατο μισθό, καθώς δεν θεωρεί ότι επηρεάζουν την εξέλιξη του πληθωρισμού.

Στην τριμηνιαία έκθεσή του το γραφείο, του οποίου προΐσταται ο Φραγκίσκος Κουτεντάκης, θεωρεί ότι ο πληθωρισμός

Η γενικευμένη αύξηση των μισθών θα τροφοδοτούσε πληθωριστικές πιέσεις, αλλά πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να αποτραπούν οι εισοδηματικές απώλειες ιδίως στους χαμηλόμισθους, αναφέρει η έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού.

είναι ένας από τους βασικούς κινδύνους που ενδέχεται να επηρεάσουν μεσοπρόθεσμα την ελληνική οικονομία. Όπως επισφαιρύνει, ο πληθωρισμός, παρά τη θετική επίδρασή του στα δημόσια οικονομικά, αποτελεί τη βασική αιτία διάβρωσης των πραγματικών εισοδημάτων, κυρίως εκείνων που η ονομαστική τους αύξηση υπολείπεται του ρυθμού αύξησης των τιμών.

Ο δεύτερος κίνδυνος προέρχεται από την αύξηση των επιτοκίων από την Ευρωπαϊ-

κή Κεντρική Τράπεζα. Όπως επισφαιρύνει, η μεταστροφή αυτή της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ αναμένεται να επιβραδύνει τους ρυθμούς μεγέθυνσης στην Ευρώπη, ενώ ιδιαίτερα αρνητικές θα είναι οι επιπτώσεις σε χώρες με υψηλό δημόσιο χρέος, όπως η Ελλάδα.

Ο τρίτος κίνδυνος που καταγράφει το γραφείο, σχετίζεται με τις αβεβαιότητες εξαιτίας των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία και της ενεργειακής κρίσης που ενδεχομένως να επιβραδύνει την ανοδική πο-

ρεία της οικονομίας τα επόμενα τρίμηνα. Τέλος, το γραφείο καταγράφει και έναν πολιτικό κίνδυνο που συνδέεται με τις πιθανές δυσκολίες σχηματισμού κυβέρνησης στις επρόκειμες εκλογές. Είναι, συνεπώς, απαραίτητο να επιτευχθεί ένας ελάχιστος βαθμός συναίνεσης στους βασικούς άξονες της δημοσιονομικής πολιτικής ώστε να μην εγείρονται αμφιβολίες για τη διατήρηση της δημοσιονομικής ισορροπίας κατά την προεκλογική και μετεκλογική περίοδο, υπογραμμίζει.

Στην έκθεσή του το γραφείο επισφαιρύνει την αισιόπη βελτίωση που παρουσιάζουν τα δημόσια οικονομικά, και υπολογίζει μάλιστα ένα μικρό πρωτογενές πλεόνασμα σε επίπεδο γενικών κυβερνήσεων ύψους 319 εκατ. την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου έναντι στόχου για πρωτογενές έλλειμμα 10,5 δισ. ευρώ. «Παρά την αυξημένη αβεβαιότητα εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης, τα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά μεγέθη συνθέτουν μια σχετικά θετική εικόνα σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα», αναφέρει η έκθεση του γραφείου, επικαλούμενη και τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ 7,7% το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Μάλιστα, στο γραφείο εκτιμούν ότι είναι εφικτός ο στόχος της κυβέρνησης για περιορισμό του πρωτογενούς ελλείμματος του προϋπολογισμού φέτος στο 2% του ΑΕΠ.

Οι λογαριασμοί της ενέργειας, ακόμη και μετά τις επιδοτήσεις, είναι 2,5 φορές υψηλότεροι σε σύγκριση με την περυσινή χρονιά.

«Κλειστή» χώρα η Κίνα για ξένες επενδύσεις λόγω των lockdowns

Επιχειρήσεις επανεξετάζουν τα σχέδιά τους για είσοδο στην κινεζική αγορά

Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις υποχρεώνονται να αξιολογήσουν εκ νέου τα σχέδιά τους για την κινεζική αγορά, διότι τα lockdowns και οι περιορισμοί κατά του κορωνοϊού, που συνεχίζονται και φέτος, απομονώνουν περαιτέρω την Κίνα από τον υπόλοιπο κόσμο. Τα σκληρά μέτρα που εφάρμοσε η χώρα για τον έλεγχο του κορωνοϊού τα δύο τελευταία χρόνια, βοήθησαν αρχικά την οικονομία της να ανακάμψει πιο γρήγορα από το σοκ της πανδημίας σε σύγκριση με άλλες χώρες. Ομως, η πολιτική της έρχεται όλο και περισσότερο σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες, την ώρα που όλος ο πλανήτης χαλαρώνει τους περιορισμούς του ιού. Αυτή η αυστηρή πολιτική έχει περιορίσει τα ταξίδια από το εξωτερικό και την επιχειρηματική δραστηριότητα, ειδικά έπειτα από έναν δίμηνο εγκλεισμό φέτος στη Σαγκάη. Σύμφωνα με το CNBC, ο Γεργκ Βούτκε, πρόεδρος του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κίνα, δήλωσε χαρακτηριστικά, αναφερόμενος στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις: «Μιλάμε για μια πλήρη αναθεώρηση της άποψής μας για την Κίνα τους τελευταίους έξι μήνες. Τα lockdowns και η αβεβαιότητα, με την οποία έρχονται αντιμέτωπες οι επιχειρήσεις, έχουν μετατρέψει την Κίνα σε μια "κλειστή" και "εξαιρετικά διαφορετική" χώρα που μπορεί να τις αναγκάσει να φύγουν».

Οι κινεζικές αρχές δεν δείχνουν παρά ελάχιστα σημάδια για την κατάργηση της λεγόμενης πολιτικής μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό. Η χώρα έχει μειώσει τον χρόνο καραντίνας για ξένους και ντόπιους ταξιδιώτες, αλλά τα σποραδικά περιοριστικά μέτρα έχουν διατηρήσει την επιχειρηματική αβεβαιότητα σε υψηλά επίπεδα.

Η τάση της μείωσης των άμεσων ξένων επενδύσεων είναι απίθανο να αντιστραφεί, λόγω των περιορισμών στα ταξίδια από και προς την Κίνα.

Μέχρι στιγμής, οι περισσότερες ευρωπαϊκές εταιρείες παραμένουν στην Κίνα και μόνο μερικές πολύ μικρές έχουν αποφασίσει να αποχωρήσουν, σύμφωνα με τον Βούτκε. Ωστόσο, σίγουρα υπάρχουν επιχειρήσεις που αποφάσισαν να μην εισέλθουν καθόλου στην Κίνα, για τις οποίες το επιμελητήριο δεν είναι σε θέση να έχει στοιχεία.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις από την Ε.Ε. στην Κίνα μειώ-

θηκαν κατά 11,8% το 2020 σε σύγκριση με το 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία του επιμελητηρίου. Πιο πρόσφατα στοιχεία δεν ήταν διαθέσιμα. «Ενώ υπάρχει ακόμη μια ομάδα πολυεθνικών εταιρειών υψηλού προφίλ που είναι έτοιμες να κάνουν επενδύσεις δισεκατομμυρίων δολαρίων, η τάση της μείωσης των άμεσων ξένων επενδύσεων είναι απίθανο να αντιστραφεί, την ώρα που τα στελέχη των ευρωπαϊκών εταιρειών αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην ικανότητά τους να ταξιδεύουν από και προς την Κίνα», εξηγεί ο Βούτκε.

Αλλωστε, οι κινεζικές αρχές δεν δείχνουν παρά ελάχιστα σημάδια για την κατάργηση της λεγόμενης πολιτικής μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό. Η χώρα έχει μειώσει τον χρόνο καραντίνας για ξένους και ντόπιους ταξιδιώτες, αλλά τα σποραδικά περιοριστικά μέτρα έχουν διατηρήσει την επιχειρηματική αβεβαιότητα σε υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με τον Βούτκε, τα σύνορα της Κίνας δεν αναμένεται να ανοίξουν πριν από τα τέλη του 2023 το νωρίτερο, με βάση τον χρόνο που απαιτείται για να εμβολιαστεί αρκετός πληθυσμός.

Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που έχουν παραμείνει στην Κίνα, τέλος, αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερο ένα περιβάλλον στο οποίο «η ιδεολογία υπερτερεί της οικονομίας», αναφέρει έκθεση του επιμελητηρίου.

Σε χαμηλό 48 ετών το επίπεδο ανεργίας στη Βρετανία

Στα χαμηλότερα επίπεδα από το 1974 υποχώρησε ο δείκτης της ανεργίας στο Ηνωμένο Βασίλειο, αν και ο λόγος δεν είναι ότι ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι αναζητούν εργασία, αλλά ίσα ίσα συμβαίνει το αντίθετο. Όπως μεταδίδει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, στη χώρα περισσότεροι άνθρωποι εγκατέλειψαν το εργατικό δυναμικό. Τα επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι 3,6% των ενήλικων ήταν άνεργοι και αναζητούσαν δουλειά το τρίμηνο Μαΐου - Ιουλίου. Το ποσοστό ήταν χαμηλότερο από το 3,8% των προηγούμενων τριμήνων, ενώ αναλυτές και οικονομολόγοι είχαν προβλέψει πως το ποσοστό θα έμενε αμετάβλητο. Η μείωση της ανεργίας, σπύδα, αποδίδεται στην αιφνίδια αύξηση των ανθρώπων που ταξινόμούνται ως οικονομικά άνεργοι ή μη αναζητούντες εργασία. Την προαναφερθείσα περίοδο συνολικά 194.000 άτομα εγκατέλειψαν το εργατικό δυναμικό, λόγω αύξησης των μακροχρόνιων ασθενειών και των νέων που στράφηκαν στις σπουδές τους. Οι πραγματικοί μισθοί προσαρμοσμένοι στον πληθωρισμό μειώθηκαν κατά 2,8% το τρίμηνο με λήξη του Ιουλίου, δηλαδή λιγότερο από ό,τι είχαν υποχωρήσει τους προηγούμενους τρεις μήνες.

Οι κενές θέσεις εργασίας περιεστάλυναν κατά 34.000 σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη πτώση από το καλοκαίρι του 2020. Είναι χαρακτηριστικά όσα αναφέρει στο πρακτορείο Bloomberg ο Τόνι Γουίλσον, διευθυντής του Ινστιτούτου

Εργασιακών Μελετών. «Για μια κυβέρνηση, η οποία επιδιώκει να περιορίσει τη φορολογία για να ενισχύσει την ανάπτυξη, τα σημερινά δεδομένα δημιουργούν πονοκέφαλο. Διότι εάν δεν κινητοποιηθούν περισσότερο να επαναφέρουμε τους ανθρώπους στην αγορά εργασίας, τότε οι οποιεσδήποτε φοροαπαλλαγές απλά και μόνο θα κλιμακώσουν τον πληθωρισμό περαιτέρω και θα διατηρήσουν περισσότερο τα υψηλά επιτόκια». Η νέα πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου Λίζ Τρας σκοπεύει να τονώσει τον ρυθμό της οικονομικής ανάπτυξης, ούτως ώστε να χρηματοδοτηθεί ένα ευρύτατο πακέτο πολλών δισεκατομμυρίων στερλινών, με αποδέκτες επιχειρήσεις και νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν το άχθος των συνεχώς διογκούμενων λογαριασμών ρεύματος. Συν τοις άλλοις, η αποχώρηση των ανθρώπων από την αγορά εργασίας δείχνει ξεκάθαρα το πρόβλημα των εργοδοτών να καλύψουν τις κενές θέσεις, κάτι που τους υποχρεώνει να αυξήσουν τις αποδοχές. «Η κρίση του επιχειρείν επιδεινώνεται, ενώ οι ίδιες οι εταιρείες καταβάλλουν καθετί δυνατό να επιβιώσουν σε αυτή την αντίξοχη εποχή με τα αυξανόμενα κόστη. Παράλληλα, έχουν να αντιμετωπίσουν την ικανότητά τους να αναπτύσσονται», παρατηρεί, τέλος, η Τζέιν Γκράτον, διευθύντρια πολιτικής στο βρετανικό Επιμελητήριο Εμπορίου.

BLOOMBERG

RIK 1

ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΣΙ

Η κωμική σειρά εποχής που αγάπησε το τηλεοπτικό κοινό επιστρέφει για δεύτερη χρονιά με νέες, ξεκαρδιστικές περιπέτειες του Παπαχρήστου και των υπόλοιπων χωριανών που θα μας χαρίσουν ακόμα περισσότερο γέλιο. Μπερδέματα, παρεξηγήσεις, έρωτες, τσακωμοί και ίντριγκες ανάμεσα στους κατοίκους του πιο τρελού χωριού! Μαζί με τους γνωστούς, αγαπημένους μας ήρωες θα βρισκονται νέοι χαρακτήρες που έρχονται για να αφήσουν τη δική τους πινελιά.

Πρωταγωνιστούν Κώστας Δημητρίου, Κρίστοφερ Γκρέκο, Μιχάλης Μουστάκας, Αντρέας Μελέκας, Βαλεντίνα Σοφοκλέους, Λουκία Μιχαήλ Μουσουλιώτη, Έλενα Παπαδοπούλου, Μαρία Μεσαρίτη, Άντρα Δημητρίου, Εύρος Βασιλείου, Βαλεντίνα Νικολάου, Κωνσταντίνος Αθικιάδης, Γεωργία Κωνσταντίνου, Ιάκωβος Χατζηβασιίλη, Μάριος Στυλιανού, Θεοδώρα Βήχα, Σκεύος Πολυκάρπου, Ηρόδοτος Μιητιάδους.

Σενάριο Μιχάλης Τερζής, Μαρίνα Φραγκεσκίδου

Σκηνοθεσία Χρήστος Νικολάου

Σάββατο και Κυριακή 7.00 μ.μ. RIK 1

RIK 1

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΒΡΑΔΙΑ

Η εκπομπή που μας χαρίζει τα πιο όμορφα βράδια Κυριακής, επιστρέφει ανανεωμένη για να μας προσφέρει ακόμα περισσότερη διασκέδαση. Με τραγούδι, χορό και τσιατσιτά, η εκπομπή προβάλλει την παράδοση και τον πολιτισμό της Κύπρου.

Έρευνα - Μουσική επιμέλεια Μιχάλης Χατζημιχαήλ

Παρουσίαση Άντρη Καραντώνη

Κυριακή 9.30 μ.μ. RIK 1

Ευρωπαϊκές βιομηχανίες μετακομίζουν στις ΗΠΑ

Μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους λόγω της ενεργειακής κρίσης

Κι όμως, υπάρχει μία «νικήτρια» από την ενεργειακή κρίση στην Ευρώπη και δεν είναι άλλη από τις ΗΠΑ. Με τις τιμές ενέργειας να έχουν εκτοξευθεί, οι βιομηχανίες κάλυβα, λιπάσματος και άλλοι παράγοντες που ενισχύουν την οικονομική δραστηριότητα της Γηραιάς Ηπείρου μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους στις ΗΠΑ, όπου οι τιμές ενέργειας είναι σταθερότερες και υπάρχει γενναϊόδωρη κυβερνητική στήριξη. Δεδομένης της μεγάλης αστάθειας στην ενέργεια και στις εφοδιαστικές αλυσίδες, η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε δυναμικά κίνητρα για τη μεταποίηση και την πράσινη ενέργεια, με αποτέλεσμα η ζυγαριά να κλίνει υπέρ των ΗΠΑ, ευνοώντας ιδίως τις εταιρείες χημικών, μπαταριών και γενικών έντονα ενεργοβόρων κλάδων. Παρά το γεγονός ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες πλήττονται από υψηλότατο πληθωρισμό, αντιμετωπίζουν προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες και υπάρχουν ανησυχίες περί επιβράδυνσης, η οικονομία καταγράφει σχετικά ισχυρή ανάκαμψη μετά την πανδημία σε σύγκριση με την Κίνα, η οποία δέχθηκε πλήγματα από τα lockdowns – η δε

Ευρώπη έχει αποσταθεροποιηθεί από τον πόλεμο. Μάλιστα, όπως αναφέρεται σε ρεπορτάζ της αμερικανικής εφημερίδας The Wall Street Journal, οι νέες δαπάνες που προανήγγειλε η Ουάσιγκτον κατέστησαν τη χώρα ελκυστικότερο επενδυτικό προορισμό.

Ενδεικτικά, η Pandora με βάση τη Δανία και η γερμανική Volkswagen ανακοίνωσαν επέκταση στις ΗΠΑ, ενώ η Tesla ανέστειλε τα σχέδια για κατασκευή μπαταριών στη Γερμανία προκειμένου να διερευνήσει εάν επιπρέπει στο πρόγραμμα φοροαπαλλαγών στις ΗΠΑ. Βέβαια, η Ευρώπη παραμένει ελκυστικός επενδυτικός προορισμός για τη μεταποίηση, όπου απαιτείται υψηλή τεχνολογία και όπου απασχολούνται εξειδικευμένοι εργαζόμενοι. Εξάλλου, δεδομένης της συσσωρευμένης ζήτησης από την πανδημία, πολλές επιχειρήσεις έχουν μετακυλίσει το αυξημένο κόστος ενέργειας στους καταναλωτές. Το ερώτημα είναι πόσο καιρό θα διαρκέσουν οι υψηλότερες τιμές φυσικού αερίου. Εάν η Ευρώπη δεν καταφέρει να αντικαταστήσει το ρωσικό φυσικό αέριο, οι τιμές ενδέχεται να παραμείνουν σε υψηλά επι-

Η Pandora με βάση τη Δανία και η γερμανική Volkswagen ανακοίνωσαν επέκταση στις ΗΠΑ, ενώ η Tesla ανέστειλε τα σχέδια για κατασκευή μπαταριών στη Γερμανία προκειμένου να διερευνήσει εάν επιπρέπει στο πρόγραμμα φοροαπαλλαγών στις ΗΠΑ.

Η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε κίνητρα, ευνοώντας εταιρείες χημικών, μπαταριών και γενικότερα ενεργοβόρες επιχειρήσεις.

πεδα μέχρι τουλάχιστον το 2024 και κατά συνέπεια να αφήσουν μόνιμο αποτύπωμα στον κλάδο της μεταποίησης. «Πιστεύω ότι θα τα καταφέρουμε για δύο χειμώνας», δήλωσε χαρακτηριστικά στη Wall Street Journal ο Στέφαν Μπόργκας, διευθύνων σύμβου-

λος της RHI Magnesita, η οποία κατασκευάζει πυρίμαχα προϊόντα και συστήματα. Εάν όμως η Γηραιά Ηπειρος δεν μπορέσει να βρει φθηνότερο αέριο ή εάν δεν ενισχύσει τις ΑΠΕ, τότε «οι εταιρείες θα αρχίσουν να ψάχνουν αλλού», πρόσθεσε.

Η αυστριακή εταιρεία φτιάχνει υλικά προς χρήση από βιομηχανίες που πρέπει να αντέχουν σε υψηλές θερμοκρασίες, όπως καλυβουργίες. Ο Μπόργκας είναι ιδιαίτερα αισιόδοξος για τη ζήτηση κάλυβα στις ΗΠΑ, όπου τα κρατικά κίνητρα έχουν επίσης βελτιώσει τις προβλέψεις για την πράσινη ενέργεια. Τέτοιου είδους επιχειρήσεις, όπως η RHI Magnesita, θεωρούν ότι το υδρογόνο είναι το «κλειδί»

για την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων και για τη μείωση των εκπομπών αέριων ρύπων. Οι δεσμεύσεις της Ουάσιγκτον για τέτοιου είδους έργα και πρωτοβουλίες αναμένεται να ενισχύσουν την παραγωγή υδρογόνου, προκαλώντας κατά συνέπεια και την πτώση της τιμής του. Η καλυβουργία ArcelorMittal με έδρα το Λουξεμβούργο, η οποία ανακοίνωσε πριν από λίγες ημέρες ότι θα μειώσει την παραγωγή σε δύο εργοστάσιά της στη Γερμανία, κατέγραψε καλύτερη επίδοση από το προσδοκώμενο λόγω μιας επένδυσης στο Τέξας. Στην εγκατάσταση αυτή κατασκευάζεται ένα προϊόν σιδήρου για παραγωγή κάλυβα. Πρόκειται για «μια πε-

ριοχή που προσφέρει έντονα ανταγωνιστική ενέργεια και τελικά ανταγωνιστικό υδρογόνο», τόνισε στο πλαίσιο ενημέρωσης ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Αντίτιτα Μιτάλ.

Πάντως, οι παραγωγοί ενέργειας στην Ευρώπη ενδέχεται να δυσκολευτούν να παραμείνουν ανταγωνιστικοί έναντι των χαμηλότερων τιμών ενέργειας και των κινήτρων για πράσινες επενδύσεις στις ΗΠΑ, τόνισε χαρακτηριστικά ο Σβέιν Τόρε Χόλσεθ, διευθύνων σύμβουλος του νορβηγικού ομίλου λιπασιμάτων Yara International. «Ως αποτέλεσμα, κάποιες βιομηχανίες θα μεταφερθούν μόνιμα στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού», ανέφερε εν κατακλείδι ο ίδιος.

Για ελλείψεις προϊόντων τον χειμώνα στην Ευρώπη προειδοποιούν οι αγρότες

Η ενεργειακή κρίση και ο πληθωρισμός, ο οποίος επιμόνως παραμένει σε εκτός λογικής επίπεδα, έχουν προκαλέσει μεγάλα προβλήματα μεταξύ άλλων και στον αγροτικό κλάδο. Ωστόσο, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς, τα προβλήματα με τα οποία βρίσκονται αντιμέτωποι οι αγρότες στη νότια και δυτική Ευρώπη αναγκάζουν ορισμένους εξ αυτών να σκέφτονται ακόμη κι αν θα καλλιεργήσουν τη φετινή περίοδο. Την ίδια ώρα, προειδοποιούν ότι τον χειμώνα η Γηραιά Ηπειρος θα αντιμετωπίσει ελλείψεις σε γεωργικά προϊόντα, διότι εάν οι ευρωπαϊκές σοδειές περιορισθούν, οι εισαγωγές από άλλες χώρες δεν θα είναι ικανές να αντισταθμίσουν τις ελλείψεις. Και οι εισαγωγές αυτές θα προέρχονται από χώρες με πιο ζεστό κλίμα, όπως η Αίγυπτος, η Τυνησία και το Μαρόκο, όπου και θα στραφούν οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ ανά την Ευρώπη, προκειμένου να εξασφαλίσουν προμήθειες. Οι διαρκώς αυξανόμενες τιμές

Η εκτόξευση του ενεργειακού κόστους καθιστά ασύμφορη την καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών σε θερμοκήπια.

της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου θα επηρεάσουν τα προϊόντα που καλλιεργούνται κατά τη διάρκεια του χειμώνα σε θερμοκήπια, όπως οι ντομάτες, οι πιπεριές και τα αγγούρια, αλλά και εκείνα που πρέπει να αποθηκευτούν σε ψυχρό περιβάλλον, όπως τα μήλα, τα κρεμμύδια και τα ραδικία.

Όπως αναφέρει ο Εμανουέλ Λεφέβρ, ο οποίος έχει μεγάλες έκτασες καλλιέργειες με ραδικία στη νότια Γαλλία, εξετάζει πολύ σοβαρά το ενδεχόμενο τη φετινή καλλιεργητική περίοδο να μη μαζέψει τη σοδεία του, εξαιτίας του κόστους για τη συντήρηση του προϊόντος του. Η συντήρη-

Αρκετοί Γερμανοί καλλιεργητές σκέφτονται να μη βάλουν προϊόντα στα θερμοκήπιά τους για να κρατήσουν το κόστος όσο το δυνατόν χαμηλότερα.

ση των ραδικιών είναι ιδιαίτερος ενεργοβόρος. Αφού γίνει η συγκομιδή των βολβών το φθινόπωρο, στη συνέχεια αποθηκεύονται σε χαμηλές θερμοκρασίες και μετά επαναφύτεύονται σε κοντινότερη με ελεγχόμενη θερμοκρασία για να αναπτυχθούν σε μια περίοδο που διαρκεί πε-

ρίπου ένα έτος. «Αναρωτιόμαστε πραγματικά αν θα μαζέψουμε ό,τι υπάρχει στα χωράφια αυτόν τον χειμώνα», δηλώνει ο Λεφέβρ στο Ρόιτερς. Η αύξηση στις τιμές του φυσικού αερίου έχει γίνει δυσβάσταχτη και είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα για τους αγρότες με καλλιέργειες που δια-

τηρούν σε θερμοκήπια. Από την άλλη, όπως τονίζουν δύο αγρότες από τη Γαλλία, ανανεώνοντας τα συμβόλαια με τον πάροχο ηλεκτρικής ενέργειας για το 2023, έπρεπε να πληρώσουν το δεκαπλάσιο σε σχέση με ό,τι πληρώναν το 2021. Και τα προβλήματα δεν σταματούν εδώ, διότι η ακρίβεια έχει χτυπήσει τα πάντα, από τα λιπάσματα έως τη συσκευασία και τις μεταφορές.

«Τις επόμενες εβδομάδες θα οφείλω να φράουλες νότια της γαλλικής πρωτεύουσας. «Το συνολικό κόστος στην παραγωγή ανέρχεται σχεδόν στο 30%», αναφέρει ο Γιοχάνες Γκρος, αναπληρωτής διευθυντής πωλήσεων στον γερμανικό συνεταιρισμό Ραϊχένους - Γκεμίζε. Η ενέργεια αντιπροσώπευε περίπου το μισό έως τα

δύο τρίτα αυτού του επιπλέον κόστους, όπως τονίζει. «Κάποιοι συνάδελφοι σκέφτονται να μη βάλουν προϊόντα στα θερμοκήπιά τους για να κρατήσουν το κόστος όσο το δυνατόν χαμηλότερα. Κανείς δεν ξέρει τι θα συμβεί τον επόμενο χρόνο», καταλήγει.

Από την πλευρά της η ένωση θερμοκηπίων της Ολλανδίας, Γκλαστούνμπουβ Νέντερλαντ, αναφέρει ότι έως και το 40% των 3.000 μελών της βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία. Ακόμη και σε χώρες όπως η Ισπανία, οι αγρότες φρούτων και λαχανικών δηλώνουν πως το κόστος για τα λιπάσματα έχει αυξηθεί κατά 25%. Ο Τζακ Γουάρντ, διευθύνων σύμβουλος της Ενωσης Βρετανών Καλλιεργητών, υπογραμμίζει ότι είναι αναπόφευκτο η παραγωγή φρούτων και λαχανικών να μετατοπιστεί σε θερμότερα κλίματα. «Θα μεταφέρουμε την παραγωγή όλο και πιο νότια, μέσω της Ισπανίας, δηλαδή στο Μαρόκο και σε τμήματα της Αφρικής», σημειώνει, συμπερασματικά.

Ο πληθωρισμός θα φέρει κοινωνική αναταραχή

Ο κόσμος θα βγει στους δρόμους σε όλο τον πλανήτη εάν δεν ληφθούν μέτρα για την προστασία των πιο ευάλωτων πολιτών από τον πληθωρισμό, προειδοποίησε η επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα. «Είναι σημαντικό να σκεφθούμε ότι αυτός ο συνολικός αντίκτυπος των πολλαπλών κρίσεων δοκιμάζει ήδη την υπομονή και τις αντοχές των ανθρώπων. Και αν δεν αναληφθεί δράση για την υποστήριξη των πιο ευάλωτων, θα υπάρξουν συνέπειες», είπε μιλώντας στο αμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο του CNN. «Αν δεν μειώσουμε τον πληθωρισμό, αυτό θα βλάψει τους πιο ευάλωτους, γιατί η έκρηξη των τιμών των τροφίμων και της ενέργειας είναι μια ενόχληση για εκείνους που βρίσκονται σε καλύτερη κα-

Οι ευάλωτοι πολίτες σε όλο τον πλανήτη πρέπει να στηριχθούν, τονίζει η επικεφαλής του ΔΝΤ Κρ. Γκεοργκίεβα.

τάσταση, αλλά για τους φτωχούς ανθρώπους είναι μια τραγωδία. Επομένως σκεφτόμαστε πρώτα τους φτωχούς, όταν ζητάμε μια δυναμική επίθεση κατά του πληθωρισμού», είπε η κ. Γκεοργκίεβα.

Οι κεντρικές τράπεζες σε όλο τον κόσμο δεν έχουν άλλη επιλογή από το να αυξήσουν τα επιτόκια σε μια προσπάθεια να καταπολεμήσουν τον πληθωρισμό, πρόσθεσε η γενική διευθύντρια

του ΔΝΤ. «Η δημοσιονομική πολιτική, αν επιδιώξει με γενναϊόδωρα να βοηθήσει τους πάντες, θα είναι στην πραγματικότητα ένα εμπόδιο στη νομισματική πολιτική, θα είναι ένας εχθρός της, επειδή όταν αυξάνεις τη ζήτηση, αυτό ωθεί τις τιμές ξανά προς τα πάνω, και μετά πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη νομισματική σύσφιξη», είπε. Γεγονότα που οδήγησαν σε αυξήσεις τιμών –κυρίως η παραλλαγή «Ομικρον» του κορωνοϊού και η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία– έχουν «κάνει τον πληθωρισμό σήμερα τον μεγαλύτερο εχθρό μας», είπε η κ. Γκεοργκίεβα. «Η φετινή χρονιά είναι δύσκολη, η επόμενη ακόμα δυσκολότερη. Γιατί; Εξαιτίας των απαντών σοκ. Μόλις σε τρία χρόνια είχαμε την πανδημία, η οποία δεν έχει τελειώσει ακόμα, τον πό-

λεμο, την εισβολή της Ρωσίας, που ωθεί τις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων προς τα πάνω, και το αποτέλεσμα είναι μια κρίση στο κόστος διαβίωσης», σημείωσε. Όταν ερωτήθηκε για την άνοδο ακροδεξιών υποψηφίων ενόψει εκλογών, όπως συμβαίνει στην Ιταλία και τη Σουηδία, η κ. Γκεοργκίεβα είπε ότι «δεν εκπλησσομαι που βλέπω ανθρώπους να θυμώνουν. Είναι κλεισμένοι στα σπίτια τους για μήνες και μήνες. Βλέπουν τις τιμές να ανεβαίνουν δραστηκά. Και αυτός είναι ο λόγος που η έκκλησή μου προς τους υπευθύνους χαραξής πολιτικής είναι “να είστε προσεκτικοί”». «Αν δεν είμαστε σε θέση να προστατεύσουμε το αίσθημα της επιβίωσης και το αίσθημα αλληλεγγύης, αυτό θα συμβεί», προειδοποίησε, εν κατακλείδι, μιλώντας στο CNN.

Οι κεντρικές τράπεζες σε όλο τον κόσμο δεν έχουν άλλη επιλογή από το να αυξήσουν τα επιτόκια σε μια προσπάθεια να καταπολεμήσουν τον πληθωρισμό, ανέφερε η Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα.

Σε όλο τον κόσμο αυξάνουν τα επιτόκια, η Τουρκία τα μειώνει

Στο ναδίρ η ισοτιμία της τουρκικής λίρας, ρεκόρ 24 ετών για τον πληθωρισμό

Μετά την αναμενόμενη απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των Ηνωμένων Πολιτειών να αυξήσει για τρίτη φορά τα επιτόκια κατά 75 μονάδες βάσης, επιτείνοντας τη μάχη κατά του πληθωρισμού, ένας ορμηγός ανάλογων κινήσεων συνέβη από τη μια πλευρά του πλανήτη μέχρι την άλλη, ήτοι

Η αύξηση επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ την Τετάρτη πυροδότησε ανάλογες κινήσεις από τη Βρετανία και τη Νορβηγία έως την Ταϊβάν.

από τη Βρετανία και τη Νορβηγία έως την Ταϊβάν. Ωστόσο, η γειτονική μας Τουρκία αποτέλεσε βροντερή εξαίρεση και, παρά τον καλπάζοντα πληθωρισμό, η κεντρική τράπεζα της προχώρησε σε ακόμη μία μείωση επιτοκίων, προκαλώντας σοκ σε αγορές και επενδυτές. Ο πληθωρισμός, συγκεκριμένα, έχει εκτιναχθεί στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 24 ετών, ενώ την ίδια στιγμή η

τουρκική λίρα τελεί υπό διαπραγμάτευση προς το δολάριο σε επίπεδα ναδίρ. Η αρμόδια επιτροπή για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής της Τράπεζας της Τουρκίας υπό τον διοικητή της, Σαχάπ Καβσιόγλου, μείωσε το βασικό επιτόκιο στο 12% από το 13%, ενώ στη σχετική ανακοίνωσή της τόνισε ότι παρατηρήθηκε ανάσχεση στην ταχύτητα της οικονομικής δραστηριότητας. Αφότου ανακοινώθηκε η μείωση, η λίρα υποχώρησε περαιτέρω έναντι του δολαρίου έως και κατά 0,4%, αγγίζοντας νέο ναδίρ, στις 18,4026 λίρες/1 δολάριο.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι περισσότεροι εκ των οικονομολόγων που συμμετείχαν σε έρευνα του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg είχαν προβλέψει πως δεν θα προχωρήσει σε κάποια κίνηση η Τράπεζα της Τουρκίας, δεδομένου ότι είχε ήδη κάνει μείωση μίας ποσοστιαίας μονάδας τον Αύγουστο, τερματίζοντας μια επτάμηνη περίοδο παύσης. Πάντως, υπήρξε και μια μικρότερη ομάδα οικονομολόγων των Morgan Stanley, UniCredit και Citigroup που είχαν εικάσει πως επικείται μείωση. Τόσο ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν όσο και ο συνεργάτης του Σαχάπ Καβσιόγλου

είναι αμετακίνητοι στην ανορθόδοξη οικονομική προσέγγισή τους, η οποία υπαγορεύει τη μη αύξηση επιτοκίων ως εργαλείο για ανάσχεση του πληθωρισμού. Ως αποτέλεσμα, η ανάπτυξη της οικονομίας αναθερμάνθηκε εις βάρος της σταθερότητας των τιμών, αφήνοντας τα τουρκικά περιουσιακά στοιχεία εκτεθειμένα σε μαζικές πωλήσεις. Κατόπιν τούτων, σε ετήσια βάση ο δείκτης του πληθωρισμού έχει ξεπεράσει το 80%, όταν η λίρα θεωρείται ως ένα από τα νομίσματα με τις χειρότερες φετινές επιδόσεις αναφορικά με τις αναδυόμενες αγορές. «Εκτιμούμε ότι η Τράπεζα της Τουρκίας θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει μακροπροληπτική πολιτική, ώστε να ανακόψει την αύξηση πιστώσεων, ενώ προβλέπουμε ακόμη μία μείωση στο κόστος δανεισμού το τέταρτο τρίμηνο», τονίζει ο οικονομολόγος του Bloomberg Σέλλα Μπαχάρ Μπαζικί. Μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του 2021, υπό τη διοίκηση του Σαχάπ Καβσιόγλου, η Τράπεζα της Τουρκίας προέβη σε μειώσεις επιτοκίων αρκετές φορές, ενώ ήδη ήταν διψήφιος ο πληθωρισμός – για τον κ. Καβσιόγλου, ο στόχος του είναι να φθάσει το 5%.

Σε αντίθεση με τα της Τουρ-

Η Τράπεζα της Τουρκίας μείωσε το βασικό επιτόκιο στο 12% από το 13%, ενώ στη σχετική ανακοίνωσή της τόνισε ότι παρατηρήθηκε ανάσχεση στην ταχύτητα της οικονομικής δραστηριότητας. Αφότου ανακοινώθηκε η μείωση, η λίρα υποχώρησε περαιτέρω έναντι του δολαρίου έως και κατά 0,4%, αγγίζοντας νέο ναδίρ, στις 18,4026 λίρες/1 δολάριο.

κίας, όμως, η αύξηση επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ την Τετάρτη πυροδότησε σειρά αυξήσεων σε πολλές χώρες. Ειδικότερα, χθες η Τράπεζα της Αγγλίας αύξησε τα επιτόκια για έβδομη φορά στη σειρά, από το 1,75% στο 2,25%, εκτιμώντας πως η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου το τρίτο τρίμηνο θα περισταλεί 0,1%, ενώ σε συνδυασμό με τη μείωση της παραγωγής θα περιέλθει σε τεχνική ύφεση. Πάντως, πρόσθεσε ότι κινείται να δαμάσει τον πληθωρισμό, ενώ σε ανάλογη πορεία βρίσκονται και οι εύρωστες οικονομίες της

Ευρώπης. Η κεντρική τράπεζα της Νορβηγίας ανακοίνωσε αύξηση του κόστους δανεισμού κατά 0,5 της ποσοστιαίας μονάδας, στο 2,25%, προσθέτοντας πως θα προβεί και σε άλλες κινήσεις εάν οι προοπτικές του πληθωρισμού παραμείνουν υψηλότερες από τις προβλέψεις. Η δε Τράπεζα της Ελβετίας, πρώτη φορά τα τελευταία 15 χρόνια αποφάσισε να θέσει τέλος στην εποχή των αρνητικών επιτοκίων. Αύξησε το βασικό επιτόκιο κατά 75 μονάδες βάσης, στο 0,5%, ενώ τον Ιούνιο είχε κάνει και την πρώτη τέτοια κίνηση μέσα στα τελευταία 15 χρόνια, όταν ο δείκτης

του πληθωρισμού φθάνει στο 3,5%, ρεκόρ 30 ετών για τη χώρα. Η Τράπεζα της Ταϊβάν ακολουθεί το ρεύμα επίσης, για να ανακόψει την άνοδο των τιμών και να μην επιβαρύνει περαιτέρω την οικονομία της, αυξάνοντας τα επιτόκια κατά 12,5 μ.β., στο 1,625%, όπως αναμενόταν. Στην περίπτωση της Ιαπωνίας, τέλος, η κεντρική τράπεζα διατήρησε σταθερά τα αρνητικά επιτόκια στο -0,1%, ενώ πρώτη φορά μετά το 1998 αποφάσισε να παρέμβει στη χρηματαγορά, ώστε να στηρίξει το γιεν, το οποίο είχε καταβυθιστεί στα χαμηλά 24 ετών και στα 145 γιεν προς το δολάριο.

PIK 1

ΠΟΙΟΣ ΡΩΤΑ

Ένα καινούργιο και πρωτοποριακό τηλεπαιχνίδι γνώσεων θα μας κρατά συντροφιά καθημερινά από τον Σεπτέμβριο στο PIK 1!

Δύο ομάδες, τέσσερις παίχτες, πολλές ανατροπές και πλούσια δώρα. Ένα διασκεδαστικό και συνάμα επιμορφωτικό τηλεπαιχνίδι με ερωτήσεις, οι οποίες υποβάλλονται από άτομα που βρίσκονται σε διάφορα μέρη εκτός στούντιο. Οι παίχτες καλούνται ν' απαντήσουν στις ερωτήσεις προσπαθώντας να μαντέψουν ποιος απ' όλους θα κάνει την πιο εύκολη ερώτηση!

Ένα τηλεπαιχνίδι που σημειώνει διεθνή επιτυχία έρχεται φέτος στην κυπριακή τηλεόραση για να μας προσφέρει γνώσεις, αλήθια και στιγμές διασκέδασης!

Παρουσίαση
Αντρέα Καραντώνη

Καθημερινά
7.00 μ.μ.
PIK 1

PIK 1

ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Δραματική σειρά εποχής, η οποία εκτυλίσσεται σ' ένα παραθαλάσσιο χωριό στην επαρχία Λάρνακας κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας στην Κύπρο. Ένας Τούρκος πλούσιος γαιοκτήμονας και διοικητικός αξιωματούχος της περιοχής έχει ως ασχολία την επίβλεψη των εργασιών στα χωράφια του, στα οποία εργάζονται εξαθλιωμένοι από τη φτώχεια εργάτες. Η περιοχή είναι γεμάτη από επικίνδυνους ληστές και ο κόσμος φοβάται να κυκλοφορεί. Η Κύπρος υποφέρει από μεγάλη ανομβρία και η φτώχεια μαστίζει τον κόσμο.

Πρωταγωνιστούν
Ανδρέας Τσουρής, Αντρούλα Ηρακλήους, Νεοκλής Νεοκλήους, Ζωή Κυπριανού, Σίμος Τσιάκκας, Κύνθια Παυλίδου, Στέλιος Καλλιστράτης, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Γιώργος Αναγιωτός, Νίκη Δραγούμη, Ελεάνα Παπαδοπούλου, Παναγιώτης Κυριάκου, Αθηνά Σάββα, Βάρσβα Αδάμου, Κρίστιαν Βηλιαντέσκου, Σταύρος Ππασιός κ.α.

Επιμέλεια σεναρίου – Εποντεία παραγωγής
Κόριννα Αβρααμίδου

Σενάριο
Σοφία Σοφοκλήους, Δέσποινα Πυρκεττή, Γιάννης Κόκκινος

Σκηνοθεσία
Ναστάζια Χριστοδούλου, Ανδρέας Σεντιάνης

Σκηνικά – Κοστούμια
Λάκης Γενεθλής

Δευτέρα - Παρασκευή
9.00 μ.μ.
PIK 1

5.000-6.000 ευρώ/τ.μ. οι τιμές πώλησης κατοικιών στο Ελληνικό

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Με τιμές πώλησης που θα κυμαίνονται μεταξύ 5.000-6.000 ευρώ/τ.μ. πρόκειται να ξεκινήσει, αρχής γενομένης από το 2023, η διαδικασία της προπώλησης της επόμενης «φουρνιάς» κατοικιών, που έχει τεθεί σε τροχιά έναρξης υλοποίησης στο ακίνητο του πρώην αεροδρομίου στο Ελληνικό. Θα πρόκειται για περίπου 1.000-1.100 ακίνητα, τα οποία θα κατασκευαστούν σε τμήματα της έκτασης πάνω από τη Λ. Ποσειδώνος. Σύμφωνα με τον κ. Οδυσσέα Αθανασίου, διευθύνοντα σύμβουλο της Lamda Development, «πρόκειται για τιμές που κινούνται στο χαμηλό όριο των τιμών πώλησης νεόδμητων κατοικιών στην ευρύτερη περιοχή των νοτιών προαστίων και επομένως τα ακίνητα αυτά μπορούν να απευθυνθούν στο αγοραστικό κοινό που ενδιαφέρεται να αγοράσει νέο σπίτι στην περιοχή».

Ειδικότερα, στο πλαίσιο σχετικής παρουσίας για την πρόοδο των έργων στο Ελληνικό, στελέχη του ομίλου της Lamda Development ανέφεραν χθες ότι θα δημιουργηθούν δύο γειτονίες στο τμήμα του ακινήτου που συνορεύει με την περιοχή του Αλίμου και στο τμήμα που βρίσκεται κοντά στο σημείο του έργου της υπογειοποίησης της Λ. Ποσειδώνος. Η πρώτη γειτονιά θα προβλέπει πολυκατοικίες έως τεσσάρων ορόφων και περίπου 450 διαμερίσματα, και η δεύτερη γειτονιά θα περιλαμβάνει περίπου 600-650 διαμερίσματα, τα οποία θα επιμερίζονται σε λίγο υψηλότερα κτίρια, όπως επίσης και σε έναν πύργο ύψους 50 μέτρων και 15 ορόφων. Οι εργασίες κατασκευής για τα παραπάνω οικιστικά έργα προσδιορίζονται χρονικά για το τέλος του 2023 ή τις αρχές του 2024.

Παράλληλα, σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται και η διαδικασία υπογραφής συμβολαίων αγοραπωλησίας για τα 300 πολυτελή ακίνητα που θα κατασκευαστούν στο παραλιακό μέτωπο του ακινήτου, περίξ της μαρίνας του

Αγ. Κοσμά. Ο λόγος για τις 28 βίλες πολυτελείας, ένα επιπλέον οικιστικό συγκρότημα 115 πολυτελών διαμερισμάτων πίσω από τις εν λόγω βίλες, αλλά και για τον πύργο κατοικιών Riviera Tower, που θα περιλαμβάνει 170 διαμερίσματα. Με δεδομένο ότι έχουν προπωληθεί σχεδόν όλα τα εν λόγω πολυτελή ακίνητα, στόχος της Lamda Development είναι να προχωρήσει στη διαδικασία των συμβολαίων, ώστε να έχει και τα αντίστοιχα έσοδα. Η εισπλεγμένη προσβλέπει σε έσοδα 200 εκατ. ευρώ έως το τέλος του έτους και συνολικά σε 450 εκατ. ευρώ έως το τέλος του 2023. «Στο τέλος Οκτωβρίου θα ξεκινήσουμε να υπογράφουμε τα πρώτα συμβόλαια για τον Riviera Tower, στοχεύοντας στην υπογραφή συμβολαίων για το 20% των προϋπολογισμένων πωλήσεων, δηλαδή για περίπου 90 εκατ. ευρώ», σημείωσε ο κ. Αθανασίου. Παράλληλα έχουν ξεκινήσει να γίνονται και τα συμβόλαια για τις πρώτες υπερπολυτελείς βίλες, όπου η Lamda έχει πωλήσει μόνο τα οικοπέδα. Μάλιστα, σύμφωνα με τον επικεφαλής της Lamda, τα έσοδα από τις πωλήσεις αυτών των πρώτων κατοικιών στο Ελληνικό είναι πολύ πιθανό να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών της εταιρείας, ώστε να μειώσουν την ανάγκη για αξιοποίηση των δανείων που έχει συμφωνήσει να λάβει από την Τράπεζα Πειραιώς και τη Eurobank. «Με βάση το τωρινό χρηματοδοτικό μας πλάνο των 2,5 δισ. ευρώ, η ίδια συμμετοχή αφορά τα 650 εκατ. ευρώ που αντλήσαμε από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, δηλαδή περίπου 25% του συνόλου. Το ποσοστό αυτό θα μπορούσε να αυξηθεί στο 40%-45% στο μέλλον, μέσω αυτών των πωλήσεων, ή ακόμα και από μέρος των εσόδων από τη δημόσια εγγραφή της Lamda Malls, η οποία προγραμματίζεται για το φθινόπωρο του 2023, εφόσον το επιτρέψουν οι συνθήκες», ανέφερε ο κ. Αθανασίου.

Δέλεαρ για τους ξένους επενδυτές οι πολυτελείς κατοικίες στην Ελλάδα

Πρώτες στις προτιμήσεις οι επαύλεις σε νησιά αλλά και διαμερίσματα στην Αθήνα

Δέλεαρ για τους ξένους αγοραστές πολυτελών κατοικιών αποτελούν οι χαμηλές τιμές που επικρατούν στην ελληνική αγορά, συγκριτικά με άλλες χώρες της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου και της νότιας Ευρώπης γενικότερα. Αυτό αναφέρει σχετική έκθεση της εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων Berkshire Hathaway HomeServices, η οποία φιλοξενεί τις απόψεις στελεχών της αγοράς από την Ελλάδα, την Ιταλία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Σύμφωνα με την έκθεση, η ελληνική αγορά ακινήτων εξακολουθεί να βρίσκεται στις πρώτες προτιμήσεις των ξένων επενδυτών, ιδίως μάλιστα των Αμερικανών αγοραστών, κυρίως λόγω των χαμηλών τιμών των ακινήτων. Παράλληλα, σημαντικό δέλεαρ αποτελεί τόσο το πρόγραμμα «χρυσή βίζα», που προβλέπει ελάχιστο όριο επένδυσης τα 250.000 ευρώ, όσο και η αναστολή του ΦΠΑ κατά την αγορά νεόδμητης κατοικίας, που

Μαγνήτης οι χαμηλότερες, σε σύγκριση με άλλες χώρες της Μεσογείου, τιμές ακινήτων.

εννοεί ιδίως τους ξένους αγοραστές αλλά και τους Έλληνες που έχουν ήδη κάποιο ακίνητο. Η σχετική αναστολή ισχύει έως το τέλος του 2022, ωστόσο στην αγορά έχουν προεξοφλήσει την παράταση του εν λόγω μέτρου τουλάχιστον έως τα τέλη του 2024, δηλαδή για ακόμη δύο χρόνια.

Υπενθυμίζεται ότι αυτό το μέτρο ήταν από τα πρώτα που έλαβε η κυβέρνηση όταν εξελέγη το καλοκαίρι του 2019, μαζί με τη μείωση του ΕΝΦΙΑ, προκειμένου να τονώσει τη ζήτηση και την οικοδομική δραστηριότητα στην αγορά ακινήτων.

Σύμφωνα με τον κ. Κυριάκο Ξυ-

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον εκδηλώνουν Αμερικανοί αγοραστές, αναφέρει η έκθεση της εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων Berkshire Hathaway HomeServices.

δη, διευθύνοντα εταίρο του ελληνικού γραφείου Berkshire Hathaway HomeServices Athens Properties, «αναμένεται έντονη αναζήτηση του ενδιαφέροντος από το εξωτερικό για την αγορά και ενοικίαση ακινήτων στην Ελλάδα, ειδικά όσον αφορά τις πολυτελείς εξοχικές κατοικίες σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς και νησιά, όπως οι Κυκλάδες, η Κρήτη και η Κέρκυρα». Κατά τον κ. Ξυδή, αυξημένη ζήτηση θα εξακολουθήσει να υφίσταται και για πολυτελή διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας και στα βόρεια και τα νότια προάστια του λεκανοπεδίου της Αττικής.

Η ανάλυση της εταιρείας σημειώνει ότι η διευρυμένη θερινή περίοδος για την Ελλάδα είναι από τα «δυνατά χαρτιά» της χώρας, συμβάλλοντας στην αύξηση των εσόδων σε διάφορες περιοχές της, επεκτείνοντας τη βασική χρονική περίοδο τουριστικής κίνησης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Berkshire Hathaway HomeServices Athens Properties διευρύνει διαρκώς το χαρτοφυλάκιό της μέσω της διαχείρισης πολυτελών κατοικιών και στα πιο δημοφιλή νησιά, όπως η Μύκονος, η Σαντορίνη και η Πάρος.

Η εταιρεία διαθέτει στο χαρτοφυλάκιό της πάνω από 650 κατοικίες σε 29 περιοχές της Ελλάδας, είτε προς ενοικίαση είτε προς πώληση.

Συνολικά, πάντως, στην ευρωπαϊκή αγορά παρατηρείται σημαντικό αγοραστικό ενδιαφέρον από Αμερικανούς επενδυτές ακινήτων. Σύμφωνα με την εταιρεία, η πανδημία αλλά και η νέα εργασιακή εποχή της τηλεργασίας έχουν θέσει νέα δεδομένα στην αγορά ακινήτων, κατατάσσοντας την Ευρώπη στους κορυφαίους επενδυτικούς προορισμούς, με τους περισσότερους να αναζητούν ποιότητα και πολυτέλεια διαμονής, με χαμηλό κόστος ζωής και μειωμένη φορολογική επιβάρυνση.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Πόσα ψέματα λέμε

Πρόσφατα κυκλοφόρησε μια έρευνα στις ΗΠΑ που απέδειξε πως 94% των πωλητών ακινήτων λένε συνειδητά ψέματα σε υποψήφιους αγοραστές για τα δεδομένα του ακινήτου τους που προσπαθούν να πουλήσουν! Πριν λίγο καιρό άλλη μια έρευνα πανεπιστημίου της Μασαχουσέτης απέδειξε πως σε μια συνομιλία μέσου όρου τριών λεπτών μεταξύ δύο άγνωστων, λέγονται έξι ψέματα!

Αυτό στις ΗΠΑ. Αν γίνουν εδώ ανάλογες έρευνες θα παίρναμε το χρυσό μετάλλιο έτσι για breakfast. Και αυτό δεν είναι υπερβολή αν αναλογιστεί κανείς ότι εδώ βόσκεις ελεύθερα το στιδήποτε από fake news, σε fake προφίλ, σε fake στάτους και μια ατελείωτη δίψα για χρήμα. Τι περιμένει κάποιος από ένα λαό που έκανε σημαία του το «εγώ στρατώνω τζιαι πουλώ, εσύ άμπλεπε τζιαι αγόραζε...» Και γιατί όχι Αφού το μόνο αφορολόγητο εδώ κάτω είναι το ψέμα...

Μα είναι δυνατόν ένας πωλητής να λέει ψέματα σε αυτόν που θέλει να αγοράσει το ακίνητό του

Κατ' αρχήν να πούμε ότι δεν είναι όλα τα ψέματα ηθελημένα. Αλλά από τη στιγμή που κάποια δεδομένα υπάρχουν και εσύ σαν πωλητής βγαίνεις προς τα έξω να πουλήσεις, οφείλεις να τα δηλώνεις όλα χωρίς καν να ερωτηθείς. Το κάθε δεδομένο αποτελεί παράγοντα που θα μετρήσει στην απόφαση του να βγάλει ο απέναντί σου χρή-

Η άγνοια δεν αποτελεί δικαιολογία, και δεύτερον αν δεν γνώριζες μπορούσες πληρώνοντας να μάθεις. Γι' αυτό κάθε πληροφορία πρέπει να επιβεβαιώνεται.

ματα από την τσέπη του για να σου τα δώσει. Αυτός θα πρέπει λοιπόν να κρίνει και να κατατάξει την κάθε πληροφορία ανάλογα με τη σημασία που της δίνει και όχι με τη σημασία που μπορεί να της δίνεις εσύ.

Η δικαιολογία του δεν γνώριζα, ή το ξέχασα, αποτελεί ψέμα. Πρώτον, η άγνοια δεν αποτελεί δικαιολογία, και δεύτερον αν δεν γνώριζες μπορούσες πληρώνοντας να μάθεις. Η φυσική ροπή που έχουμε στο να την βγάζουμε όσο πιο φθηνά γίνεται – δηλαδή με μηδέν κόστος στην τσέπη μας – έχει κόστος από μόνη της και το πληρώνουμε ποικιλοτρόπως χωρίς βέβαια να το παραδεχτούμε.

Τα ακίνητα, το είπαμε πολλές φορές, χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό αδιαφάνειας. Έτσι είναι η φύση τους, πως να το κάνουμε. Η αδιαφάνεια οφείλεται στην ετερογένειά τους που προκύπτει από τους φαινομενικά άπει-

Αν από αμάθεια ή ημιμάθεια αποκαλείς το μονοπάτι ή τον μη εγγεγραμμένο δρόμο, «δρόμο», τότε πας ξυπόλητος σ' αγκάθια.

ρους συνδυασμούς παραγόντων που τα επηρεάζουν, όπως τα πολεοδομικά τους δεδομένα, την περιοχή που βρίσκονται, το είδος τους, τον σχεδιασμό τους, τον τρόπο δόμησης τους, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, τον επαγγελματισμό αυτών που τα κατασκεύασαν, την προσβασιμότητά τους

σε υπηρεσίες, για να αναφέρω μόνο μερικούς. Δοκιμάστε, αν έχετε όρεξη, αλλά δεν θα βρείτε πουθενά δύο ακίνητα που θα είναι ακριβώς τα ίδια και ως πιστεύετε διαφορετικά αν και όταν νομίστηκε ότι τα βρήκατε.

Ξέρετε πόσες φορές άκουσα να μου λένε πωλητές ότι «το χωράφι

μου έχει δρόμο» Μην βασανίζεστε. Ούτε εγώ ξέρω... έχασα το λογαριασμό! Και όταν κάνεις μια πρώτου βαθμού έρευνα ανακαλύπτεις πως ο «δρόμος» στην πραγματικότητα είναι μέρος από κάποιο μονοπάτι, ή ένας μη εγγεγραμμένος δρόμος που δημιουργήθηκε επιτόπου από γεωργούς που καλ-

λιεργούν (χωρίς άδεια) τα κτήματα της περιοχής.

Να σταθούμε λίγο εδώ. Το «έχει δρόμο» δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν μια αθώα πρόταση. Το επιθυμητό από έναν αγοραστή είναι να έχει άμεση πρόσβαση σε δημόσιο εγγεγραμμένο δρόμο. Εκεί ξεδιπλώνονται όσες αναπτυξιακές δυνατότητες μπορεί να έχει το εν λόγω χωράφι. Οτιδήποτε άλλο αρχίζει να αφαιρεί από την αξία του. Άρα αν ηθελημένα το αποκρύπτεις λες και συνειδητά ψέματα που θα ξεσκεπαστούν λίγο πιο κάτω. Αν από αμάθεια ή ημιμάθεια αποκαλείς το μονοπάτι ή τον μη εγγεγραμμένο δρόμο, «δρόμο», τότε πας ξυπόλητος σ' αγκάθια επειδή λέγοντας ένα «αθώο» ψέμα δίνεις στον άλλο χώρο να σε πατήσει στο λαίμη στην οποία διαπραγματεύεσαι.

Αυτό το παράδειγμα είναι ένα πολύ μικρό. Όμως νιώθω πως αδικήσαμε τους πωλητές. Ψέματα αραδιάζουν με τη σέσουλα και με την ίδια ευκολία και οι αγοραστές. Χιλιάδες παραδείγματα μπορούν να αραδιαστούν για οποιοδήποτε θέμα σχετικό με ακίνητα.

Γι' αυτό και οι συμβουλές προς τις δύο κατευθύνσεις είναι ΤΡΕΙΣ: Επιβεβαιώστε, επιβεβαιώστε, επιβεβαιώστε!

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

«Η αποικιοκρατία έχει επηρεάσει την περιοχή [α.σ. Μέση Ανατολή και βόρεια Αφρική] και έχει αναμορφώσει πολλές πεποιθήσεις που γίνονταν κοινωνικά αποδεκτές πριν από τις χριστιανικές, ριζοσπαστικές πεποιθήσεις της Εκκλησίας, σε σχέση με την αμαρτία, το σώμα - συμπεριλαμβανομένης και της ομοφυλοφιλίας» λέει ο Ahmad BaBa.

Η γλώσσα της queerness γίνεται ηγεμονική

Ο Λιβανέζος καλλιτέχνης Ahmad BaBa μιλάει στην «Κ» για την «queer» κουλτούρα στην αραβική μουσουλμανική ταυτότητα

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η εικαστική παράσταση Ilk: A Queer Arab Dichotomy του Λιβανέζου Ahmad BaBa, που εντάσσεται στο πλαίσιο του Buffer Fringe Festival 2022, θέτει ερωτήματα σχετικά με την queer αραβική μουσουλμανική ταυτότητα και ο καλλιτέχνης εξηγεί στην «Κ» πώς ο όρος εντάσσεται σ' ένα αραβικό πλαίσιο και όπως λέει ο Ahmad «η παράσταση Ilk δημιουργεί ένα μονοπάτι για το παρελθόν να ρέει στο παρόν, για να παρέμβει και για ν' αμφισβητήσει την ηγεμονία δυτικών αφηγημάτων περί αραβο-ισλαμικές σεξουαλικές και έμφυλες ταυτότητες». Επίσης, ο Ahmad λέει στη συνέντευξη του πως στα αραβικά δεν υπάρχει συγκεκριμένη λέξη για το «queer», ωστόσο όλοι τη χρησιμοποιούν. «Σε πολλές αραβόφωνες χώρες, οι ΛΟΑΤ κοινότητες έχουν αναπτύξει ή επανακτήσει πολλές λέξεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να περιγράψουν την queerness ως ύπαρξη/ταυτότητα και ως πράξη».

–Κατ' αρχάς τι θα παρουσιάσεις στο Buffer Fringe 2022;

–Πρόκειται για μια εικαστική περφόρμανς με τίτλο Ilk: A Queer Arab Dichotomy – ένας περίπατος που οδηγεί τους θεατές μέσα από τρισδιάστατους χώρους αμφισβητώντας τι ξέραμε, τι ξέρουμε, και αναπλάθοντας ένα ουτοπικό μέλλον γι' αυτό που θα ακολουθήσει σε σχέση με το queerness σ' ένα αραβικό πλαίσιο. **–Και ποιο είναι το πλαίσιο στο οποίο το queerness, σαν πρακτική, λαμβάνει/λάμβανε χώρα στη Μέση Ανατολή;**

–Το queerness έχει υπάρξει σε ποικίλες μορφές – στη ρευστότητα της έκφρασης φύλου και τις ομοφυλοφιλικές πρακτικές των ευγενών και των χαλιφών στο παρελθόν. Οι πρακτικές εμφανίζονται ως γλωσσικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και θρησκευτικά στοιχεία, σε σχέση με την αμαρτία, το σώμα – συμπεριλαμβανομένης και της ομοφυλοφιλίας. Για παράδειγμα, το Adab al-jins 'inda al-'Agab (Τα Ερωτικά Συγγράμματα των Αράβων)

και Nouzhat Al Albab Fi Ma La Youjad Fi Kitab ('Ενας Περίπατος των Καρδιών) του Βέρβερου ποιητή, συγγραφέα και ανθρωπολόγου Ahmad Al Tifashi (1184-1253 μ.Χ.), πάνω στο οποίο βασίζεται και αυτή η παράσταση. Συγχωνεύοντας αυτά τα στοιχεία – συχνά διαγραμμένα και ξεχασμένα – με σύγχρονες συζητήσεις και πολιτικές γύρω από μια παγκοσμιοποιημένη queerness, η παράσταση Ilk δημιουργεί ένα μονοπάτι για το παρελθόν να ρέει στο παρόν, για να παρέμβει και για ν' αμφισβητήσει την ηγεμονία δυτικών αφηγημάτων περί αραβο-ισλαμικές σεξουαλικές και έμφυλες ταυτότητες. Η παράσταση ρίχνει φως σε ιστορίες που έχουν τη δυνατότητα να δώσουν απαντήσεις στα πολλά ερωτήματα που έχουν οι Άραβες/μουσουλμάνοι queers σχετικά με τη γλώσσα, την ιστορία, την ταυτότητα και δίνει τη δυνατότητα σε «ανταφηγήσεις» που εξερευνούν και μαθαίνουν από κείμενα που γράφτηκαν σε περιόδους που η ομοφυλοφιλία κατασκευαζόταν και γίνονταν αντιληπτή διαφορετικά, τύγχανε μελέτης και ανάλυσης, και γινόταν, μάλιστα, και ανεχτή σε συγκεκριμένα κοινωνικο-πολιτιστικά περιβάλλοντα και αστερισμούς.

–Οι ρίζες queer πρακτικών σε αραβικές και μουσουλμανικές κοινότητες χρονολογούνται εδώ και αιώνες. Είναι κοινωνικά αποδεκτές αυτές οι πρακτικές;

–Μιλώντας γι' αυτό σήμερα, και για τους δύο τελευταίους αιώνες, οι πρακτικές αυτές σίγουρα υπάρχουν, αλλά δεν είναι αποδεκτές σε κοινωνικό, πολιτικό και θρησκευτικό επίπεδο. Αλλά αυτό διαφέρει από τη μία χώρα στην άλλη, καθώς οι αραβικές κοινωνίες είναι ποικιλόμορφες και διαφέρουν μεταξύ τους – παρόλο που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εσφαλμένα μία ομοιογενής περιοχή. Η αποικιοκρατία έχει επηρεάσει την περιοχή και έχει αναμορφώσει πολλές πεποιθήσεις που γίνονταν κοινωνικά αποδεκτές πριν από τις χριστιανικές, ριζοσπαστικές πεποιθήσεις της Εκκλησίας, σε σχέση με την αμαρτία, το σώμα – συμπεριλαμβανομένης και της ομοφυλοφιλίας. Για παράδειγμα, στην όαση Siwa

«Η ιδέα του queerness είναι να είσαι «διαφορετικός, έξω από τον κανόνα», αν και η εμπορευματοποιημένη queerness της πραγματικότητάς μας γίνεται ένα πακέτο που αναδημιουργεί μύθους, στερεότυπα και τοξικότητα που προκαλούν κακό, παρά να θεραπεύουν».

“

Η αισθητική της αρρενωπότητας που έφεραν οι Δυτικοί αμφισβήτησε την έκφραση φύλου που υπήρχε μέχρι τότε. Αυτά έχουν τεράστιο αντίκτυπο στο πώς η σημερινή κοινωνία απορρίπτει το queerness».

στην Αίγυπτο ήταν κοινωνικά αποδεκτό να παντρεύονται άνδρες μεταξύ τους ή να έχουν συντρόφους μ' ένα επίσημο χαρτί γάμου, μέχρι που ήρθαν οι Βρετανοί αποικιοκράτες και απαγόρευσαν αυτές τις πρακτικές. Επηρεάσαν πολλές κοινότητες σε όλη τη βόρεια Αφρική με παράδοση πρακτικών μη-δυσδικού φύλου –όπως άντρες που

ντύνονταν, χόρευαν, επιδίονταν σε σεξ-εργασία–, ενώ η αισθητική της αρρενωπότητας που έφεραν οι Δυτικοί αμφισβήτησε την έκφραση φύλου που υπήρχε μέχρι τότε. Αυτά έχουν τεράστιο αντίκτυπο στο πώς η σημερινή κοινωνία απορρίπτει το queerness, ενώ πολλές χώρες εξακολουθούν να έχουν αποικιακούς νόμους που το ποινικοποιούν. Ο Λίβανος φαίνεται να είναι πιο ανοιχτός από αυτή την άποψη, αλλά αυτό δεν πρέπει να γενικευτεί, καθώς οι ΛΟΑΤ κοινότητες στοχοποιούνται συνεχώς και δεν είναι κοινωνικά αποδεκτές. Στην Αίγυπτο πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να ζουν τη φρικτή των πρακτικών του αιγυπτιακού καθεστώτος ενάντια στην κοινότητα – η λίστα είναι μεγάλη...

–Τι εννοείς όταν λες ότι η δική σου queerness είναι «παγιδευμένη» στην αγγλική γλώσσα;

–Στα αραβικά δεν έχουμε συγκεκριμένη λέξη για το «queer», ωστόσο όλοι τη χρησιμοποιούν. Σε πολλές αραβόφωνες χώρες, οι ΛΟΑΤ κοινότητες έχουν αναπτύξει ή επανακτήσει πολλές λέ-

ξεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να περιγράψουν την queerness ως ύπαρξη/ταυτότητα και ως πράξη. Υπάρχει πολλή ντροπή που συνοδεύεται από αυτό, όπως στη χρήση λέξεων που χρησιμοποιούνται από την κοινωνία ως βρισιές, για να προσβάλουν την κοινότητα – όπως ήταν και η ίδια η λέξη queer στ' αγγλικά πριν από την επανάκτησή της. Αλλά, δυστυχώς, οι δυτικοποιημένες μορφές queerness έχουν εξαπλωθεί τόσο πολύ, που παρουσιάζονται ως ο μόνος τρόπος να είναι κάποιος queer, και άρα γίνεται χρήση γλώσσας που δεν ευθυγραμμίζεται με τις πραγματικότητες που επιχειρεί (η γλώσσα) να περιγράψει. Η γλώσσα της queerness γίνεται ηγεμονική, διαγράφοντας ταυτότητες που υπήρχαν πριν από αυτή, απορροφώντας ή αντικαθιστώντας τεράστιες και περίπλοκες κοινότητες, ιστορίες και γλώσσες σε όλο τον κόσμο μ' ένα μονολιθικό, γενικευμένο, δυτικό μοντέλο αντίληψης και προσέγγισης της σεξουαλικής και έμφυλης ποικιλομορφίας. Γιατί λοιπόν αναμένεται να

ταυτιστούμε με μια «queerness» που δεν έχουμε καμία δύναμη να δημιουργήσουμε; Έχουμε ήδη δημιουργήσει υπόγεια αρκετά πράγματα σε διαφορετικές κοινότητες, αλλά η δύσκολη κατάσταση στην οποία ζουν οι ίδιες οι κοινότητες διευκολύνει την προσαρμογή σε μια μορφή queerness που δεν καθορίζει πραγματικά τις εμπειρίες τους – που φαίνεται όμως να μπορεί να αγκαλιάσει τις κοινότητες, παρόλο που δεν έχει τίποτα να κάνει με τις ιστορίες, τις πραγματικότητες ή ακόμα και το μέλλον τους.

–Πώς έγινε το queerness μια «μορφή αποικιοκρατίας»;

–Το queerness, στις παρούσες εμπορικές, νεοφιλελεύθερες, ιδρυματοποιημένες, βασισμένες σε δικαιώματα μορφές του, έχει γίνει μία παγκόσμια ταυτότητα όπου όλοι οι άνθρωποι που προσδιορίζονται ως queer πρέπει να ενεργούν, ν' αντιδρούν, να μιλούν το ίδιο, και να έχουν τις ίδιες εμπειρίες. Αυτή η μορφή αποικιοκρατίας είναι, κατά κάποιο τρόπο, ο τρόπος με τον οποίο η κουλτούρα αυτή αντικατέστησε και διέγραψε άλλες κουλτούρες που ήδη υπήρχαν, που όμως δεν είναι πολύ προβλεπόμενες.

–Πόσο ευρύς είναι ο όρος queerness;

–Υποθέτω ότι η ερώτηση είναι, πόσο στενός μπορεί να είναι ο όρος. Η ιδέα του queerness είναι να είσαι «διαφορετικός, έξω από τον κανόνα», αν και η εμπορευματοποιημένη queerness της πραγματικότητάς μας γίνεται ένα πακέτο που αναδημιουργεί μύθους, στερεότυπα και τοξικότητα που προκαλούν κακό, παρά να θεραπεύουν. Επίσης έχασε και την αξία του – ακόμα και ετεροφυλοφιλοί ταυτίζονται ως queer βάσει μιας επιφανειακής σωματικής προσθήκης – ένα βερνίκι νυχιών, ένα συγκεκριμένο κούρεμα, τρόπος ντυσίματος – άρα έγινε πιο πολύ ένα προϊόν προς πώληση παρά ταυτότητα.

📍 Πληροφορίες: Η 9η διοργάνωση του Buffer Fringe θα πραγματοποιηθεί στις 7, 8 και 9 Οκτωβρίου. Για το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες περισσότερα στο www.bufferfringe.org/about

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

25.9-2.10.22

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
και ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Ντεφόν, Σμύρνη 1922

Το «Ντεφόν, Σμύρνη 1922» σε σκηνοθεσία/διδασκαλία Αντρέα Χριστοδουλίδη παρουσιάζει τις σφαγές, την εκδίωξη και την προσφυγοποίηση των Ελλήνων της Σμύρνης από τους Τούρκους, γεγονός που και εμείς οι Έλληνες της Κύπρου βιώσαμε το 1974. Αποτελεί δε καταγραφή μνήμης αλλά και ιστορική περιγραφή την οποία καλό είναι να γνωρίζει η σημερινή νεολαία. Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου θέατρο ένα, στη Λευκωσία, Παρασκευή 7 Οκτωβρίου Αμφιθέατρο Ιδαίου και από τον Οκτώβριο κάθε Τετάρτη και Πέμπτη στο θέατρο ένα Λευκωσία. Κρατήσεις/ Πληροφορίες: 22 348203.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ο εικοστός αιώνας του ελληνικού σινεμά

Το Πολιτιστικό Εργαστήρι Αγίων Ομολογητών, σε συνεργασία με την Ελληνική Ακαδημία Κινηματογράφου και το Εθνικό Κέντρο Κινηματογράφου και τη στήριξη των Υπηρεσιών του υπουργείου Πολιτισμού της Κύπρου, φιλοξενεί στην Κύπρο το «ΧΩΡΑ, ΣΕ ΒΛΕΠΩ - Ο εικοστός αιώνας του ελληνικού σινεμά». Η δράση στηρίζεται από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και τελεί υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Ελλάδος στην Κύπρο. Το «ΧΩΡΑ, ΣΕ ΒΛΕΠΩ» είναι ένα πρόγραμμα διάσωσης, αποκατάστασης και προβολής ταινιών από την πλούσια κληρονομιά του ελληνικού κινηματογράφου του 20ού αιώνα, στο πλαίσιο της επετείου των 200 ετών από την Ελληνική

Επανάσταση. Το «ΧΩΡΑ, ΣΕ ΒΛΕΠΩ» έχει ενταχθεί στις κινηματογραφικές μας δράσεις με γενικό τίτλο «Κινηματογραφικές Τετάρτες», τις οποίες στηρίζουν εδώ και πέντε χρόνια οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες της Κύπρου. Στο πλαίσιο του προγράμματος θα γίνουν οκτώ προβολές ταινιών από τις 28 Σεπτεμβρίου έως τις 16 Νοεμβρίου. Τις ταινίες θα προλογίσουν οι δρ Όλγα Κουρέλου (ιστορικός κινηματογράφου), Λογγίνος Παναγή (σκηνοθέτης) και Δώρος Δημητρίου (ιστορικός κινηματογράφου). Οι προβολές θα πραγματοποιηθούν στο RIO Premier Cinemas στο Nicosia Mall. Οι ταινίες είναι κατάλληλες για άτομα άνω των 18. Είσοδος ελεύθερη.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Το Χαμόγελο της θλίψης

Το «Χαμόγελο της θλίψης» είναι μια παράσταση του Δημήτρη Φανή, σε σκηνοθεσία Νεοκλή Νεοκλέους, που επιχειρεί να αντιπαραβάλει δύο ετερόκλητα είδη μουσικής, το ρεμπέτικο και το ταγκό, τα οποία όμως έχουν παμοιότητα κοινωνιολογική τύπη. Τόσο το ρεμπέτικο όσο και το ταγκό, δημιουργήθηκαν από φτωχούς μετανάστες και πρόσφυγες, οι οποίοι κατοικούσαν γύρω από τα δύο μεγάλα λιμάνια, του Πειραιά και του Μπουένος Άιρες αντίστοιχα, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη. Δημοτικό θέατρο Λευκωσίας, Μουσείου 6 Λευκωσία. Τρίτη 27 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Προπώληση Tickethour.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Ανεξίτηλες τοιογραφίες

Με όρους θεάματος επρόκειτο για ασύλληπτη υπερπαραγωγή, ενώ η σκηνοθεσία του πολύωρου τελετουργικού της κηδείας της βασίλισσας Ελισάβετ Β' εγκωμιάστηκε ως μοναδική στον ρυθμό και στην πειθαρχία της. Οι χρόνοι τηρήθηκαν με ακρίβεια που υπερβαίνει το ανθρώπινο μέτρο, ειδικά όταν ο συντονισμός αφορούσε εκατοντάδες συμμετέχοντες. Βέβαια, είχαν προηγηθεί πολυετείς «πρόβες». Υπολογίστηκε ότι 4 δις. παρακλούθησαν το γεγονός της περασμένης Δευτέρας - η υψηλότερη θεαματικότητα στον πλανήτη. Το κόστος του αποχαιρετισμού ανέρχεται σε 7,5 εκατ. δολάρια (κατ' ελάχιστο).

Πώς ορίζουμε άραγε την «υπερπαραγωγή» στην κινηματογραφική γλώσσα, τι διάρκεια ζωής έχει, πώς «διαβάζεται» από τις επερχόμενες γενές; Αποτελεί σημείο αναφοράς, τομή στον χρόνο, που αναφέρεται, πλέον, ως πριν και μετά το γεγονός;

Ανατρέξαμε στην κινηματογραφική ιστορία (με οδηγό το κλασικό βιβλίο του Ζορζ Σαντούλ) και κάναμε μια στάση στον «Ναπολέοντα» του Αμπέλ Γκανς, ταινία του βωβού κινηματογράφου (1927). Οχι απλώς μια ταινία, γι' αυτό και σταθήκαμε. Πρόκειται για μεγαλειώδη παραγωγή, ένα έπος, κολοσσιαίο έργο, που αφηγείται την εφηβεία έως και τα πρώτα χρόνια της δόξας του Βοναπάρτη. Τολμήσει, πρωτότυπες λήψεις, ο σκηνοθέτης χρησιμοποίησε μικρές κάμερες για να δείξει μέσα στη μάχη τη δράση, αλληγορική χρήση του μοντάζ, φωτιστικά εφέ, πειραματισμοί, διαχωρισμός της εικόνας στα τρία. Διέρρηξε το μονότονο σχήμα του άσπρου ορθογώνιου με τριπλή οδόν, που πλάτυνε ορισμένα μέρη του «Ναπολέοντος» στις διαστάσεις της τοιογραφίας, πολύ πριν εμφανιστεί το «σινεμαμά». Ένας χιονοπόλεμος αποκάλυπτε τη στρατιωτική μεγαλοφυΐα του Βοναπάρτη όταν ήταν 13 χρόνων, και ο Γκανς, που ήθελε την «έποψη της χιονομπάλας», διάταξε, λένε, να πετάξουν φορητές μηχανές από τη μια άκρη στην άλλη του στούντιο... Ο προϋπολογισμός της παραγωγής ήταν γιγαντιαίος: 15 εκατομμύρια, που συγκεντρώθηκαν στη Γαλλία, στη Γερμανία και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το γύρισμα διήρκεσε τέσσερα χρόνια. Το έργο κρίνεται ως «παραφορτωμένο με προμηνύματα και με σύμβολα». Ο σκηνοθέτης απύθνη στα στρατεύματά του μεγαλόστομα διακηρύξεις, παροτρύνοντάς τους να ξαναβρούν μέσα τους «τη φλόγα, την τρέλα, τη δύναμη των στρατιωτών»... Όσο κι αν ειρωνευόμαστε σήμερα αυτές τις υπερβολές, «ζητηθήσατε ωστόσο, τότε την πίστη επειδή ήταν βαθιά εϊλικρινείς».

Έναν, σχεδόν, αιώνα μετά τον Αμπέλ Γκανς, η έννοια της «υπερπαραγωγής», δεν μπορεί να στερείται ούτε του μεγαλείου ούτε της παραφοράς. Η ύπαρξη της, όταν υπάρχει λόγος για τη δημιουργία της (πέρα από το «ταμείο»), προάγει την κινηματογραφική τέχνη γιατί επινοεί τεχνικές που οδηγούν το σινεμά εκτός των δοκιμασμένων ορίων του αναθερμαίνει στους θεατές συναισθήματα εν υπνώσει: ταξιδεύει, όσους την παρακολουθούν, στην ατέρμονη περιπέτεια του μύθου και της Ιστορίας.

Η τελετή της περασμένης Δευτέρας είχε όλα τα χαρακτηριστικά μιας υπερπαραγωγής και, μάλιστα, στην εποχή της ψηφιακής κυριαρχίας, θριάμβευσε ο ανθρωπίνως μόχθος. Η επίσημη παράδοση στυλβώθηκε. «ρυθμίστηκε» με ανυπέβλητη ακρίβεια, εκτελέστηκε προκαλώντας κύματα θαυμασμού. Μαζί με τον κιλλίβαντα πυροβόλου, όπου είχε τοποθετηθεί το φέρετρο υπό τη σημαία με τους βασιλικούς θυρεούς, το στέμμα με τους 3.000 πολύτιμους λίθους, ήταν και ένα μπουκέτο, που είχε δημιουργηθεί από λουλούδια, από κάπους των βασιλικών κατοικιών, τα οποία είχαν επιλεγεί για τον συμβολισμό τους: δενδρολίβανο για την ανάμνηση, μυρτιά από ένα φυτό που προέκυψε από το υψικό μπουκέτο της βασίλισσας... Τιποτα αφημένο στην εμπνευση της στιγμής. Εκτός από τη «διάσπμη» πλέον μικρή αράχνη την οποία ο φακός συνέλαβε να περιφέρεται πάνω στη χειρόγραφη κάρτα με το μήνυμα αποχαιρετισμού του Καρόλου.

«Είναι σαν να γιορτάζουμε τη ζωή της», είπε, με δάκρυα στα μάτια, ένας μεσπλικας Βρετανός στην τηλεοπτική κάμερα. Ένας από τους χιλιάδες που έσπευσαν να αποχαιρετισούν τη βασίλισσά τους. Χαρμόλυπη, δέος, ενθουσιασμός, πίστη στο ακατόρωτο. Σε αυτήν την «υπερπαραγωγή» του 21ου αιώνα, το κοινό έδωσε το νόημα στο δράμα. Το θέαμα έγινε μέρος της Ιστορίας γιατί αποτυπώθηκε σε -και από- δισεκατομμύρια βλέμματα.

ΘΕΑΤΡΟ

Μακρυκωστάνοι και Κοντογιώργηδες

Έκοντας ολοκλήρωσει με επιτυχία τις παραστάσεις στη Λευκωσία, η κωμωδία Μακρυκωστάνοι και Κοντογιώργηδες των Αλέκου Σακελλάριου και Χρήστου Γιαννακόπουλου σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου, περιodeύει στην Πάφο και στη Λάρνακα και παράλληλα αρχίζει το ταξίδι της σε δήμους και κοινότητες. Μια παλιά οικογενειακή βεντέτα στοιχειώνει τις ζωές δύο απλών ανθρώπων που δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Το μίσος αναζωπυρώνεται και οι δύο ήρωες δέχονται οικογενειακές πιέσεις για να αναλάβουν το χρέος της αντεκδίκησης. Διασταυρώνονται κατά τύχη σε ένα ξενοδοχείο στην Αθήνα, κι έτσι η αόρατη διαμάχη γίνεται ορατή. Σκηνοθεσία-Διδασκαλία: Παναγιώτης Λάρκος. Παιζούν: Πέτρος Γιωρκάτζης, Μιχάλης Καζάκας, Ηλιάνα Κάκκουρα, Νάγια Τ. Καρακώστα,

Παναγιώτης Λάρκος, Μιχάλης Μουστάκας, Ονσίφορος Ονσίφορος, Βασίλης Χαλαμπόπουλος, Άγγελος Χατζημικαήλ. Παραστάσεις: Πάφος: Μαρτίδιο Δημοτικό Θέατρο. Τετάρτη 28 Σεπτεμβρίου. Λάρνακα: Δημοτικό Θέατρο Γεώργιος Λυκούργος, Παρασκευή 7 Οκτωβρίου 2022, ώρα έναρξης παραστάσεων 8:30 μ.μ. Οργανωμένες παραστάσεις σε δήμους και κοινότητες. Καπές: Αίθουσα Δημοτικού Σχολείου, Τετάρτη 21 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:00 μ.μ. Πεδουλάς: Αίθουσα Γυμνασίου, Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Ευρύκω: Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων Γυμνασίου και Λυκείου, Παρασκευή 30 Σεπτεμβρίου, ώρα 6:30 μ.μ. Πληροφορίες / Εισπήρια Από τη νέα ιστοσελίδα του ΘΟΚ www.thoc.org.cy και το Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 7772717.

ΕΚΘΕΣΗ

Badly scripted

Η Gallery K φιλοξενεί την πρώτη ατομική έκθεση του νέου καλλιτέχνη Κυπριανού Δημοσθένους με τίτλο «Badly Scripted». Η έκθεση συγκεντρώνει περισσότερα από 60 έργα, οργανωμένα σε διαφορετικές θεματικές ενότητες. Όπως λέει ο ίδιος ο καλλιτέχνης, ένα από τα θέματα που τον απασχολούν είναι η δυαδικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης, στοιχείο ιδιαίτερα έντονο στα έργα Witness και Alex για τα οποία θα μπορούσε κανείς να πει

ότι διερευνούν την υπέρβαση από τα καθιερωμένα φύλα και τη σχέση τους τελευταίων με τα παραδοσιακά πολιτιστικά πρότυπα. Γκαλερί K, Έβρου 14 Στρόβολος, Λευκωσία. Εγκαίνια την Τετάρτη 28 Σεπτεμβρίου στις 7:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης μέχρι τις 28 Οκτωβρίου 2022. Πληροφορίες τηλέφωνο 22341122.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Our misfortune

Το Thousand Julys είναι ένας χώρος παρουσίασης και συζήτησης γύρω από τα τρέχοντα γεγονότα της σύγχρονης τέχνης. Βρίσκεται στη Λευκωσία, σε ένα πρώην καφενείο και τζέως κατοικία. Σε αυτή τη νέα δουλειά, η Μαυροκορδάτου έχει ως υλικό της τους πιο κοντινούς της ανθρώπους και την πόλη στην οποία μεγάλωσε, που καταγράφονται μέσα από μια βόλτα. Ο δημόσιος χώρος χρησιμοποιείται ως προσωρινό σκηνικό στη νέα αφήγηση. Η σειρά

έργων που παρουσιάζει η Μαυροκορδάτου θέτει ένα νέο πλαίσιο στην πρακτική της. Οι 24 φωτογραφίες και το κολάζ που αποτελούν την έκθεση, παράχθηκαν κατά τη διάρκεια ενός περιπάτου στα τέλη Ιουλίου. Thousand Julys, η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 18 Νοεμβρίου. Πληροφορίες info@thousandjulys.com

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Κέντρο Επισκεπτών

Βρέθηκαν την περασμένη εβδομάδα στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, για τη συνέντευξη Τύπου του υπουργού Πολιτισμού, στην αίθουσα που κάποτε φιλοξενούσε την πλούσια βιβλιοθήκη του. Εϊλικρινά, κάπως μου έκανε αυτή η αλλαγή που αντικρίσα. Ένας χώρος μελέτης μεταμορφώθηκε σε κάτι άλλο... αναρωτήθηκα πού πήγαν τα βιβλία, πώς μπορεί ένας ερευνητής που θέλει ειδική βιβλιογραφία για τα κυπριολογικά του ενδιαφέροντα να τα συμβουλευτεί; Και για να σας προλάβω, δεν υπάρχουν σε άλλα βιβλιοθήκη στην Κύπρο.

Σίγουρα, κάπου τα φύλαξαν και είναι βέβαιος ότι αν πάει κάποιος/α θα βγάλει άκρη, θα βρεθεί μία γωνιά... θα βρεθεί και το βιβλίο... Τώρα θα μου πείτε και ποιος τα αναζητεί τα βιβλία αυτά... ή όπως μου είχε πει κάποτε κρατικός αξιωματούχος, τι τις θέλουμε τις πολλές βιβλιοθήκες, έχουμε αυτά του πανεπιστημίου...

Δυστυχώς, δεν είναι πολύ γνωστό στην κυπριακή κοινωνία το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, το οποίο ακόμη και σήμερα, που σε αυτό βρήκε φιλοία το υπουργείο Πολιτισμού, πολλοί και πολλές που το επισκέπτονται δεν γνωρίζουν ότι εκεί στεγάζεται ένας απίστευτος λαογραφικός πλούτος, το dna -ας μου επιτραπεί η υπερβολή- της Κύπρου. Η βιβλιοθήκη του Κέντρου

είναι από τις πιο πλήρεις στη χώρα για όποιον/α ενδιαφέρεται για κυπριολογικές μελέτες.

Στο Κέντρο στεγάζονται τρία σημαντικότερα αρχεία, το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, το Αρχείο Παλαιών Πολεμιστών και το Λαογραφικό Αρχείο. Χιλιάδες έγγραφα που αφορούν την Κύπρο προ του 1974, αλλά και μετά. Χιλιάδες φωτογραφίες που σου δείχνουν μια Κύπρο που δεν έχεις καν φανταστεί! Οι δε εκδόσεις του διαχρονικά αποτελούν απαραίτητο βοήθημα για εκείνον/η που θέλει να εντυφωθεί στην ιστορία της Κύπρου, στις παραδόσεις της, που θέλει να δει πρωτότυπα έγγραφα. Εκδόσεις που είναι αποτέλεσμα μόχθου σημαντικότερων ερευνητών και επιστημόνων, που αφιέρωσαν χρόνο πολύ σε σκονισμένα αρχεία, που τάχθηκαν να σώσουν ό,τι σώζεται από μια Κύπρο που χανόταν μπρος στα μάτια μας. Προσωπικότητες που περιμένουμε μάλλον να πεθάνουν, να μας έλθει το χαμπάρι και να τους τιμήσουμε post mortem, που ενώ υπάρχει η νομοθεσία για τιμητική απόδοση υπηκοότητας, ούτε καν πέρασε από το μυαλό ενός ή μιας εκεί στην κυβέρνηση να πει, αυτοί μας διαφημίζουν στο εξωτερικό, μας μελετάνε, μάλλον το αξίζουν! Όχι, έδιναν διαβατήρια σε αυτούς που είχαν λεφτά, που κανόνιζαν και έκοβαν επιταγές για σχολές και για πύργους...

Αυτό το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών πάνω να το διαλύσουν, θέλουν πρόσωπα διάφορα να το φέρουν επιτέλους στα μέτρα τους, που γραβώθηκαν σε μια εικόνα και με τίποτα δεν θέλουν να παραδεχθούν ότι πα θάμπω-σε το είδωλό τους. Εν τω μεταξύ στα καφέ, σε διάφορες εταιρίες, σε σχολεία, υπάρχουν νέοι και νέες που έχουν τεθεί τρόπον τινά σε επιστημονική αργία, που αναζητούν ερευνητικές ευκαιρίες στο εξωτερικό, ακόμα και στην Ελλάδα, που τόσο λοιδορείται πολλές φορές για τις ερευνητικές τις επιδόσεις.

Είναι κρίμα, λοιπόν, να μην το αξιοποιεί η Πολιτεία το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, να μην το έχει σε απόλυτη προτεραιότητά του υπουργείο Παιδείας, να μην έχουν συναφθεί συμφωνίες με την πολυδιαφημιζόμενη Ακαδημία, που συστήσαμε πριν από κάποια χρόνια, για να μην γινόμαστε μειονεκτικά που δεν είχαμε και τώρα που έχουμε δεν ξέρουμε τι κάνει.

Είναι ευκαιρία λοιπόν τώρα που το υπουργείο Πολιτισμού, θέλω να πιστεύω προσωρινά, στεγάζεται εκεί να μάθουν περισσότερο ότι στο όμορφο αυτό κτήριο, όπου επιτυχώς μάλλον σχεδιάζεται το μέλλον των πολιτιστικών πραγμάτων του τόπου, επιτελείται, με πολλές δυσκολίες και αξιόλογο επιστημονικό έργο, το οποίο φυσικά μπορεί να μεγαλώσει, να γίνει ακόμη

πιο εξωστρεφές, να δοθεί ώθηση στη σοβαρή κυπριολογική έρευνα. Με λίγα λόγια θα πρέπει να ενισχυθεί το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών ως επιστημονική ερευνητική νησίδα, που θα αποτελέσει ένα ανοικτό παράθυρο, απ' όπου θα φυσήξει ένας νέος ερευνητικός αέρας, φέρνοντας νέες ιδέες και νέους ανθρώπους.

Η Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, το Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, τα μεταπτυχιακά προγράμματα άλλων πανεπιστημίων, όπου θεραπεύεται η ιστορική επιστήμη, τα ιδιωτικά κέντρα έρευνας, κατά την κρίση μου θα έπρεπε να είχαν όλοι μαζί αντιδράσει γιατί τόσα χρόνια το Κέντρο παραπαίει και κανείς δεν ενδιαφέρεται, εκτός από κάποιους/ες συνύψους υπόπτους, που το έχουν ως φέουδό τους και το 'χουν κοτσιανάσει...

Ελπίζω ο υπουργός Παιδείας να εγκύψει σοβαρά στο ζήτημα που λέγεται Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, τώρα που έφυγαν οι έννοιες του Πολιτισμού, αλλά να το κάνει με γνώμονα το συμφέρον ολόκληρης της ερευνητικής κοινότητας της χώρας, για το συμφέρον της επιστημονικής έρευνας, προς τιμή των σημαντικών προσωπικοτήτων που πέρασαν από τους χώρους του.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Εξωστρεφής ο κυπριακός κινηματογράφος

Η Αλεξία Ρότερ και ο Ιωακείμ Μυλωνάς μιλάνε στην «Κ» για το 12ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«**Πάντα** ξεκινάμε με τους στόχους του φεστιβάλ που είναι η ανάπτυξη της οπτικοακουστικής κουλτούρας της χώρας και η προβολή της εθνικής παραγωγής» λένε στην «Κ» οι καλλιτεχνικοί επιμελητές του προγράμματος του διεθνούς φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου Αλεξία Ρότερ και Ιωακείμ Μυλωνάς. Σχετικά με τις κυπριακές συμμετοχές, που φέτος είναι 15 οι επιμελητές λένε πως είναι ένας πολύ καλός αριθμός για μια μικρή χώρα που δεν έχει κινηματογραφική σχολή, αναφέροντας επίσης πως οι Κύπριοι δημιουργοί είναι επίκαιροι και διαπραγματεύονται πολλά θέματα της καθημερινότητας και δεν φοβούνται να ακουμπήσουν και θέματα ταμπού για τη χώρα. Το 12ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου σπκώνει αυλαία στο Θέατρο Ριάτο στις 8 Οκτωβρίου και θα διαρκέσει μέχρι τις 14 Οκτωβρίου.

–**Τα ξαναλέμε και με τους δυο σας και για τη 12η έκδοση του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, πού βρισκόμαστε;**
 –Βρισκόμαστε μια ανάσα πριν από τη 12η έκδοση. Κάθε χρόνο τέτοια εποχή όλος ο οργανισμός βρίσκεται στον πυρετό της προετοιμασίας. Όλοι οι συνεργάτες εργάζονται εντατικά για να προσφέρουμε μία όσο πιο ολοκληρωμένη κινηματογραφική εμπειρία. –**Στη φετινή διοργάνωση θα έχουμε κάτι καινούριο... κάποια έκπληξη;**

–Πέραν της έναρξης –κάθε χρόνο προσπαθούμε να ξεπεράσουμε την προηγούμενη, στη φετινή έκδοση θα φιλοξενήσουμε και το Torino Short Film Market. Οκτώ συμμετέχοντες δημιουργοί από Κύπρο, Ισραήλ, Λίβανο και Ελλάδα θα έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν τις δημιουργικές τους ιδέες με μέντορες από το εξωτερικό. Ένας θα επιλεγεί για να παρουσιάσει την ιδέα του στο Τορίνο αργότερα μέσα στη χρονιά. Είναι μία πρώτη συνεργασία η οποία ελπίζουμε να έχει επιτυχία και να καθιερωθεί.

–**Δύσκολη υπόθεση η επιλογή, ποια είναι τα κριτήριά σας;**

–Πάντα ξεκινάμε με τους στόχους του φεστιβάλ που είναι η ανάπτυξη της οπτικοακουστικής κουλτούρας της χώρας και η προβολή της εθνικής παραγωγής. Φυσικά, για το εθνικό πρόγραμμα υπάρχει προκριματική επιτροπή, η οποία επιλέγει τις ταινίες. Όσο αφορά στο διεθνές διαγωνιστικό, είναι μια διαδικασία η οποία διαρκεί πολλούς μήνες, αφού παρακολουθούμε ταινίες από άλλα φεστιβάλ και αγορές σε όλη την Ευρώπη, καθώς και μέσω συνεργασιών με εταιρείες διανομής. Φέτος, κατέφθασαν στις πλατφόρμες μας 2300 ταινίες τις οποίες τις είδαμε όλες. Τα κριτήρια είναι πολλά και θα θέλαμε μια ολόκληρη μέρα να τα συζητήσουμε. Προσπάθειά μας είναι να προσφέρουμε στο κοινό ένα πρόγραμμα με γκάμα θεματικών, τεχνικών αφήγησης και φυσικά γεωγραφικά να καλύψουμε σχεδόν όλο τον πλανήτη. Να πούμε

«**Προσπάθειά** μας είναι να προσφέρουμε στο κοινό ένα πρόγραμμα με γκάμα θεματικών, τεχνικών αφήγησης και φυσικά γεωγραφικά να καλύψουμε σχεδόν όλο τον πλανήτη» λένε στην «Κ» οι καλλιτεχνικοί επιμελητές του προγράμματος του φεστιβάλ Αλεξία Ρότερ και Ιωακείμ Μυλωνάς.

«**Ένας λόγος που βρισκόμαστε στα φεστιβάλ της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου είναι η ποιότητα του προγράμματός.**»

«**Ότι ένας λόγος που βρισκόμαστε στα φεστιβάλ της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου είναι η ποιότητα του προγράμματός.**»

κινηματογραφικό μας μέγεθος;

–Πολύ καλός αριθμός για μια μικρή χώρα που δεν έχει κινηματογραφική σχολή. Σε μεγάλες χώρες με παράδοση και κινηματογραφικές σχολές τα εθνικά προγράμματα είναι αναλογικά στα ίδια επίπεδα όσο αφορά στον όγκο εργασίας.

–**Σε τι άξονες κινείται η δημιουργία των Κύπριων σκηνωθέντων; Αφουγκράζονται τις διεθνείς τάσεις, διαφοροποιούνται...;**

–Οι Κύπριοι δημιουργοί είναι επίκαιροι. Διαπραγματεύονται πολλά θέματα της καθημερινότητας και δεν φοβούνται να ακουμπήσουν και θέματα ταμπού για

τη χώρα. Mas χαροποιεί το ότι βγαίνουν προς τα έξω και ορισμένοι έχουν καταφέρει με επιτυχία να προβάλουν το προϊόν τους εκτός συνόρων.

–**Λέγεται πως είναι πιο δύσκολο να φτιάξεις κάτι μικρό, ένα ποίημα π.χ. από ένα μυθιστόρημα, ισχύει αυτό και για τις μικρού μήκους;**

–Κάθε μορφή τέχνης έχει τη δυσκολία της. Ο κινηματογράφος είναι ακριβό σπορ και κάθε καρέ κοστίζει, οπότε πρέπει ο δημιουργός πρέπει να είναι μεθοδικός και προσεκτικός σε κάθε βήμα της διαδικασίας, ακόμα και όταν γράφεται το σενάριο. Φυσικά, η μικρού μήκους σου παρέχει μια δημιουργική ελευθερία, μεγαλύτερη από τη μεγάλου μήκους, όπου μπαίνουν και τα εμπορικά κριτήρια. Είναι δύσκολο επιχείρημα, αφού σαν ένα αυτόνομο κομμάτι τέχνης έχει τους δικούς του κανόνες και οικονομία. Είναι πολύ σημαντικό ο δημιουργός σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να διυλίσει την ουσία και να την παρουσιάσει.

–**Σίγουρα και ο κινηματογράφος ακολουθεί το κοινωνικό συγκείμενο, φαίνεται αυτό στις ταινίες που έχετε επιλέξει;**

–Βεβαίως. Οι δημιουργοί είναι άνθρωποι με προβληματισμούς που προκύπτουν μέσα από την καθημερινότητά τους. Είναι φυσικό να επηρεάζονται και να προσπαθούν να το διαπραγματευτούν μέσα από το έργο τους. Όσο παρακολουθούν το φεστιβάλ γνωρίζουν ότι κάθε χρόνο θα δουν ταινίες επίκαιρες.

–**Πόσο διαδεδομένη είναι η ταινία μικρού μήκους στην Κύπρο, εκτός από τη δική σας κοινότητα;**

–Όχι τόσο όσο θα άξιζε. Σαν οργανισμός έχουμε κάνει προσπάθειες και στο παρελθόν είχαμε εξασφαλίσει για δύο χρονιές την προβολή ταινιών μικρού μήκους στην κρατική τηλεόραση. Παραδόξως δεν υπήρξε συνέχεια παρ' όλο που ο κόσμος, όπου και αν προβάλλονται μικρού μήκους, γεμίζει την αίθουσα. Ευτυχώς υπάρχουν και άλλοι οργανισμοί και φεστιβάλ που προβάλλουν και στηρίζουν το είδος.

–**Πάντως, έξω θα έλεγα πως πάμε καλά, δεν ξέρω αν συμφωνείτε, τι λείπει όμως από τον κινηματογραφικό μας πολιτισμό... σίγουρα η χρηματοδότηση θα μου πείτε...**

–Προτιμάμε να μιλάμε μόνο για τα θετικά. Ο κυπριακός κινηματογράφος άρχισε να γίνεται εξωστρεφής. Δημιουργοί προβάλλουν με επιτυχία το έργο τους σε μεγάλα φεστιβάλ και αγορές με επιτυχία και βραβεύσεις, ακόμα και με διανομή. Εμείς εκεί στεκόμαστε και θα στηρίξουμε όλους τους δημιουργούς όπως μπορούμε. Γι' αυτό τον λόγο άλλωστε τα τελευταία χρόνια βρισκόμαστε με περίπτερο στη μεγαλύτερη αγορά ταινιών στο Clermont-Ferrand, έχουμε συνεργασία με το Euroconnection και φιλοξενούμε το Torino Short Film Market. –**Ως δημιουργοί και οι δυο, ποια είναι η χώρα μιας ταινίας μικρού μήκους;**

–Ελευθερία!

ΚΑΝΕ ΠΑΙΓΝΙΔΙ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10:00-12:00

Στέλλα Σωκράτους

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ + ΜΙΧΑΛΗ ΡΕΠΠΑ
Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ / ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΚΟΥΡΑΣ / ΣΟΦΙΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ / ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΖΑΚΑΣ / ΝΑΤΑΣΑ ΚΟΤΣΟΒΟΥ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑ / ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΟΥΡΚΑ και ο ΠΑΝΟΣ ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
 Σκληροβασία: Σταύρος Καραγιάννης Σκληρό: Λία Λαβεντά Κοστούμια: Έβελυν Σιούνη

ΤΡΙΤΗ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
 Δημοτικό Κηποθέατρο «Μάριος Τόκας», Λεμεσός

ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
 Αμφιθέατρο Μακαρίου III Σχολής Τυφλών, Λευκωσία

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΠΕΜΠΤΗ 29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
 Πατίτσειο Δημοτικό Αμφιθέατρο Λάρνακας

ΠΡΟΠΩΣΗ ΕΙΣΗΡΧΗ
7777 7040 ΟΡΑ ΕΝΑΡΣΗΣ **21:00** ΔΕΛΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ LOVE 100.7 FM

Η κάθαρση έρχεται μέσα από τα γκλίτερ

Η Κύπρια καλλιτέχνης Μαριάντρη μιλά για την έκθεσή της στη the Edit Γκαλερί

Συνέντευξη στη ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ

Η δημιουργός Μαριάντρη μιλάει στην «Κ» για την έκθεσή της στη The Edit Γκαλερί στη Λεμεσό, που είναι η πρώτη της ατομική έκθεση στην Κύπρο, και πώς, μέσα από τα έργα που παρουσιάζει, επιδιώκει να επαναπροσδιορίσει την αντίληψη των στερεοτύπων του φύλου. Βλέποντας τι συμβαίνει σε όλο τον κόσμο, στην Αμερική, στο Ιράν τώρα. Η έκθεση, «A Glitter of Baptism» όπως λέει η Μαριάντρη είναι «μια ανοιχτή πρόσκληση για όλους να είναι φεμινιστές, με τη σύγχρονη διατομεακή προσέγγιση του όρου – δηλαδή ένα άτομο που πιστεύει στην ισότητα για όλα τα φύλα, χωρίς να εξομοιώνει τη διαφορετικότητα τους».

–Μιλήστε μου για τη δουλειά που παρουσιάζετε στη the Edit Γκαλερί;

–Η έκθεση «A Glitter Baptism» σηματοδοτεί την πρώτη μου ατομική έκθεση στην Κύπρο και είμαι ιδιαίτερα χαρούμενη που παρουσιάζω μια ολοκληρωμένη δουλειά στην πατρίδα μου. Μέσα από πρωτότυπες μορφές πινάκων και εγκαταστάσεων προσεγγίζω τη θεματική του φύλου και των παραμέτρων του, με μια σύγχρονη, φρέσκια ματιά. Το ερέθισμα για τη δουλειά αυτή –μέσα από επισκέψεις σε μουσεία και έρευνα σε βιβλία– ήταν η διαπίστωση ότι η πλειοψηφία γνωστών καλλιτεχνών είναι άντρες, ενώ υπήρχαν και

υπάρχουν πολλές αξιόλογες γυναίκες καλλιτέχνες. Έτσι, γεννήθηκαν διάφορες ερωτήσεις, όπως το τι είδος καλλιτεχνικού χώρου καταλαμβάνουν οι γυναίκες καλλιτέχνες και ποιες πρακτικές και χρώματα θεωρούνται θηλυκά. Σημαντικό ρόλο είχε ο Μοντερνισμός στην τέχνη, αφού παρόλο που δημιούργησε σαφείς παραμέτρους του τι είναι τέχνη, απέκλεισε ωστόσο τις περισσότερες γυναίκες καλλιτέχνες και τις φωνές τους. Επομένως, τα έργα παρουσιάζουν μια συγχώνευση μεταξύ της γλώσσας του μοντερνισμού και παραδοσιακών τεχνικών που θεωρούνται αποκλειστικά γυναικείες, κλονίζοντας έτσι την ανδροκρατούμενη αφήγηση αλλά και τις σύγχρονες πρακτικές τέχνης.

–«A Glitter Baptism»...

–Παρόλο που με την πρώτη ματιά τα έργα είναι αισθητικά καλαισθητά και όμορφα, μέσα από περαιτέρω ανάλυση διαπιστώνουμε ότι έχουν σκοπό να περάσουν κοινωνικοπολιτικά μηνύματα με διπλωματικό τρόπο. Φύλο, θρησκεία, πολιτική και κοινωνία, λεπτά ζητήματα, τίθενται επί τάπητος ως έναυσμα για διάλογο. Ο τίτλος αναφέρεται σε μια βάπτισμα από γκλίτερ. Χρησιμοποιώντας το γκλίτερ μεταφορικά, σαν μια αλληγορία για τη θηλυκότητα, η έκθεση προτρέπει όλους μας να αναγεννηθούμε μέσα από τη λάμψη και τα γκλίτερ ως κάθαρση. Ένας υπαινιγμός για μια κοινωνία με διαφορετική αντίληψη,

«Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα ήταν για αρκετά χρόνια περιθωριοποιημένα σε όλους τους τομείς, και τέτοιες δράσεις προβάλλουν το πρόβλημα αποκλεισμού αυτών των κοινωνικών ομάδων» λέει η καλλιτέχνης Μαριάντρη στην «Κ».

χωρίς αποκλεισμούς που δέχεται και συμπεριλαμβάνει όλους. Τα έργα καλούν τον θεατή να ζητάει δεύτερη ανάγνωση και να προβληματιστεί για τις πεποιθήσεις του σχετικά με το αν είναι εγγενείς ή κοινωνικά κατασκευασμένες και να φτάσει στις δικές του αντιστοιχίες και αναλογίες.

–Ποια είναι η φιλοσοφία των έργων σας;

–Ο σκοπός είναι να επανεξεταστεί η σύνδεση μεταξύ εννοιών και φύλου καθώς και να σπρώξει τα όρια ως προς το τι θεωρείται θηλυκό και τι αρσενικό, εξουδετερώνοντας έτσι κάθε έννοια υποκειμένου και αντικειμένου. Το ένα να μην ορίζει το άλλο, αλλά και τα δύο να εφευρίσκουν τον εαυτό τους συλλογικά, συρρικνώνοντας το χάσμα

μεταξύ τους. Η έκθεση προσκαλεί όλους να λειτουργήσουν με ενσυναίσθηση. Μια ανοιχτή πρόσκληση για όλους να είναι φεμινιστές, με τη σύγχρονη διατομεακή προσέγγιση του όρου – δηλαδή ένα άτομο που πιστεύει στην ισότητα για όλα τα φύλα, χωρίς να εξομοιώνει τη διαφορετικότητά τους.

–Με ποιο τρόπο τα υλικά που

“

Η έκθεση είναι μια ανοιχτή πρόσκληση για όλους να είναι φεμινιστές, με τη σύγχρονη διατομεακή προσέγγιση του όρου – δηλαδή ένα άτομο που πιστεύει στην ισότητα για όλα τα φύλα, χωρίς να εξομοιώνει τη διαφορετικότητά τους.

χρησιμοποιείτε, συνδέονται με την αφήγηση της έκθεσής σας;

–Τα έργα της έκθεσης είναι κατά κύριο λόγο φτιαγμένα από ακατέργαστα υλικά όπως υφάσματα από βαμβάκι και λινάτσα. Τα υλικά αυτά παραπέμπουν σε κάτι αρχέγονο, απομακρυσμένο από κοινωνικά κατασκευασμένες αντιλήψεις, προτρέποντάς μας να εστιάσουμε στην ουσία των πραγμάτων. Ένα άλλο υλικό είναι το γκλίτερ, αφενός λόγω του ότι είναι συνδεδεμένο μόνο με την ευρύτερη έννοια του όρου της θηλυκότητας, από νεαρά κορίτσια μέχρι queer άτομα, και αφετέρου λόγω του ότι είναι ένα υλικό χειροτεχνίας που δεν έχει χώρο στην ευρύτερη, εξυψωμένη έννοια του όρου «καλές τέχνες». Το χρώμα έχει μεγάλη σημασία, καθώς μέσα από αυτό τονίζονται και εξετάζονται τα στερεότυπα που έχουν δημιουργηθεί, όπως η νόσηση ότι το ροζ είναι για κορίτσια, και το μπλε για αγόρια. Ενώ η γενική ιδέα υπογραμμίζει ότι το μπλε σημαίνει αρρενωπότητα, είναι εξαιρετικά αξιοσημείωτο η χρήση του μπλε χρώματος στο πιο υπίθεο ένδυμα που έχει γνωρίσει ποτέ η ανθρωπότητα, το μπλε τζιν – χωρίς να μεταφέρει προκαταλήψεις για τη σεξουαλικότητα, το φύλο και την ταυτότητα του ατόμου. Ακόμη, η χρήση του υφάσματος σε συνδυασμό με πρακτικές όπως ράψιμο, κέντημα και πλέξιμο, ανακατασκευάζουν τη ζωγραφική και παράγουν μια νέα σύγχρονη μορφή.

«Τα έργα παρουσιάζουν μια συγχώνευση μεταξύ της γλώσσας του μοντερνισμού και παραδοσιακών τεχνικών που θεωρούνται αποκλειστικά γυναικείες, κλονίζοντας έτσι την ανδροκρατούμενη αφήγηση και τις σύγχρονες πρακτικές τέχνης».

Η τέχνη είναι μια μορφή ακτιβισμού που έχει τη δύναμη να επιφέρει αλλαγή

–Μπορεί η τέχνη να βοηθήσει σε θέματα όπως αυτά που προβάλλετε;

–Η τέχνη αποδεδειγμένα μέσα από την ιστορία έχει λειτουργήσει ως αρωγός είτε για να ευαισθητοποιήσει ή και για να ασκήσει κριτική σε διάφορα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Είναι μια μορφή ακτιβισμού που έχει τη δύναμη να επιφέρει αλλαγή, και ένας καλλιτέχνης έχει χρέος να εκφράζει, πέραν των προσωπικών και εσωτερικών του ανησυχιών, κοινωνικούς προβληματισμούς για το καλό όλων.

–Με αφορμή την πορεία περιπέτειας που θα διοργανω-

θεί στην Κύπρο την αύτη τη Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου, θα ήθελα τη γνώμη σας γι' αυτό τον θεσμό. Πιστεύετε ότι είναι σημαντικό να υπάρχουν τέτοιου είδους εκδηλώσεις;

–Αντιλαμβάνομαι ότι οι απόψεις διίστανται σχετικά με το αν χρειάζεται να πραγματοποιείται η πορεία υπερηφάνειας το 2022, στο στενό πλαίσιο της Κύπρου. Προσωπικά, το θεωρώ πιο σημαντικό από ποτέ να συμβαίνουν τέτοιου είδους εκδηλώσεις, ειδικά τώρα που άρχισαν να γίνονται κάποια βήματα για αλλαγή. Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα ήταν για αρκετά χρόνια περιθωριοποιημένα

σε όλους τους τομείς, και τέτοιες δράσεις προβάλλουν το πρόβλημα αποκλεισμού αυτών των κοινωνικών ομάδων, ενώ ταυτόχρονα ευαισθητοποιούν το υπόλοιπο σύνολο για να αποδέχεται πιο εύκολα το διαφορετικό, κανονικοποιώντας το. Ο μόνος τρόπος να επέλθει αλλαγή είναι μέσω της φωνής μας.

–Πιστεύετε ότι έχουν γίνει βήματα αποδοχής στην Κύπρο; Είναι αρκετά;

–Θεωρώ ότι έχουμε κάνει αρκετά βήματα, και τώρα είναι η στιγμή που χρειάζεται να συνεχίσουμε τις προσπάθειες. Συνεπώς, εναπόκειται στο κάθε άτομο

προσωπικά να επιμορφώνει το σύνολο αλλά και να εξετάζει το ίδιο τον εαυτό του μέσα από μια συνεχή προσπάθεια για εκμάθηση. Σημαίνει ότι ακούω, μελετώ, συζητώ, διαφωνώ, επιμορφώνω και επιμορφώνομαι. Προσπαθώ να εξετάζω κριτικά τη σκέψη μου και τον λόγο μου και μαθαίνω μέσα από τα λάθη μου. Προσπαθώ να δέχομαι το διαφορετικό και ν' απορρίπτω πατριαρχικές, σεξιστικές, και ρατσιστικές αντιλήψεις που είναι θέμα ανατροφής και χειραγώγησης. Είναι κλεισέ, αλλά για ν' αλλάξουμε τον κόσμο πρέπει πρώτα να αλλάξουμε τον εαυτό μας.

–Πώς θα σχολιάζατε την σημερινή κοινωνία;

–Σε σύγκριση με το παρελθόν, πιστεύω ότι οι νεότερες γενιές είναι λιγότερο ανεκτικές σε διακρίσεις όλων των ειδών και έχει επέλθει αλλαγή στον τρόπο σκέψης. Θεωρώ ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν παίξει τεράστιο ρόλο σε αυτό. Πλέον όταν συμβαίνει κάτι άσχημο έχουμε άμεση πρόσβαση σε αυτό και έχουμε την ευκαιρία να το γνωστοποιήσουμε και να το διορθώσουμε είτε λόγω ευαισθητοποίησης είτε μέσω άσκησης πίεσης στις αρμόδιες αρχές. Ακόμη, έχουμε πρόσβαση και σε θε-

τικές πρωτοβουλίες που στόχο έχουν την ευαισθητοποίηση και την ορατότητα, όπως το cyprus queer archives, μια σελίδα στο instagram που παρουσιάζει τα queer άτομα της Κύπρου. Γενικά, χωρίς να ήθελω να εθελουφλώ πιστεύω ότι είμαστε σε καλό δρόμο για μια κοινωνία χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς, αλλά η διαδικασία δεν έχει ακόμη τελειώσει.

Πληροφορίες:

The Edit Gallery, η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 15 Οκτωβρίου 2022. Τηλέφωνο 25 251710, info@theeditgallery.com, theeditgallery.com

Ο φόβος είναι ο φονιάς του νου

Οι «Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες» επιστρέφουν και στην «Κ» μιλάει ο σκηνοθέτης της παράστασης Παναγιώτης Λάρκου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι «Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες», η καλοκαιρινή παραγωγή του ΘΟΚ, επιστρέφουν και περιodeύουν σε Πάφο και Λάρνακα, αλλά και σε διάφορες κοινότητες. Στην «Κ» μίλησε ο σκηνοθέτης της παράστασης Παναγιώτης Λάρκου, ο οποίος στη νέα περίοδο ενσαρκώνει και έναν από τους ρόλους. Σχετικά με τη διπλή ιδιότητα που έχει στην παράσταση αυτή τη φορά –σκηνοθέτης και ηθοποιός, ο Παναγιώτης λέει πως στη σκηνή πάνω είναι άλλος ένας ηθοποιός που προσπαθεί για το καλύτερο ομαδικό αποτέλεσμα. «Κάνω ό,τι κάνουν και οι υπόλοιποι δηλαδή. Ζέσταμα, διάλειμμα και βρίζω τον σκηνοθέτη για τις ιδιοτροπίες του. Εξαιρετικά διασκεδαστικό».

–Παναγιώτη, επέστρεψαν οι Μακρυκωσταίοι και οι Κοντογιώργηδες, αυτή τη φορά και με εσένα επί σκηνής, πώς είναι να είσαι και σκηνοθέτης και ηθοποιός στην παράσταση;

–Ήταν μια ανάγκη που προέκυψε από τη δέσμευση του Βασιλή Βασιλάκη σε άλλη παραγωγή του Οργανισμού λόγω των μεταιώσεων που έφερε η πανδημία. Εξακολουθώ να πιστεύω πως ο σκηνοθέτης είναι χρήσιμο να είναι απέναντι και όχι πάνω στη σκηνή. Αυτή είναι άλλωστε και η αποστολή του. Άφησα σπίτα μπλοκάκια των σημειώσεών μου και ανέβηκα στη σκηνή, προσπαθώντας να μη διαταράξω τις ισορροπίες και την υποκριτική γραμμή που με πολύ κόπο κατα-

κτίστηκε. Στη σκηνή πάνω είμαι άλλος ένας ηθοποιός που προσπαθεί για το καλύτερο ομαδικό αποτέλεσμα. Κάνω ό,τι κάνουν και οι υπόλοιποι δηλαδή. Ζέσταμα, διάλειμμα και βρίζω τον σκηνοθέτη για τις ιδιοτροπίες του. Εξαιρετικά διασκεδαστικό».

–Φοβάται ο Γιάννης το θεριό και το θεριό το Γιάννη... πώς ξορκίζεται ο φόβος του παράλογου και των πάσης φύσεως εξάρσεων;

–Ο φόβος είναι ο φονιάς του νου. Πρέπει να αφήνουμε τον φόβο να περνάει από μέσα μας. Και μετά να στρέφουμε το βλέμμα προς τα πίσω. Εκεί που ήταν πριν ο φόβος, τώρα δεν θα υπάρχει τίποτα. Μόνο εμείς θα βρισκόμαστε εκεί. Το πρώτο βήμα πάντα θα είναι, να αποδεχτούμε το γε-

«Στόχος της θεατρικής πράξης είναι να δημιουργήσει ένα συναισθηματικό νήμα που θα μπορεί κάποιος μετά τραβώντας το, να ξετυλίξει τη σκέψη του».

γονός πως είμαστε φοβισμένοι. Και είναι εντάξει. Δεν πειράζει. Κανείς δεν γεννιέται ατρόμητος.

–Σήμερα, έχουμε λόγους να έχουμε αντιστοιχούς φόβους;

–Το ένα τρίτο των εθνών της γης βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση. Θα πνιγούμε στο νερό, πριν μας κάψει ο ήλιος αν βέβαια επιζήσουμε από την έλλειψη φα-

«Θεατρική αποκέντρωση πρέπει να σημαίνει επιμονή, επιλογή σωστού ρεπερτορίου και συνεχής παρουσία. Χρόνια λανθασμένης κρατικής πολιτικής και απουσίας τηλεοπτικής αισθητικής, έχουν δημιουργήσει την λαθεμένη εντύπωση στο κοινό, πως το θέατρο είναι κάτι πολύ δύσκολο» λέει ο σκηνοθέτης Παναγιώτης Λάρκου.

γητού και την επιθετικότητα των ιδιών που θα συνεχίσουν να εμφανίζονται. Εν τω μεταξύ, κλοτσάμε γυναίκες στους δρόμους, κλείνουμε τους πρόσφυγες σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, μισούμε τους γειτόνους, μισούμε τους απέναντι, τους δίπλα, τους διαφορετικούς, μισούμε και τα συκώτια μας τα ίδια. Και το βράδυ, μπροστά

στην ΤV μισούμε όποιον μας υποδείξει ο παρουσιαστής και η ινσταγκραμική ινφλουένσερ που ξέρει καλύτερα. Πολύ φοβάμαι πως έχουμε πολύ κάλους λόγους να φοβόμαστε.

–Η παράσταση θα περιοδεύσει και σε μερικές κοινότητες, τι σημαίνει στο τέλος της μέρας θεατρική αποκέντρωση;

–Θεατρική αποκέντρωση πρέπει να σημαίνει επιμονή, επιλογή σωστού ρεπερτορίου και συνεχής παρουσία. Χρόνια λανθασμένης κρατικής πολιτικής και απουσίας τηλεοπτικής αισθητικής, έχουν δημιουργήσει την λαθεμένη εντύπωση στο κοινό, πως το θέατρο είναι κάτι πολύ δύσκολο και οφείλει να μας προκαλεί αμηχανία και νύστα ενίοτε και πως η κωμωδία είναι αστεία μόνο αν οι ηθοποιοί φοράνε βράκες και τσακωνονται ο αριστερός μουχτάρης με τον δεξιό πατά, γιατί τα παιδιά τους θέλουν κρυφά να παντρευτούνε. Αυτό δεν μπορεί να το διορθώσει μαγικά μια παράσταση. Το θέατρο δεν είναι αντιβίωση και μια παράσταση δεν πρέπει να πάει κάπου με τα μισά σκηνικά, τα μισά μεγάφωνα σε οποιαδήποτε αθήουσα των πέντε τετραγωνικών χωρίς υποδομές μόνο και μόνο για να πούμε πως πήγαμε και κάναμε αποκέντρωση. Αυτά είναι μισές δουλειές. Η αποκέντρωση θα πρέπει να δίνει τη σωστή ευκαιρία σε όσους θέλουν αλλά η απόσταση τους δυσκολεύει, να έρθουν σε επαφή με την τέχνη. Όχι να χρησιμοποιείται ως όπλο για να δικαιολογηθούν τα κονδύλια που ξοδεύτηκαν για να εγκατασταθεί προεκλογικά το οποιοδήποτε ξεχασμένο από τους υπουργούς Πολιτιστικό Κέντρο. Υπάρχουν μέρη που δεν θα έπρεπε να πηγαίνουνε. Γιατί δεν μπορούμε να παρουσιάσουμε σωστά το προϊόν. Ας πάρει το κράτος τα χρήματα από την ενοικίαση του Κουρίου για γάμους και ας ναυλώσει λεωφορεία να φέρουν δωρεάν από

αυτές τις κοινότητες τον κόσμο που θέλει να δει τις παραστάσεις που παίζονται στα μεγάλα θέατρα με πρόσκληση. Κι αυτό αποκέντρωση είναι. Και ο ΘΟΚ οφείλει και μπορεί βεβαίως να κάνει την αρχή (γι' αυτό και περιοδεύουμε) αλλά πρέπει να ακολουθήσουν και άλλοι. Με πλάνο όμως και σεβασμό. Οι «αρχαίτες» (εγχώριες και εξωτικές) έχουν ήδη κάνει πολύ μεγάλη ζημιά και όχι μόνο στις κοινότητες. Και στο κέντρο υπάρχει η ίδια έλλειψη κοινού απλώς κρύβεται μέσα στους μεγαλύτερους αριθμούς.

–Υπάρχει σοβαρό και μη σοβαρό ρεπερτόριο για έναν σκηνοθέτη/ηθοποιό;

–Ναι, υπάρχουν και έργα που είναι πολύ κακογραμμένα και σαχλά και δεν έχουν να πούνε τίποτα. Ασχέτως θεατρικής κατηγορίας. Τα αποφεύγω. Η ζημιά όμως που προκαλούν δεν είναι τίποτα μπροστά στον όλεθρο που μπορεί να ρίξει στα κεφάλια μας ένα «σοβαρό» έργο στα νύχια ενός κακού σκηνοθέτη. Και το χειρότερο είδος είναι ο σοβαροφανής σκηνοθέτης. Φυλακτείτε από τους σοβαροφάνεις. Είναι ανελύπτοι.

–Ποιος είναι ο στόχος της θεατρικής πράξης;

–Να δημιουργήσει ένα συναισθηματικό νήμα που θα μπορεί κάποιος μετά τραβώντας το, να ξετυλίξει τη σκέψη του. Γι' αυτό οι πλείστες κυβερνήσεις έχουν αλλεργία στην ανάπτυξη του πολιτισμού. Οι πολίτες που σκέφτονται για λογαριασμό τους παρουσιάζουν την ενοχλητική συνήθεια να μην ψηφίζουν πάντα αυτό που τους επιβάλλεται.

* ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ SYMMETRON MARKET RESEARCH ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΛΙΟΥ 2022 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΙΜΟΥ ΗΛΙΚΙΩΝ 13-80.

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΟΥΛ

Νέα καθήκοντα

Ο Ολλανδός μαέστρος και βιολονίστας Γιαπ φαν Ζβέντεν, 61 ετών, είχε ήδη ανακοινώσει ότι η θητεία του ως διευθυντή στη Φιλαρμονική της Νέας Υόρκης θα ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2023. Αποτέλεσε έκπληξη η ανακοίνωση ότι από τον Ιανουάριο του 2024 θα αναλάβει τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή της Φιλαρμονικής Ορχήστρας της Σεούλ, κίνηση ενδεικτική και της γενικότερης ανόδου της Νότιας Κορέας στον διεθνή πολιτιστικό χάρτη.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Πολ Σίμμον

Ο μπασιίστας των Clash, Πολ Σίμμον, είναι και ένας ιδιαίτερος εικαστικός καλλιτέχνης με ονειρικά νυχτερινά αστικά τοπία, αλλά και ξυλόγλυπτες δημιουργίες. Αυτήν την περίοδο εκθέτει στο Λονδίνο, στην γκαλερί John Martin, στην ιστοσελίδα της οποίας ανεβαίνουν και εξαιρετικά βίντεο με τον εκάστοτε καλλιτέχνη που φιλοξενεί. Ο Σίμμον πέρασε ένα διάστημα μεταξύ Λονδίνου και Μαγιόρκας, και παρουσιάζει αυτή τη ζύμωση με το διαφορετικό φως.

ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ

Τζούλιαν Κάλντερ

Η Εθνική Πινακοθήκη Προσωπογραφιών της Σκωτίας παρουσιάζει μία από τις γνωστές και ατμοσφαιρικές φωτογραφίες της βασίλισσας Ελισάβετ Β' από τον Τζούλιαν Κάλντερ, που ανήκει στις συλλογές της. Η φωτογραφία τραβήχτηκε το 2010 στο Μπαλμόραλ και αυτήν την περίοδο μπορεί κανείς να τη δει στην κεντρική αίθουσα του μουσείου, σε περίοπτη θέση. Η φωτογραφία εκτυπώθηκε το 2013. Ο Τζούλιαν Κάλντερ εξειδικεύεται στα φωτογραφικά πορτρέτα.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Γκίντεον Απαχ

Η διεθνής γκαλερί Pace ανακοινώνει ότι εκπροσωπεί τον εικαστικό Γκίντεον Απαχ με καταγωγή από την Γκάνα. Μεγαλώνει, πλέον, ο αριθμός των νέων γενιάς Αφρικανών (κυρίως από Νιγηρία, Γκάνα και Κένυα) οι οποίοι με διπλή πολιτισμική ταυτότητα κάνουν καριέρα και κεντρίζουν το ενδιαφέρον των συλλεκτών ανά τον κόσμο. Ο Γκίντεον Απαχ έχει έναν δικό του ονειρικό εξπρεσιονισμό και κάνει θαυμάσια χρήση χρώματος με τόλμη.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Ουίνστον Τσώρτσιλ

Για τις 21 Οκτωβρίου είναι προγραμματισμένη από τον οίκο Christie's, στο Λονδίνο, η δημοπρασία έργων τέχνης από τη συλλογή του Λόρδου και της Λαίδης του Εϊβον. Ανάμεσα σε έπιπλα, διακοσμητική τέχνη, βιβλία, ζωγραφικά και γλυπτικά έργα που συγκεντρώθηκαν σε διάστημα 80 ετών, μπορεί να δει κανείς και την πρώτη ζωγραφική τέχνη του Ουίνστον Τσώρτσιλ. Το εικονιζόμενο έργο έχει πρόβλεψη ανάμεσα σε 400.000 και 600.000 στερλίνες.

Ντονατέλο, «Η Παναγία με το Θείο Βρέφος», κεραμικό γλυπτό (1415).

Η μεγάλη έκθεση στο Βερολίνο
για την τέχνη του Ντονατέλο

Η διαρκής ενασχόληση με την Αναγέννηση και τους βασικούς εκφραστές της δίνει πεδίο σε ερευνητές και ιστορικούς της τέχνης να σχεδιάζουν τους νέους συσχετισμούς στην ιστορία των ιδεών. Μετά τη μεγάλη έκθεση στη Φλωρεντία, που έφερε ξανά τον Ντονατέλο (π. 1386-1466) στο προσκήνιο, σειρά έχει τώρα το Βερολίνο (Gemäldegalerie) να διοργανώσει μια από τις πιο σημαντικές εκθέσεις γι' αυτόν τον στυλοβάτη της Ιταλικής Αναγέννησης. Η έκθεση στα κρατικά μουσεία του Βερολίνου είναι μια διεθνής συμπαραγωγή, αλλά μας θυμίζει επίσης πως οι συλλογές Γλυπτικής και το Μουσείο Βυζαντινής Τέχνης στο Μουσείο Bode διαθέτουν μια από τις πιο πλήρεις και εντυπωσιακές συλλογές με έργα Ντονατέλο. Πέραν αυτών, η νέα έκθεση-αφήγημα της Ιταλικής (Φλωρεντινής) Αναγέννησης ενισχύεται από δάνεια προερχόμενα από τα κορυφαία μουσεία της Ιταλίας (Ίδρυμα Παλάτσο Στρότσι και Μουσείο ντελ Μπαρτζέλο στη Φλωρεντία) αλλά και από το Μουσείο Βικτόρια και Αλμπερτ του Λονδίνου. Αντιλαμβάνεται κανείς πως στην περίπτωση αυτή μιλάμε για μια ιδιαίτερως θελκτική πυκνότητα έργων και προελεύσεων, που σκοπό έχουν να συνεχίσουν αλλά και να ενισχύσουν τον (όχι

ενιαίο) τρόπο που ο 21ος αιώνας επαναπροσεγγίζει πιτυκές αλλά και τον ίδιο τον κορμό της Αναγέννησης. Η εκ νέου ανάγνωση της Αναγέννησης στην Ιταλική Χερσόνησο, που προχωράει παράλληλα με την ανάγνωση των Αναγεννήσεων των Βορείων Χωρών, προχωράει τη σκέψη μας πάνω στη διαμόρφωση των κοινωνιών μετά τον Μεσαίωνα. Οπως λέει ο ιστορικός τέχνης και επιμελητής της έκθεσης στο Βερολίνο, Νέβιλ Ρόουλι, ο Ντονατέλο «προήγαγε την ιδέα της ατομικότητας. Με τον Ντονατέλο ενισχύθηκε η ιδέα δημιουργίας ρεαλιστικών γλυπτών, σωματικών στάσεων και εκφράσεων». Αλλωστε η ανάδειξη της ατομικότητας ως μιας νεοπαγούς ιδέας στην Ιταλική Αναγέννηση συνδέεται με τις απαρχές της νεωτερικότητας, τη στερέωση της αστικής ζωής αλλά και την ενσπέρματη γέννηση των πολιτικών μεταβολών. Η έκθεση-αφιέρωμα στον Ντονατέλο με τα «μοντέρνα» γλυπτά του είναι παράλληλα και μια επαναδιατύπωση μιας επιθυμίας απόδοσης όσο και μιας επιθυμίας συνεκτικότητας. Αλλωστε η έκθεση θέτει τα έργα του Ντονατέλο σε διάλογο με έργα άλλων σπουδαίων δημιουργών της Αναγέννησης αποσκοπώντας σε μια εντατική θέαση όλων των πιτυκών της ως σύνθετου φαινομένου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Ενριέτα Λίβιτ, ένα Νομπέλ που δεν δόθηκε ποτέ

Ενριέτα Λίβιτ, γεννημένη το 1868 στη Μασαχουσέτη. Θεολόγος ο πατέρας της, ποθούσε τα πέντε παιδιά του να μορφωθούν. Η Ενριέτα, η μεγαλύτερη, πέρασε από τον πρόγονο του περιώνυμου Κολεγίου Ράντκλιφ μελετώντας τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες. Στο τέταρτο έτος δοκίμασε το άλμα: πήρε ένα μάθημα αστρονομίας.

Αυτή η ευγενική μα αποφασιστική γυναίκα, που «είχε χαρακτηρίσει αισιόδοξο και θεωρούσε τη ζωή πανέμορφη και γεμάτη νόημα» (παρότι μια σοβαρή ασθένεια την άφησε με ιδιαίτερα μειωμένη ακοή), προχώρησε σε μεταπτυχιακά μαθήματα πάνω στην αστρονομία και προσλήφθηκε ως εθελόνητρια βοηθός στο αστροσκοπείο του πανεπιστημίου.

Η ειδίκευσή της ήταν, κατά τη Μάρσα Μπαρτούσιακ («Η μέρα

Κατά την Μπαρτούσιακ, «η Λίβιτ είχε ανακαλύψει το ουράνιο αντίστοιχο των φάρων στη Γη».

που ανακαλύψαμε το σύμπαν», εκδ. Ροπή), στην αστρική φωτομετρία και στους μεταβλητούς αστέρες, η φωτεινότητα των οποίων περιοδικά αυξανόταν ή μειωνόταν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Το 1902, η Ενριέτα επικοινωνήθηκε με τον Εντουαρντ Πίκερινγκ, διευθυντή του αστροσκοπείου του Χάρβαρντ. Ο Πίκερινγκ είχε σταθερά στη δούλεψή του μια ομάδα περίπου σαράντα γυναικών, οι οποίες εργάζονταν πάνω σε επιστημονικά δεδομένα με

Έως το 1921, οπότε πέθανε, η Ενριέτα Λίβιτ είχε ανακαλύψει περίπου 2.400 μεταβλητούς αστέρες, σχεδόν τους μισούς απ' όσους ήταν γνωστοί έως τότε.

ακούραστο ζήλο και αξιοσημείωτη συνέπεια. Αυτό κράτησε από το 1880 έως το 1919, χρονιά θανάτου του Πίκερινγκ. Οι «υπολογιστριές» του είχαν γίνει γνωστές με τον ελάχιστο κολακευτικό τίτλο «χαρέμι του Πίκερινγκ».

Ήταν αναπόφευκτο η Ενριέτα Λίβιτ να ενταχθεί στην ομάδα αυτή – και να ξεχωρίσει, ειδικά σε ό,τι αφορά τις παρατηρήσεις μεταβλητών αστέρων στο Μικρό και στο Μέγα Νέφος του Μαγγελάνου. Έως το 1907 είχε εντοπίσει ένα συνολικό αριθμό-ρεκόρ 1.777 νέων μεταβλητών αστέρων. Αργότερα, κάποια από αυτά τα άστρα ταυτοποιήθηκαν ως Κηφείδες, άστρα χίλιες φορές πιο φωτεινά από τον Ηλιο μας.

Χωρίς να το ξέρει, η Ενριέτα συνέβαλε στη σταδιακή συνειδητοποίηση ότι τα άστρα αυτά βρίσκονταν πέραν του δικού μας

γαλαξία, αυτό σε μια εποχή που οι αστρονόμοι θεωρούσαν πως ο γαλαξίας μας ήταν όλο το σύμπαν.

Κατά την Μπαρτούσιακ, «η Λίβιτ είχε ανακαλύψει το ουράνιο αντίστοιχο των φάρων στη Γη. (...) Ο Κηφείδης καθίσταται ουσιαστικά ένα πολύτιμο "πρότυπο κερι" (όπως τα αποκαλούν οι αστρονόμοι) για τον υπολογισμό αποστάσεων στα βάθη του Διαστήματος».

Ελάχιστοι γνωρίζουμε το όνομά της. Ο νέος διευθυντής του αστροσκοπείου του Χάρβαρντ, Χάρλοου Σάπλεϊ, ήθελε να την προτείνει για το βραβείο Νομπέλ. Πολύ αργά: η Ενριέτα είχε πεθάνει από τον καρκίνο του στομάχου στα πενήντα τρία της χρόνια. Είχε ανακαλύψει περίπου 2.400 μεταβλητούς αστέρες, σχεδόν τους μισούς απ' όσους ήταν γνωστοί έως τότε...

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πατέρας: μια επιτακτική ανάγκη της εποχής μας

Και αυτό το καλοκαίρι κηλιδώθηκε από γυναίκες που έχασαν τη ζωή τους από το χέρι του πρώην ή του νυν συζύγου τους. Σύντροφοι που αγαπήθηκαν ή έστω πέρασαν παρέα τη ζωή τους, έκαναν παιδιά μαζί, έφτασαν στο σημείο να περάσουν στην άλλη όχθη. Να στερηθούν τη ζωή στη γυναίκα τους, να στερηθούν σε εκείνους το μέρος της καρδιάς που αγαπάει, να στερηθούν κυρίως από τα παιδιά τους τη μητέρα τους. Τα τελευταία χρόνια έχουν έρθει στην επικαιρότητα ζητήματα που βάθαιναν χρόνια προβληματικές σχέσεις και τοξικές συμπεριφορές έχουν μπει στο επίκεντρο της συζήτησης. Φράσεις καινούργιες έχουν μπει στο λεξιλόγιό μας – τοξική αρρενωπότητα, γυναικοκτονία και άλλες τόσες χαρακτηρίζουν κομμάτια της κοινωνίας μας. Ο άνδρας έχει μπει στο στόχαστρο. Το κακό φαίνεται να ταυτίζεται περισσότερο με τον άνδρα από τη στιγμή που είναι φορέας εξουσιών αιώνων και που δυσκολεύεται ίσως περισσότερο στους καιρούς που αλλάζουν. Γιατί οι καιροί αλλάζουν. Είτε μας αρέσει είτε όχι.

Μια όψη της ανδρικής ζωής την έχουμε αφήσει ακόμη στην άκρη. Δεν την πολυσυζητάμε, ίσως γιατί το επίκεντρο –και δικαίως– είναι οι ζωές των γυναικών, και κυρίως των γυναικών που χάνονται από χέρι συντρόφου. Αυτή η όψη όμως είναι πολύ σημαντική και αφορά και τη σχέση του άνδρα με τη γυναίκα μέσα από ένα άλλο πρίσμα.

Τι σημαίνει να είσαι πατέρας; Πώς η πατρική λειτουργία εμπεριέχει και τη συντροφική λειτουργία και μια κοινωνική διάσταση, είσαι δεν είσαι βιολογικός πατέρας; Πόση ευθύνη φέρει αυτή η λειτουργία και κυρίως πόση ανάγκη έχουν οι κοινωνίες για να αναπτυχθούν στέρεα. Διατρανώουμε τη μητρική λειτουργία για την ανάπτυξη των παιδιών, αφήνοντας στην άκρη τη σημασία της πατρότητας. Ένα από τα πολλά προβλήματα του παρελθόντος ήταν και αυτό. Θα μπορούσε να ενταχθεί στα ελλείμματα της πατριαρχίας, γιατί πατριάρχης δεν σημαίνει απαραίτητα και πατέρας, και αυτό εξηγεί πολλά για το παρελθόν μας.

Το φετινό 8ο διεθνές ψυχανα-

Σκίτσο του Χρήστου Μαρκίδη. Εκθεσή του παρουσιάζεται στην Γκαλερί 7 έως την 1η Οκτωβρίου.

Το ζήτημα δεν είναι να εξαλείψουμε τον ανδρικό ρόλο, ακόμη και την αρρενωπότητα, ούτε να απαιτούμε ο πατέρας να γίνει μητέρα.

λυτικό συμπόσιο των Δελφών, τον Αύγουστο, είχε ως θέμα τον πατέρα. Πρακτικά του συμποσίου κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Αρμός. Ψυχαναλυτές από όλο τον κόσμο συγκεντρώθηκαν στους Δελφούς για να συσχεφθούν πάνω σε αυτήν τη σημαντική διάσταση του πολιτισμού και των κοινωνιών που είναι ο πατέρας. Ο πατέρας ήταν πάντα σημαντικός, από την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης. Ο Φρόνιτ ασχολήθηκε πολύ στα γραπτά του για να προσεγγίσει την έννοια και τη σημασία της πατρικής λειτουργίας. Σήμερα, ωστόσο, είναι πιο αναγκαίο από ποτέ να ξαναμιλήσουμε γι' αυτή. Μια λειτουργία που ξεφεύγει από τη βιολογία της γέννησης αλλά αφορά όλα τα μέλη της κοινωνίας. Καμία κοινωνία που υποτιμά τον πατρικό ρόλο δεν μπορεί να εξελιχθεί. Το ζήτημα δεν είναι να εξαλείψουμε τον ανδρικό ρόλο, ακόμη και την αρρενωπότητα, ούτε να απαιτούμε ο πατέρας να

γίνει μητέρα, το ζήτημα είναι να στοχαστούμε τι και ποιοι εμποδίζουν τους άνδρες να γίνουν πατέρες και τι εμποδίζει να αναδειχθεί η καίρια λειτουργία τους σε όλο το φάσμα της κοινωνίας.

Γιατί πατέρας δεν είναι μόνον ο βιολογικός πατέρας. Πατέρας είναι αυτός που επιλέγει να μεταδώσει στα νεότερα μέλη μιας κοινότητας μια γνώση, να κληροδοτήσει τη Γη, να αφήσει κάτι δικό του στην Ιστορία. Να προστατέψει τα μέλη του και να συμβάλει στη διαίωσιση μιας κληρονομιάς. Πατέρας για πάρα πολλούς ανθρώπους υπήρξε για παράδειγμα ο Ματθαίος Γωσφατά, που σήμερα τιμάται η μνήμη του στο Μέγαρο Μουσικής από την εταιρεία που ίδρυσε. Όπως πατέρας μπορεί να είναι και ο θεός, ένας δάσκαλος, ένα αφεντικό ή ένας διευθυντής σε μια υπηρεσία. Εάν οι γυναικόκτονοι αντιλαμβάνονταν τη λειτουργία τους ως πατέρες, δεν θα διανοούνταν να σκοτώσουν τη γυναίκα τους, ακόμη και εάν τη μισούσαν, ακόμη και εάν τους είχε κάνει η ίδια κακό. Ένας πατέρας μαζί με την ορμή της επιβίωσης οφείλει μέσα στην κοινότητα να αναστείλει την επηγετικότητα του για χάρη της διαίωσισης και της προστασίας. Οι προσωπικές του ορέξεις τιθενται σε περιορισμό στην όψη της προάσπισης της ζωής και της εξέλιξής της.

Το πιο δύσκολο πράγμα στον σημερινό άνδρα είναι να ψηλαφίσει την ετερότητα μέσα του, το διαφορετικό που έχει στην ψυχή του και τον ζορίζει. Να αγγίξει τους δικούς του πόνους και τις αδυναμίες του. Να έρθει σε επαφή με τη θλιυκότητα που κρύβει εντός του, την υποταγή του ή ακόμη και την εξάρτησή του, ιδίως από μια γυναίκα. Να βάλει όρια στις κανιβαλιστικές ορέξεις του. Πόσα νεαρά κορίτσια δεν ερωτεύθηκαν τον καθηγητή τους κι εκείνος κατέβηκε από το βήθρο στο όνομα ενός υποτιθέμενου έρωτα; Εκεί η ανάγκη ήταν κάποια άλλη, βαθύτερη και ουσιαστικότερη, και όχι ο σαρκικός έρωτας μέσα σε μια εμφανή ανισότητα. Εκεί η λειτουργία του πατέρα θα έπρεπε να βάζει το όριο στο πρωτόγονο, στο κυριαρχικό, στο επιθετικό και να περιέθαιπε την ανάγκη με τρυφερότητα όχι με σάρκα. Αλλωστε, είναι γνωστό, δυστυχώς, ότι πολλές φορές οι άνδρες όταν χάνουν το ερωτικό τους ενδιαφέρον χάνουν και το ενδιαφέρον για το ίδιο το πρόσωπο. Το εγκαταλείπουν. Τα πρόσωπα όμως των γυναικών και των παιδιών, ακόμη και άλλων ανδρών, έχουν πολύ μεγάλη ανάγκη όχι μόνον από την τροφοδότηση των γυναικών αλλά από τη σταθερή παρουσία και το βλέμμα των συμβολικών πατεράδων.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Θέλει αρετή και τόλμη η συγκίνηση

ΘΟΔΩΡΗΣ ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Στις εθνικές οδοές
εκδ. Νεφέλη, 2022, σελ. 64

Αποκόμισα την εντύπωση ότι διάβασα πολλές μικρές ιστορίες. Κράτησα στη μνήμη μου παράξενα όνειρα, σφικτοπλεγμένα χρωματικά και κηπιτικά τοπία, ανθρωπίους εξωτικών, για εμένα, φυλών να λάμπουν σαν πυγολαμπίδες σε πολιτισμικό σκότος, βούβαλους σε ρόλο κοστουμαρισμένων μαφιόζων, αρσενικούς ερευνητές που βυθίζονται σε μετα-αποικιακές ατμόσφαιρες, επιθυμητές γυναίκες που δεν ξέρουν «από ποίηση και τέτοια». Ισχυρό αποτύπωμα μου άφησαν ποιήματα που αφορούσαν την ανάδυση της παγκοσμιοποίησης, την έλλειψη νοήματος και εκδοχές της ελληνικής ταυτότητας με αφετηρία την πληθωρική, ιδωμένη εκ των υστέρων κάπως ανόνη δεκαετία του '90. Επανήλθα σε δεύτερη και τρίτη ανάγνωση διερωτώμενη: τι είναι αυτό που καθιστά τούτα τα κείμενα ποιήματα και μάλιστα επιδραστικά; Τι, με άλλα λόγια, είναι αυτό που χαρακτηρίζει εκτενώς πεζοποιήματα π.χ. τα «Πάγος» (το είχα ακούσει να απαγγέλλεται πριν από κάμποσα χρόνια σε δημόσια εκδήλωση

και δεν το ξέχασα έκτοτε), «Θα σου πω μια ιστορία», «Όταν στα Βαλκάνια», «Στην κοιλιά του κήτους», επιτρέποντάς τους να μιληματούν ως ποιήματα, όχι ως πραγμαλιστικά διηγήματα;

Πριν απαντήσω στο ερώτημα, θυμίζω ότι ο Ρακόπουλος (γεν. 1981) έχει διαγράψει μια τροχιά που περνά και τυπικά από το διήγημα, με το «Νυκτερίδα στην τσέπη» (2015) που εξέδωσε μετά τις πρώτες του ποιητικές συλλογές. Στο υπό συζήτηση βιβλίο ξαναγίνεται ποιητής, έχοντας, νομίζω, ενσωματώσει γόνιμα την πεζογραφική εμπειρία. Ένα πεζοποίημα οφείλει να χρησιμοποιεί τις λέξεις με τρόπο ποιητικό. Βρίσκεται πιο κοντά στη λογική ενός πίνακα ζωγραφικής, ενός μουσικού κομματιού ή ενός βίντεο. Μετά την ανάγνωση, κυριαρχεί η ατμόσφαιρα και η συγκίνηση. Η δράση, η «ιστορία», η «υπόθεση» είναι προσχηματικές, σαν κλεισιμένες σε κάψουλα. Δεν

θα την ανοίξει ο ποιητής αλλά ο αναγνώστης/η αναγνώστρια, αν και εφόσον το επιθυμεί, με τον δικό του/της τρόπο. Ο ποιητής με πλάγιους τρόπους ορίζει πολύ περισσότερα από το αναγνωστικό πλαίσιο μιας ιστορίας. Προτείνει ένα λεξιλόγιο και έναν τόνο. Εν προκειμένω, το λεξιλόγιο είναι καθημερινό, ο τόνος κουρασμένος, οριστικά μπλαζέ, αλλά προδίδοντας και μια ετοιμότητα να κάνει πέρα τις άμυνες, ξανά και ξανά, για να εκτεθεί σε ριπές καμουφλαρισμένου λυρισμού. Ένας σπαργαμός διέπει απ' άκρου εις άκρου τα οικογενειακά υποκείμενα των ποιημάτων του Ρακόπουλου ενοποιώντας τα, όποιον τυπικό ρόλο και αν έχουν αναλάβει ζεμένον στον ιστορικό καταναγκασμό. Το πχόχρωμα της φωνής που μιλάει τα εκπροσωπεί όλα, ακόμη και τα ζώα, με το θάρρος της ιδιοσυγκρασίας, δηλαδή του ποιητικού τρόπου, πράγμα που, όπως γνωρίζουμε, είναι πολύ σημαντικό-

τερο στην ποίηση από το θάρρος της γνώμης, δηλαδή τις ιδέες. Δεν λείπει η παιγνιώδης διάθεση και την απολαμβάνουμε σε ποιήματα όπως ο «Εθνικός Ύμνος» αλλά και το έμμετρο «Death by visual». Ο Ρακόπουλος εκθέτει, εξάλλου, τη λύπη και τον φόβο αυτού του ανήσυχου παντεπώτη χωρίς να εκβιάζει απαντήσεις και συμπεράσματα («Ποίημα για τον Μάικλ Ντάγκλας»). Η θεμελιώδης στάση του ποιητικού εγώ στα ποιήματά του είναι εκείνη του ανθρώπου που με όλη τη θλίψη ενός πολιτισμού που στερείται νοήματος αλλά όχι σκληρότητας παραμένει συναισθηματικά διαθέσιμος να εκπλαγεί, να συγκινηθεί, να αναρωτηθεί χωρίς τη βεβαιότητα προεξοφλημένων απαντήσεων. Παλαιοί άνδρες-σύμβολα, όπως ο Βάρναλης, ο πατέρας που δίνει στις γάτες κοτόζουμο, ο νυκτερινός πιλότος μετά την πτήση, ακόμη και ο Μάικλ Ντάγκλας ή ο επιστημονικός συνεργάτης Γιάκομπ, δίνουν έναν τόνο παράξενης πραότητας. Πόσο άραγε έχει ανάγκη να παρηγορηθεί; Το μόνο «εμείς» που διακρίνεται καθαρά δυσθυμεί, ακολουθώντας «αργή πορεία προς το κράσπεδο», σαν τις χιονοφιλάδες στη Σκανδιναβία στο ποίημα «Taxes and death».

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΕΣΟΡΡΑΧΗ

Ο Δημήτρης Μεσορράχης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1982. Είναι χημικός μηχανικός, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Πατρών και απόφοιτος της Σχολής Ανωτάτων Εμπορικών Σπουδών του Παρισιού (École des Hautes Études Commerciales de Paris) στη διοίκηση επιχειρήσεων. Εκεί εργάστηκε στη βιομηχανία χρωμάτων, στην παραγωγή υδρογόνου και στον βιομηχανικό σχεδιασμό νέων προϊόντων. Είναι κάτοχος δύο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και έχει δημοσιεύσει μελέτες χημικών διεργασιών και θεωρητικής φυσικής. Διηγήματά του έχουν δημοσιευθεί σε λογοτεχνικά περιοδικά. Από τις εκδόσεις της Εστίας κυκλοφορούν τα μυθιστορήματά του «Η ανάβαση» (2017, υποψήφιο για το βραβείο πρωτοεμφανιζόμενου συγγραφέα στα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας, στα Βραβεία της Εταιρείας Συγγραφέων και στα Λογοτεχνικά Βραβεία του περιοδικού «Αναγνώστης»), «Το μονοπάτι της Ευγενίας» (2019) και η «Λιθούπολη» (2022).

στατιστικά ανύπαρκτος.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Introduction to Elementary Particles» του Ντέιβιντ Τζ. Γκρίφιθς.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Το «Physical Chemistry» του Πίτερ Ατκινς.

Τι σημαίνει το όνομα Λιθούπολη για τον ραδιοφωνικό σταθμό; Γιατί το επιλέξατε;
Ο σταθμός ονομάζεται Λιθόφωνο, η πόλη ονομάζεται Λιθούπολη. Είναι απλώς ένα όνομα που δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε πραγματική πόλη. Ηθέλα να ελαττώσω τις αναφορές σε πραγματικά πρόσωπα και καταστάσεις.

Ο ήρωας Αριστείδης απολαμβάνει. Τι θα απολάσει ο αναγνώστης κατά τη γνώμη σας;
Την αντιπαράθεση των ιδεών πάνω σε σύγχρονα ζητήματα.

Όταν γνωρίσουμε το όμορφο, αποκτάμε μη αναστρέψιμη αντίληψη για κάτι άλλο. Πώς το ερμηνεύετε αυτό;
Είναι μια διαδικασία αναβαθμολογίας των κριτηρίων μας προς το αυστηρότερο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Κανένα.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Κάποιος που θα δίνει αναφορά μόνο στη συνείδησή του.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;

Την Υπατία, τον Νεύτωνα, τον Ρόμπερτ Σαπόλσκι.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Οτι ο αντίκτυπος του ατυχήματος της Φουκουσίμα στις καρκινογενέσεις στις γύρω περιοχές τελικά ήταν

Επιμέλεια: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
από τη **Read** LIBRARY

ΕΛΕΝΑ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Λόγια στα κύματα

Εικονογράφηση: Ίρις Σαμαρτζή
Επιμέλεια: Πολυξένη Στυλιανού
εκδ. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία
Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Δεν είναι απλή υπόθεση η διαχείριση των συναισθημάτων μας μπροστά στη απώλεια ενός αγαπημένου μας προσώπου. Δεν είναι εύκολο για κανέναν και σε καμιά ηλικία. Το παιδικό βιβλίο «Λόγια στα κύματα» είναι γραμμένο με μοναδική ευαισθησία και μαεστρία, απλά αλλά όχι απλοϊκά. Πρόκειται για ένα πυκνό κείμενο σπημένο σε γερή ραχοκοκαλία που αναφέρεται σ' όλα τα στάδια του πένθους με τρόπο έξυπνο, κατανοητό αλλά και καταπραυντικό για τα παιδιά. Η συγγραφέας μέσα από αναφορές σε γνωστές ιστορίες των παιδιών τις οποίες εξελίσσει παράλληλα και κάτω από μια μοναδική ευχάριστη οπτική, όπως αυτή του Μαρμαρωμένου βασιλιά ή της Ωραίας κοιμημένης, τα βοηθά να κατανοήσουν ευκολότερα αλλά και με χιούμορ, την έννοια του θανάτου. Στο τέλος, η γέυση που αφήνει είναι γλυκιά αφού, αυτός που «φεύγει» μένει για πάντα εδώ μαζί μας όσο εξακολουθούμε να τον θυμόμαστε και να τον αγαπάμε. Το βιβλίο εικονογραφήθηκε από την εικονογράφο Ίριδα Σαμαρτζή, η οποία μέσα από τη λιπότητα που χαρακτηρίζει το έργο της αναδεικνύει, εξελίσσει, συμπληρώνει αλλά και επεξηγεί με κάθε τρόπο το κείμενο. Για το βιβλίο «Λόγια στα κύματα» υπάρχει και προτεινόμενο Σχέδιο Μαθήματος, το οποίο έχει εφαρμοστεί πολλαπλές φορές με τα ερευνητικά αποτελέσματα των εφαρμογών αυτών να έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή συνέδρια και να βρισκουν τη θετική ανταπόκριση και το ενδιαφέρον των ξένων ειδικών. Το ηλεκτρονικό βιβλίο όπως και το Σχέδιο Μαθήματος διατίθενται δωρεάν στη εφαρμογή Read Library. Επισκεφθείτε τον ιστότοπο www.read-library.com για πληροφορίες και περισσότερα βιβλία. Κατεβάστε δωρεάν την εφαρμογή σε κινητά και tablets, για τεχνολογία iOS και για τεχνολογία Android.

Ανδρονίκη Λασηθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

Ο θαυμαστός κόσμος της Λήμνου

Ο καθηγητής Δημήτρης Πλάντζος παρουσιάζει το πανέμορφο ελληνικό νησί από την απώτατη αρχαιότητα έως τις μέρες μας

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΛΑΝΤΖΟΣ
Το Χρονικό της Λήμνου
εκδ. Καπόν, 2022

της **ΟΛΓΑΣ ΜΑΤΖΑΡΗ***

Στο τελευταίο του βιβλίο ο καθηγητής της Κλασικής Αρχαιολογίας στο ΕΚΠΑ Δημήτρης Πλάντζος αφιέρωνει για λίγο τις αρχαιολογίες, τις αρχαιότητες και τις θεωρίες για την αρχαιότητα, και γράφει για τον τόπο καταγωγής των γονέων του και τόπο των καλοκαιρινών του διακοπών, τη Λήμνο.

Στο «Χρονικό της Λήμνου» ο Πλάντζος παρουσιάζει την Ιστορία της Λήμνου από αρχαιολογικών χρόνων μέχρι τις μέρες μας. Η τοπική Ιστορία εντάσσεται στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο, ενώ οι συνεχείς μεταβάσεις από το ομηκλώς παρελθόν στη σύγχρονη ζωή συντελούν ώστε όλα αυτά τα μακρινά και γι' αυτό θαυμαστά να μοιάζουν ώσπερ του παρόντος μας, σαν να συνέβησαν μόλις χθες ή προχθές και σε ανθρώπους δικούς μας. Το τότε –και σε αυτό συντείνει και το εξαιρετικό κείμενο, ο προσεγμένος και ζωντανός λόγος του Πλάντζου– αποκτά τη ζεστασιά του σήμερα. Η εξαιρετικά πλούσια εικονογράφηση του βιβλίου συμ-

Ο καταυλισμός των παλαιολιθικών κυνηγών στον Ούριακο, οι προϊστορικοί οικισμοί στην Πολιόχνη και τη Μύρινα, το Κουκονήσι με το μυκηναϊκό του αποτύπωμα, οι Πελασγοί κάτοικοι της Λήμνου.

βάλλει στην αίσθηση της ζεστασιάς και της ζωντανότητας. Περίπου 200 εικόνες, έγχρωμες οι περισσότερες: αρχαιότητες, μνημεία, νεότερα κτίσματα, χάρτες και πορτολάνοι, έργα τέχνης, τοπία. Ο αναγνώστης θα θαυμάσει τα φυσικά τοπία της Λήμνου με τα κίτρινα των θερισμένων χωραφιών και των ξερών βουνοπλαγιών, τα πράσινα των αμπελιών και της χαμηλής βλάστησης, τα μπλε των θαλασσών.

Τελικά, στην ιστορία του Πλάντζου συμπλέκονται τα πάντα: ο τόπος με τους ανθρώπους του, οι μύθοι με τις πραγματικότητες, το χθες με το σήμερα.

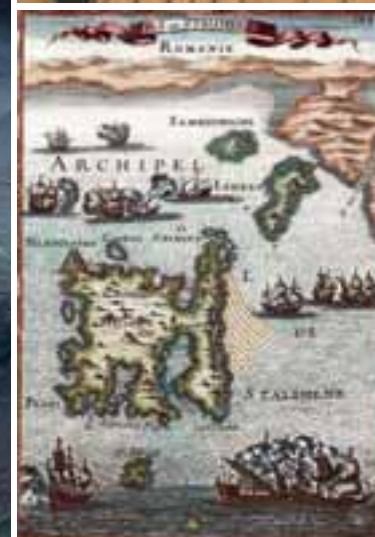
Η αρχή γίνεται με τη Λήμνο των μύθων. Ο Ηφαιστος, οι Σίντιες, οι Κάβειροι και το Καβείριο στο ακρωτήριο Χλόη όπου τελούσαν τα άφατα για τους μη μυημένους μυστήρια. Ο φρικιαστικός φόνος των αντρών... Το ξεκίνημα της νέας ζωής, η Υψιπύλη, ο Ιάσοντας, οι Αργοναύτες. Οι παλιές και οι νέες ποικιλίες των σταφυλιών, τα σύγχρονα οινοποιεία... Ο Φιλοκλήτης και η ιαση του με θεραπευτικό πηλό, η καταποντισμένη Χρύση και ο καθηγητής Μουτσόπουλος. Οι πραγματικότητες πίσω από τους μύθους.

Οι ανασκαφές

Υστερα έρχονται οι ανασκαφές. Οι πραγματικότητες που οι ανασκαφές αποκαλύπτουν. Ο καταυλισμός των παλαιολιθικών κυνηγών στον Ούριακο, η πρώιμη αστικοποίηση, οι προϊστορικοί οικισμοί στην Πολιόχνη και τη Μύρινα. Το Κουκονήσι με το μυκηναϊκό του αποτύπωμα. Οι Πελασγοί κάτοικοι της Λήμνου, η σύγχυση ως προς την ταυτότητα και την προέλευσή τους, τα λεγόμενα «πελασγικά» τείχη στο κάστρο της Μύρινας, η στήλη των Καμινίων με τις αιγιματικές επιγραφές της. Οι αρχαϊκές πόλεις Μύρινα και Ηφαιστία με τα λιμάνια, τα ιερά και τα ερείπιά τους. Το νησί κάτω από τον έλεγχο των Αθηναίων και οι κληρούχοι. Το θέατρο της Ηφαιστίας, η Αθηνά Λήμνια, ο Λήμνιος

Το βιβλίο διαθέτει περίπου 200 εικόνες, έγχρωμες οι περισσότερες: αρχαιότητες, μνημεία, νεότερα κτίσματα, χάρτες και πορτολάνοι, έργα τέχνης, τοπία. Ο αναγνώστης θα θαυμάσει τα φυσικά τοπία της Λήμνου με τα κίτρινα των θερισμένων χωραφιών και των ξερών βουνοπλαγιών, τα πράσινα των αμπελιών και της χαμηλής βλάστησης, τα μπλε των θαλασσών.

ος Αλκαμένης, οι Φιλόστρατοι. Ακολουθεί ο κόσμος του Βυζαντίου. Οι πρώτοι χριστιανοί της Λήμνου και οι πρώτοι άγιοι που συνδέθηκαν με τον τόπο. Το νησί ως ναυτική βάση και η σημασία του στο δίκτυο των θαλάσσιων επικοινωνιών. Οι πειρατές και το τοπωνύμιο «Εκατό Κεφαλαί». Οι Βενετοί Ναβιγκαγιόζοι. Οι Παλαιολόγοι. Τα μετά της Αλωπης και οι ανταγωνισμοί όσον φιλοδοξούσαν να παίξουν πολιτικούς ρόλους στο Β.Α. Αιγαίο. Ο Δρομοκαΐτης, ο Παλαιολόγος, ο Πάπας, ο Κριτόβουλος... Η Μαρούλα, η ηρωίδα των θρύλων και της ποίησης. Τα διάσπαρτα σε όλο

το νησί κάστρα. Ο ανύπαρκτος στην πραγματικότητα Λαβυρινθός της Λήμνου και οι παιδευτήκαν και παιδεύονται τόσο να τον γυρεύουν.

Η οθωμανική περίοδος με τα φερολογικά κατάστιχα και τα κείμενα των περιηγητών. Οι χάρτες και οι πορτολάνοι με τα λάθη τους, τις παραλείψεις τους και τα αρχαία τοπωνύμια. Η λημνία γη, ο πηλός που θεωρούνταν θεραπευ-

τικός από την αρχαιότητα και στον οποίο δόθηκε τόση σημασία κατά τους οθωμανικούς χρόνους. Τα ορλωφικά, το φευγικό των Ρώσων και οι ντόπιοι που τελικά αφέθηκαν στην εκδίκση των Οθωμανών. Οι μάντρες της υπαίθρου, τα αρχοντικά του Ρω-

μίκου Γιαλού, τα σχολεία στα χωριά, οι ναοί, τα εξωκκλήσια, οι κρήνες... Ο κεχαγιάς ως η κατεξοχήν μορφή του λημνιακού τοπίου, η μουσική του, οι χοροί του. Η συμβολή της Λήμνου στην Επανάσταση του 1821, οι εκτοπισμένοι από την οθωμανική δικαιοσύνη και ο διασημότερος ανάμεσα τους σουφί ποιητής Νιγιαζί Μισίρι με τον τεκέ του να σώζεται ακόμα στο λιμάνι της Μύρινας.

Η απελευθέρωση της Λήμνου του 1912 και η ένωση της με την Ελλάδα. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, η Λήμνος ως βάση της Αντάντ στην επίθεση εναντίον της Καλλιπόλης. Οι χιλιάδες ξέ-

νοι στρατιώτες και νοσοκόμες, οι δυσκολίες τους, οι νεκροί τους, θαμμένοι στα συμμαχικά νεκροταφεία. Τα κείμενα και το φωτογραφικό υλικό που άφησαν οι ξένοι, πρωτογενές υλικό εξαιρετικά πολύτιμο για ειδικούς και μη ειδικούς. Η προσφυγιά και η ανταλλαγή των πληθυσμών. Η εγκατάσταση χιλιάδων Μικρασιατών προσφύγων στη Λήμνο και η αποχώρηση των παλαιών μουσουλμάνων κατοίκων της. Η μετανάστευση. Στην αρχή κυρίως στην Αίγυπτο και ύστερα παντού, σε όλο τον πλανήτη. Ο μεσοπόλεμος, ο εθνικός διχασμός, οι εκτοπισμένοι στη Λήμνο και στον Άγιο Ευστράτιο για τα πολιτικά τους φρονήματα, ο Βάρναλης, ο Γληνός, ο Ρίτσος, ο Στεφανίδης. Η πυρκαγιά στον κινηματογράφο στις 9/9/1939, τα δεκάδες θύματά της και η βαθιά τραυματική της επίδραση στη λημνιακή κοινωνία. Η Κατοχή, οι Γερμανοί, οι χιλιάδες δυσκολίες. Η εβραϊκή κοινότητα της Λήμνου και η τραγική της κατάληξη, ο αγώνας εναντίον των Γερμανών, η απελευθέρωση.

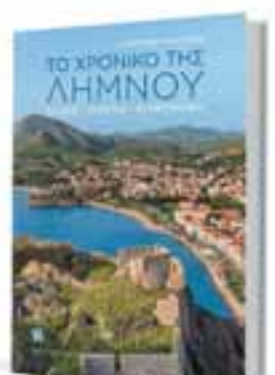
Η ανάπτυξη της Λήμνου μετά τον πόλεμο, το αεροδρόμιο, οι ακόμα και σήμερα προβληματικές ακτοπολιτικές συγκοινωνίες,

Η αναβίωση της καλλιέργειας τοπικών προϊόντων, ο άφκος. Η κτηνοτροφία, το τυρί «καλαθάκι». Η μελισσοκομία και η αλιεία. Το εμπόριο και η ανάπτυξη του τουρισμού τα τελευταία χρόνια.

το αρνητικό για το νησί κλίμα που δημιούργησαν οι δυσμενείς μεταθέσεις των στρατιωτικών. Οι αλλαγές που από τη δεκαετία του 1980 ενίσχυαν την οικονομική ζωή. Οι καλλιέργειες των σιτηρών, της αμπέλου και του βαμβακιού και το σημαντικότερο μνημείο της βιομηχανικής κληρονομιάς του νησιού, το Εκκοκιστήριο Βάμβακος. Η αναβίωση της καλλιέργειας τοπικών προϊόντων, ο άφκος. Η κτηνοτροφία, το τυρί «καλαθάκι». Η μελισσοκομία και η αλιεία. Το εμπόριο και οι διάφορες μικροεπιχειρήσεις, κυρίως μεταποίησης τροφίμων και ποτών. Ο τουρισμός και η ανάπτυξη του μόλις τα τελευταία χρόνια. Τα γεωλογικά μνημεία και οι τόποι φυσικού κάλλους, το Φαρακλό, ο Άγιος Ερμόλαος, το Γομάτι, τα Θέρμα, ο Κάκαβος, ο Άγιος Παύλος. Τα ενάλια σπήλαια. Ο υδροβιότοπος στην Αλυκή, τη Χορταρόλιμνη, την Ασπρόλιμνη, την Φλαμίνγκο και τα άλλα πουλιά που ξεχειμωνιάζουν στις λίμνες. Η πλούσια κλωρίδα του νησιού, τα «κρινάκια της Παναγίας» στις αμμουδιές, τα βούρλα, οι βελανιδιές.

Τελικά το βιβλίο του Πλάντζου, αξιοποιώντας τη σχετικά πλούσια βιβλιογραφία για τη Λήμνο, είναι μια σύγχρονη γενική «Ιστορία» του νησιού, γραμμένη από έναν ειδικό, που όμως έχει και μια βαθιά βιωματική σχέση με τον τόπο. Και αυτό είναι που το κάνει ξεχωριστό. Ένα έργο που διαβάζεται ευχάριστα από τον καθέναν, ντόπιο, επισκέπτη ή απλώς αναγνώστη. Όπως χαρακτηριστικά έγραφε κάποιος στο Διαδίκτυο, η ανάγνωση του «κυλάει σαν το νεράκι»... Ας είναι το «Χρονικό της Λήμνου» του Δημήτρη Πλάντζου η αφορμή να επανεξετάσουμε τη σημασία των τοπικών Ιστοριών για μικρούς και μεγάλους. Και για τον τόπο. Οι ειδικοί και οι μη ειδικοί. Και προπαντός οι ειδικοί της εκπαίδευσης.

* Η κ. Ολγα Ματζάρη είναι ιστορικός.

Ο θεραπευτικός Αντρέι Ταρκόφσκι

Η συνθέτρια Δήμητρα Τρυπάνη παρουσιάζει στην Εθνική Λυρική Σκηνή ένα έργο για τον μεγάλο κινηματογραφιστή

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ**

Η πρώτη ταινία του Αντρέι Ταρκόφσκι που είδε η Δήμητρα Τρυπάνη ήταν το «Σολάρις». Ηξερε τότε ότι δεν είχε να κάνει με έναν «εύπειπο» σκηνοθέτη, ωστόσο, αυτό που ακολούθησε δεν το είχε υπολογίσει: «Με το που ξεκίνησε η ταινία», λέει η συνθέτρια και αναπληρώτρια καθηγήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, «υπέστην ένα τεράστιο σοκ – δημιουργικό, καλλιτεχνικό, υπαρξιακό. Βρήκα μπροστά μου έναν μεγαλειώδη δημιουργό, που είχε το χάρισμα να μετατρέπει σε ποιητική εικόνα και ήχο όλα τα βαθιά υπαρξιακά ερωτήματα που με απασχολούσαν, με τρόπο που για μένα ήταν βαθιά θεραπευτικός. Μετά το “Σολάρις”, είδα μέσα σε λίγες ημέρες όλες τις ταινίες του. Από τότε τις βλέπω ξανά και ξανά, τις χρησιμοποιώ πάντοτε στα μαθήματά μου στο πανεπιστήμιο, ως πηγή έμπνευσης και μελέτης. Και είναι πραγματικά εντυπωσιακό το πώς η δυναμιά τους –καλλιτεχνική και θεραπευτική– παραμένει αναλλοίωτη πάνω μου».

Τέτοια ήταν η επίδραση των ταινιών του Ταρκόφσκι στη συνθέτρια, που το νέο της έργο για εκείνον γράφτηκε: το «Αντρέι: Ρέκβιεμ σε οκτώ σκηνές», σε σύλληψη, σύνθεση, σκηνοθεσία και μουσική διεύθυνση της Τρυπάνη, προέκυψε έπειτα από ανάθεση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και θα παρουσιαστεί στην Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος σήμερα, στις 27 και στις 28 Σεπτεμβρίου, σαν

μία σύγχρονη «Εξόδιος Λειτουργία», αφιερωμένη στον Ρώσο κινηματογραφιστή. Ή και σαν μια «παράσταση ήχου», καθώς, σύμφωνα με τη συνθέτρια, ο ήχος στο σύνολό του –με τη μουσική και το κείμενο αυστηρά συνδεδεμένα μέσα στην παρτιτούρα και στις πολυφωνικές και ετεροφωνικές μουσικές δομές που επιστρατεύει η Τρυπάνη– αποτελεί το κυρίως αφηγηματικό μέσο του έργου. Ειδικά το κείμενο του «Αντρέι», που το υπογράφει ο ποιητής, δοκιμογράφος και αρθρογράφος της «Κ» Παντελής Μπουκάλας, συνδιαλέγεται και με το γερμανικό κείμενο του Λουθηρανικού Ρέκβιεμ, αλλά και με θραύσματα διαλόγων από το «Σολάρις», τον «Καθρέφτη»,

«Η παράστασή μας το μόνο που χρειάζεται είναι ανοικτά αυτιά και ανοικτή ψυχή. Τίποτ' άλλο».

τη «Θυσία» και όλες τις –επτά συνολικά– ταινίες του Ταρκόφσκι.

Τι ακριβώς σημαίνει, όμως, αυτή η αφηγηματική πρωτοκαθεδρία του ήχου; Και πώς συνεργάζεται μια συνθέτρια με ένα συγγραφέα; «Στην περίπτωση της συνεργασίας μας με τον Παντελή Μπουκάλα», εξηγεί η Δήμητρα Τρυπάνη, «υπάρχει κατ' αρχάς το δώρο της φιλίας και της εμπιστοσύνης που απορρέει τόσο από την εκτίμησή του ενός για τη δουλειά του άλλου, όσο και από την προσωπι-

Η παράσταση «Αντρέι: Ρέκβιεμ σε οκτώ σκηνές» θα παρουσιαστεί στην Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος σήμερα Κυριακή, στις 27 και στις 28/9. Το κείμενο υπογράφει ο ποιητής, δοκιμογράφος και δημοσιογράφος Παντελής Μπουκάλας.

Η Δήμητρα Τρυπάνη είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

κή πλέον σχέση αγάπης. Ανήκω κι εγώ στους πολλούς θαυμαστές του ποιητικού λόγου και της σκέ-

ψης του Παντελή, οπότε το ότι μου εμπιστεύεται τα κείμενά του (σ.σ.: αναφέρεται και στην παλιότερη συνεργασία τους, την παράσταση «Αμίλητη»), αλλά και μου κάνει την τιμή να μου επιτρέψει να τα “πειράζω” διακριτικά, πάντα προς όφελος της κατάργησης των ραφών μεταξύ κειμένου και μουσικής, είναι για μένα πολύτιμο δώρο. Πρωτοκαθεδρία στη συνολική μας δεν έχει ούτε η μουσική ούτε η ποίηση. Έχει ο ήχος. Η δική μου αναζήτηση εδώ και χρόνια αφορά ακριβώς αυτό. Το να “λιώσει” ο ήχος της ποίησης μέσα στον ήχο της μουσικής και να γίνουν ένα ποτάμι που ρέει προς τον ακροατή-θεατή με κοινό ρυθμό, κοινή αναπνοή». Εκτός από το εννεαμελές μουσικό σύνολο που συμμετέχει στο «Αντρέι», φορές θα

είναι και οι δεκαοκτώ ηθοποιοί, χορευτές και μουσικοί (μεταξύ των οποίων οι Σαβίνα Γιαννάτου, Φώτης Σιώτας, Νάντια Κοντογεώργη, Ηρώ Μπέζου, Χαρά Κότσαλη κ.ά.) που θα ερμηνεύουν επί σκηνής, χρησιμοποιώντας τη φωνή και το σώμα ως όργανα, ισάριθμες εκδοχές του Ταρκόφσκι, ταυτισμένες με ήρωες και ηρωίδες των ταινιών του «ή, αλλιώς, έναν διασπασμένο δημιουργικό νου, που όσο προχωράει η παράσταση συγκεντρώνεται και ενοποιείται σε μία συμπαγή σκέψη».

Πώς θα συνόψιζε η συνθέτρια τη σκέψη αυτή; «Ανέκαθεν με ενδιέφερε ο ανθρώπινος νους, η λειτουργία του, τα φανερά και κρυμμένα δωμάτιά του, το ότι τελικά η “ψυχή” μας δεν κατοικεί στο στέρνο αλλά στο κεφάλι», αποκρίνεται η Δήμητρα Τρυπάνη. «Ο διασπα-

σμένος δημιουργικός νους είναι ένας νους σε ένταση, σε διαρκή αστραπιαία κίνηση, ένα μυαλό που δεν μπορεί να σουχάσει ποτέ και ίσως και γι' αυτό δημιουργεί. Υπάρχει αυτός ο όρος στην ψυχιατρική –“καπάζουσες σκέψεις”– που περιγράφει έναν νου όπου πλήθος σκέψεων κινούνται μέσα του με τρομερή ταχύτητα χωρίς ποτέ να σταματούν. Ένας τέτοιος νους συνήθως εξουθενώνει τον άνθρωπο που τον φέρει –ψυχικά και σωματικά– και το μόνο που μπορεί να του επιτρέψει να ξεκουραστεί, είναι το να καταφέρει έστω για λίγο να “αδειάσει”. Να γίνει κώρος σιωπής. Αυτό το ταξίδι προσπαθώ να κάνω ήχο και εικόνα στην παράστασή μας. Το ταξίδι από την αντάρα του νου στην “αγία” σιωπή».

Ένα τελευταίο ερώτημα έχει να κάνει με το τι προσφέρει το έργο σε κάποιον που εκτιμά τις ταινίες του Ρώσου σκηνοθέτη και σε κάποιον που τις αγνοεί. «Η παράστασή μας απευθύνεται τόσο στους γνώστες του Ταρκόφσκι», καταλήγει η Τρυπάνη, «αλλά και στον καθένα που μέσα στον “θόρυβο” που αντιμετωπίζει έξω του και μέσα του, ψάχνει να βρει μια έστω στιγμιαία εσωτερική σιωπή, μια ψυχική ηρεμία. Θα ήθελα ιδανικά να μοιραστήμε όλοι μαζί αυτήν την προσωποποιημένη ιδιότυπη λειτουργία. Η παράστασή μας το μόνο που χρειάζεται είναι ανοικτά αυτιά και ανοικτή ψυχή. Τίποτ' άλλο. Όπως λέει και ο ίδιος ο Ταρκόφσκι, “αν ψάχνετε για ένα νόημα (στο έργο) θα χάσετε όλα όσα συμβαίνουν”».

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ

KANALI E3

Σάββατο 8 Οκτωβρίου
Κτήμα Γεωργιάδη (Σκαρίνου) - 8.30μ.μ.

Λαϊκορεμπέτικη Βραδιά

ΠΑΙΖΟΥΝ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΝ

**ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΙΝΙΤΗΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΣΙΡΙΔΟΥ - ΑΦΕΝΤΟΥΛΑ ΡΑΖΕΛΗ
ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΤΡΑΣ - ΝΙΚΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ - ΔΗΜΟΣ ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ**

Είσοδος με φαγητό €25
Επιλεγμένα ποτά σε ειδικά χαμηλές τιμές

Πληροφορίες και Κρατήσεις στο 97 93 99 96

Χορηγοί:
Αλλαντικά Γρηγορίου, The Zeirekkis Enterprises, Ψάρι Levantina, K&M Safeddoors Ltd
και οι Παπαδόπουλος & Σχοινής Παραγωγής

Στηρίζουν:
ΚΕΟ, Οινοποιεία Κάλαμος και Έζουσα

Χορηγός Φιλοξενίας: Pefkos City Hotel Αερομεταφορέας: Cyprus Airways

THE CHASE

**ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 19:00
ΜΕ ΤΟΝ ΤΑΣΟ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Μπες στην πιο συναρπαστική καταδίωξη γνώσεων και κέρδισε μέχρι και **€10,000** καθημερινά!

Τηλ. συμμετοχής: **99059905**

Ενοχο μυστικό στην ειδυλλιακή Καλιφόρνια των '50s

Σασπένς σε μια πλιόλουστη δυστοπία

Μην ανησυχείς αγάπη μου ★★½
ΘΡΙΛΕΡ (2022)

Σκηνοθεσία: Ολίβια Γουάιλντ
Ερμηνείες: Φλόρενς Πιου, Χάρι Στάιλς, Ολίβια Γουάιλντ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μετά το διασκεδαστικό «Booksmart», η Ολίβια Γουάιλντ συνεχίζει τη σκηνοθετική πορεία της, επιλέγοντας αυτή τη φορά να βουτήξει σε πιο βαθιά νερά, από αποψη θέματος αλλά και βεληνικού της ταινίας της. Πρωταγωνιστές εδώ είναι η Άλις (Φλόρενς Πιου) και ο Τζακ (Χάρι Στάιλς), ένα νέο ζευγάρι που μετακομίζει σε μια ειδυλλιακή κλειστή κοινότητα,

Το φιλμ σχολιάζει τα συστήματα ελέγχου που οι εύπορες κοινωνίες συχνά κρύβουν επιμελώς κάτω από μια επιφάνεια αφθονίας.

κάπου στην Καλιφόρνια της δεκαετίας του 1950.

Όπως και οι υπόλοιποι κάτοικοι, ο Τζακ εργάζεται σε ένα πειραματικό, άκρως απόρρητο πρότζεκτ, το οποίο αφήνεται να εννοηθεί πως έχει να κάνει με την εθνική ασφάλεια: την ίδια ώρα, οι γυναίκες της κοινότητας περνούν τον χρόνο τους κάπου ανάμεσα στο νοικοκυριό και στα κοκτέιλ που καταναλώνουν αφειδώς. Όλα αυτά μέχρι που η Άλις θα αντιληφθεί πως κάτι πολύ σκοτεινό κρύβεται πίσω από τη φαινομενικά άψογη κοινότητα και θα βάλθει να το φέρει στο φως. Το φιλμ της

Γουάιλντ θα μπορούσε να είναι και ένα από τα (καλά) επεισόδια του τηλεοπτικού «Black Mirror», με τον τρόπο που χτίζει την αναπόφευκτη δυστοπία του. Η τελευταία είναι βέβαια επικαλυμμένη με ένα τρομερά πλιόλουστο, πολυχρωμο και λαμπερό περιτύλιγμα, το οποίο αιχμαλωτίζει εξαρχώς το βλέμμα του θεατή. Η φωτογραφία είναι πράγματι εντυπωσιακή, όπως και τα προσεγμένα σκηνικά, τα βίντατζ ρούχα και τα αυτοκίνητα εποχής. Από την άλλη, η κίνηση της κάμερας, διαρκής και από διάφορες γωνίες, είναι μάλλον υπερβολική και ανά στιγμές μοιάζει απλώς επιτηδευμένη.

Για να επιστρέψουμε όμως στα θέματα, είναι φανερό πως αυτά έχουν αρχικά να κάνουν με τα συστήματα ελέγχου που οι εύπορες κοινωνίες συχνά κρύβουν επιμελώς κάτω από μια επιφάνεια αφθονίας. Ένα από αυτά, καθώς μιλάμε και για τα '50s, έχει φυσικά να κάνει και με τη θέση της γυναίκας, ζήτημα που προφανώς σχολιάζεται και τονίζεται εδώ με κάθε τρόπο, τουλάχιστον μέχρι το σημείο που το φιλμ αρχίζει πια και αποκτά ξεκάθαρες διαστάσεις θρίλερ. Από εκεί και έπειτα τα πράγματα γίνονται μάλλον και περισσότερο προβλέψιμα για τον υποψιασμένο θεατή.

Λόγος, τέλος, πρέπει να γίνει και για το πρωταγωνιστικό δίδυμο. Η συνεχώς ανερχόμενη Φλόρενς Πιου («Μεσοκαλόκαιρο») τα καταφέρνει και εδώ πολύ καλά στον ρόλο της Άλις, μιας νεαρής γυναίκας που βρίσκεται το θάρρος να γκρεμίσει (κυριολεκτικά) τον παράδεισο, ενώ θετική είναι η παρουσία και του ποπ σταρ Χάρι Στάιλς, ο οποίος ανακαλεί, εμφανισιακά, εικόνες κινηματογραφικών αστέρων του παρελθόντος.

Η Άλις (Φλόρενς Πιου) και ο **Τζακ** (Χάρι Στάιλς) είναι ένα νέο ζευγάρι που μετακομίζει κάπου στην Καλιφόρνια. Η ζωή κυλάει γλυκά μέχρι που η Άλις αντιληφθεί πως κάτι πολύ σκοτεινό κρύβεται πίσω από τη φαινομενικά άψογη κλειστή κοινότητα στην οποία ζουν και θα βάλθει να το φέρει στο φως.

HOME CINEMA

Η Αμερική παγιδευμένη στον ιστό της οξυκωδόνης

Επάνω, ο Γουίλ Πούλτερ στη σειρά «Dopesick» που προβάλλεται από το Disney+. Κάτω, ο Αντώνης Τσιτσιόπουλος στην ταινία «Μαγνητικά πεδία» που είναι διαθέσιμο στο Cινοβο.

Dopesick

ΔΡΑΜΑ (2021)

Δημιουργός: Ντάνι Στρονγκ

Ερμηνείες: Μάικλ Κίτον, Πίτερ Σάρσγκαρντ, Ροζάριο Ντόσον

Μία από τις καλύτερες και πιο ενδιαφέρουσες σειρές του Hulu είναι πλέον διαθέσιμη και στην πλατφόρμα του Disney+. Βάζοντας στο επίκεντρο το τεράστιο θέμα της «επιδημίας οπιοειδών» στην Αμερική, η σειρά μετακινείται συνεχώς χρονικά ξεκινώντας από το 1995-1996, οπότε και λανσάρεται στην αγορά το επαναστατικό αναλγητικό «Οξυκοπίν». Λίγα μόλις χρόνια αργότερα εκατομμύρια Αμερικανοί βρίσκονται εθισμένοι στην οξυκωδόνη, η οποία θεωρείται υπεύθυνη και για τους περισσότερους θανάτους από υπερβολικά δόση. Εμείς παρακολουθούμε ταυτόχρονα τη βασισμένη σε πραγματικά γεγονότα ιστορία της διάδοσης του φαρμάκου μέσα από (τουλάχιστον) αμφιλεγόμενες τακτικές, καθώς και τον μετέπειτα αγώνα των διοικητικών αρχών με στόχο τον περιορισμό της χρήσης του. «Κλειδί» της σειράς του Hulu

είναι ότι αυτή δεν περιορίζεται μόνο να σκιαγραφήσει τις σκοτεινές τακτικές των φαρμακευτικών εταιρειών και τη συνακόλουθη αστυνομική έρευνα: αντιθέτως μας βάζει κατευθείαν στον κόσμο των χρηστών, ξεκινώντας από τις βιομηχανικές περιοχές της «ζώνης του άνθρακα», εκεί όπου οι εργαζόμενοι στα ορυχεία εθίζονται στο νέο φάρμακο που υπόσχεται να απαλύνει τους πόνο της σκληρής δουλειάς. Βασικός πρωταγωνιστής εδώ είναι ο γιατρός του εξαιρετικού Μάικλ Κίτον, ο οποίος ενθαρρύνει τη χρήση του φαρμάκου, πριν αντιληφθεί τις ολέθριες παρενέργειές του. Γύρω του υπάρχουν αρκετοί ακόμη βασικοί χαρακτήρες, όπως δύο ερευνητές της εισαγγελίας, μια αξιωματικός της δίωξης ναρκωτικών και άλλοι.

Μαγνητικά πεδία ★★★

ΔΡΑΜΑ (2021)

Σκηνοθεσία: Γιώργος Γούσης

Ερμηνείες: Ελενα Τοπαλίδου, Αντώνης Τσιτσιόπουλος

Από την πλατφόρμα του Cινοβο επιλέγουμε την πιο ευχάριστη έκ-

πληξη της φετινής εγχώριας κινηματογραφικής παραγωγής, διά χειρός Γιώργου Γούση. Η Ελενα Τοπαλίδου και ο Αντώνης Τσιτσιόπουλος πρωταγωνιστούν αλλά και υπογράφουν μαζί του το σενάριο ενός ιδιαίτερου φιλμ δράσης από τις βιομηχανικές περιοχές της «ζώνης του άνθρακα», εκεί όπου οι εργαζόμενοι στα ορυχεία εθίζονται στο νέο φάρμακο που υπόσχεται να απαλύνει τους πόνο της σκληρής δουλειάς. Βασικός πρωταγωνιστής εδώ είναι ο γιατρός του εξαιρετικού Μάικλ Κίτον, ο οποίος ενθαρρύνει τη χρήση του φαρμάκου, πριν αντιληφθεί τις ολέθριες παρενέργειές του. Γύρω του υπάρχουν αρκετοί ακόμη βασικοί χαρακτήρες, όπως δύο ερευνητές της εισαγγελίας, μια αξιωματικός της δίωξης ναρκωτικών και άλλοι.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία Λειτουργία
10.10 Σε προσκυνή γλώσσα, II
11.00 Σπίτι στη φύση - (Ε)
Περιβαλλοντικήεκπομπή.
11.30 Κύπρος, ένα προσκύνημα
Ένα ταξίδι σε εκκλησίες
μονές και παρεκκλησία.
12.00 Play List, II - (Ε)
13.30 Μουσική εκπομπή.
Κοίτα με στα μάτια
Εκπομπή για ταξίδια.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.30 Αμύνοσθα περί πάτερς
Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Μουσικό ραντεβού
Μουσική εκπομπή.
15.30 Προσωπογραφίες
Εκπομπή πολιτισμού.
16.30 Χρονογράφημα
Ντοκιμαντέρ.
17.00 Εκείνη & εκείνοι
Μια αλλιώτικη συζήτηση
με την Αθηνά Χάλκου.
17.50 Πολιτιστικό ημερολόγιο
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.30 Γευστικό ταξίδι στο χωριό
Εκπομπή μαγειρικής
με την Χρύσω Λέφρου.
19.00 Ειρήνη Πάσι
Κωμική σειρά εποχής.
19.30 Κυπριώτικο σκετς
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή
με την Άντρη Καραντώνη.
23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.05 Επαναλήψεις

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.00 Mortdecai
07.00 Μανώλης και Κατίνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.30 Ιστορίες του χωρικού - (Ε)
Κωμική σειρά.
08.00 Παιδική ζώνη
α. Μπόμπι και Μπιλ
β. Γκούισπερ
γ. Γκάριφντ
δ. Αστυνομός Σάινς
ε. Παιχνίδια στην άμμο
στ. Η Μπο ταξιδεύει
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.35 Παιδική ζώνη
15.30 Wild at heart, II
Οικογενειακή σειρά.
16.20 Ann with an E, II
Οικογενειακή σειρά.
17.00 A Window On - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
17.30 Euromaxx Design - (Ε)
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)**
18.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)**
19.00 Μαζί/Birlikte - (Ε)
Διοικητική εκπομπή.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Ο κύριος Μόρντεκαϊ
(Mortdecai). Κωμωδία
δράσης, με τους
Τζόνι Ντεπ, Γκούινεθ
Πάλτροου, κ.ά.
22.45 Οι μικροί φόνοι της
Άγκυθα Κρίστι -
Θανάσιμος κίνδυνος
Γαλλική σειρά ταινιών
μυστηρίου.
00.20 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** - (Ε)
03.35 Μαζί/Birlikte - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.00 Η γη της ελιάς
06.00 60' Ελλάδα - (Ε)
Με τον Νίκο Μάνεσον.
07.15 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
08.00 Μην αρχίζεις
τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.00 Επτά θανάσιμες πεθερές
Κωμική σειρά.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεσον
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Αμφιβολίες
Αστυνομικές υποθέσεις
που σπείρουν αμφιβολίες.
14.30 The Chase
Τηλεπαιχνίδι.
15.15 Στο παρά πέντε
Κωμική σειρά.
16.15 Άσε μας με μαμά
Κωμική σειρά.
17.15 Οικογενειακές ιστορίες
Κοινωνική σειρά.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)**
18.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)**
19.15 Οικογενειακές ιστορίες
(Συνέχεια)
19.30 Μην αρχίζεις
τη μουρμούρα
Κωμική σειρά.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Η γη της ελιάς
Δραματική σειρά, με
τους Πασχάλη Τσαρούχα,
Αντιγόνη Κουλουκάκου.
23.00 Ζένη ταινία
00.45 Singles
01.30 Οι ιστορίες του
αστυνομίου Μπέκα - (Ε)
03.30 Έρωτας μετά - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

18.15 Σαλώμη
07.10 Ο κόσμος να χαλάσει
Κωμική σειρά.
08.00 Santa Γιολάντα
Κωμική σειρά.
09.00 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
09.30 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
11.10 Κοκ και Κο Πελάς - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
12.50 Λίστα.com - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Casa De Mikel 4 - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
16.20 Εκείνες κι εγώ - (Ε)
Κωμική σειρά.
17.10 Passenger - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή με
τον Μάριο Ιωαννίδη.
18.00 **Τα νέα του ANTI σε 10'**
18.15 Σαλώμη - (Ε)
Δραματική σειρά.
20.15 **Τα νέα του ANTI**
21.20 The Fast And The Furious
5 - Fast Five). Περιπέτεια
με τους Βιν Ντιζελ,
Πολ Γουόκερ, κ.ά.
23.00 Supper mammy - (Ε)
Κωμική σειρά.
00.10 Δράμα από το νόμο - (Ε)
Δραματική σειρά.
01.00 Ταμάμ - (Ε)
Κωμική σειρά.
02.00 Χωρίς όρια - (Ε)
Δραματική σειρά.
02.50 Κλεμμένη ζωή - (Ε)
Ελληνική σειρά.

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

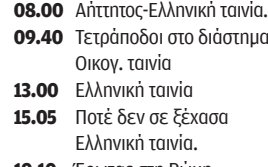
23.00 Greece's Next Top Model
06.00 Τώρα μαζί
Ενημερωτική εκπομπή
με την Ευλαμπία Ρέβη
και τον Γιώργο Σιαδάρη.
09.50 OPEN Weekend
Ψυχαγωγική εκπομπή,
με την Ελένη Τσαλάκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
15.15 Επιπολοκουρμεδιές
Εκπομπή μαγειρικής
με τον Σταυρή Γεωργίου.
16.15 Τρία μίλια - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
17.15 Ριζέ μια ζοριά - (Ε)
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Έρωτας φυγάς -
Τηλεταινία
Δραματική σειρά εποχής,
με τους Πέμπ Ζούνη,
Αντώνη Καρυστινό, κ.ά.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.00 Κόκκινο ποτάμι - (Ε)
Δραματική σειρά εποχής,
με τους Ιωάννη
Παπαζήση, Αναστασία
Παντούση, κ.ά.
23.00 Greece's Next
Top Model - (Ε)
Διαγωνισμός μόδας.
01.00 OPEN Weekend - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή,
με την Ελένη Τσαλάκη.
04.00 Μπάσο αγάπη μου - (Ε)
Κωμική σειρά,
με τον Μάριο Ιωαννίδη,
Μιχάλη Σοφοκλέους, κ.ά.
05.00 Απλές Κουβέντες - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

19.00 Ανεράδες
06.30 Όταν μεγαλώσω - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Στο χωρικό μας - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.30 Θεία Λειτουργία
09.50 Ώρα για φαγητό - (Ε)
Μαγειρική με την Αργυ-
ρή Μπαρμπορίου.
10.20 Κάτι ξαναβρίσκω - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.40 Άλλα λόγια θκείε παπά
Κωμική σειρά.
12.30 Στην υγειά μας με παιδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.30 Γεια σου
Ψυχαγωγική εκπομπή με
την Μαρία Μπακοδήμου.
17.30 Στοργή - (Ε)
Κοινωνική δραματική
σειρά, με τους
Μαρία Ναυπλιώτου,
Αλέκο Συσσοβίτη, κ.ά.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Στοργή - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
19.00 Ανεράδες
Κυπριακή κωμική σειρά,
με τους Σκεύη Παπαμι-
τιάδου, Ελευθερία
Ανδρέου κ.ά.
20.00 **Τομές στα γεγονότα**
21.00 The Voice of Greece
Μουσικός διαγωνισμός.
00.30 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.40 Στην υγειά μας με παιδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.00 Ήρθε κι έδωσε - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.00 Αίτητος-Ελληνική ταινία.
09.40 Τεράποδοι στο δίστιγμα
Οικονομική ταινία
13.00 Ελληνική ταινία
15.05 Ποτέ δεν σε έχασα
Ελληνική ταινία.
19.10 Έρωτας στη Ρώμη
Αισθηματική ταινία.
21.00 Ξένη ταινία
01.10 Οι γυναίκες του Κάμελοτ
Βιογραφική τηλεταινία
04.05 Οι γέφυρες του Μόντισον
Ρομαντικό δράμα.
PLUS ΤΗΛ.: 22259000
07.50 Παιδικό παραμύθι.
09.00 Έξυπνες γεύσεις - (Ε)
14.00 Αυτό είναι Σ/Κ
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδια γεύσεων, III - (Ε)
19.55 Ο καιρός
20.00 Τα καλύτερα της αγοράς
20.35 Fatsa Book
21.35 Το ταξίδι της ζωής
22.30 Ξένη ταινία
23.55 Ξένη ταινία
EXTRA ΤΗΛ.: 25715111
06.00 Παιδικό πρόγραμμα
08.00 Αφιέρωμα στον ελληνικό
κινηματογράφο
14.00 Η κόρη μου-Δραμ. σειρά
15.50 Κινημ/φικές επιτυχίες
Αφιέρωμα στον ελληνικό
κινηματογράφο
18.00 **Σύντομο Δελτίο**
Ειδήσεων - (Νοηματική)
18.05 Αφιέρωμα στον ελληνικό
κινηματογράφο
19.45 **EXTRA News**
20.20 Κινημ/φικές επιτυχίες
21.00 Η βασιλίσα της νύχτας
22.30 Diamonds are forever
Ξένη ταινία.

MOVIES BEST

18.45 Under Fire
06.40 One Night In Istanbul
08.15 Cold Brook
10.00 Pets United
11.45 Gorky Park
14.00 Annie Hall
15.40 The Siege
17.30 The Cyberbully
18.45 Under Fire
21.00 A Call To Spy
23.15 Fete De Famille
(Happy Birthday)
01.00 Dead Reckoning
02.35 Runaway Train
GREEK CINEMA
15.20 Η ωραία του κουρέα
07.30 Τρελός, παλαβός
και... Βέγγος
09.00 Ο επαναστάτης
ποπλόλαρος
10.35 Ο κατεργάρης
12.05 Οι ουρανοί είναι δικοί μας
13.45 Ο φίλος μου, ο Λευτεράκης
15.20 Η ωραία του κουρέα
16.45 Φωνάζει ο κλέφτης
18.10 Μια Ελληνίδα στο χαρμί
20.00 Για ποιόν κτυπάει
η κοουδούνα
21.30 Τρελός, παλαβός
και... Βέγγος

Εν τόπω χλοερών... και φουτουριστικό

Το κοιμητήριο του Μπριόν, magnum opus του Βενετού αρχιτέκτονα Κάρλο Σκάρπα, «πρωταγωνιστεί» στο σίκουελ του «Dune»

Της ΤΖΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πρέπει να είμαστε πολλοί όσοι περιμένουμε το σίκουελ του «Dune», της βραβευμένης ταινίας επιστημονικής φαντασίας του Ντενί Βιλνέβ. Επίσημη πρεμιέρα ορίστηκε η 17η Νοεμβρίου 2023, ένα χρόνο μετά, και οι πρώτες σκηνές γυρίστηκαν αρχές Ιουλίου στο κοιμητήριο του Μπριόν: ένα μεταμοντέρνο αριστούργημα του κορυφαίου Βενετού αρχιτέκτονα Κάρλο Σκάρπα.

Ο Πατρίτς Βερμέτ (Όσκαρ καλύτερου σχεδιασμού παραγωγής για το πρώτο «Dune») υφαίνει συναρπαστικά σκηνικά «διαβάζοντας» βαθιά το διαστρικό μυθιστόρημα του Φρανκ Χέρμπερτ. Ο πλανήτης Αράκίς δανείζεται πλάνα από τους αχανείς αμμόλοφους του Αμπου Ντάμπι και τα βραχώδη τοπία της Ιορδανίας, ενώ η Νορβηγία –με τις απόκρημνες ακτές και τα ομιχλώδη δάση– μορφοποιεί τον Κάλανταν.

Αρκετοί χώροι κατασκευάστηκαν στη Βουδαπέστη, με αναφορές στα καταφύγια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στην αρχιτεκτονική των Μάγια, των Αζτέκων, αλλά και στον βραζιλιάνικο δυστοπικό μοντερνισμό.

Η έκπληξη, όμως, για τους λάτρεις του ντιζάιν έρχεται από την Ιταλία. Κτισμένο δίπλα στο υπάρχον δημοτικό νεκροταφείο του San Vito d' Altivole, 35 χιλιομέτρα βορειοδυτικά του Τρεβίζο και 60 βόρεια της Βενετίας, το magnum opus του Σκάρπα θα φιλοξενηθεί μέρος της δράσης του «Dune 2». Τις βασιλικές αυλές του πλανήτη Καϊτάν με τη νεοαφιεθείσα Φλόρενς Πιου ως πριγκίπισσα Ιρουλάν (κόρη του Κρίστοφερ Γουόκερ - αυτοκράτορα Σαντάμ του Δ') ή τα παλάτια του πλανήτη Γκίντι Πράιμ του βαρώνου Χαρκόνεν - Στέλαν Σκάρσγκαρντ;

Μπορεί ο Αράκίς, γνωστός ως «Dune», να είναι ο πλανήτης των ερήμων –ο μοναδικός κόσμος όπου ευδοκίμει το μπαχαρικό μελάνζ–, το κοιμητήριο του Μπριόν όμως είναι ο υγρότοπος όπου η ανάμνηση της ζωής υπερβαίνει τον θάνατο. Ένα λιβάδι όπου η μετάβαση από τον

Χτισμένος μεταξύ 1968 και 1978, ο ιδιωτικός τάφος κατασκευάστηκε στη μνήμη του Τζουζέπε Μπριόν, ιδρυτή της φημισμένης εταιρείας ηλεκτρονικών Brionvega.

Ο αρχιτέκτονας διαχειρίζεται τη «θλίψη» με μαεστρία, σκιαγραφώντας ένα «διαλογισμό πάνω στον θάνατο...»

φθαρτό υλικό κόσμο στην αιώνια ζωή γίνεται «εν τόπω φωτεινών, εν τόπω χλοερών, εν τόπω αναψύξεως». Σε τόπο φουτουριστικό και υπερφυσικό.

Χτισμένος μεταξύ 1968 και 1978, ο ιδιωτικός τάφος ανατέθηκε από την Ονορίνα Τομαζίν-Μπριόν στη μνήμη του συζύγου της Τζουζέπε Μπριόν, ιδρυτή και ιδιοκτήτη της διάσημης εταιρείας ηλεκτρονικών Brionvega.

Από την είσοδο του παρακείμενου νεκροταφείου, το πρώτο που αντικρίζεις –μέσω ενός ιδιόμορφου κυκλικού ανοίγματος στο μπετόν– είναι ο κήπος. Το vesica piscis είναι ένα μαθηματικό σχήμα που προκύπτει από την τομή δύο δίσκων με την ίδια ακτίνα, με κέντρο καθενός στην περιμετρο

του άλλου. Οι αλληλοτεμνόμενοι δακτύλιοι αποτελούν το σύμβολο του κοιμητηρίου. Επενδύονται με χάλκινο πλαίσιο και ψηφίδες σε τόνους ροζ και μπλε και εκφράζουν ταυτόχρονα το άπειρο –τη ζωή μετά τον θάνατο– και τον ερωτικό δεσμό των Μπριόν.

Ο αρχιτέκτονας διαχειρίζεται τη «θλίψη» με μαεστρία, σκιαγραφώντας ένα «διαλογισμό πάνω στον θάνατο και μια υπενθύμιση μιας μαγικής πόλης: της Βενετίας». Όπως η Βενετία στοιχειώνει τις «Αόρατες πόλεις» του Καλβίνο –ως αντανάκλασεις μνήμης της

γενέθλιας πόλης του Μάρκο Πόλο– έτσι ακριβώς και η Επιπλέουσα Πόλη καθοδηγεί τη σύνθεση του Σκάρπα.

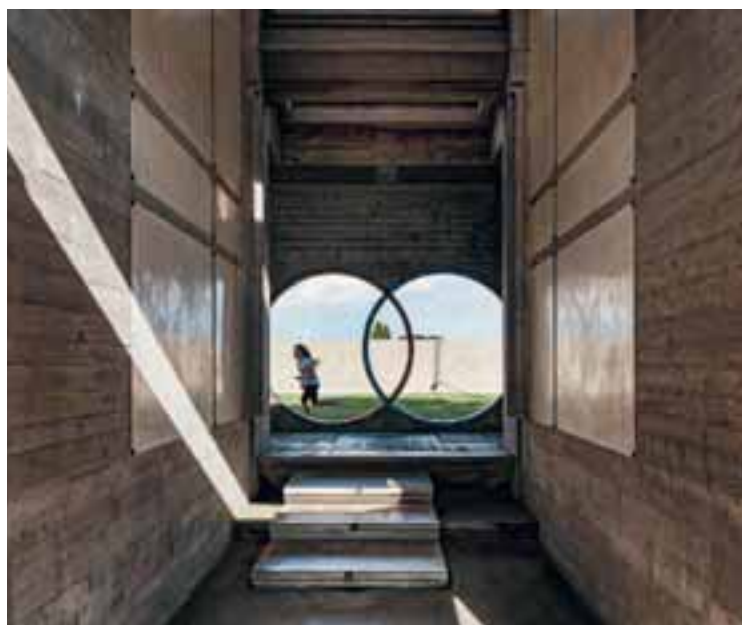
Γεννημένος στη Γαλινοτάτη το 1906, με το ένα βλέμμα εκεί και το άλλο στη Χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου –όπου και πέθανε ύστερα από ατύχημα το 1978– ο Σκάρπα εικονογραφεί την τελετουργία των κήπων ζεν μέσω της βενετσιάνικης υλικότητας.

«Υπάρχουν στη Βενετία τρία μέρη κρυφά και μαγεμένα. [...] Το ένα είναι η Κάλε ντελ' Αμόρ ντε

Αμίτσι, το δεύτερο το συναντάμε στην Πόντε ντέλε Μαραβέτζε και το τρίτο είναι η Κάλε ντεί Μαράνι. Όταν οι Βενετσιάνοι βαρεθούν το κατεστημένο και τους θεσμούς του, πηγαίνουν σ' αυτά τα τρία κρυφά μέρη κι ανοίγοντας τις πόρτες που βρίσκονται στο βάθος των αυλών, φεύγουν για τόπους πανέμορφους και για άλλες μαγευτικές ιστορίες [...]. Φθάνει ν' ανοίξεις εκείνη την πόρτα στο βάθος, για να φύγεις και να γυρίσεις πίσω στον χρόνο. Όπως στα παραμύθια», μονολογεί ο Κόρτο Μαλτέζε στην «Κρυφή αυλή του μυστηρίου» του Ούγκο Πιρατ.

Μια τέτοια μαγική αυλή είναι το κοιμητήριο Μπριόν. Ένα hortus conclusus, ένας περικλειστος κήπος φορτισμένος με συμβολισμούς. Λουσμένος στο φως. Πλημμυρισμένος νερό. Τόπος «ετεροτοπίας» κατά τον Φουκό. Λυρικός και ταυτόχρονα ποιητικός, συνταιριάζει ουτοπικά με ρεαλιστικά γήινα μοτίβα ενισχύοντας την επική ματιά του Βιλνέβ. Στο κέντρο του το «Arcosolium», το ταφικό μνημείο του ζεύγους –κάτω από ένα θόλο από μωσαϊκό. Στα δεξιά το περίπτερο διαλογισμού, που ανοίγει αν βυθίσεις την κρυστάλλινη πόρτα στο δάπεδο. Από την άλλη πλευρά το παρεκκλήσι: ένας ορειχάλκινος γωνιακός βωμός κάτω από έναν πυραμοειδή θόλο με μικρά ξύλινα βαθμιδωτά δοκάρια που πλέει στο νερό.

Υπακούοντας στη θεωρητική υποδομή του μοντερνισμού αλλά ριζικά επηρεασμένος από την ενετική ταυτότητα, ο Σκάρπα τοποθετείται στο φάσμα του κριτικού τοπικισμού. Με αναφορές στους Οτο Βάγκνερ, Γιόζεφ Χόφμαν, Αντολφ Λος, Φρανκ Λόιντ Ράιτ, Λε Κορμπιζιέ, Μις βαν ντε Ρόε και ειλικρινή εκτίμηση στον Πολ Βαλερί, αγνόησε τον λαϊκισμό της νεοπαρδοσιακής αρχιτεκτονικής, αναδεικνύοντας τοπο-μορφές που –πέραν της όρασης– παρασύρουν την υφή και την ακοή. Σε διαλεκτική σχέση με τη φύση, ακολούθησε το genius loci, αναζητώντας τη μαγεία στην υλικότητα της κατασκευής ως τέχνης συναρμογής υλικών και λεπτομερειών.

Το ανεπίχριστο μπετόν είναι ο καμβάς πάνω στον οποίο ο Σκάρπα σμιλεύει την παράδοση. Περίτεχνα καλυπνόμενα τοιχεία αιχμαλιώνουν υλικά που λάμπουν και υφές που αποζητούν το άγγιγμα.

«Προσπάθησα να δημιουργήσω ποιητική αρχιτεκτονική»

Το ανεπίχριστο μπετόν είναι ο καμβάς πάνω στον οποίο σμιλεύει την παράδοση. Περίτεχνα καλυπνόμενα τοιχεία αιχμαλιώνουν υλικά που λάμπουν και υφές που αποζητούν το άγγιγμα. Ανατολίτικα ιδεογράμματα, επαναλαμβανόμενα διακοσμητικά μοτίβα, χρωματιστά γυάλινα τετράγωνα πλακάκια Μουράνο σε ασυμπές ευθείες σφηνωμένα στο σκυρόδεμα, επίχρυσα ίχνη εμπνευσμένα από βυζαντινά ψηφιδωτά και μπλε κοβαλτίου σε καμπύλα σόκορα. Μεταλλικές πόρτες που ανοίγουν με θόρυβο και

περιστρέφονται σε κρυφούς άξονες. Πάγκοι στη μέση του νερού. Μικρές γεωμετρικές λίμνες με νούφαρα και ψάρια, διαυγή υδάτινα κανάλια, αναρριχητικά φυτά, βαθμίδες τύπου ζιγκουράτ βυθισμένες στο νερό, αντικατοπτρισμοί διαλογισμού. Ακανόνιστες οπές σε περίκλειστους τοίχους που αφήνουν το βλέμμα να κρυφοκοιτάξει. Ανάγλυφες οροφές, φωτεινές και σκιερές, σε υποβλητικό κιαροσκούρο.

Παρόλο που πρόκειται για ιδιωτικό έργο, το κοιμητήριο είναι ανοικτό προς όλους. Κήπος θανάτου και ονειρών, στέκει με

τόλμη ως παράδειγμα αφηγηματικής αρχιτεκτονικής. Ο Σκάρπα σε έκταση δύο στρεμμάτων ορίζει μια σύνθεση σε σχήμα Γ, όπου τα κτίρια/γλυπτά είναι από μόνα τους συμβάντα. Χαράσσει γραμμικές διαδρομές, με πολλαπλές επιλογές, κατευθύνσεις, στροβιλισμούς. Σχεδιάζει θεάσεις, κατασκευάζει προοπτικές. Εναλλάσσει τη ζωή με τον θάνατο. Ανακαλεί θραύσματα μνήμης που συναρμολογούνται από μικρά στιγμιότυπα. Ανυψώνει το έδαφος του κήπου κατά 75 εκατοστά δίνοντας κλίση στο περιμετρικό «τείχος» κατά 60 μοίρες,

ώστε ο περιπατητής να ανακαλύψει εικόνες του «έξω». Μέσα από το κοιμητήριο καθάρονται η κοινή εκκλησία, οι λόφοι Ασολάνι, το φρούριο Rocca di Asolo και οι κορυφογραμμές των Δολομιτών που απλώνονται σε όλη την πεδιάδα του Βένετο.

Αξίζει να δει κανείς το 52λεπτο ταινιάκι «Memoriae Causa» (2007) του σκηνοθέτη Ρικάρντο ντε Καλ, όπου αποτυπώνεται το κοιμητήριο. Έχει τον τίτλο της Μονογραφίας του (1977) που κυκλοφόρησε σε 200 αντίτυπα εκτός αγοράς.

Ο Σκάρπα φοίτησε στην Ακα-

δημία Καλών Τεχνών και δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Αρχιτεκτονικής IUAV της Βενετίας. Στα έργα του συγκαταλέγονται η ανακαίνιση και ο κήπος του Ιδρύματος Querini Stampalia (1949-1959) στη Βενετία: το περίπτερο της Βενεζουέλας (1954) και η μικρή αυλή με το καμπυλόγραμμο στέγαστρο και τη λίμνη με τους κρίσους στη γωνία του κεντρικού περιπτερού της Μπενάλε της Βενετίας (1949), το Μουσείο Castelvecchio στη Βερόνα και ο εκθεσιακός χώρος των γραφομηχανών Olivetti στην πλατεία του Σαν Μάρκο (1958).

Θαμμένος και ο ίδιος στο νεκροταφείο Μπριόν, το έργο του αποτελεί ρέχβιεμ για τη ζωή. «Προσπάθησα να βάλω λίγη ποιητική φαντασία σε αυτό, αν και όχι για να δημιουργήσω ποιητική αρχιτεκτονική, αλλά για να φτιάξω ένα συγκεκριμένο είδος αρχιτεκτονικής που θα μπορούσε να εκπέμπει μια αίσθηση επίσημης ποιότητας. [...] Το μέρος για τους νεκρούς είναι ένας κήπος. [...] Ηθελα να εκφράσω τη φυσικότητα του νερού και του λιβαδιού, του νερού και της γης. Το νερό είναι η πηγή της ζωής», θα πει ο ίδιος ο Σκάρπα.

EUROMONEY
AWARDS FOR EXCELLENCE
CYPRUS 2022
BEST BANK

Καλύτερη Τράπεζα στην Κύπρο για το 2022

Σύμφωνα με το διεθνές περιοδικό
«Euromoney»

Σε μια δύσκολη και κομβική για την παγκόσμια οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα περίοδο, η βράβειυσή μας ως η «Καλύτερη Τράπεζα» στην Κύπρο για το 2022, από το διεθνές έγκυρο περιοδικό «Euromoney», αποκτά ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα.

Ευχαριστούμε τους μετόχους μας που μας στηρίζουν διαχρονικά, το προσωπικό για την υπευθυνότητα και τον επαγγελματισμό του κι εσάς τους πελάτες μας, για τη συνεχή στήριξη και εμπιστοσύνη που μας δείχνετε, κρατώντας μας στην πρώτη θέση.

bankofcyprus.com 800 00 800

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

